

ในหลวง

๑๙๖๖

ประกาศพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติทางราชการที่ ๕

ปี ร.ศ. ๓๒๓

โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ

พิมพ์ครั้งแรก ๓๐๐๐ ฉบับ

ราคาเล่มละ ๖ บาท

08/1072566

๑๖ ก.ค. ๒๐/๑๙๖๗

ก

สารบัญ

กฎหมายรัชกาลที่ ๕ ปี ๑๒๓

พระราชบัญญัติเพิ่มเติมวิธีเก็บภาษีไร่ยาสูบ	หน้า ๔๔
พระราชบัญญัติเพิ่มเติมเก็บเงินค่าราชการ	๖๖ ๗๕,๗๖
พระราชบัญญัติเก็บค่านาเกลือ	๖๖ ๗๐
พระราชบัญญัติอัตราค่าธรรมเนียมทนายความ	๖๖ ๗๘
พระราชบัญญัติเหรียญจักรมาดา ร.ศ. ๑๒๓	๖๖ ๘๕,๘๖
ประกาศส่งรายนาม ร.ศ. ๑๒๓	๖๖ ๘
ประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษแก่บริษัทธรวางไทยทุนจำกัด	๖๖ ๘
ประกาศพระราชทานที่ดินสำหรับสร้างวัดโปรเตสแตนต์	๖๖ ๑๖
ประกาศให้ที่ดินตำบลโพหักเป็นที่สำหรับเลี้ยงแกะผสมโค	๖๖ ๒๒
ประกาศแก้ไขพระราชบัญญัติศกัตินาข้าราชการกรมทหารเรือ	๖๖ ๒๓
ประกาศบ้องก้นกาฬโรค	๖๖ ๒๗
ประกาศพระราชบัญญัติเรื่องบ้องก้นกาฬโรค	๖๖ ๗๓
ประกาศเพิ่มเติมพระราชบัญญัติบ้องก้นกาฬโรค	๖๖ ๓๕,๕๖
ประกาศจัดการบ้องก้นกาฬโรค	๖๖ ๓๗๓
ประกาศห้ามการตื่นตื่นเรื่องแพทย์ตรวจบ้องก้นกาฬโรค	๖๖ ๓๗๖
ประกาศให้กงใช้ใบอนุญาตอาคารการพนันในมณฑลพายัพ ไปตามเดิม	๖๖ ๓๗

✕ ประกาศ อนุญาตเดินการพนันประเภทที่ ๓ ใน เทศกาลสงกรานต์	หน้า	๒๓
ประกาศ แก้ ใ้ชาวกรเก็บอาชญาบัตรฆ่าโคกระบือ		
และสัตว์ในมณฑลพายัพ	๗	๓๗
ประกาศ ยกเลิกเก็บเงินค่าอากรดื่มผักสัตว์อำเภอแม่ต๋อย		
แขวงเมืองตาก	๗	๕๗
ประกาศ งดเก็บเงินค่าราชการ ในตำบลบ้านกล้วยแขวงเมืองตาก	๗	๓๖๒
ประกาศ แก้ พระราชบัญญัติ เบ็ดขันธ์ เก็บ ภักษิยา	๗	๓๓๔
✕ ประกาศ ห้ามไม่ให้ เล่น การ พนันเบี้ยโปงใน มณฑล ต่าง ๆ	๗	๓๓๖
ประกาศ เรื่อง อกร การ พนัน มณฑล พ ยัพ	๗	๓๒๐
ประกาศ ี่ พระราชบัญญัติอากรการพนันมณฑลภูเก็ต	๗	๓๒๓
ประกาศ จัดการ เดิน การพนันในบริเวณ ๗ หั้เมืองแรก		
มณฑล นคร ศรี ธรรมราช	๗	๓๕๓
ประกาศ ยกเว้น ค่าอากร ต่าง ๆ มณฑล พิษณุโลก	๗	๓๖๒
ประกาศ เก็บเงินค่าราชการในมณฑลนครราชสีมา		
เดิมขอ หน้า กัณฑ์คนละ ๔ บาท	๗	๓๗๔
ประกาศ ยกเว้น ค่าอากร ดื่มผักสัตว์ มณฑล นคร ราชสีมา	๗	๓๗๗
ประกาศ เพิ่มเติมอัตราเก็บเงินค่าราชการมณฑลนคร		
ศรี ธรรมราช ชุมพร ภูเก็ต	๗	๓๗๕
ประกาศ ยกเว้นค่าอาชญาบัตรฆ่าโคกระบือ มณฑลนครศรีธรรมราช		
ชุมพร ภูเก็ต	๗	๓๗๖

ประกาศ ยกเว้น เงิน ค่า อกร ต่างๆ เมือง กำแพงเพชร	หน้า ๓๘๐
ประกาศ ว่าด้วยผู้ฆ่าและผู้ขายสุกรต้องมีใบอาชญาบัตร และตราเจ้าพนักงาน	๗ ๓๘๕
ประกาศ เลิก บ่อน เบี้ย	๗ ๓๘๗
ประกาศ กำหนดเงินค่าบำเหน็จแก่ผู้จับผู้ฉ้อพระราชบัญญัติ สัตว์ป่ากรโน	๗ ๓๘๗
ประกาศ กระทรวงโยธาธิการแผนกไปรษณีย์ โทรเลข	๗ ๓๙
ประกาศ ห้ามไม่ให้ตั้งชนบัตร์ ตัวตราไปรษณีย์ ไปทางไปรษณีย์	๗ ๖๐
ประกาศ ให้พระยาศรีสังหเทพเป็นผู้นิเทศราชการกรมไปรษณีย์ โทรเลข	๗ ๓๓๓
ประกาศ กำหนด เวลา เปิด ออฟฟิศ โทรเลข	๗ ๓๓๓
ประกาศ ตั้งตำแหน่งยศบรรดาศักดิ์ มีด คอรั เฮตเวิต เฮสส โตร เบด	๗ ๓๘
ประกาศ กระทรวงเกษตรธิการ ว่าด้วยบริษัทชุดของ คุณด้ายามชอรัมิตราของ	๗ ๒๐
ประกาศ ให้พระราชบัญญัติ รักษา คลอง ดำเนิน ด้วดก	๗ ๒๔
ประกาศ ตั้ง ผู้ช่วย ข้าหลวงเกษตร ฝ่ายน้ำที่ดูแลการ	๗ ๒๕
ประกาศ ยกเลิกตราแดง ใบจอร์ไบเยียน ยาเดิมสำหรับที่ดิน แขวงกรุเทพ ฯ เมืองนครเขื่อนขันธ์ เมืองมันบุรี	๗ ๔๕
ประกาศ อัตราค่าธรรมเนียมเรือเข้าออกประตูน้ำบริษัทลัมบูร์น	๗ ๔๗
ประกาศ เรื่อง คลอง ราชดำเนิน	๗ ๕๐
ประกาศ หมายเขตที่ดินเมืองนครเขื่อนขันธ์	๗ ๕๓

ประกาศ ให้นำสิ่งสำคัญมารับโอนคดีสำหรับที่ดิน อำเภอพระประแดง	หน้า ๕๕
ประกาศ เปิดหออทะเบียนและตั้งเจ้าพนักงานสำหรับออก โฉนดที่ดินเมืองชลบุรี	๖๖ ๓๐๐
ประกาศ แก้ไขประกาศออกโฉนดที่ดิน	๖๖ ๓๒๓
ประกาศ ขยายเขตออกโฉนดที่ดินมณฑลกรุงเทพฯ	๖๖ ๓๒๓
ประกาศ ตั้งผู้ช่วยนายทะเบียนมณฑล กรุงเทพฯ กรุงเทพฯ	๖๖ ๓๐๓
ประกาศ เด็กตราแดงใบจองใบเหี้ยมย่ำเดิมแขวงกรุงเก่า	๖๖ ๓๐๔
ประกาศ ตั้งผู้แทนเจ้ากรมทะเบียน	๖๖ ๓๕๔
ประกาศ ห้ามจับจองที่ดินฝั่งควั่นตกดำเนินเจ้าพระยา	๖๖ ๓๕๕
ประกาศ ยกเด็กตราแดงตราจองใบเหี้ยมย่ำที่ดินแขวงกรุงเก่า	๖๖ ๓๕๖
ประกาศ แจกตราภูมิกำหนดผู้ใหญ่บ้านสำรวัด	๖๖ ๓๖๒
ประกาศ แจกตราภูมิกำหนดผู้ใหญ่บ้านสำรวัดมณฑลนครไชยศรี	๖๖ ๓๖๒
ประกาศ บอกขาดอายุหนังสือสัญญาท่าทางรถไฟสายตะวันตก	๖๖ ๓๐๓
ประกาศ แจกตราภูมิกำหนดผู้ใหญ่บ้านมณฑลภูเก็ต	๖๖ ๓๓๕
ประกาศ แจกตราภูมิกำหนดผู้ใหญ่บ้านมณฑลปราจีน	๖๖ ๓๒๒
ประกาศ กระทรวงพระคลัง ว่าด้วยเบี่ยงกันดารกรมทหารบก	๖๖ ๓๐๗
ประกาศ เลิกใช้เงิน พด ค้าง	๖๖ ๓๓๗
ประกาศ การ แลก เงิน คด ค้าง	๖๖ ๓๕๘

ค

ประกาศ กระทรวง พระคลัง ว่าด้วยออกใช้ ธนบัตรอย่างใหม่	หน้า	๓๗๓
ประกาศ เก็บ ค่า อนุญาต ทำ โพงพาง	”	๓๕๘
ประกาศ ตั้ง ศาล เมือง ศรี โสภณ	”	๓๖๒
ประกาศ ตัดคำตัวทาส ใน มณฑล บุรพา	”	๓๖๕
ประกาศ ห้าม รั้วควบลัตวี่ วังห้อย ในเมืองเชียงใหม่	”	๓๗๐
ประกาศ ว่าด้วย ขี้เหล็กเทศา, อธิบดี ผู้ พิพากษา ออก กฎหมายได้ ใน มณฑลภูเก็ต	”	๓๗๘
ประกาศ ห้ามไม่ให้ พาช้างข้ามสะพาน ในถนนรัฐวุฒิ ในบริเวณ ๘ เมืองแขก	”	๓๘๒
ประกาศ ตั้ง เจ้า กรม รถไฟ	”	๓๘๕
พระราชหัตถเลขา พระราชทาน พระ บรม ราชานุญาต ให้ พระยาสุริยายัมเงิน ต่าง ประเทศ	”	๓๘๓
กฎเสนาบดี กระทรวง เกษตรฯ เปลี่ยนแปลงอัตราค่าธรรมเนียม เรือ เติมน้ำ คอง ภาษี เจริญ	”	๓๘๕
กฎเสนาบดี กระทรวง เกษตรราชการ เป็นข้อบังคับ สำหรับ คองดำเนินสดวก	”	๓๘๖
กฎเสนาบดี กระทรวง เกษตรราชการ สำหรับเจ้าพนักงานรักษาคลอง ดำเนิน สดวก	”	๓๘๕
กฎข้อ บังคับ อัตรา เบี้ย ก้นตาร กรม ทหาร บก ข้อ บังคับ ยกเว้นภาษีอากรแก่ กำนันผู้ ใหญ่บ้าน	”	๕๒
แต่สำหรับวัด แทน ตราภูมิ	”	๕๗

ข

กฎเสนาบดี ว่าด้วยหน้าที่ ราชการคลัง มณฑลพายัพ	หน้า ๗๖
กฎเสนาบดีว่า ด้วยอัตราเงินเดือนและเบี้ยกินตาร มณฑลพายัพ	๗๗
กฎเสนาบดี ไซ การ ออกอาชญาบัตร อากร การ พนัน	๗๕
กฎเสนาบดี ไซการ ออกอาชญาบัตร กัดปลงาวิงวัดคน	๗๕
กฎเสนาบดี เพิ่มเติมการทำหนังสือสัญญา โอนทะเบียนที่ดิน	๗๗
กฎ ข้อ บังคับ กระทรวงโยธา ว่าด้วยการรักษาทางเสาล้ายโทรเลข	๗๗
กฎ กระทรวง มหาดไทย ว่าด้วยจ่ายนักโทษนอกเรือนจำ	๗๗
กฎเสนาบดี กระทรวงมหาดไทย ตั้งอัตราเก็บค่าน้ำ	
มณฑล นคร ศรี ขรรพราช	๗๗
ข้อ บังคับ เงิน รong จ่าย ราชการประจำออฟฟิศ	๗๗
ข้อ บังคับ ว่าด้วย ฝาก แด ถอนคืน เงินการกุดศตต่อพระคลัง	๗๗
แจ้ง ความ กระทรวง มหาดไทย ยกเงินค่าราชการแทนเกณฑ์	
บริเวณ เชียงใหม่ หนึ่ง	๗๗
แจ้ง ความ ยกเลิกแขวงแม่กุงรวมอยู่ในท้องที่บริเวณเชียงใหม่หนึ่ง	๗๗
แจ้ง ความ กระทรวง ต่าง ประเทศ ว่าด้วย เรื่อง ความ บัญชี	๗๗
แจ้ง ความ กำหนด เบ็ด คตอง ตำนิน ด้ตวง	๗๗
แจ้ง ความ เรื่อง เรือ อันตรายใน ทเด	๗๗
แจ้ง ความ ข้าหลวงเทศร์ทำการหมายเขตที่ดินอำเภอบางบัวทอง	๗๗
แจ้ง ความ กระทรวง ต่างประเทศว่าด้วยประเทศตราดส่งาและ	
ประเทศออเรนชรีเขตร์กเขตอันองักฤษจะเข้าหนังสือ	
สัญญา สากถ โทรเลข	๗๗

แจ้ง ความ กระทบรวงต่างประเทศ ว่าด้วยประเทศปานามาเข้า ด้วยหนังสือ สัญญาสากลไปรดนีย	หน้า ๓๕๒,๓๖๔
แจ้ง ความ กระทบรวงต่างประเทศ ว่าด้วย เมืองเซวีเตเรีย เบนาคี เห็นชอบเข้า ด้วย หนังสือ สัญญา สากลไปรดนีย	” ๓๘๐
แจ้ง ความ ว่าด้วย หอเมืองคอตตอนิงตฤษเข้าด้วย สัญญาสากลไปรดนีย	” ๔๘
แจ้ง ความ กระทบรวงต่าง ประเทศ ว่าด้วย เมืองเซวีเตเรีย เบนาคี เข้า ด้วย สัญญา สากลไปรดนีย	” ๓๐๖
แจ้ง ความ เปลี่ยน นามแขวงใน เขต นคร เชียงใหม่	” ๘๘
แจ้ง ความ เด็กมณฑลเพชรบูรณ์ฯ รวมในมณฑลพิศณุโลก	” ๓๓๒

สำนักหอสมุด

ประกาศ สงกรานต์
รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓๓

มีพระบรมราชโองการ ให้ประกาศไว้แก่ชนทั้งปวง บรรดาซึ่งนับ
ถือ พระพุทธศาสนา และ ชราม เนียม วัน คั้น เดือน ปี อย่างเช่น ใช้ ในสยาม
ทราบทั่วกัน ว่า ใน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓๓ หรือ ปี มะโรง ฉศก นั้น โดย
สุริยคติกาลเป็น ปกติสุรทิน ส่วนจันทรคติกาลเป็น อธิกมาส ในปีนั้น วัน
อังคาร ที่ ๑๒ เดือน เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓๓ เป็นวัน มหา สงกรานต์
พระอาทิตย์จะขึ้นสู่ราศีเมษ เวลา ๒ ทุ่ม กับ ๒๔ นาที วัน พุธ ที่ ๑๓ และ
วัน พฤหัสบดีที่ ๑๔ เป็นวันเนา วัน ศุกร์ ที่ ๑๕ เดือน เมษายน เป็น วัน
เถลิง ศก ขึ้นจุลศักราชใหม่ เป็น ๑๒๖๖ แต่เกี่ยวมาตั้งแต่ เวลา ๗ ทุ่ม กับ
๓ นาที ในวัน พฤหัสบดีที่ ๑๔ เดือน เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓๓

เพราะ ฉะนั้นในปีนี้ การ ซึ่ง จะ ทำ บุญ และ เติมนัก ขัตตฤกษ์ นั้น เป็น ๔ วัน คือ กำหนด ตั้ง แต่ วัน อังคาร ที่ ๑๒ แล วัน พุธ ที่ ๑๓ วัน พฤหัสบดี ที่ ๑๔ และ วัน ศุกร์ ที่ ๑๕ เดือน เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

ถกษณ ซึ่ง จะ จดหมาย วัน ค่ำ เดือน ปีมะโรง ให้ ใช้ ดัง ทุก ปี มา คือ ตั้ง แต่ วัน ศุกร์ ที่ ๑ เดือน เมษายน ให้ จดหมาย ดัง ชื่อ ปี ใน ที่ ทง บวงว่า รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ และ ให้ ดัง เลข บน หลัง ศก นั้น ๓๗ อย่าง นี้ ตาม ปี ประจํา รัช กาด ไป กว่าจะ เปลี่ยน ศก ใหม่ เทอญ

ถ้า จะ จดหมาย วัน ค่ำ เดือน ปีมะโรง ตาม วิธี จันทร คติ อย่าง เก่า ให้ ใช้ ดัง น คือ ตั้ง แต่ วัน พฤหัสบดี ที่ ๑๗ เดือน มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๒ ตรง กับ เดือน ๕ ขึ้น ๓ ค่ำ ไป จน ถึง วัน พฤหัสบดี ที่ ๑๔ เดือน เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ ตรง กับ เดือน ๕ แรม ๑๓ ค่ำ ให้ ว่า ปี มะโรง ยัง เป็น เบญจศก จตุศักราช ๑๒๖๕ คือ เมื่อ ถึง วัน ศุกร์ ที่ ๑๕ เดือน เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ ตรง กับ เดือน ๖ ขึ้น ๓ ค่ำ ซึ่ง เป็น วัน เถลิง ศก ไป ให้ ใช้ ว่า ปี มะโรง ฉศก ขึ้น จตุศักราช เป็น ๑๒๖๖ ไป กว่าจะ เปลี่ยน ปี ใหม่

วัน พุธ ที่ ๒๐ เดือน เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เป็น วัน พระราช พิธีจรด พระนังคัต

หนึ่ง วัน วิสาขะ บูชา ที่ นิยม ใน คัมภีร์ พระธรรม กถา ว่า เป็น วัน ประสูติ แล ตรัส รั พระปรินิพพาน ของ สัมเด็จ พระ สัมมา สัม พุทธ เจ้านั้น ใน ปี นี้ นัก ขัตตฤกษ์ วิสาขะ บูรณ มี ตก ใน วัน อาทิตย์ ที่ ๒๘ เดือน พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ เดือนกรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เป็นวัน
เข้าปฐมพรรษา

วันเสาร์ที่ ๒๗ เดือนสิงหาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เป็นวันเข้า
ปัจฉิมพรรษา

วันเฉลิมพระชนม์พรรษา โดยทางสุริยคติกาลตรง ในวันพุธที่ ๒๑
เดือนกันยายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เวลา ๕ ทุ่มกับ ๓๓ นาที

อีกหนึ่งฉลองพระชนม์พรรษา โดยจันทรคติกาล ในรัตนโกสินทร
ศก ๑๒๓ ตกในวันอังคารที่ ๒๗ เดือนกันยายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เวลา
๑๐ ทุ่มกับ ๒๕ นาที

วันศุกร์ที่ ๗ เดือนตุลาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เป็นวันพระราช
พิธีประชุมถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา

วันพระราชพิธีสารทนิล ตกในวันศุกร์ที่ ๗ และวันเสาร์ที่ ๘ และวัน
อาทิตย์ที่ ๙ เดือนตุลาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๓ ใน ๓ ราชวันนี้ให้การ
เป็นเสร็จในวันจันทร์ที่ ๑๐ เดือนตุลาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

วันจันทร์ที่ ๒๕ เดือนตุลาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เป็นวันมหา
ปวารณาที่เรียกว่าออกพรรษา

พระราชพิธีฉัตรมงคลสมโภชพระมหาเศวตฉัตร ครั้งทำในวันพุธ
ที่ ๘ วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ วันศุกร์ที่ ๑๑ วันเสาร์ที่ ๑๒ เดือนพฤศจิกายน
รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

อีกหนึ่งการนักขัตฤกษ์เฉลิมฉัตรรัชพรรษา ตกในวันอังคารที่ ๑๕ และ
วันพุธที่ ๑๐ ^{08/10/2566} และวันพฤหัสบดี ๑๗ เดือนพฤศจิกายนเหมือนศกก่อน

ให้พระบรมวงษานุวงศ์ และ บุคคล ของ ชู้ดี พระบาท และ ราชธู
ทั้งปวง บรรดา ที่จะ ตก แต่ง สถานที่ ที่ตั้ง ๆ แม้ มี หน้า ใจ จะ จุด ประ ที่ป
ดของ พระ เสด็จ พระ คุณ และ เสด็จ นก ชัด ถูก ะ ต่าง ๆ จึง ทำ ใน กำหนด ทั้ง ๓
วันที่ กล่าว มา นี้

วัน พุฒ ที่ ๓๐ เดือน พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เป็นวัน
ประชุม ถวาย บังคม พระ บรม รูป

วัน อาทิตย ที่ ๒๐ เดือน พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เป็น วัน
พระ ราช พิธี ของ เบื้อง ยก โคม ไชย

วัน อังคาร ที่ ๖ เดือน ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เป็นวัน ดด โคม
หนึ่ง วัน เสด็จ พระชนม พรราชา ส้ม เต็จ พระ นาง เจ้า พระบรม ราชินี นารก
และ ส้ม เต็จ พระ บรม โอรส ธิราช ธิราช ธิราช มกุฎ ราช กุมาร ตาม สุริยคติ กาด
ตรงใน วัน จันทร์ ที่ ๒ เดือน มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

พระ ราช พิธี ตรี ย่า พวย เริ่ม ตั้ง แต่ วัน พุท ศิ บัด ที่ ๑๒ เดือน
มกราคม เป็น ต้น ไป จน ถึง วัน เสาร์ ที่ ๒๑ เดือน มกราคม ๑๐ ราชรี นี้ ให้
การ เป็น เสร็จ ใน วัน อาทิตย ที่ ๒๒ เดือน มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

พระ ราช พิธี ตรี ย่า พวย เริ่ม ตั้ง แต่ วัน เสาร์ ที่ ๒๑ เป็น ต้น ไป จน ถึง วัน พุฒ
ที่ ๒๕ เดือน มกราคม ใน ๕ ราชรี นี้ ให้ การ เป็น เสร็จ ใน วัน พุท ศิ บัด ที่ ๒๖
เดือน มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

วัน อาทิตย ที่ ๑๘ เดือน กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ มี จันทร์
ปราศ าวัง หนง

ถ้าจะท่า มาพระ บัญชา จากกรุงศรีอยุธยา ซึ่ง นิยม ว่า เบน วัน ชุ่ม นุ่ม
พระตำหนัก ๑๒๕๐ พระองค์ พระองค์ มา สัม พุท ข เจ้า ได้ ทรง แสดง โธ ภาท
ปาฏิโมกข์ ณท่าม กตาง ที่ ประชุม นั้น กำหนด วัน อาทิตย์ ที่ ๑๘ เดือน
กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ ใน วัน นั้น ชี พ้อ พรหมณ์ จะ ได้ ทำ พิธี
เสีวา ราตรี ณ พระตำหนัก

พระราชาธิบดี สัม พัจฉรณิที่ เริ่มตั้ง แต่ วัน ศุกร ที่ ๓๓ เดือน มีนาคม
รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ และ วัน เสาร์ ที่ ๑ และ วัน อาทิตย์ ที่ ๒ และ วัน
จันทร์ ที่ ๓ ใน ๔ ราตรี นี้ ให้ การ เบน เสรีจ ใน วัน อังคาร ที่ ๔ เดือน เมษายน
รัตนโกสินทร ศก ๑๒๔

หนึ่ง วัน เวลา พระ อาทิตย์ จะ เปลี่ยน ขึ้น ราชย์ ใหม่ ซึ่ง เรียกว่า สงครามที่
เดือน และ พระ อาทิตย์ ดลิตย์ ณ ราชย์ ห้าม วัน ตฤถิมหาสุณ

พระ อาทิตย์ จะ ยก ขึ้น ราชย์ เมษ วัน อังคาร ที่ ๑๒ เดือน เมษายน
รัตนโกสินทรศก ๑๒๓ เวลา ๒ ทุ่ม กับ ๒๔ นาที เป็นต้นไป จนถึง วัน ศุกร
ที่ ๑๓ เดือน พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เวลา ๓ ทุ่ม กับ ๑๒ นาที

เดือน ห้า วัน เสาร์ ที่ ๑๘ เดือน มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๒ และ วัน
เสาร์ ที่ ๒ เดือน เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เบน วัน ตฤถิมหาสุณ แล้ว
ยก ไป ตั้ง ณ ราชย์ พฤษภ ไป จนถึง วัน จันทร์ ที่ ๑๓ เดือน มิถุนายน
รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เวลา ๑๓ ทุ่ม กับ ๓๖ นาที

เดือน หก วัน พฤษศบตี ที่ ๒๓ เดือน เมษายน และ วัน พฤษศบตี ที่ ๕
เดือน พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เบน วัน ตฤถิมหาสุณ แล้ว ยก ไป

ผู้ตรวจเมณฑุ ไปจนถึงวันศุกร์ที่ ๑๕ เดือน กรกฎาคม รัตนโกสินทร
ศก ๑๒๓ เวลา ๒ ทุ่ม กับ ๒๔ นาที

เดือนเจ็ดวันพฤหัสบดีที่ ๑๘ เดือน พฤษภาคม และวันพฤหัสบดีที่ ๒
เดือนมิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เป็นวันตฤถิมหาสุณม์ ด้วยยกไป
ผู้ตรวจกรกฎ ไปจนถึงวันอังคารที่ ๑๐ เดือนสิงหาคม รัตนโกสินทร
ศก ๑๒๓ เวลาเช้า ๒ โมงกับ ๒๔ นาที

เดือนแปดบุรพาสาธ วันอังคารที่ ๒๑ เดือน มิถุนายน และวันพุธ
ที่ ๖ เดือน กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เป็นวันตฤถิมหาสุณม์ ด้วยยก
ไปผู้ตรวจสิงห์ ไปจนถึงวันศุกร์ที่ ๑๖ เดือนกันยายน รัตนโกสินทร
ศก ๑๒๓ เวลาเช้า ๕ โมง กับ ๔๘ นาที

เดือนแปดอุตราสาธ วันจันทร์ที่ ๑๖ เดือน กรกฎาคม และวันอังคาร
ที่ ๒ เดือน สิงหาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เป็นวันตฤถิมหาสุณม์ ด้วยยก
ไปผู้ตรวจกันย์ ไปจนถึงวันอาทิตย์ที่ ๑๖ เดือนตุลาคม รัตนโกสินทร
ศก ๑๒๓ เวลา ๕ ทุ่ม

เดือนเก้าวันเสาร์ที่ ๒๐ เดือน สิงหาคม และวันจันทร์ที่ ๕ เดือน กันยายน
รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เป็นวันตฤถิมหาสุณม์ ด้วยยกไปผู้ตรวจตุ
ไปจนถึงวันอังคารที่ ๑๕ เดือน พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เวลา
๒ ทุ่ม กับ ๒๔ นาที

เดือนสิบวันเสาร์ที่ ๓๑ เดือน กันยายน และวันอาทิตย์ที่ ๒ เดือน
ตุลาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เป็นวันตฤถิมหาสุณม์ ด้วยยกไปผู้

08/10/2566

ณ ราษี พิศจิก ไป จน ถึง วัน พฤหัสบดีที่ ๑๕ เดือน ธันวาคม รัตนโกสินทร
ศก ๑๒๓ เวลาเช้า ๒ โมง

เดือน สิบเอ็ด วันศุกร์ที่ ๒๓ เดือน ตุลาคม และวันศุกร์ที่ ๔ เดือน
พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เปน วัน ตฤถี มหาสุญม์ แล้ว ยก ไป
สู่ ณ ราษี ชน ไป จน ถึง วันศุกร์ที่ ๑๓ เดือน มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓
เวลาบ่าย ๓ โมง กับ ๑๒ นาที

เดือน สิบสอง วันพฤหัสบดีที่ ๑๗ เดือน พฤศจิกายน และวันศุกร์ที่ ๒
เดือน ธันวาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๓ เปน วัน ตฤถี มหาสุญม์ แล้ว ยก ไป
สู่ ณ ราษี มังกร ไป จน ถึง วันเสาร์ที่ ๑๑ เดือน กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓
เวลา ๘ ทุ่ม กับ ๓๖ นาที

เดือน อ้ายวันเสาร์ที่ ๒๔ เดือน ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓
เปน วัน ตฤถี มหาสุญม์ แล้ว ยก ไปสู่ ณ ราษี กุมภ์ ไปจนถึงวันจันทร์ที่ ๑๓
เดือน มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๓ เวลา ๑ ทุ่ม กับ ๓๖ นาที

เดือน ยี่วันเสาร์ที่ ๗ และวันพุธที่ ๑๘ เดือน มกราคม และวันพุธ
ที่ ๓ เดือน กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เปน วัน ตฤถี มหาสุญม์ แล้ว
ยก ไปสู่ ณ ราษี มิน ไปจนถึงวันพุธที่ ๑๒ เดือน เมษายน รัตนโกสินทร
ศก ๑๒๔ เวลา ๓ ยาม กับ ๓๖ นาที

เดือน สามวันพฤหัสบดีที่ ๒๓ เดือน กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓
และเดือน สี่วันศุกร์ที่ ๑๐ และวันพฤหัสบดีที่ ๒๓ เดือน มีนาคม รัตนโกสินทร
ศก ๑๒๓ ^{08/10/2565} เปน วัน ตฤถี มหาสุญม์

หนึ่ง วัน ขรรษณะณะ ซึ่ง นิยม ตาม วิถี บัณฑิตคณะหา เป็น วันที่ รักษา
 พระ อุโบสถ และ ประชุม พัง ขรรษณะณะ ซึ่ง ยัก เกี่ยว กับ กับ วัน พระ ตาม ปกติ
 ที่ รู้ ท่วม กัน ใน ชาว สยาม ประเทศ ทั้ง ปวง นั้น ใน ปี มะโรง อดิก นั้น นับ ตั้งแต่
 วัน พุทศักราช ขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๕ ปี มะโรง ยัง เป็น เบญจศก จตุศกวาร ๑๕๖
 เป็น ต้น ไป จน ถึง วัน อังคาร แรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๕ ปี มะโรง อดิก เป็น ๘ วัน
 วัน ศุกร ขึ้น ๓ ค่ำ และ วัน เสาร์ ขึ้น ๘ ค่ำ ใน เดือน หก
 วัน จันทร ขึ้น ๓ ค่ำ และ วัน อังคาร ขึ้น ๘ ค่ำ และ วัน อังคาร แรม ๓ ค่ำ
 และ วัน พุธ แรม ๘ ค่ำ ใน เดือน แปด บุรพาดำ
 วัน จันทร ขึ้น ๓ ค่ำ และ วัน อังคาร ขึ้น ๘ ค่ำ ใน เดือน สี่ รวม ๘ วัน
 เท่า นี้ นอก จาก ๘ วัน นี้ ก็ คง ต้อง กับ กับ วัน พระ ตาม ปกติ
 หนึ่ง ใน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ นี้ วัน เสาร์ เป็น วัน ชงไชย วัน พุธ
 เป็น วัน อธิ บดี วัน ศุกร เป็น วัน อุบาทว์ กับ เป็น วัน โศกาวินาศ

มีอำนาจ หลีกเลี่ยง กฎหมาย หรือ ข้อบังคับที่มีอยู่เดิมนั้น หรือที่มีขึ้นในภายหน้า

ข้อ ๕ ให้บริษัทนำหนังสือกำหนดอำนาจ (เมมโมแรนดัม ออฟ เซล โซซิเอชัน) และข้อบังคับ (อาติเท็ด ออฟ เซล โซซิเอชัน) ของบริษัทตั้ง ข้อ จด ทะเบียน ที่ กระทรวง เกษตรพาณิชย์ แต่อย่าให้ กระทรวง เกษตรพาณิชย์ ยอมให้จดทะเบียนได้ถ้าจะได้มี คน รับเข้าชรั ครบถ้วน ตามที่ บริษัท ได้กำหนดไว้ว่าจะแบ่ง เป็น จำนวนเท่าไร เพื่อ ได้ เงิน เป็นทุน

ข้อ ๖ ให้กระทรวง เกษตรพาณิชย์ ยอมให้คน ทั้ง หลาย ตรวจ หนังสือ กำหนดอำนาจ และ ข้อ บังคับ ของ บริษัท ได้ เมื่อ ได้ เสีย ค่าธรรมเนียมพอสมควร ตามแต่เสนาบดี กระทรวง เกษตรพาณิชย์ จะ กำหนด อย่าให้เกิน ๑ บาท ขึ้นไป

ข้อ ๗ ให้ถือว่า หนังสือ กำหนด อำนาจ และ ข้อ บังคับ ของ บริษัท นั้น เป็น หนังสือสัญญา เหมือน อย่งว่า ได้ ทำ ต่อหน้า ข้าเถอ เจ้าพนักงาน ในระหว่าง บริษัท และ ก่อชรั ฎา ด้มาชิก และ เหมือน อย่งว่า ด้มาชิก ทุกคน ได้ ตั้ง ชื่อ ใน หนังสือ สัญญานั้น ใน ด่วน คน และ ผู้ ที่ จะ ได้ รับ มรดก ของ คน ค่อ ไป รับรองว่า จะ ประพฤติตามหนังสือ กำหนด อำนาจ และ ข้อ บังคับ นั้น ทุก ประการ เว้นแต่จะมี ข้อ ความ ที่ ขัด กับ ประการนี้

ข้อ ๘ ถ้า บริษัทจะ แก้ไข ข้อ ความ ใน หนังสือ กำหนด อำนาจ หรือ ข้อ บังคับ อย่ง ไร ก็ได้ หรือ จะ ตก ลง เดิก บริษัท ก็ดี ให้ บริษัท ไป จดทะเบียน บอกกล่าวไว้ ที่ กระทรวง เกษตรพาณิชย์ โดยเร็ว

ข้อ ๙^{๐๘/๒๖๖๖} ให้บริษัทพิมพ์ หนังสือ กำหนด อำนาจ และ ข้อ บังคับ ของ ตน นำ

สิ่งใดที่ ภาวะ ทรวง เกษตราธิการ กัดบับนั้น แต่ แต่ เด่นาบัก ภาวะ ทรวง เกษตรา ธิการ จะ เห็น ควร เพื่อ จะ ได้ เบน การ สวดอก แก่ คน ทั้ง หดาย ที่ ต้อง การ ทรวง หนึ่ง นั้น ๆ อนึ่ง ให้ บริษัท จำ เป็น ต้อง ขาย หนึ่ง ชื่อ กำหนด อำนาจ และ ข้อ บังคับ ให้ ผู้ใด ๆ ที่ ขอ ชื่อ อย่า ให้ เรียก ราคา เกิน บาท หนึ่ง ส้ารัม หนึ่ง

ข้อ ๓๐ กรรมการ (โตเรกเตอร์) ของ บริษัท นี้ ให้ มี ไม่น้อย กว่า ๓ คน แต่ ให้ จุด ทะเบียน ชื่อไว้ ที่ ภาวะ ทรวง เกษตรา ธิการ โดย เร็ว

ข้อ ๓๓ ผู้ ชื่น เช่น ที่ เรียก ว่า คน ที่ ตาม ไม่ จำ เป็น ต้อง ถือ ว่า ใคร ได้ เป็น หรือ ได้ ออก จาก ตำแหน่ง กรรมการ ก่อว่า จะ ได้ จุด ทะเบียน ไว้ แล้ว ว่า ได้รับ หรือ ได้ ออก จาก ตำแหน่ง นั้น ๆ

ข้อ ๓๒ ผู้ ที่ จะ เป็น กรรมการ ต้อง นำ ตัว แשר ของ คน ไป วาง ผาก ไว้ เป็น ประกัน ที่ ภาวะ ทรวง เกษตรา ธิการ ไม่น้อย กว่า คน ละ สิบบ แשר มี ชนนี้ อย่า ให้ ภาวะ ทรวง เกษตรา ธิการ ยอม ให้ จุด ทะเบียน ลง ว่า เป็น กรรมการ แשר ที่ วาง ผาก เป็น ประกัน นั้น ห้าม ไม่ ให้ โอน ให้ แก่ ผู้ ชื่น ใน เวลา ที่ เจ้า ของ เป็น กรรมการ อยู่

ข้อ ๓๓ ให้ บริษัท มี ออฟฟิศ ประจำ ไว้ แห่ง หนึ่ง บริษัท จะ ต้อง ลง ทะเบียน บอกไว้ ที่ ภาวะ ทรวง เกษตรา ธิการ ว่า อยู่ แห่ง ไ้ ตำบล ไ้ และ เมือง ไ้ เพื่อ ประโยชน์ การ ส่ง หนึ่ง ชื่อ และ บัคค์ หมาย ทั้ง หดาย แก่ บริษัท เหมือน อย่าง ว่า ส่ง ลง ใน มือ บริษัท นั้น ถ้า ไม่มี ออฟฟิศ เช่น นี้ ฤา ไม่ จุด ทะเบียน กัด ให้ ปรับ เป็น จำนวน เงิน วัน หนึ่ง ไม่ เกิน ๓๐๐ บาท ทุก วัน ไป ก่อว่า จะ ได้ ทำ ให้ ถูก ต้อง

ข้อ ๓๔ ให้ บริษัท มี ตรา ล้าคัฎ ใน ดวง ตรา นั้น ให้ มี ชื่อ บริษัท เป็น

อักษรไทย อ่านได้ชัด และมีคำทูลจำกัด ต่อท้าย เหมือนกันว่า เป็น ส่วนของชื่อ ด้วย และให้นำ ตรา น ไปจดทะเบียนไว้ที่ กระทรวง เกษตรรา ชิกการ มี ชน น ให้ ปรับ บริษัท เป็น จำนวน เงิน ไม่ เกิน ๑๐๐๐ บาท ได้

ข้อ ๑๕ ถ้า บริษัท จะ นำ ฎา เอา ทริพย์ สัมบัติ ของ ตน เป็น ประกัน แก่ ผู้ใด ให้ จด ทะเบียน ไว้ที่ กระทรวง เกษตรรา ชิกการ บอก ข้อ ความ โดยย่อ แต่ ให้ ชัด เป็น ต้น คือ ทริพย์ อะไร ที่ นำ ฎา เอา เป็น ประกัน เงิน ทอง เท่าไร กัน แต่ ชื่อ เจ้า หน

ข้อ ๑๖ ถ้า ไม่ได้ ประพฤติ ตาม ที่ กล่าว ไว้ ใน ข้อ ๑๕ แล้ว การ นำ และ เอา ทริพย์ เป็น ประกัน นั้น ใช้ ไม่ได้ ใน กฎหมาย

ข้อ ๑๗ ถ้า บริษัท ตกดง จะ เพิ่มทุน ฎา จะ ตัด ทุน ฎา จะ ออก ตัว นำ ทริพย์ ฎา ให้ ทริพย์ เป็น ประกัน (ตี เป็น เซอร์) อย่างไร ต้อง จด ทะเบียน บอก กล่าว ไว้ที่ กระทรวง เกษตรรา ชิกการ โดย เร็ว

ข้อ ๑๘ ห้าม ไม่ ให้ บริษัท ตัด ทุน น้อย ลง กว่า กึ่ง ที่ ได้ กำหนด ไว้ เดิม และ ถึง กระทบ กัด ต้อง โฆษณา ใน หนังสือ พิมพ์ ราชกิจจานุเบกษา ครั้ง หนึ่ง และ หนังสือ พิมพ์ ใน เมือง ที่ ตั้ง ออฟฟิศ อย่าง น้อย ๓๐ วัน และ ใน ว่าง นั้น ไม่ มี เจ้า หน ผู้ใด ได้ เขียน หนังสือ มา บอก กล่าว ไม่ ยอม จึง จะ เป็น อัน ใช้ ได้ ใน กฎหมาย

ข้อ ๑๙ ห้าม ไม่ ให้ บริษัท ออก ตัว นำ ฎา เอา ทริพย์ สัมบัติ เป็น ประกัน (ตี เป็น เซอร์) อย่างไร อย่าง หนึ่ง จน กว่า จะ ได้ รับ เงิน ทุน ไม่ น้อย กว่า ครั้ง ที่ ได้ กำหนด ไว้ และ เงิน ที่ จะ ยืม มา โดย ออก ตัว ทัง หดายน ห้าม ไม่ ให้ เกิน ^{08/10/2566} กว่า เงิน ทุน ที่ บริษัท ได้ รับ แล้ว หรือ ที่ ผู้ ถ้อ แพร่ จะ ได้ ให้ ไว้ แล้ว

ข้อ ๒๐ ในการ ทิ้ง หดหาย ที่ บริษัท จะต้อง เขียน ฎาพิมพ์ชื่อ ของ บริษัท ๆ
กรรม การ สมาชิก เอ เยนต์ ถูกจ้าง แด คนใด ๆ ที่ ทำการ ฝ้าย บริษัท นั้น จะต้อง
เขียน หรือ พิมพ์ คำทูน จำกัด หรือ ท. จ. ก. ไว้ ต่อ ท้าย ชื่อ บริษัท เหมือน
ว่า เป็น ชื่อ ด้วย มีชนัน ให้ ปรับ เป็น จำนวน เงิน ไม่ เกิน ๓๐๐๐ บาท ฎาถือ
ว่า ผู้ ที่ ทำ ผิด นั้น ได้ ทำ การ ทำ สัญญา ใน ส่วน ตน เอง ๆ ต้อง รับ ผิดชอบ

ข้อ ๒๑. ให้ บริษัท เขียน บ้าย ชื่อ บริษัท ไว้ ใน ภาษา ไทย มี คำ ทูน จำกัด
ต่อ ท้าย ไว้ ที่ ประตู ออก ฟ ฟ้า ของ บริษัท และ ทุก แห่ง ที่ ทำ การ กับ ผู้ อื่น
ตัว หนังสือ หรือ บ้าย นั้น ต้อง ให้ อ่าน ได้ โดย ชัดถก มีชนัน ให้ ปรับ เป็น
จำนวน เงิน ไม่ เกิน กว่า ๓๐๐ บาท ทุก ครั้ง ที่ ทำ ผิด หรือ ทุก วัน ที่ ทำ ผิด ตั้ง นั้น

ข้อ ๒๒ ให้ บริษัท มี อำนาจ ทำการ แต่ เฉพาะ ที่ได้ พรณมา ไว้ ใน หนังสือ
กำหนด อำนาจ ถ้า ได้ ทำ การ เกิน อำ นาจ นั้น ไป ไม่ ให้ ถือ ว่า ไร ได้ ใน
กฎหมาย มายัน เขา แก่ คน อื่น ฎาคน อื่น มายัน เขา แก่ บริษัท เว้นไว้ แต่
การ ที่ ทำ ไป นั้น พอ เต็ง เห็น ได้ ว่า โดย คำ เนิน การ ตาม ความ ประสงค์ ที่
ปรากฏ ใน หนังสือ กำหนด อำนาจ ของ บริษัท นั้น

ข้อ ๒๓ ให้ บริษัท มี ฌาญชี คน เข้า แชร ฎา สมาชิก ไว้ ที่ ออก ฟ ฟ้า ที่ ได้
จุด ทะเบียน ถ้า จะ โอน แชร กัน แล้ว ให้ ลง ไว้ ใน ฌาญชี นั้น เป็น สำ คัญ
มีชนัน ไม่ ให้ ถ้อย ว่า ได้ โอน กัน ถก ด้วย กฎหมาย

ข้อ ๒๔ ห้าม ไม่ ให้ ผู้ ใด เรียก เงิน จาก สมาชิก ฎา ผู้ ถือ แชร ด้วย
เหตุ ว่า เป็น สมาชิก ฎา ถือ แชร นั้น เหย เว้นไว้ แต่ ผู้ ที่ ถือ แชร นั้น ยัง ไม่ ได้
ส่ง เงิน เต็ม ตาม แชร ถ้า ตั้ง นี้ แล้ว ให้ ได้ เรียก ได้ แต่ ส่วน ที่ เหลือ จะ ต้อง ส่ง

08/10/2566

ข้อ ๒๕ ให้ บริษัท มี เงิน เลือ ขาด เผื่อ เหลือ ไว้ และ ให้ ถอน เอา เงิน

จากกำไรแท้ ไม่น้อยกว่า ๓๐๐ ๓๖ & ของกำไรนั้น ทุกครั้งที่ได้แบ่ง
กำไรกันมา เป็นเงินเมื่อขาดเมื่อเหลือเก็บไว้จนเงินนี้จะเท่าหรือเกิน ๓
ใน ๔ หรือเล็กลงหนึ่ง ของทุน

ข้อ ๒๖ ให้บริษัท ส่งงบบัญชี ที่กระทรวง เกษตราธิการ ภายใน ๑ ปี
นับตั้งแต่วันที่ ได้จดทะเบียน และให้ส่งต่อไป ทุกครั้งที่ ได้แบ่งกำไร
ถ้าไม่ได้แบ่งกำไร ต้องส่งงบบัญชี อย่างน้อยที่สุดปีหนึ่งครั้งหนึ่ง และ
งบบัญชานั้น ต้องแจ้งความว่า แשרได้ ส่งเงินแล้วเท่าไร ททรัพย์สินของบริษัทมี
เท่าไร ยังต้องใช้หนี้เท่าไร

ข้อ ๒๗ สุ่มคนหนึ่งคือ และ บัญชีทุกอย่างรัฐบาลมีอำนาจให้เจ้าพนักงาน
ไปตรวจได้

ข้อ ๒๘ ผู้ถือแשרมีอำนาจที่จะ ตรวจ บัญชี และงบ บัญชีได้

ข้อ ๒๙ ถ้าสมาชิก ๓ คน ผู้ถือแשרของบริษัท นั้น ตกลงจนไม่ถึง ๗ คน
แต่บริษัท ยังคงทำการ อยู่ต่อไป เกิน ๖ เดือน นับตั้งแต่วันที่ บริษัท นั้นมี
สมาชิก น้อยกว่า ๗ คน สมาชิกผู้ที่ ได้รู้เหตุตั้ง นั้น จะต้อง เป็น ผู้รับใช้
หนี้แทนกัน ต่างกันจนเต็ม ใน ส่วน หนี้ที่ ได้ มีขึ้น ในเวลานั้น

ข้อ ๓๐ เด่นา บัด กระทรวง เกษตราธิการ มีอำนาจ ที่จะ ตรวจ การ ของ
บริษัท นั้น ได้ ทุกอย่าง และ ถ้า บริษัท จะ แก้ไข หนึ่งคือ กำหนด อำนาจ ๓
ข้อ บังคับแล้ว ๓๐ ตก ลง จะ ตัดทุน ๓๐ จะ ออก ตัว จำนำ ๓๐ ให้ ททรัพย์สิน
เป็น ประกัน ก็ได้ ๓๐ จะ เลิก การ ของ บริษัท นั้น ก็ได้ ต้อง ได้ รับ อนุญาต
ของ เด่นา บัด กระทรวง เกษตราธิการ เป็น ตาม ลักษณะ อักษร ไว้ ก่อน

ข้อ ๓๑ เด่นาบัตติ กระทบวงเกษตราธิการ มีอำนาจที่จะ เรียกว่า ธรรมเนียม
ในการ จดทะเบียน หรือตั้ง หนังสือต่าง ๆ ตาม ประกาศ นี้ได้ แต่เด่นาบัตตินั้น
จะ กำหนด พอ สุ่มควร

ข้อ ๓๒ ถ้ามีคดีใน ระหว่าง บริษัท การรวมการ สมาชิก ผู้ถือ แשר์ หรือ
ผู้อื่นใน กัน และ กันให้ คัด พิจารณา ตาม กฎหมาย และ ธรรมเนียม ของ
บริษัท ที่ ได้ ตั้ง ขึ้น สำหรับ คำ ขาย หาผล ประโยชน์ มี ทุน เป็น จำกัต์ แต่ ตาม
หนังสือ กำหนด อำนาจ และ ข้อ บังคับ ของ บริษัท นั้น เว้น ใ้แต่ ทั้ง หาย นี้
จะ มี ข้อ ความ ที่ ขัด กับ ประกาศ นี้

ข้อ ๓๓ (๓) ถ้า ได้ ทรง พระ กรุณา โปรด ยก คั้น ประกาศ นี้ กัต์
(๒) ถ้า บริษัท ตก ลง จะ เลิกการ และ ได้ รับ อนุญาต เด่นาบัตติ กระทบวง
เกษตรา ธิการแล้ว กัต์ (๔) ถ้า บริษัท ไม่ ดำรง จะ ใช้ หนี้ กัต์ (๕) ถ้า
สมาชิก มี น้อย คน กว่า ๗ กัต์ ให้ จัต์ การ เลิก บริษัท นี้ เสีย

โดย ประกาศ นี้ ให้ คน ทั้ง หาย รู้ว่า ตั้งแต่ วันที่ บริษัท รวราง ไทย ทุน จำกัต์
ได้ จด ทะเบียน ที่ กระทบวง เกษ ตรา ธิการ ตาม วิธี ที่ ได้ ถัด มา แล้ว บริษัท
รวราง ไทย เป็น บุคคล ใน กฎหมาย คนละ แพนก จาก สมาชิก นั้น ๆ และ ดำรง
ที่ จะ ใช้ หนี้ ได้ ตาม ทุน และ ทรัพย์ ซึ่ง เป็น ผล ของ ทุน นั้น หรือ ที่ เรียกว่า ทุน
จำกัต์ และมี อำนาจ ที่ จะ ถือ ทรัพย์ สุ่มบัตติ เป็น เจ้าของ มี อำนาจ ที่ จะ
รับ หรือ จะ ต้อง เสีย ความ ชอบ รรรม ได้ ทั้ง สอง อย่าง และ จะ เป็น โจทย์
หรือ จะ ต้อง เป็น จำเลย และ ให้ คน ทั้ง หาย ที่ จะ มี การ เกี่ยว ข้อง กับ บริษัท
รวราง ไทย นี้ ตั้ง เกด และ จำว่า บริษัท นี้ อยู่ใน ข้อ บังคับ ของ ประกาศ นี้

และทำการได้เพียงที่ปรากฏในหนังสือกำหนดอำนาจ และข้อบังคับที่ได้
จดทะเบียนไว้ที่กระทรวง เกษตรพาณิชย์เท่านั้นเอง

ประกาศ มาณวันที่ ๓๐ มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๒ เป็นวันที่ ๑๒๘๒๓
ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศ กระทรวง โยธาธิการ

พแนกกรมไปรษณีย์ โทรเลข

อัตราค่าไปรษณีย์ ซึ่งมี ไปยัง เมือง ต่าง ประเทศ ตามที่ ใช้กัน มา
แต่ก่อนนั้น คิด ๒๕ ของคิม ค่อ ๑๔ อัฐ ใน บัดนี้ ได้แก้ไข อัตราใหม่
ลดลง คง คิดแต่ ๒๕ ของ คิม ค่อ ๑๒ อัฐ ได้กำหนด ให้ ใช้ตั้งแต่วันที่
ที่ ๑ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๒๓ เป็นต้น ไปแล้ว

ถ้าผู้ใด มี ปรารถนาที่จะ ทราบ ความละเอียดก็ให้ ไปถามที่ กรม
ไปรษณีย์ โทรเลข

ประกาศ มา ณวันที่ ๒๕ มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๒๓

โดย รัชสังเสนาบดี กระทรวง โยธาธิการ

(ลงนาม) พระยาเสถียรราชอุปนายก

ปลัด ทูล ถดอง

ประกาศ พระราชทาน ที่ ดิน สำหรับ

สร้างวัด ไปรเทศน์ดี

มี พระ บรม ราชโอง การใน พระบาท ส้มเต๋จ พระปร มินทร มหาจุฬาลง
กรณ พระ จด จอมเกล้าเจ้า อยู่หัว ดำรัส เห็นเกล้าเห็นขอ กระทบ
ให้ ประกาศ ทราบ ทัดกัน ว่า เติม พระ บาท ส้มเต๋จ พระ จอมเกล้าเจ้า อยู่หัว
08/10/2586

ได้ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ พระราชทาน ที่ดิน ตำบล หนึ่ง อยู่ ใต้ วัด ยาน
นาวาราม แก่ พวก คฤหัสถ์ สำนึกชน ฝ่าย ไพร่เศษตำบล หนึ่ง เป็น พันทก หนึ่ง
สำหรับ เป็น ที่ นมัสการ

ครั้น เมื่อ เดือน มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๒ กรมการ ของ บางกอก
ไพร่เศษตำบล เศษ (กรมการ นี้ เป็น ผู้ แทน พวก ไพร่ เศษ ตำบล ทั้ง หลาย ที่ได้
กล่าว มาข้าง บน นั้น) ทำ เรื่อง รวบรวม บังคมพูด พระกรุณาว่า โดยเหตุ
ที่ การ ค้าขาย รุ่งเรือง ขึ้น แด การ นมัสการ ก็ ไม่ สงัด โดย กระ ทบ เสีย
จาก โรง ท่างาน อัน ใกล้ เคียง แด เสีย ไป มาก ใน แม่ น้ำ แด ที่ ที่ อยู่ ของ
พวก ไพร่ เศษ ตำบล ทั้ง หลาย ก็ กระ จัด กระ ฉาย กัน ที่ ตำบล นี้ จึง ไม่ สมควร
เป็นที่ สำหรับ นมัสการ คอไป ขอ พระ ราชทาน พระ บรม ราชานุญาต ขาย ที่
ตำบล นี้ เพื่อ จะ ได้ เอา เงิน ไป สร้าง วัด ใหม่ แด ขอ พระ ราชทาน ที่ดิน อัน
สอดก ขึ้น ไป กว่า นั้น ใน กรุง เทพฯ อีก ตำบล หนึ่ง

ได้ทรง พระ ราช คำริห์ เหตุ ซึ่ง ข้าง มา ใน เรื่อง รวบรวม ด้วย พระ มหา กรุณา
และ ชอบ ด้วย แลว จึง มี พระ บรม ราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กระ ทรวง
นครบาล จัด หา ที่ อัน สม ควร แยก ออก เป็น พันทก หนึ่ง เพื่อ จะ พระ ราชทาน
ให้ เป็น ที่ สำหรับ นมัสการ ของ พวก ไพร่ เศษ ตำบล กระ ทรวง นคร บาล ได้
จัดหา ที่ ได้ ตำบล หนึ่ง ใน ถนน สำทร ยาว ด้าน เหนือ ด้าน ใต้ ด้าน ตะ ๒ เส้น
๑๐ วา กว้าง ด้าน ตะวัน ออก ด้าน ตะวัน ตก ด้าน ตะ ๒ เส้น เป็น ที่ ๑๐๐ วา
จตุรัส ทรง พระ ราช คำริห์ เห็น ว่า ที่ ตำบล นี้ เป็น ที่ ไป มา สอดก พัน จาก
การ กระ ทบ กระ เทื่อน ต่าง ๆ สมควร จะ เป็น ที่ สำหรับ นมัสการ ได้

เมื่อ ธรรมเนียม การ ที่ กล่าว วัณ พระราช ทาน ที่ ค่า บด ใหม่ นี้ แล้ว ก็ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ ธรรมเนียม การ ชายที่ ซึ่ง พระบาท สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทาน นั้น ได้ ส่วนเงิน ที่ได้ จาก การ ชายที่ โปรดเกล้า ฯ พระราชทาน ให้ ธรรมเนียม การ ใช้ ใน การ ก่อสร้าง ที่ สำหรับ นมัสการ ซันใน พิน ที่ ซึ่ง พระราชทาน ใน ประกาศ นี้

จึง ทรง พระราช อุทิศ ซัก พระราชนิคม ที่ ซึ่ง กล่าว มา นี้ ให้ เป็น สาธารณ ประโยชน์ แก่ ราษฎร สำนึก สน ฝ้ายโปรดเกล้า ฯ สำหรับ สร้าง โรง สวด และ ที่ต่าง ๆ อัน เนื่อง จาก การ ดำเนิน ตาม ความ ประสงค์ ยก เสีย แต่ ไม่ ให้ ใช้ เป็น ที่ ผังศพ เท่านั้น

ประกาศ มา ณ วันที่ ๗ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เป็น วันที่ ๑๒๗๓๓ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ประกาศ กระทรวงมหาดไทย

เรื่อง ให้ คง ใช้ ใบ อนุญาต ออกร การ พินัน

ใน มณฑล พายัพ ไป ตาม เดิม ล้อ่น

ด้วย ตาม ความ ใน ประ กาศ ใน เรื่อง ให้ ธรรมเนียม การ นอก เปลี่ยน ใช้ ตวง ตรา ดี ประจำ ลง ใน ระหว่าง ต้น ซัก อีก ของ ใบ อนุญาต ออกร การ พินัน สำหรับ ใช้ ใน ศก ๑๒๓ ส่ง ออก ไป ให้ ใช้ ใน หัว เมือง ต่าง ๆ ซึ่ง ได้ ลง ใน ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๒๐ แผ่นที่ ๕๒ นํ้าที่ ๘๗๖ ลง ที่ ๒๗ มีนาคม ร.ศ. ๑๒๒ นี้

บัดนี้ เห็น ว่า มณฑล พายัพ เป็น มณฑล ชั้น นอก และ ทน ทาง ที่ จะ ไป
มา เป็น การ โดด กัน ดาร กว่า มณฑล อื่น กว่า จะ ส่ง ไป อนุญาต อาก
การ พนัน ที่ ได้ ตัด ราว ใหม่ ขึ้น ไป ให้ คง จะ ไม่ ทน ไซ้ ใน ศก ๑๒๓ ได้ เพราะ
ฉนั้น ไป อนุญาต อาก การ พนัน ที่ จะ ไซ้ ใน มณฑล พายัพ ใน ศก ๑๒๓ นั้น
ให้ คง ไซ้ ไป อนุญาต อาก การ พนัน ไป ตาม เดิม จน กว่า จะ ได้ ประ กาศ
ให้ เปลี่ยน ไซ้ ไป อนุญาต อาก การ พนัน ใหม่ ต่อ ไป

ศาลาว่าการ มหาดไทย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๔ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

(ลงพระนาม) ดำรง ราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย

ประกาศ กระทรวง ว่า การ ต่าง ประเทศ

ตั้ง ตำแหน่ง ยศ บรรดาศักดิ์

มิสเตอร์ เอ็ดเวิร์ด เฮช สตีเวอ เบต

ด้วย พระ เจ้า น้อย ยา เจอ กรม หลวง เทเว วัง ษ์ ๖ ไร ประการ เสนาบดี
ว่า การ ต่าง ประเทศ วัณ พระ บรม ราช โอง การ ดำ รัส ทัณ อ เกด ำ ๖ สั่ง ให้
ประกาศ ว่า มิสเตอร์ เอ็ดเวิร์ด เฮช สตีเวอ เบต ผู้ ที่ ได้ เป็น รอง เสนา บดี ใน
กรุง วอ ซิง ตัน และ เป็น อรรค ราช ฑูต อเมริกัน แด่ ก่อน แด้ว และ บัด นี้
ได้ มา รับ ราช การ เป็น ที่ ปลุก ษา ทั้ว ไป ของ วัณ ฐาต นั้น ทรง พระ กรุณา
โปรด เกด ำ ๖ ให้ มี ตำแหน่ง ยศ บรรดาศักดิ์ อรรค ราช ฑูต ผู้ มี อำนาจ เดิม
อยู่ ใน กระทรวง ว่า การ ต่าง ประเทศ

08/10/2566
ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๒

ประกาศ กระทรวง เกษตรวชิการ

เรื่อง ที่ดิน ตำบลคลอง ซอยที่ ๑๘-๑๙-๒๐-๒๑ ได้คลอง ๖ ฉาย
ต่าง ซึ่ง จุดตั้ง ต้น แต่คลอง ๑๗ ไปทาง ทวัน ออกกับ คลอง ซอยที่ ๑๗
ด้วย คลอง ซอยที่ ๒๒-๒๓-๒๔ มี ได้ คลอง รังสิต ซึ่ง จุดตั้ง ต้น แต่
คลองที่ ๑๖ ไปทาง ทวัน ออก กับ คลอง ซอยที่ ๑๖ และ คลอง ๖ ฉาย
ต่าง ด้วย

คลอง ซอยที่ ๒ มี เนื้อ คลอง รังสิต

คลอง ซอยที่ ๒๐-๒๑-๒๒ เนื้อ คลอง ๖ ฉาย บน คลองที่ ๒๒ จุด
ตั้ง ต้น แต่ คลองที่ ๑ ไปทาง ทวัน ออก จนถึง เขต ไร่ ไม้เมือง สระบุรี คลอง
ที่ ๒๑-๒๒ จุดตั้ง ต้น แต่ คลอง ๖ ไป จนถึง คลอง ๓๐

ขอแจ้ง ความ ให้ ทราบ ทัก กัน ว่า บริษัท จุด คลอง และ คุณา ฉายาม ได้
ยื่น หนังสือ ต่อ กระทรวง เกษตรวชิการ ขอ รับ ตราจอง สำหรับ ที่ดิน ตำบล
คลอง ซอยที่ ๑๘-๑๙-๒๐-๒๑ มี ได้ คลอง ๖ ฉาย ต่าง ตั้ง แต่ คลอง ๑๗
ไป ทาง ทวัน ออก ตั้ง แต่ พัน เขต ที่ดิน คลอง ๖ ฉาย ต่าง และ คลอง ซอย
ที่ ๑๗ ไป จนถึง คลอง และ คลอง ซอยที่ ๒๒-๒๓-๒๔ มี ได้ คลอง รังสิต
ตั้ง แต่ คลองที่ ๑๖ ไป ทาง ทวัน ออก ตั้ง แต่ พัน เขต ที่ดิน คลอง รังสิต
คลอง ซอยที่ ๑๖ และ คลอง ๖ ฉาย ต่าง ไป จนถึง คลอง กับ คลอง ซอยที่ ๒
มี เนื้อ คลอง รังสิต ตั้ง แต่ พัน เขต ที่ดิน คลอง รังสิต ขึ้น ไป จนถึง เขต
ที่ดิน คลอง ๖ ฉาย บน กับ คลอง ซอย ๒๐-๒๑-๒๒ มี เนื้อ คลอง ๖ ฉาย

สายบน คดองที่ ๒๖ ตั้งแต่คดองที่ ๑ ไปทางควน ออกจนถึงป่าไม้
เมืองสระบุรี คดองที่ ๒๗-๒๘ ตั้งแต่คดอง ๖ ไปจนถึงคดอง ๓๐ ยื่นขึ้น
ไปทั้งสองฝั่ง ๕๐ เส้น เพื่อจะได้จำหน่ายแก่ผู้รับซื้อต่อไป

เพราะฉะนั้นจึงได้ประกาศมาให้ทราบทั่วกันว่า ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดจะ
ร้องคัดค้านว่าที่แห่งใดซึ่งตั้งอยู่ในตำบลที่กล่าวมานี้เป็นของตน โดยมี
หลักฐานประการใดแล้ว ให้ทำเรื่อง รวบรวมยื่นต่อ กระทรวงเกษตรธิการ
ภายในกำหนด ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ลงในประกาศนี้เป็นต้นไป ถ้า
ไม่มีผู้หนึ่งผู้ใด ร้องคัดค้านประการใดภายในกำหนดนี้แล้ว จะได้
จัดการ ออกตรวจให้แก่บริษัท และบริษัทจะได้ขายตรวจลงสำหรับ
ที่นั้น ให้แก่ผู้รับซื้อต่อไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๖ มีนาคม วันพฤหัสบดี ศก ๑๒๒
(ลงนาม) เทเวศร์วงษ์ วิจารณ์
เสนาบดี กระทรวงเกษตรธิการ

ประกาศ อนุญาต เล่น การพนัน
ประเภทที่ ๓ ในเทศ กาด สง กรานต์

ด้วยตาม ความใน ข้อ ๕ แห่ง กฎเสนาบดี สำหรับ อกร การพนัน ลง
วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๑ ซึ่งมี ข้อความ อนุญาต ให้เล่น การพนัน
ตาม รายชื่อ ใน ประเภทที่ ๓ แห่ง ข้อ ๒ ในเทศ กาด ตรุก, สง กรานต์, นั้น

กรม สรรพากร ใน ขอ ประ กาศ ให้ทราบทั่วกันว่า ในเทศ กาด สง กรานต์
ร.ศ. ๑๒๑ นี้ กรม สรรพากร ใน อนุญาต ให้เล่น การพนัน ประเภท ที่ ๓ คือ

08/10/2566

ไฟไทย, ดิน, ดวด, สระแก, ไต้ โดยไม่ต้องเสียค่า อนุญาตตาม ความ
ในข้อ ๕ นั้น เฉพาะ ตั้งแต่ วันที่ ๓๒ เวลา ย่ำรุ่ง แล้วไป จนถึง วันที่ ๓๒ เมษายน
ร.ศ. ๑๒๓ เวลา ย่ำรุ่ง เป็นหมดเขต

ประกาศ มาแต่ กรมสรรพากร ใน ๓ วัน ที่ ๗ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

โดยรับ ตั้ง เสนาบดี กระทรวง นครบาล

(ตงนาม) พระวิษณุากร โกศล เจ้ากรมสรรพากร ใน

ประกาศให้ ที่ ตำบล โคก โปหัก เป็น ที่ สำหรับ
เลี้ยง และ ผสม โค

ด้วย มี พระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ไต้ทรงทราบ
ฝ่าลอองธุลีพระบาทว่า ที่ทุ่งตำบลโคกโปหัก แขวงเมืองราชบุรี เดิม
เป็นที่ว่างเปล่า ราษฎรได้อาศัยเลี้ยงโค ครั้นต่อมามีราษฎรต่างมา
ตั้งภูมิตำเนา หักร้างทำไร่ นา ใน แถบทุ่งนาโคกโปหัก มากขึ้น และ
ราษฎรที่ได้มาตั้งทำไร่ นาด้านนั้น ได้ทางที่ทำไร่ นา รุกเข้าไป ในเขต
ท้องที่เลี้ยงโค จนเขตเลี้ยงโคคับแคบไม่พอ โคนจะอาศัย เป็นเหตุ
ให้เกิดวิวาท ในระหว่าง พวกเลี้ยงโค และ พวกทำนา อยู่เสมอ จึงทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงาน ออกไป ตรวจทำแผนที่ปักหลัก
หมายเขตที่ แบ่งที่ตำบลโคกโปหัก ไว้เป็นที่สำหรับ ราษฎร อาศัย
เลี้ยง และ ผสมโค ส่วนหนึ่ง ต่างหาก เพื่อมิให้ ผู้ใดทำไร่ นาดวงเตย
เข้าไป และให้ ถือว่าที่ๆได้ บั๊ก บั๊ก ไว้สำหรับเลี้ยง และ ผสม โค แห่งนี้
เป็นที่หวงสำหรับให้ ราษฎร อาศัยเลี้ยง ผสมโค ตั้งแต่ วันที่ ไต้

ประกาศนี้ต่อไป และห้ามไม่ให้ผู้หนึ่งผู้ใด ทำนาบุกเบิกเข้าไปในที่ดิน
 เที่ยงโคเปน อันขาด ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด ทำนาบุกเบิกเพิ่มเติมเข้าไปในที่ดิน
 เที่ยงโค ภายใน หลักระเทศที่ เจ้าพนักงาน ได้ปัก หมายไว้แล้ว ก็ดี หรือทำ
 ให้ หลักระเทศ เปรน อันตราย หรือ วิวาทคดี ไป ประการ ใด ๆ ก็ดี ผู้หนึ่ง ต้อง
 มีโทษ ปรับ เป็น เงิน ครั้ง หนึ่ง ไม่เกิน กว่า ๒๐๐ บาท หรือ จำคุก ครั้ง หนึ่ง
 ไม่เกิน กว่า ๕ เดือน หรือ ทั้ง ปรับ และ จำ ด้วย ทั้ง ๒ สถาน และ จะ ต้อง
 ใช้ ค่า เสีย หาย ใน การ ที่ จะ ต้อง ปัก หมาย หลักระเทศ ให้ ดี อย่าง เดิม ด้วย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๑ เมษายน วันวันโกสินทร ศก ๑๒๓

เป็น วันที่ ๑๒๘๔๕ ใน รัชกาลปัตยุบันนี้

ประกาศ แก่ ไช

พระ ราช บัญญัติ ศักดินา ข้า ราช การ กรม ทหาร เรือ

วันวันโกสินทร ศก ๑๒๓

มี พระ บรม ราช โองการ ใน พระบาท สมเด็จ พระ ปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์
 พระ จุฑอม เสด็จ เจ้า อยู่หัว ดำริดี เห็น เสด็จ ฯ ตั้ง ว่า ตาม ที่ ได้ ทรง พระ
 กรุณา โปรด เสด็จ ฯ ให้ ตราร พระ ราช บัญญัติ ศักดินา ข้า ราช การ กรม ทหาร
 เรือ ขึ้นไว้ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน วันวันโกสินทร ศก ๑๒๓ เป็นการ แก่ ไช
 พระ ราช บัญญัติ เก่า นั้น บัดนี้ หน้าที่ ราชการ ใน กรม ทหาร เรือ เปลี่ยน
 แปลง ไป อีก บ้าง ทรง พระ ราช ดำริ ดี เห็น สมควร จะ แก่ ไช ศักดินา ข้า ราช การ
 ใน กรม ทหาร เรือ ให้ เป็น ระเบียบ ตาม กาล สมัย จึง ทรง พระ กรุณา

โปรดเกล้าฯ ให้เพิ่มศักดิ์นาตำแหน่ง นายเรือตรี ผู้ช่วย ขึ้น ให้เป็น ๒๐๐ และ
ให้ลดศักดิ์นาตำแหน่ง พันจ่าเอก ลง คง แต่ ๕๕๐ นอกนี้ ให้คงตาม พระราช
บัญญัติเดิมทุกประการ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๗ เมษายน วันโกสินทร ศก ๑๒๓ เป็น วันที่
๑๒๘๕๑ ในรัชกาล บัณฑิต

ประกาศให้ ใช้พระราชบัญญัติ
รักษาคลอง วังโกสินทร ศก ๑๒๑
สำหรับคลองตำเนินสดวก

เจ้าพระยาเทเวศร์วงษ์วิวัฒน์ เสนาบดี กระทรวง เกษตรการ ธิการ
รับ พระบรมราชโองการ ให้เกล้าฯ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศ ให้ทราบทั่วกัน ว่า คลอง ตำเนิน สดวก ซึ่งเป็น คลอง สำคัญ
สำหรับการ เพาะปลูก และ การ ไป มาค้า ขาย อยู่ คลอง หนึ่ง มา บัด นี้ ต้น
เงิน เสีย มาก เป็น ความลำบาก แก่ ราษฎร ผู้มีกิจ ไป มาค้า ขาย ใน ลำคลอง
นั้น มา ช้านาน แล้ว บัดนี้ ได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ กระทรวง
เกษตรการ ิจการ จัด ช่อม ชื่นใหม่ เพื่อให้ เป็น การ เจริญ แก่ การ เพาะ ปลูก
และ เป็น ความ สดวก แก่ การ ไป มาค้า ขาย ของ มหาชน ต่อไป เวลา นี้
เจ้าพนักงาน ได้ ลง มือ ทำ การ ช่อม อยู่ แล้ว สมควร จะรักษา คลอง นี้ ได้
ให้ ถาวร ด้วย ๒๕๖๖ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ใช้พระราช บัญญัติ

รักษาคลอง วัดนโกสินทร ศก ๑๒๑ สำหรับ คดองตำเนิน ด้ดวก ตั้ง แต่
วันที่ ๓๐ เมษายน วัดนโกสินทร ศก ๑๒๓ เป็นต้น ไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๓ เมษายน วัดนโกสินทร ศก ๑๒๓

(ลงนาม) เทเวศร์วงษ์ วิวัฒน์

เสนาบดี กระทรวง เกษตรราชการ

ประกาศ ตั้ง ผู้ช่วย ข้าหลวง เกษตร

จัดการ ที่ดิน ใน หน้า ที่ตุลา การ

ด้วย ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
ให้หม่อม หลวง ส่ำ ออง เป็นผู้ช่วย ข้า หลวง เกษตร จัด การ ที่ ดิน ใน หน้า ที่
ตุลา การ ตาม ความ โผ ประกาศ เพิ่ม เติม ประกาศ ออก โฉนด ที่ ดิน
ด้วย ตำแหน่ง ผู้ช่วย ข้า หลวง เกษตร จัด การ ที่ ดิน ใน หน้า ที่ ตุลา การ
ตั้ง วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ วัดนโกสินทร ศก ๑๒๓ ตั้ง แต่ บัด นี้ ลับ ไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๕ เมษายน วัดนโกสินทร ศก ๑๒๓

(ลงนาม) เทเวศร์วงษ์ วิวัฒน์

เสนาบดี กระทรวง เกษตรราชการ

กฎเสนา บดี กระทรวง เกษตรราชการ

ว่า ด้วย เปลี่ยน แปลง อัตราค่า ธรรมเนียม เรือ เดิน

ไป มา ใน คลอง ภาษี เจริญ

เจ้าพระยาเท เวศร์วงษ์ วิวัฒน์

เสนาบดี กระทรวง เกษตรราชการ

ขอ ประกาศ ให้ทราบทั่วกันว่า ตามที่ได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
 พระราชทาน พระบรมราชา นุญาต ให้กระทรวง เกษตรฯ ชีการ ออก กฏ
 ประกอบ พระราชบัญญัติ รักษา คลอง ใน ส่วน คลองภาษี เจริญ ซึ่ง ตั้ง
 วันที่ ๕ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ ความแจ้ง อยู่แล้ว นั้น บัดนี้
 ทรง พระราชดำริเห็นว่า อัตรา ค่า ชกรรม เนียม ที่ได้เก็บแก่เรือ ที่อนุญาตให้
 เข้ามา เดิน ใน ลำ คลอง ภาษี เจริญ นั้น ยังหนักแก่เรือ ขนาดย่อม อยู่ เพราะ
 เรือ ขนาดย่อม ๆ ไม่สู้ จะทำอิน ตรายแก่ ลำ คลอง มากนัก โดยทรง พระ
 มหากรุณา แก่ไพร่ฟ้า ข้าแผ่นดิน จึงทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระ
 ราชทาน พระบรมราชา นุญาต ให้เสนาบดี กระทรวง เกษตรฯ ชีการ ออก กฏ
 ดัดอัตรา ค่า ชกรรม เนียม ดังนี้

๑ ในตอนที่ ๒ ของ กฏเดิม มีว่า เรือใช้ ส้อย หรือสำหรับ บ้าน ทุก
 ซึ่ง มีขนาดยาว ตั้งแต่ ๓ วาขึ้นไป (ให้เก็บ) ๑๒ อัฐ นั้น ให้
 เพิ่มเติมว่า แต่ลำ เรือ นั้น ปาก กว้าง เพียง ๓ ศอก ลง มา ให้เก็บ ค่า ชกรรม
 เนียม แต่ ๑๒ อัฐ คือ เรือ นั้น ปาก กว้าง เกิน ๓ ศอก ขึ้น ไป จึง คง เก็บ ๑๒
 อัฐ ตาม อัตรา เดิม

๒ อนึ่ง เรือ ลำ บั้น แฉก เดียว ซึ่งเป็น เรือจ้าง สำหรับ รับคน โดยลำ นั้น
 ให้เก็บ ค่า ๑๒ อัฐ ข้อ ความอื่น นอก นี้ ให้ คง เป็น ไป ตาม กฏ ข้อ
 บังคับ เดิม

กฏ นี้ ให้ ใช้ ได้ตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓
 เป็นต้นไป

กฏ ให้ ไว้วันที่ ๑๕ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

(ลงนาม) เทเวศร์วงษ์วิวัฒน์

เสนาบดี กระทรวง เกษตรฯ ชีการ

ประกาศ กำหนดเงิน ค่า บำเหน็จ แก่ผู้ ล่วง

พระ ราช บัญญัติ การ สรรพากร

ด้วย รับ ตั้ง ใน พระ เจ้า น้อย ยา เซอ กรม หลวง นเรศวร ฤทธิ
 เสนา บดี กระทรวง นคร บาท ให้ ประกาศ ให้ ทราบ ทั้ง กัน ว่า ตาม ความ
 ใน ประกาศ กระ แล พระ บรม ราช โอง การ ลง วันที่ ๑๒ มิถุนายน รัตน โกสินทร
 ศก ๑๒๑ ว่า ด้วย เงิน หลวง ที่ ต้อง ออก ไป เป็น ค่า บำเหน็จ แก่ ผู้ จับ ผู้ ล่วง ต่อ
 พระ ราช บัญญัติ สรรพากร ค่า ดมี อำนาจ ที่ จะ ตัด ลิน ให้ ผู้ ล่วง ต่อ พระ ราช
 บัญญัติ เสีย อีก โสด หนึ่ง ต่าง หาก จาก เงิน ค่า รับ นั้น

- ถ้า ผู้ หนึ่ง ผู้ โด นำ จับ ผู้ ล่วง ต่อ (๑) พระ ราช บัญญัติ ราช ษั ตูกร
 ร,ศ, ๑๑๓ (๒) พระ ราช บัญญัติ ตักษณ ฆ่า โค กระ บือ และ ด้กร ตาม
 หัว เมือง ร,ศ, ๑๑๘ (๓) พระ ราช บัญญัติ อากร มโหรส พร,ศ, ๑๑๑
 ให้ กรม สรรพากร ใน กำหนด เงิน ค่า บำเหน็จ ไม่ เกิน กว่า ๒ ใน ส่วน ๓ ของ
 เงิน พิษย์ ที่ ค่า ด ได้ พิพาก ษา รับ และ เรียก เงิน ค่า บำเหน็จ แก่ ผู้ ล่วง ละ เม็ด
 ตาม ความ ใน ประกาศ นั้น

ประกาศ มาณวันที่ ๒ พฤษภาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๒๓

(ลงนาม) พระ ราช ฎากร โกศต เจ้า กรม สรรพากร ใน

ประกาศ จิต การ บ้าง กัน กาฬ ไรศ

มี พระ บรม ราช โอง การ ใน พระ บาท สมเด็จ พระ พร มินทร มหา จุ พ้า
 ลง ธรรมเนียม พระ จุ จอม เกล้า เจ้า อยู่ หัว ดำรัส เหนือ เกล้า ฯ ทรง พระ กรุณา
 โปรด เกล้า ฯ ให้ ประกาศ ให้ ทราบ ทั้ง กัน ว่า

ด้วย มัดนี้ ใช้กาฬโรคได้เกิดขึ้นแล้วในเมือง ชื่อง เมือง ชั่วเถาและเมืองอื่น ๆ จึง มี พระราช ประสงค์ ที่จะ จัด การ บัง กันไม่ให้ โรคเช่น นั้นแพร่ ภาย ตาม มาถึง พระราช อาณาจักร นี้ ได้

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรา พระราชบัญญัติ ประกาศ ให้ทราบทั่วกัน ดังนี้

ข้อ ๑ ให้จัดเกาะไม้เบนที่สำหรับ ทำ การ ต้าน บัง กันโรค ภัยอันตราย และเป็น ที่ ทำ การ ตรวจ โรคตาม ข้อ บัง คับ ใน พระราช บัญญัติ นี้

ข้อ ๒ เรือดำหนึ่งดำโต ซึ่ง ออกจาก เมือง ชื่อง กง หรือ เมือง ชั่วเถา มาถึง หน้า น่าน้ำ สยาม ใน วัน ฤๅ ใน ภาย หลังวัน ที่ ได้ ประกาศ พระราช บัญญัติ นี้ ต้อง แวะจอด ที่ เกาะ ไม้ ก่อน ที่ จะ ได้ รับ ใบ อนุญาต ของ ตำน บัง กัน โรค ภัยอันตราย ให้เลย เข้า มา ได้ นั้น ต้อง รอ พัก อยู่กว่า จะครบ กำหนดเวลา ๘ วัน เต็ม นับ ตั้ง แต่ วัน ที่ ได้ ออก มา จาก ท่า หรือ จนกว่า เจ้าพนักงาน แพทย์ จะ อนุญาต ให้ เข้า มา

ข้อ ๓ เรือดำหนึ่งดำโต ที่ ออกจาก เมือง ท่า ไต ๆ ใน ประเทศ จีน นอก จาก เมือง ชั่วเถา มาถึง หน้า น่าน้ำ สยาม ใน วัน ฤๅ ใน ภาย หลังวัน ที่ ได้ ประกาศ พระราช บัญญัติ นี้ ต้อง แวะจอด ที่ เกาะ ไม้ และ ต้อง รอ พัก อยู่ ที่ นั้น จน ถึง เวลา ที่ เจ้าพนักงาน แพทย์ จะ ได้ ขึ้น ไป ตรวจ บน เรือ และ ออก ใบ อนุญาต ของ ตำน บัง กัน โรค ภัยอันตราย ให้เลย เข้า มา ได้

ข้อ ๔ เรือดำหนึ่งดำโต มาจาก เมือง ชื่อง กง หรือ มาจาก เมือง ท่า ไต ๆ ใน ประเทศ จีน เมื่อ ถึง หน้า น่าน้ำ สยาม ตั้งแต่ เวลา พระอาทิตย์ขึ้น จน พระอาทิตย์ตก ต้อง ชัก ชง ตาม ขนมน้ำหนัก เรือ ที่ ต้อง ตรวจ โรค

08/10/2566

หรือ ชง เหลือง ที่ เสา หน้า และ ตั้ง แต่ เวลา พระ อาทิตย์ ตก จน พระ อาทิตย์
ขึ้น ต้อง ชัก โคมแดง ที่ เสา หน้า และ ตั้ง แดง ถึง สำคัญ อัน นี้ ตลอด ไป
จนกว่า จะ ได้ รับ ใบ อนุญาต ของ ท่าน บ้อง กัน ภาพโรค ภัยอันตราย

และ ที่ ท่าน ทำ การ ตรวจ โรค ก็ จะ ได้ ชัก ชง และ โคม แดง ถึง สำคัญ
เช่นเดียวกัน ตลอด ใน เวลา ที่ ใช้ พระราช บัญญัติ นี้ อยู่

ข้อ ๕ ห้ามไม่ให้บุคคลผู้ใดนอกจากพนักงานแพทย์ ฤาผู้ช่วย
ของเจ้าพนักงานแพทย์นั้น ทำการไปมาติดต่อจากเรือดำโตๆ ซึ่ง
มาจากเมืองชองกง ฤาจากเมืองท่าใดๆ ในประเทศจีน ไปยังฝั่ง
ฤาจากฝั่งไปยังเรือดำนั้น ฤาจากเรือดำนั้นไปยังเรือดำอื่นๆ ฤาจาก
เรือดำอื่นๆ ไปยังเรือดำนั้น กะนั้นเรือดำนั้นได้รับใบอนุญาตของท่าน
บ้องกันโรค ภัยอันตรายให้เลยเข้ามามีได้ นั้นเป็นอันขาด

ข้อ ๖ ผู้เป็นนายเรือ ฤาคนผู้ใด ซึ่งเป็นผู้บังคับการในเรือ
ดำหนึ่งดำโต ที่ต้องจอดพักอยู่ตามกำหนดไว้ก่อน บ้องกันโรค ภัยอันตรายนั้น
ต้องแจ้งกิจการด้วยส่วนเรือ และ ส่วนเวลา ที่ได้เดินเรือ มาตามทาง
และ ส่วนการ มีใช้เจ็บ ฤาไม่มีอย่างไร ในบรรดาตุ๊กเรือ และ คนโดยสาร
และ ทั้งเหตุการณ์อื่นๆ แก่เจ้าพนักงานแพทย์ตามที่พนักงานผู้นั้นจะต้อง
การ และ ถ้าตอบคำถามต่างๆ ที่เจ้าพนักงานแพทย์จะถามนั้น โดย
ความจริง และ โดยถ้วนถี่ และ ถ้าเจ้าพนักงานแพทย์จะต้องการให้จัด
เรือ และ เครื่องใช้ อันสมควร สำหรับส่งคนโดยสาร และ คนตุ๊กเรือ ขึ้น
บกที่ ท่าน บ้องกันโรค ภัยอันตรายนั้น ก็ต้องจัดให้ และ ทั้งต้องช่วย

เจ้าพนักงาน แพทย์ ตามสมควร ในทางอื่น ๆ ทั่วไป เพื่อให้เจ้าพนักงาน
ผู้นั้น ได้จัดการ ออกใบ อนุญาต ของ ตำน บ้อง กันโรค ภัยอันตราย สำหรับ
เรือลำนั้นด้วย

ข้อ ๗ เจ้าพนักงาน แพทย์ มีอำนาจ ที่จะขึ้นไป บนเรือ ที่ มา ถึง น่าน
น้ำ ยามใด ๆ ก็ตาม และ ตรวจ บรรดาคน ที่ อยู่ใน เรือ นั้น ได้ทั่ว หน้า และ
ถ้าเห็น สมควร จะเรียก ตรวจใบ สำคัญ แจ่ง ด้วยการ ใช้ แจ่ง สำหรับ เรือ
หนึ่งลี้ขอ แจ่ง จำนวน คน อพยพ ฤา หนึ่งลี้ขอ อื่น ๆ ซึ่ง เจ้าพนักงาน แพทย์ จะ
ต้อง การ ตรวจ เพื่อให้จัดการ ออก ใบ อนุญาต ของ ตำน บ้อง กันโรค
ภัยอันตราย นั้น ด้วย ก็ได้ และ เจ้าพนักงาน แพทย์ จะ ต้อง ทำ การ โดยทาง ที่
ถูกต้อง ด้วย กฎหมาย ความ ที่ เห็น สมควร ต้อง ทำ เพื่อให้ รู้ ได้ ว่า ความ
สะอาด เรียบร้อย ใน เรือ และ ใน บรรดาคน ใน เรือ นั้น ๆ มี อยู่ เป็น อย่างไร

ข้อ ๘ ห้ามไม่ให้เจ้าพนักงาน สุด การ ซึ่ง ทำ การ ใน หน้า ที่ อยู่
เกาะ ลี้ซิง ฤา เมือง สมุทรปราการ อนุญาต ให้เรือ ลำ หนึ่ง ลำใด ที่ มา จาก
เมือง ช่องกง ฤา จาก เมือง ทำใด ๆ ใน ประเทศ จีน ที่ ไม่ได้ แจ่ง ใบ อนุญาต
บอก ความ บริสุทธิ์ จาก โรค อัน ที่ ควร จะ ได้ รับ จาก เกาะ ฝูนั้น ถ้าได้
ถ่าน สีน ค้า ที่ เกาะ ลี้ซิง ฤา ถ่าน เคย เข้า มา กรุง เทพ ฯ เป็น อัน ชาติ แต่
บรรดา เรือ ที่ จะ ได้ แจ่ง ใบ อนุญาต เช่น นั้น ให้ ตรวจ ดู แล้ว จึง จะ ยอม
ให้ ถ้าได้ ถ่าน สีน ค้า ที่ เกาะ ลี้ซิง และ เคย เข้า มา ยัง กรุง เทพ ฯ ฤา คำบด
อื่น ๆ ได้ ไม่ ต้อง มี การ ตรวจ อีก

ข้อ ๐๘/๑๐/๒๕๖๑ เจ้าพนักงาน แพทย์ มี อำนาจ ตาม พระราช บัญญัติ นี้ จัด

กฎเสนาบดี กระทรวง เกษตรราชการ

เป็น ข้อ บังคับ สำหรับ คตอง ดำเนิน ด้วดก

เจ้า พระยาเทเวศร์ วงษ์วิวัฒน์เสนาบดี กระทรวง เกษตรราชการ . รับ พระบรมราชโองการ ไล่เกล้าฯ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศแก่ มหาชนให้ทราบทั่วกัน ว่า คตองดำเนิน ด้วดก ซึ่ง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ กระทรวง เกษตรราชการ ชูด ซ่อม ใหม่นั้น บัดนี้ กระทรวง เกษตรราชการ ได้ ชูด ซ่อม เสร็จแล้ว กำหนด จะ เปิด ให้ มหาชน เดิน ใน คตอง นั้น ตั้งแต่วันที่ ๓๘ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เป็น ต้นไป

อนึ่ง ทรง พระดำริเห็นว่า เมื่อได้ จัด การ ซ่อม เสร็จแล้ว ดังนี้ ถ้า ทังได้ ไม่มีการ รักษา ก็ จะ กดบ ดัน เชน ไปอีก เพราะ ฉนั้น จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ กระทรวง เกษตรราชการ เป็น เจ้า หน้า ที่ จัด การ รักษา และ ซ่อม คตอง นี้ ได้ ให้ เรียบร้อย เพื่อ ให้ มหาชน ไป มา ได้ โดย ด้วดก เสมอไป และ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ เสนาบดี กระทรวง เกษตรราชการ ออก กฎ ข้อ บังคับ ได้ ดัง ต่อ ไป นี้

ข้อ ๑ เขตร์ คตอง ดำเนิน ด้วดก ที่ อยู่ใน พระราช บัญญัติ และ กฎ ข้อ บังคับ นี้ และ ที่ จะ มี ต่อ ไป นั้น กำหนด ภายใน ที่ พัก เจ้าพนักงาน รักษา คตอง เข้ามา

ข้อ ๒ ให้ ยก เว้น ที่ ริม คตอง ดำเนิน ด้วดก ได้ เป็น ถนน หลวง สำหรับ เป็น ทางโยง ฝั่งละ ๖ ศอก ทัง ๒ ฝั่ง

ข้อ ๓ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใด ปลุกสร้างสิ่งใด ๆ ลงในเขตรัถนา
 หอวง เว้นไว้แต่จะทำสะพานทำน้ำที่ ไม่มี หองคา และ ไม่ยื่น พันคตัง
 ออกมาเกิน ๓ ศอก แต่ถ้เจ้าพนักงาน รักษา คดอง เห็น ว่า จะ เป็น ที่ กัด
 ขวาง แก่ การ เดิน เรือ หรือ จะ เป็น อัน ตราย แก่ ผัง คดอง ด้วย ประการ ไต ๆ
 จะ บังคับ ให้ รื้อ ถอน เสีย ก็ได้ ผู้ ปลุกสร้าง ต้อง ทำ ตาม ถ้า ผู้ ปลุก
 สร้าง ผู้ใด ไม่ ทำ ตาม บังคับ ของ เจ้าพนักงาน ผู้ นั้น มี ความ ผิด ให้ ปรับ
 ไม่เกิน ๕๐ บาท หรือ จำคุก ไม่เกิน เดือน หนึ่ง หรือ ทั้ง ปรับ และ จำ ด้วย
 ส่วน สิ่ง ของ ที่ ปลุกสร้าง อยู่ นั้น ให้ เจ้าพนักงาน รื้อ ถอน เสีย และ ทำ ที่ ดิน
 ให้ เรียบ ร้อย อย่าง เดิม ค่า ที่ ต้อง ใช้ จ่าย ไป ใน การ ที่ รื้อ ถอน นั้น เท่า ไ้
 ให้ เจ้า ของ ผู้ ปลุกสร้าง ใช้ จง เต็ม ด้วย

ข้อ ๔ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด จะ ทำ สะพาน ข้าม คดอง กัด หรือ จะ ทำ สะพาน
 ทำน้ำนอกจาก ที่ ได้ อนุญาต ไว้ แล้ว กัด หรือ จะ ปลุกสร้าง สิ่งใด ๆ ลง
 ใน เขตรัถนา หอวง กัด ให้ มา ขอ อนุญาต ต่อ เจ้าพนักงาน รักษา คดอง
 ก่อน และ เมื่อ เสนาบดี กระทรวง เกษตรา ธิการ เห็น เป็น การ สมควร
 และ อนุญาต แล้ว จึง ทำ ได้ ถ้า ผู้หนึ่งผู้ใด ชน ทำ ไป โดย ไม่ได้ รับ อนุญาต
 ก่อน แล้ว ผู้ นั้น มี ความ ผิด ให้ ปรับ เป็น เงิน ไม่เกิน ๕๐ บาท หรือ จำคุก
 ไม่เกิน เดือน หนึ่ง หรือ ทั้ง ปรับ และ จำ ด้วย แต่ ให้ รื้อ ถอน สิ่ง ที่ ปลุก
 สร้าง ไว้ นั้น ไป เสีย และ ให้ กระทำ ที่ นั้น ให้ เรียบ ร้อย อย่าง เดิม ด้วย
 ถ้า และ ผู้ นั้น ไม่ รื้อ ถอน สิ่ง ที่ ตน ปลุกสร้าง ไว้ นั้น ก็ ให้ เจ้า พนักงาน จัด

การ รื้อถอน และ กระทำ พิน ที่ ให้ เรียบ ร้อย แล้ว คิด เอา ค่า ใช้ จ่าย แก่ ผู้
ปลูก สร้าง ไว้ นั้น เหมือน ใน ข้อ ๓

ข้อ ๕ ให้ เจ้าพนักงาน วิชา คดอง มี อำนาจ ที่ จะ อนุญาต ให้ เรือ
ดำหนึ่ง ลำ ได เดิน ใน คดอง ดำเนิน สดวก หรือ ไม่อนุญาต เมื่อใด ก็ ได้

ข้อ ๖ บรรดา เรือ ที่ จะ เดิน ใน คดอง ดำเนิน สดวก นี้ ให้ เดิน ทาง
ฝั่ง ขวามือ ของ คน ทุก เมื่อ

ข้อ ๗ ห้าม มิ ให้ จอด เรือ กดง คดอง และ จอด ขวางดำ และ ห้าม
มิ ให้ เรือ ใหญ่ ที่มี ขนาด ปาก กว้าง ตั้งแต่ ๕ ค็อก ขึ้น ไป จอด ช้อนดำ กัน
ถ้า ผู้ใด ทำผิด ต่อ ข้อ นี้ ให้ ปรับ ผู้ นั้น เป็น เงิน ไม่เกิน ๕๐ บาท หรือ จำคุก
ไม่เกิน เดือน หนึ่ง หรือ ทั้ง ปรับ และ จำ ด้วย

ข้อ ๘ บรรดา เรือ กดไฟ ที่ จะ เดิน ใน ดำ คดอง ดำเนิน สดวก นี้ ห้าม
มิ ให้ เดิน เร็ว เกิน กว่า ชั่วโมง ละ ๒๐๐ เส้น ถ้า เรือ กดไฟ ดำ ได เดิน แรง
เกิน กำหนด จน เรือ แพ หรือ สิ่ง ใด ๆ ใน ดำ คดอง ดำเนิน สดวก เป็น อัน ตราย
เสียหาย ไป ด้วย ก่าดัง เรือ กดไฟ นั้น เจ้า ของ เรือ กดไฟ ดำ นั้น ต้อง เสีย
ค่า ใช้ ทุน หนุน ทุน ให้ แก่ ผู้ ที่ ต้อง อัน ตราย เสีย หาย นั้น ตาม แต่ ค่า จะ
พิจารณา เห็น สมควร

ข้อ ๙ ให้ เจ้า พนักงาน วิชา คดอง เก็บ ค่า ธรรมเนียม แก่ เรือ ที่
อนุญาต ให้ เข้า มา ใน ดำ คดอง ดำเนิน สดวก ตาม อัตรา ดัง ต่อไป นี้

๑ เรือ กดไฟ วาดะ ๓๒ อัฐิ วัด ตั้งแต่ สุด หัว เรือ ครวง มา จน สุด ท้าย

ถ้า มี เสือ ดำ กวาว ให้ คิด เป็น วา หนึ่ง

๒. เรือใช้สอยหรือเรือดำหรับบรรทุก ซึ่งมีขนาดยาว ตั้งแต่ ๓ วาขึ้นไป และปากกว้าง เพียง ๓ ศอก ลงมา ให้เก็บค่าธรรมเนียมวา

ละ ๘ อัฐิ ถ้าเรือ นั้น ปากกว้าง เกิน ๓ ศอก ขึ้นไป ให้เก็บวา ละ ๑๒ อัฐิ

๓. เรือขนาดเล็ก ซึ่งมีขนาดยาว ต่ำกว่า ๓ วา ลงมา อย่างหนึ่ง หรือเรือดำรับแจวเดี่ยว ซึ่งเป็นเรือจ้างสำหรับรับคนโดยสารอย่างหนึ่ง ให้เก็บค่าธรรมเนียมวา ละ ๘ อัฐิ

วิธีวัดต้นให้วัด ตั้งแต่ ต้นย่นหัวเรือช้อม มา ตาม กราบ จนถึง ต้นย่นท้ายเรือ แล้ว ต่ำกว่า วา ให้ คิด เป็น วา หนึ่ง

ข้อ ๓๐. บรรดาเรือขนาดเล็ก ตั้งแต่ ขนาดเรือดำรับพายหน้าสามก่อง ลงมา อย่างหนึ่ง เรือพระสงฆ์ ซึ่ง เจ้า ของ ท่าน มีกิจ ชุระ ไป มา ใน เรือ นั้น ด้วย อย่างหนึ่ง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ยกค่าธรรมเนียมพระราชทานไม่ต้องเสีย

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

กฎกระทรวง เกษตรวา จีการ

ดำหรับเจ้าพนักงาน รักษา คตของ ตำแหน่ง สัตวค

เสนาบดี กระทรวง เกษตรวา จีการ กฎให้ไว้แก่เจ้าพนักงาน ผู้รักษา คตของ ตำแหน่ง สัตวค

ข้อ ๑. ให้มีสมุดบาณชี รายวันดำหรับจดเรือเข้าเล่มหนึ่งเรือออกเล่มหนึ่ง และให้คอยจดอยู่ให้เสมอ อย่าให้ขาดได้

ข้อ ๒. บรรดาเรือ ที่เจ้าพนักงาน อนุญาตให้เข้าไป ใน คตของ ตำแหน่ง

08/10/256๕

สตวก นั้น ถ้า เป็น เรือ ที่ จะ ต้อง เสีย ค่า ขนรับ เนียม ตาม อัตรา อย่างใด ให้ เรียก เงิน และ ออก ค่า ตาม อัตรา อย่าง นั้น ให้ ทุก ลำ ถ้า เป็น เรือ กดไฟ ให้ จด เวลา ลง ที่ ตัว นั้น ด้วย

ข้อ ๓ ถ้า เจ้า ของ เรือ ยินยอม เพื่ มี ให้ ต้อง จด เรือ ทุก คราว เมื่อ วัด ครั้ง แรก แล้ว ก็ ให้ เจ้า พนักงาน ตี ตรา เครื่องหมาย ขนาด เรือ นั้น ไว้ ที่ เรือ เรือ ที่มี ตรา เครื่องหมาย แล้ว นี้ ไม่ ต้อง วัด ออก ให้ เก็บ ค่า ขนรับ เนียม ตาม ขนาด ที่ ตี ตรา เครื่องหมาย ไว้ นั้น

ข้อ ๔ บรรดา เรือ ที่ จะ ออก จาก ศตอง ดำเนิน สตวก นั้น ถ้า เป็น เรือ ที่ ได้ รับ ค่า มา จาก ที่ พัก ช่าง หนึ่ง ให้ เจ้า พนักงาน เรียก ค่า คืน มา เก็บไว้ และ เรือ ที่ ไม่มี ตัว นั้น ก็ ให้ จด บัญชี ไว้ ให้ รุ่ จำนวน ด้วย

ข้อ ๕ บรรดา เรือ กดไฟ ที่ จะ ออก จาก ศตอง ดำเนิน สตวก ให้ เจ้าพนักงาน จด เวลา ลง ไว้ ใน สมุด บัญชี ด้วย

ข้อ ๖ ห้าม มิ ให้ เจ้าพนักงาน ถัก เรือ ลำ หนึ่ง ลำใด ไว้ โดย ความ ไม่ จำ เปน หรือ เกิน กว่า ความ จำ เปน ๆ อัน ชาด

ข้อ ๗ ถ้า เรือ ลำ หนึ่ง ลำใด กระทำ ผิด ค่อ พระราช บัญญัติ และ ข้อ บังคับ ด้วย ประการใด ๆ ให้ เจ้าพนักงาน รักษา ศตอง รับ มี รายงาน มา ยัง กระทรวง ให้ ทราบ โดย เร็ว

ข้อ ๘ ถ้า ถึง กำหนด เดือน หนึ่ง ให้ ทำ บัญชี งบ เดือน มา ยื่น ค่อ กระทรวง เกษตราธิการ พร้อม ทั้ง คัด ราย วันที่ เหลือ กับ ค่า ที่ เก็บ คืน จาก เรือ ขา ออก นั้น งบ เดือน นี้ ให้ ยื่น ภายใน วันที่ ๕ แห่ง เดือน หน้า ทุก เดือน และ ถ้า ต้น ปี ให้ ทำ งบ บั ยื่น อีก ฉบับ หนึ่ง ภายใน วันที่ ๑๕ เมษายน ปี ใหม่

ทุกปี ส่วนตัวเงินนั้น ให้เจ้าพนักงาน นำส่ง คอ กระทรวง ๗ วัน ต่อ
ครั้ง หนึ่ง เสมอ ไป

กฎให้ ใ้ ณ วันที่ ๓๗ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

ประกาศแก้ไขการเก็บอาชญาบัตรฆ่าโคกระบือ และสุกร ในมณฑลพายัพ

พระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จฯ ทรงพระราชทานภาพ เสด็จฯ ตรี ทรง
มหาชาติไทย รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าฯ สั่งว่า ตามความในประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะฆ่าโค
กระบือและสุกร ในมณฑลพายัพ ซึ่งให้เรียกค่าอาชญาบัตร คือ
โคกระบือตัวละ ๒ รูเบีย ลูกโคที่ต่ำกว่า ๔๓ นิ้ว ๓ กระเบียดตัว
ละ ๓ รูเบีย สุกรไม่ว่าใหญ่เล็กตัวละ ๒ รูเบีย นั้น ยังไม่เป็นที่
สอดกแก่เจ้าพนักงานและผู้ชื้อรับอาชญาบัตรอยู่ จึงทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศแก้ไขการเก็บอาชญาบัตรฆ่าโคกระบือและ
สุกร ที่ให้เก็บเป็นเงินรูเบียเปลี่ยนมาเก็บเป็นอัตราเงินบาท คือ โค
กระบือตัวละ ๒ บาท ลูกโคต่ำกว่า ๔๓ นิ้ว ๓ กระเบียดตัวละ ๓ บาท
สุกรไม่ว่าใหญ่เล็กตัวละ ๒ บาท ตั้งแต่วันที่ได้ออกประกาศมานี้สืบไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๓๓ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

ศาสตราจารย์ มหาชาติไทย

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

แจ้ง ความ กระทรวง มหาดไทย

ด้วย มี พระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ตั้งว่า ใน ศก ๑๒๒ ใน บริเวณ เชียงใหม่เหนือ ได้ ขอ แร่ง ราษฎร บาง ตำบล ให้ ออก แร่ง ช่วย ใน ราชการ บ้าง จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ยก เว้น เก็บ เงิน ค่า แร่ง แทน เกณฑ์ ใน ศก ๑๒๒ แก่ ราษฎร ใน บริเวณ เชียงใหม่เหนือ คือ แขวง แม่กก แม่ตาจ เชียงแสน หลวงไม่เก็บ และ ใน แขวง แม่ฝาง คือ บ้านบน คอยผ้า ห่มปก ๑ ตำบล บ้านหมอนบิน ๑ ตำบล แม่ตาจ ๑ เป็น ท้อง ที่ กนิ ดาร ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ ตัด ห่อน เก็บ เงิน ค่า แร่ง แทน เกณฑ์ แก่ ราษฎร ใน ๓ ตำบล นั้น คง เก็บ คนละ ๒ บาท แต่ นอกจาก ใน ๓ ตำบล นี้ ให้ เก็บ เต็ม ตาม อัตรา คนละ ๔ บาท

ด้วย มี พระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ตั้งว่า ใน ศก ๑๒๓ ซึ่ง ได้ มี เหตุ การ เรื่อง ผู้ ร้าย เลี้ยว ทำ การ จลาจล ใน มณฑล นั้น ได้ ขอ แร่ง ราษฎร บาง ตำบล ให้ ออก แร่ง ช่วย ใน ราชการ บ้าง จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ ยก เว้น และ ตัด ห่อน การ เก็บ เงิน ค่า แร่ง แทน เกณฑ์ แก่ ราษฎร ใน เขต แขวง นคร น่าน ที่ ได้ ช่วย ราชการ ตาม หนักเบา คือ

(๑) ใน ศก ๑๒๓ ใน บริเวณ น่านเหนือ กับ แขวง นคร น่าน ให้ ยก เว้น ไม่ เก็บ เงิน ค่า แร่ง แทน เกณฑ์

(๒) ส่วน ใน ศก ๑๒๒ บรรดา ราษฎร ใน เขต แขวง นคร น่าน ที่ ได้ ถูก เกณฑ์ ใช้ ราชการ ตั้ง แต่ ๓๐ วัน ขึ้น ไป ก็ ให้ ยก เว้น ไม่ เก็บ แต่

ส่วนที่ ถูกเกณฑ์ต่ำกว่า ๓๐ วัน ลงมา ให้คงเรียกเก็บค่าแรงแทนเกณฑ์
คนละ ๕ บาท เต็มตามอัตรา

วันที่ ๓๓ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๒๕๓

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย

แจ้ง ความ กระทรวง เกษตราธิการ

ด้วย กำหนดจะ เปิด คลอง ดำเนิน สดวก ให้ เรือ เดิน ได้ ตั้งแต่วันที่ ๓๘

พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๒๕๓ เป็นต้นไป

วันที่ ๓๗ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๒๕๓

(ลงนาม) เทเวศร์วงษ์วิวัฒน์

เสนาบดี กระทรวง เกษตราธิการ

คำประกาศ แก่ นาย และเฮเยนต์ เรือทั้งปวง

นาย เรือ ทั้ง ปวง ที่ มา ถึง เมือง นี้ จะต้อง ขอ ให้ มา แจ้ง ความ แก่

เจ้าพระเร็วที่สุดที่จะเป็นไปได้ เมื่อเข้ามาถึงแล้ว

๑ อันตรายใด ๆ ซึ่งจะได้บังเกิดขึ้นแก่เรือของเขา และการ
พิรุณเสียไป ถ้ามีอยู่เพราะอันตรายนั้น

๒ เรือแตกใด ๆ หรือ เรือ ที่ มีความลำบาก หรือ พ้น เวลาที่จะมาถึง
ซึ่งเขาได้รู้เรื่องนั้น

๓ ตั้งแต่ ออก มา จาก เมือง ได้ พบ ปะเรือ ใด บ้าง

08/10/2566

๔ ส่วนเรือแตกที่ลอยอยู่ ซึ่งเขาได้พบปะหรือได้ยินใน การ เกี้ยว

กับ ข้อ ๔ จะต้องเคื่อน นาย เว็ ถึง ข้อที่ คัด มา จาก กฎหมาย ของ ปา เลีย แมน ค์
มี ชื่อ ว่า กฎหมาย สำหรับ แจง ความ ล้วน เว็ แดก ที่ ตอย อยุ่ ซึ่ง ได้ ตัง ษ
เป็ น กฎหมาย ใน พระราช อาณา จักร ธิ กฤษ เมื่ อ เว็ ๆ นี้

นาย เว็ ทุก คน หรือ ผู้ อื่น ซึ่ง ใน เวลานั้น เป็ น ผู้ บัง คัม เว็ ธิ กฤษ
ใด ๆ ภาย หัง ตอ กฎหมาย นี้ แลว ซึ่ง จะ ได้ ทราบ ว่า มี เว็ แดก ใด ๆ
ตอย อยุ่ ใน พระ มหา สมุท จะ ตอ ง ไป แจง ความ นี้ แก่ เอเยน ค์ ของ
บริษั ท ตอย ที่ เว็ ของ เขา จะ ได้ ไป แวะ หรือ ถึง และ จะ ได้ แจง ความ
ทัง ปวง นี้ ให้ แก่ เอเยน ค์ ของ บริษั ท ตอย ทราบ ตาม ซึ่ง เขา จะ ได้ ทราบ อยุ่
ราย ตำบ ด ที่ คาค ะ เน หรือ เว็ แดก ที่ รู้ จัก ชื่อ และ อื่น ถ่า คำ บล ซึ่ง เขา
จะ ได้ เห็น หรือ มี ผู้ แจง ความ แก่ เขา นั้น และ เอเยน ค์ ของ บริษั ท ตอย
เมื่ อ ได้ รับ คำ แจง ความ และ ทราบ การ เช่น นี้ แลว จะ ได้ ส่ง ไป ยัง เดชา
นุกา ร ของ บริษั ท ตอย ใน กรุง ลอน ดอน

(ตง นาม) ไช ม์ แอน ค์ กัม ปนี

เอเยน ค์ ของ บริษั ท ตอย เมือง สิงคโปร์ ที่ ๑๒ คอ เลีย ก
วันที่ ๑๔ กันยายน รัตนโกสินทรศก ๒๔๕

แจง ความ กระทรวง มหา ดไทย

ด้วย เค้า ตง นาม หลวง เจริง ไ หม่ ธิ แจง การ ปก ครอง ใน บริเวณ เชียง ใหม
เห็ น อว่า ไม่ จำ เป็ น จะ ตอ ง มี แชวง แม่ กก เพราะ ข้า หลวง บริเวณ
ตั้ง อยุ่ ที่ เชียง ราย แลว ขอ อนุญา ต ยก เลิก กรม การ แชวง แม่ กก รวม
๐๘/๑๐/๒๕๖๖
ทอง ที่ อยุ่ ใน กอง ข้า หลวง บริเวณ เชียง ใหม เห็ น อ คอ ไป

กระทรวงมหาดไทย ได้นำความ กราบ บังคม ทูล พระกรุณา ทราบฝ่า
ถอง รุ่ดี พระบาท มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้า โปรดกระหม่อม
พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ยกเด็ก กรมการ แร่แม่ กกรวม
ท้อง ที่ อยู่ใน กอง ข้าหลวง บริเวณ เชียงใหม่เหนือแล้ว

คำถาว่า การ มหาดไทย

วันที่ ๒๐ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓๐

(ลงพระนาม) ดำรง ราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย

แจ้ง ความ กอง ข้าหลวง เกษตร

ทำ การ หมาย เขตที่ ดิน ใน อำเภอ บางบัวทอง
เมือง นนทบุรี

ขอแจ้งความให้ ทราบ ทัดกัน ว่า ตาม ประกาศ ขยาย เขตไร่ ออก โฉนด
ที่ดิน ศก ๑๒๒๒ ว่า จะ ได้ จัด ผู้ช่วย ข้าหลวง เกษตร ออก ทำ การ ดำรง หมาย
เขตที่ ดิน ใน อำเภอ บางบัวทอง ความ แจ้ง อยู่ แล้ว นั้น กอง ข้าหลวง
เกษตร ยัง หา ได้ จัด การ ให้ เป็น ไป ตาม ประกาศ ไม่ โดย แผน ที่ ใน อำเภอ
นั้น ยัง ไม่มี บัดนี้ แผน ที่ สำเร็จ บาง แล้ว จึง ให้ ขุนประมาณ สดถ มารด
ผู้ช่วย ข้าหลวง เกษตร ไป ทำ การ ดำรง หมาย เขตที่ ดิน ใน อำเภอ บางบัว
ทอง ณ ๕ ๓๖๓๓ ๓๖๓๓ ตาม ประกาศ และ จะ ได้ ลง มือ ทำ การ
ในเดือน พฤษภาคม ศก ๑๒๓๐ เป็นต้นไป จึง แจ้ง ความ มา ให้ ทราบ

(ลงนาม) พระยาราชวิฆเนศวร

กอง ข้าหลวง เกษตร จัด การ ที่ ดิน

วันที่ ๒๐ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓๐

08/10/2566

แจ้งความกระทรวงว่าการต่างประเทศ

ว่าด้วยเรื่อง ความ บุปผิ

ด้วย ใน เดือน ตุลาคม วันพฤหัสบดี คศ ๑๙๑๑ ขณะ เมื่อ เกิดการวุ่นวาย ในฝ่ายเหนือ ของ กรุงสยามนั้น มี ตองซู่ ผู่ แห่ง ซื่อ บุปผิ อยู่ เมือง เพียวไต้ จดหมายที่ ไว้ว่าเป็นคนในบังคับอังกฤษ คนหนึ่ง ต้องจับกุม โดย ส่ง โดยว่าเป็นผู้สมรู้ เป็นใจกับพวกผู้ร้าย แล้ว ต่อ มา ได้ ชำระ บุปผิ ใน ศาล ทหาร แห่ง หนึ่ง ซึ่ง เจ้า ราชบุตร เมือง นคร ลำปาง เจ้า ราชภาคินวงศ์กับ ผู้อื่น อีก นาย หนึ่ง เป็น ผู้ พิพากษา และได้ ตัดสิน โดยเร็ว พัดนให้ ส่งโทษ ถึง ตายแล้ว และได้ ประหาร ชีวิต ด้วย

ด้วย เหตุว่า ตาม หนังสือสัญญา ทาง พระราชไมตรี ซึ่งมี อยู่ใน ระหว่าง กรุงสยาม กับ กรุงอังกฤษ ได้ มี ข้อ ต่าง ๆ กำหนด กล่าว ะ กรรมสิทธิ์ แด่ ผล ประโยชน์ ของ คน ใน บังคับ อังกฤษ ซึ่ง อยู่ใน กรุงสยาม ไว้ว่า ถ้า คน ใน บังคับ อังกฤษ ต้อง จับ กุม แล้ว จะ ต้อง รีบ ส่ง ตัว ไป ชำระ ณ ศาล ต่าง ประเทศ ที่ เมือง นคร เที่ยงใหม่ แต่ ให้ กงซูล อังกฤษ ที่ นั้น ตรวจ คราว ตัด จัด การ ด้วย รัฐบาล อังกฤษ จึง ได้ สอบ ตาม รัฐบาล สยาม ว่า เจ้า ราช บุตร และ เจ้า ราชภาคินวงศ์ มี อำนาจ อย่างไร จึง ได้ ชำระ ส่งโทษ คน ใน บังคับ อังกฤษ แล้ว เร่ง รัชชขอ ให้ ทำ โทษ ชำระ การ ทั้ง ๒ ซึ่ง ออก ชื่อ มา ชำระ คน นั้น ด้วย แต่ เจ้า ราชการ ทั้ง ๒ ซึ่ง ได้ ออก ชื่อ มา แล้ว นี้ ได้ ร้อง แก่ ตัว ว่า ใน เวลา ที่ ได้ กระทำ การ อัน เกี่ยว ด้วย บุปผิ โดย เร็ว พัดน เช่น นั้น ไม่ ได้ ทราบ ความ เดี่ยว ว่า บุปผิ มี ชื่อ อ้าง ว่า เป็น คน ใน บังคับ อังกฤษ และ ยัง อีก ส่วน หนึ่ง นอก จาก คำ ร้อง แก่ ตัว ที่ กล่าว นี้ รัฐบาล สยาม รู้สึก ว่า เป็นหน้าที่ ของ รัฐบาล จะ ต้อง กล่าว ว่า เจ้า ราชบุตร และ เจ้า ราชภาคินวงศ์ นั้น ^{๐๘} ได้ กระทำ การ ตาม คำ สั่ง ที่ ได้ มี ตรงไป จาก กรุงเทพฯ แต่ ว่า เพราะ

เหตุอัน การ รับผิดชอบ และ ครอบงำ ข้อสำคัญ นั้น ย่อม ตก อยู่แก่ รัฐบาลสยาม
 เมื่อ รัฐบาล อังกฤษ ได้ พิจารณา ให้ ความ ตาม เหตุ การ ทั้ง ปวง ที่ เป็น อยู่
 เช่น นี้ แล้ว จึง ได้ คัด คำ ขอ ซึ่ง จะ ให้ ลง โทษ อัน เร็ว แรง แก่ ข้า ราชการ
 ทั้ง ๒ ซึ่ง เกี่ยว ของ แก่ การ อัน นี้ แต่ รัฐบาล อังกฤษ ไม่ สามารถ ที่ จะ
 ละทิ้ง ความ อัน สำคัญ เช่น นี้ ให้ เลิก แล้ว ไป โดย ไม่ มี การ แก่ ใจ ใน สิ่ง ที่ ลิด
 นั้น จึง จะ ย่อม ถือ ว่า คดี อัน นี้ เป็น อัน แยก แก่ กัน ได้ ด้วย รัฐบาล
 สยาม จะ ให้ เจ้า ราชบุตร และ เจ้า ราชภาคินัย กระ ทำ การ ๓ อย่าง ดัง กล่าว
 ต่อไปนี้

(๑) ให้ ไปชี้แจง เป็น ความ ปรากฏ แก่ มหาชน ทั้ง หมดาย ต่อ กองชุดอง
 ทัพ ที่ เมือง นคร จำปาศ ว่า ด้วย เหตุ การ ทั้ง ปวง ซึ่ง นำ ไป ให้ ต้อง ทำ คดี
 บัญชี เช่น เบน มา แล้ว

(๒) ให้ แสดง ความ เสียใจ โดย เบน การ ให้ ปรากฏ แก่ ชน ทั้ง หมดาย
 ต่อ กองชุด อังกฤษ ใน การ ที่ได้ กระ ทำ การ เช่น นั้น มา แล้ว

(๓) ให้ มอบ เงิน ๒๕๐๐ รูเปีย แก่ กอง ชุด อังกฤษ คือ เบน จำนวน
 เงิน ที่ รัฐบาล สยาม และ รัฐบาล อังกฤษ ได้ ตก ลง กัน ว่า เป็น ค่า ทำ ขวัญ แก่ ญาติ
 ของ ผู้ ที่ ถึง แก่ กรรม โดย ให้ เป็น การ ปรากฏ แก่ มหา ชน ด้วย นั้น

ฝ่าย รัฐบาล สยาม มี ความ ประสงค์ ที่ จะ แสดง ความ เสียใจ อย่าง ยิ่ง ว่า
 เหตุ การ อัน ไม่ ควร จะ เป็น อย่าง เช่น การ ซ้ำระแฉ ประหาร ชีวิต บัญชี
 ก็ เกิด มา มี ชัน ด้วย รัฐบาล สยาม ไม่ ได้ มี ความ ประสงค์ เลย ว่า จะ
 ทำให้ เสีย กรรม สิทธิ อย่าง ไต อย่าง หนึ่ง ของ ประเทศ ซึ่ง เบน ไม่ ครี กัน และ
 เพื่อ ที่ จะ บัง กัน ไม่ ให้ เกิด เหตุ เช่น นี้ อีก ได้ นั้น จึง ได้ มี คำ สั่ง แก่

เจ้าพนักงาน ถวาย ทูล พระราช อาณา เศวร์ ให้เอาใจ ใส่ ระวัง ใน คดี อย่าง
เช่นนี้ ซึ่งจะมี คน ที่ อ้าง ว่า อยู่ ใน บังคับ อังกฤษ เกี่ยว ช้อง แล้ว และ
ก่อน เวลา ชำระ คน เช่นนี้ ให้ สอบ สอน ดัง กติ ของ คน ผู้ นั้น โดย หา ฎากับ
กงสุต ฎา โดย ทาง อย่าง อื่น ๆ ให้ ได้ ความ โดย ถี่ ถ้วน

วันที่ ๓๑ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

(ตง พระ นาม) เทเวระวงษ์ วัโรประการ

เสนาบดี ว่า กาวี ค่าง ประเทศ

พระราชบัญญัติเพิ่มเติมวิธีเก็บภาษีไวยาสุบ

รัตนโกสินทร ศก ๑๑๘

มี พระ บรม ราช โอง การ ใน พระ บาท สม เด็จ พระ ปรมินทร มหา จุฬำ
ตง กรณ์ พระ จตุ จอม เสด็จ เจ้า อยู่ หัว ให้ ประ กาศ ให้ ทราบ ทัว กัน ว่า
ตาม ความ ใน พระ ราช บัญญัติ วิธี เปลี่ยน เก็บ ภาษี ไวยาสุบ รัตนโกสินทร
ศก ๑๑๘ นั้น ใน ส่วน ข้อ ที่ ไม่ ให้ ผู้ ชด ชั้น ไม่ ยอม เสีย เงิน ค่า ไวยาสุบ
ซึ่ง เปน การ ละเมิด ต่อ พระ ราช บัญญัติ ยัง คง บก พร่อง อยู่ บาง ข้อ จึง ทรง
พระ กรุณา โปรด เสด็จ ให้ ทรา พระ ราช บัญญัติ เพิ่มเติม ชั้น ได้ ต่อ ไป ดังนี้

มาตรา ๓๒ เมื่อ เทศาภิบาล ได้ รับ อนุญาต ของ เสนาบดี แล้ว ให้
มี อำนาจ ที่จะ กำหนด วัน ให้ ตง มือ เก็บ เงิน ค่า ภาษี ไวยาสุบ ใน ตำบล ไต เมื่อ
ไต และ จะ ให้ ผู้ ซึ่ง ต้อง เสีย เงิน ค่า ภาษี ไวยาสุบ ไป เสีย เงิน แก่ เจ้า พนักงาน
ณ ที่ ไต ผู้ ซึ่ง จะ ค้าง เสีย เงิน ค่า ภาษี ไวยาสุบ จะ ต้อง นำ เงิน ไป เสีย ตาม
จำนวน ^{๒๐๘/1๐/2566} เพื่อ ที่ และ ตาม เวลา ที่ ไต กำหนด นั้น ถ้า ไม่ นำ เงิน ไป เสีย ตาม กำหนด

เจ้าพนักงาน มีอำนาจ ที่จะ เกาะกุม มา บังคับให้เสียเงิน และเมื่อถึง คั้ง
เกาะกุม ให้เจ้าพนักงาน มีอำนาจ ที่จะ เรียก เงิน ค่าเกาะ อีก ครั้งละ ๓ บาท
นอกจาก ค่าภาษี ไร่ ยาสูบ ที่ จะ ต้อง เสีย

ถ้า ผู้ใด จะ ต้อง เสีย เงิน ค่าภาษี ไร่ ยาสูบ ตาม พระราช บัญญัติ นี้ และ ไม่
เสีย เงิน ค่าภาษี ไร่ ยาสูบ ด้วย ประการ ใด ๆ ให้เจ้า พนักงาน มีอำนาจ ที่จะ
กระทำ การ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ได้ ใน ๓ อย่าง นี้ เพื่อให้ ได้ เงิน ผล
ประโยชน์ แผ่นดิน คือ

ข้อ ๑ ห้ามมิให้ บุตกยาใน ที่ ซึ่ง เงิน ค่าภาษี ไร่ ยาสูบ ค้างจนกว่า จะ ได้
เงินค่าภาษี ไร่ ยาสูบ หรือ

ข้อ ๒ ให้ยึด ทรัพย์สิน สมบัติ ของ ผู้ซึ่ง เงิน ค่าภาษี ไร่ ยาสูบ ค้าง ขาย
ทอด ตกขาด พอ สมควร แก่จำนวน ที่ ค้าง และ ค่า ใช้ สอย ใน การ ขายทอด
ตกขาด นั้น หรือ

ข้อ ๓ เขาตัว ผู้ซึ่ง เงิน ค่าภาษี ไร่ ยาสูบ ค้าง ใช้ ทำ การ โฆษณา เขาแรง
ใช้ แทน เงิน ค่า ภาษี ไร่ ยาสูบ โดย อัตรารวัน ละ สี่ตึง หนึ่งจน กว่า จะ ครบจำนวน
เงินที่ ค้าง

ประกาศ มา ณ วันที่ ๓ มิถุนายน ร.ศ. ๑๒๓ เป็น วันที่ ๑๒๙๗๗

ใน รัชกาลปัตยุบันนี้

ประ กาศ บอ ก ยก เด็ก ทรา แดง ไบ ของ ไบ
เหยียบ ย่ำ เติม สำหรั บ ที่ ดิน

แขวง กรุง เทพ ฯ แขวง เมือง นคร เขื่อน ฉั น์ และ แขวง เมือง มี นมูรี

เจ้า พระ ยา เท เวศ รังษ ์ อดิ ฒน์ เสด ณา มดี ภา ระ ทรวง เกษ ตรา ธิ การ

08/10/2566

ขอ ประกาศ แก่ บรรดา ผู้ถือ ที่ดินหรือ ผู้หนึ่ง ผู้ใด ซึ่งมี กิจธุระ เกี่ยวข้องด้วย ที่ดินตำบลซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้ ให้ทราบทั่วกันว่า

ด้วย ตาม ประกาศ กระแส พระบรมราชโองการ เรื่อง ออกโฉนด ที่ดิน ลงวันที่ ๓๕ กันยายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๐ นั้น ในข้อ ๑๖ มีความว่า “ให้เสนาบดี กระทรวง เกษตรรา ชีการ มีอำนาจ ที่จะ ออก ประกาศ ยกเลิกตรา แต่งใบของของ เก่า โฉนดซึ่งที่ซึ่งออกโฉนดใหม่ นั้นตั้งแต่วันพ้นกำหนดไป บรรดา ที่ดินในเขตที่ท้องที่ซึ่ง ไม่มี โฉนดอย่างใหม่ นี้ เป็นสำคัญให้ ถือว่าเป็น ที่ซึ่ง รัฐบาล ปก บัง รักษาผู้อื่น ไม่มีกรรมสิทธิ์ใน ที่นั้นๆ” ความแจ้ง อยู่ใน ประกาศ นั้น แล้ว

บัดนี้ ข้า หลวง เกษตรวิ ได้ จัด การ ออกโฉนด สำหรับที่ ดินตำบล อบเฝ้า, ดาดพร้าว, ดาดพร้าวฝั่งเหนือ, คดองจัน, จรเข้บัว, ทุ่งทองหาดง, คันทายาว, คดองเกร็ด, คดองกุ่ม, สะพานสูง, หัวหมากใต้, อำเภอ บางกระบือ แขวง กรุง เทพ ฯ ตำบล ดาดยาว, บางซื่อฝั่งเหนือ, บางซื่อฝั่งใต้, บางซื่อ, บางซื่อ, ตำบลนอกฝั่งเหนือ, ตำบลในฝั่งเหนือ, บางเขน ฝั่งใต้, อำเภอ บางซื่อ แขวง กรุง เทพ ฯ ตำบลตำโรงฝั่งเหนือ, ตำโรง, บางจาก, พระโขนงฝั่ง ใต้, บางนา, คดอง ประเวศใต้, บ้านพระโขนงเหนือ, คดอง ประเวศเหนือ, อำเภอ พระโขนง แขวง เมือง นคร เขื่อนขันธ์ ตำบลคดอง ๔, ศีรษะคู่, แส่นแสบ, คดอง ประเวศใต้, คดอง ประเวศเหนือ, โศกแฝด, คดอง ๓, ตำบลทิว, คดอง ๓, คดอง ๒, คดอง ๔, ดาดบัวขาว, อำเภอ แส่นแสบ แขวง เมืองมีนบุรี ตำบลตำผักขี, คดอง หลวงแพ่ง, เจียรระดับ, ทัพยาว, หนองจอก, ต้อยคิง, ^{08/10/2566} อำเภอ เจียรระดับ แขวง เมือง มีนบุรี ให้แก่ ผู้ถือที่ดิน เพื่อ

เป็นกรรมสิทธิ์ ในที่ดิน ๓๖ ไร่ ๓๖ งาน ๓๖ ตารางวา ที่ ถ้าว มาแล้วนั้น ตามประกาศ ออก
โฉนดอย่างใหม่แล้ว

เพราะฉะนั้น จึง ประกาศ มาให้ ทราบโดย อำนาจ ประกาศ กระแส พระ มรณ
ราชโองการ ว่า บรรดา ตราแดง, โฉนด ของ เก่า สำหรับ ที่ดิน ตำบล หอ
หม้า, ตำบลพร้าว, ตำบลพร้าวฝั่งเหนือ, คลองจัน, จมเข้บัว, ทุ่งทอง หลาง,
คันทายาว, คลองเกร็ด, คลองกุ่ม, สระพานสูง, หัวหมากใต้, อำเภอ บาง
กะปิ แขวง กรุงเทพ ฯ ตำบล ตลาดยาว, บางซื่อ ฝั่งเหนือ, บางซื่อฝั่งใต้,
บางซื่อ, บางซื่อ, ตำบลนอกฝั่งเหนือ, ตำบลในฝั่งเหนือ, บางเขนฝั่งใต้,
อำเภอ บางซื่อ แขวง กรุงเทพ ฯ ตำบล ตำโรงฝั่งเหนือ, ตำโรง, บางจาก,
พระโขนง ฝั่งใต้, บางนา, คลองประเวศใต้, บ้านพระโขนงเหนือ, คลองประ
เวศเหนือ, อำเภอ พระโขนง แขวง เมือง นคร เขื่อน จันทน์ ตำบลคลอง ๕,
ศรีษะऊ, แสบแสบ, คลองประเวศใต้, คลองประเวศเหนือ, โศกแฝด, คลอง ๓,
ตำบลทิว, คลอง ๓, คลอง ๒, คลอง ๔, ตำบลบัวขาว, อำเภอ แสบแสบ แขวง
เมือง มีนบุรี ตำบลตำหนัก คลองหลวงแพ่ง, เขียวระดับ, ทัพยาว, หนอง
จอก, ต้อยคิง, อำเภอเขียวระดับ แขวง เมือง มีนบุรี บรรดาซึ่ง ได้ ออกโฉนด
ใหม่แล้วนั้น ให้ ยกเลิกเสียไม่ให้ ใช้เป็น กรรมสิทธิ์ สำหรับ ที่ดินใน
ตำบล จัน ๓๖ ไร่ ๓๖ งาน ๓๖ ตารางวา มาแล้วข้าง ต้นสืบไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๓๕ มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๒๓๓๓

(ลงนาม) เทเวศร์วงษ์วิวัฒน์

ประกาศ

ว่า ด้วย อัตราค่า ขรรวม เนียม ซึ่ง จะ เก็บ จาก เรือ
เข้า ออก ประตูน้ำ ชื่อ บริษัท สัมบูรณ์ ณ คลองหก
วา สาย ต่าง มา เปน ค่า รักษา ประตูน้ำ

ขอ แจ้ง ความ ให้ ทราบ ทัว กัน ว่า ตาม ความ ใน ประกาศ ความ ตก ลง
ระหว่าง กระทรวง เกษตรา ชีการ กับ บริษัท ชุตคลอง และ คุณาสยาม ซึ่ง ลง วันที่
๒๘ กันยายน ร.ศ. ๑๑๘ นั้น ความ ใน ข้อ ๓ ซึ่ง ว่า ด้วย คลอง ที่ บริษัท ชุต
คลอง และ คุณาสยาม ชุตคลอง ไตศวรร มี ประตูน้ำ เจ้าพนักงาน ต้อง กำหนด
ให้ บริษัท ทำ ตาม สัม ควร และ ค่า ขรรวม เนียม รักษา ประตูน้ำ ซึ่ง จะ
เก็บ จาก เรือ ไป มา ใน ลำคลอง นั้น และ ถ้า คลอง นั้น ยัง อยู่ใน ความ รักษา
ของ บริษัท ก็ ให้ เจ้าพนักงาน กำหนด ราคา เปน อัตรา ให้ ตาม ที่ เห็น สัม ควร ความ
แจ้ง อยู่ใน ประกาศ นั้น แล้ว

บัด นี้ บริษัท ชุต คลอง และ คุณาสยาม ได้ สร้าง ประตูน้ำ ที่ คลอง หก วา
สาย ต่าง สำ เร็จ แล้ว อีก ประตู หนึ่ง จึง ได้ มา ขอ อนุ ญาติ ต่อ กระทรวง
เกษตรา ชีการ เพื่อ จะ ได้ เปิด ประตูน้ำ นั้น และ กับ ค่า ขรรวม เนียม แก่ เรือ
เข้า ออก มา เปน ค่า รักษา กระทรวง เกษตรา ชีการ จึง ได้ กำหนด อัตรา ให้ บริษัท
ชุต คลอง และ คุณาสยาม เก็บ ค่า ขรรวม เนียม แก่ เรือ เข้า ออก ประตูน้ำ คลอง
หก วา สาย ต่าง ซึ่ง มี นาม ว่า “ประตู บริษัท สัมบูรณ์” ดังนี้

๑. เรือค้า คือ เรือสำปั้น, เรือมาด, เรือพายไม้, เรือมั่ง, ขนาดเล็ก
เปนเรือพายตลอด ๑ ปี

๒ เรือค้า คือ เรือสำเภา, เรือมาด, เรือพายไม้, เรือเบ็ด, และเรืออื่นอย่าง ขนาด กลาง เปน เรือมีแจว ลำ ๓ ๕ อัฐ

๓ เรือค้า คือ เรือสำเภา, เรือมาด, เรือเบ็ด, เรือขล้า, เรือค้อ, และเรืออื่น อย่างขนาด ใหญ่ ลำ ๓ ๘ อัฐ

๔ เรือ ขนาด บรรทุก เข้าได้ต่ำกว่า ๕ เกวียน ลำ ๓ ๑๖ อัฐ

๕ เรือ ขนาด บรรทุก เข้าได้ตั้งแต่ ๕ เกวียนขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๘ เกวียน ลำ ๓ ๓๒ อัฐ

๖ เรือ ขนาด บรรทุก เข้าได้ตั้งแต่ ๘ เกวียนขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๑๒ เกวียน ลำ ๓ ๓๖

๗ เรือ ขนาด บรรทุก เข้าได้ตั้งแต่ ๑๒ เกวียนขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๒๐ เกวียน ลำ ๓ ๓๖ อัฐ

๘ เรือ ขนาด บรรทุก เข้าได้ตั้งแต่ ๒๐ เกวียนขึ้นไป ลำ ๓ ๓๖

คำที่ว่า เกวียน ในที่นี้ หมายความว่า เกวียน สัดขนาด ๒๘ ทน

๙ เรือ กดไฟ ลำ ๓ ๓๖

๑๐ ไม้ รอก สุก. ๓ ๒ อัฐ

๑๑ ไม้ ไม้ รอก ๓ ๔ อัฐ

๑๒ ไม้ สี่ สุก สุก ๓ ๘ อัฐ

๑๓ ไม้ หัก กั้น ๓ ๒ อัฐ

๑๔ ไม้ กาม กวม คั้น ๓ ๔ อัฐ

๑๕ ซึ่ง ตั้งแต่ ๗ คำ ๘ คำ ขึ้น ไป ต้น ๗ อัฐ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๖ มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๒๒๓

(ลงนาม) เสด็จทรงพระอักษร

เสนาบดี กระทรวง เกษตรธิการ

ประกาศ เรื่อง ศลอง ราช ตำริห

พระเจ้า น้อยยาเชอ กรมหลวงนครสวรรค์พิเชิเสนาบดีกระทรวง นคร มาต
 ขอ ประ กาศ ให้ ทราบ ทู กัน ว่า ศลอง ราช ตำริห ซึ่ง ทรง พระ กรุณา
 โปรดเกล้า ฯ ให้ ขุด ขึ้น ตั้งแต่ ศลอง บาง กระ ปี ผ่าน ทู มา ถึง ถนน ศลอง
 เตย ตำบล สระ ประทุม เพื่อ ประ โยชน์ ใน ราช การ ใน ท้อง ที่ ตำบล นี้
 เจ้าพนักงานสุขาภิบาล ได้ ปลุก ต้น ไม้ และ ตก ต้น ไม้ ศลอง ทั้ง สอง ผัง ไร่
 โดย เรียบ ร้อย บัด นี้ มี ผู้ ไป ทำ การ หา ปลา โดย ทอด แห ซ้อน ปลา ด้วย
 ทาง เรือ บาง เงิน และ ย่ำ เขี่ย ไม้ ผัง ศลอง ทอด แห ซ้อน ปลา บาง ทำให้
 ต้น ไม้ และ พัน ที่ ริม ต้น ศลอง ซ้ำ รุก พัง เป็น เหตุ ให้ เสีย ประ โยชน์ ต้อง
 ออกจาก ราช ทวิ หัย ชนม แซม เถียง ๆ ไม่ เป็น การ สด มอว เพราะ ฉนั้น ห้าม
 มี ให้ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ทำ การ หา ปลา ใน ศลอง ราช ตำริห ด้วย ทาง เรือ หรือ ทาง บก
 ตาม ผัง ศลอง คือ ไป เป็น อื่น ขาด ถ้า มี พัง ขึ้น ทำ การ หา ปลา และ ทำให้
 พัน ที่ ริม ศลอง และ ต้น ไม้ ที่ ปลุก ไร่ ตาม ต้น ศลอง เสีย ไป เจ้าพนักงาน
 จับ ได้ จะ ส่ง ตัว ให้ ศาล ลง โทษ และ ผู้ กระ ทำ ฉนั้น จะต้อง ใช้ ค่า เสีย หาย
 เค็ม ตาม ที่ เสีย ไป นั้น ด้วย

แจ้ง ความ กระ ทรวง ว่า การ ต่าง ประเทศ

ด้วย ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ประกาศ แจ้ง ความ ให้ ทราบ ทัก
กัน ว่า มี สัตว์ ครอบ ครอบ แพร่ ยืด อุป ทศ องค์ ฤๅษ มี หนังสือ มา ยัง กระ ทรวง
ว่า การ ต่าง ประเทศ ลง วันที่ ๓ มิถุนายน รัตน โกสินทร ศก ๑๒๓๓ แจ้ง ความ ตาม
คำสั่ง ของ รัฐบาล อังกฤษ ว่า ตาม ความ ใน ข้อ ๑๘ ของ หนังสือ สัญญา สากล
โทรเลข สยาม คม ซึ่ง ได้ มี การ ประชุม ครั้ง ที่ สุด นั้น ประเทศ ๒ ประเทศ
และ ประเทศ ออเรนจ์ เวอร์ กอตตัน อังกฤษ ทั้ง ๒ ประเทศ นี้ จะ ได้ เข้า
ด้วย ใน หนังสือ สัญญา สากล โทรเลข สยาม คม ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม
รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓๓ เป็นต้นไป และ ประเทศ ทั้ง ๒ จะ อยู่ใน จำพวก
เมือง ชั้น ที่ ๔ และ ที่ ๖ การ ที่ จะ ส่ง เงิน ค่า ใช้ สอย ของ ออฟฟิศ สากล
โทรเลข นั้น ตาม ข้อ ๘๒ ของ ข้อ บัง คับ หนังสือ สัญญา สากล โทร เลข
ราคา เงิน ที่ ใช้ อยู่ใน ท้อง ที่ ของ กอตตัน เหล่า นั้น ๑ เฟรังก์ เท่ากัน กับ ๘ ชติงส์
๖ เพนส์ แต่ อัตรา ค่า ค่า โทรเลข นี้ จะ ได้ แจ้ง ความ มา ทาง ออฟฟิศ สากล โทรเลข
ต่อ ภาย หลัง

คือ ว่า การ ต่าง ประเทศ

วันที่ ๑๕ มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓๓

(ลงพระนาม) เหวะวงษ์ ๑ ไร ประการ

เสนาบดี ว่า การ ต่าง ประเทศ

ประกาศ หมาย เขต ไร ที่ ดิน

พระยา ประชา ทัพบ ริบาด ข้า หลวง เกษ ตรี จักร ที่ ดิน ขอ ประกาศ
แก่ ผู้ ถิ่น และ หวง ฝำ ที่ ดิน ชนิด ต่าง ๆ ใน แขวง เมือง นคร เขื่อน ชน ธิ ให้ ทราบ

ทั้งนี้ว่า การ หมายเขตที่ดินตาม ประกาศพระ บรมราชโองการลง
วันที่ ๘ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๒๒๖ นั้น บัดนี้ หลวง ชนา นุกต
เจ้าพนักงาน ข้าหลวงเกษตรสำรวจทำก ระหมายเขตที่ดิน ได้ ออกสำรวจ
และหมายเขตที่ดินในเขตรักษา เมืองแขวงเมืองนครเขื่อนขันธ์อำเภอนั้น

กระทรวงเกษตราธิการ

ประกาศมาแต่ที่พิทชาหลวงเกษตร.

วันที่ ๓๐ มิถุนายนรัตนโกสินทรศก ๒๒๓

(ลงนาม) พระยาประจักษ์พิริยบาล

ข้าหลวงเกษตรจัดการที่ดิน

กฎ ข้อ บังคับ อุดรา เบี้ย กนิตาร กรม ทหาร บก

รัตน โกสินทร ศก ๑๒๓๓

ข้อ ๑ ผู้ที่สมัครได้รับพระราชทาน เบี้ยกนิตารตามข้อบังคับนี้ ต้อง
เป็นผู้รับราชการในตำแหน่งทหารบก และตามข้อบังคับเฉพาะแต่ผู้รับ
ราชการอยู่ภายในพระราชอาณาจักร ถ้าผู้ไปรับราชการอยู่นอกพระราช
อาณาจักร ต้องแสดงแต่ที่จะได้รับคำสั่งอย่างไร

ข้อ ๒ เบี้ยกนิตารนี้แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ เบี้ยกนิตารเวลาอยู่ประจำที่
ประเภท ๑, เบี้ยกนิตารเวลาเดินทาง ประเภท ๑, ผู้ที่จะได้รับเบี้ยกนิตารนี้
ต้อง ได้รับ ใน ประ เภท ไต แต่อย่างเดียวน ตามครวทรับราชการต้องตาม
ประเภทนี้

ข้อ ๓ ประเภทเบี้ยกนิตารเวลาอยู่ประจำที่นั้นแบ่งออก ๓ ชั้น เป็นชั้น
เอก, ชั้นโท, ชั้นตรี, ตามซึ่งที่ใดเป็นที่สมัครกับเบี้ยกนิตารชั้นใด

04/2566

ข้อ ๔ ผู้ที่สมควรได้รับเบี่ยงนิตการ เวลาอยู่ประจำที่ คือผู้ที่กรม
ยุทธนาธิการมีคำสั่งให้ ไปรับราชการประจำอยู่ที่ใดในที่และตำบลที่ กรมยุทธนา
ธิการได้กำหนดไว้ว่า เป็นที่ซึ่งสมควรกับเบี่ยงนิตการชั้นใดนั้น ก็ให้
ผู้นั้นได้รับเบี่ยงนิตการชั้นนั้น เมื่อได้ ออกจากราชการประจำในที่นั้นเมื่อใด
ต้องตัดเบี่ยงนิตการตามที่ได้รับอยู่สำหรับตำบลที่ออกแล้วนั้น ไม่ให้รับต่อไป

ข้อ ๕ ประเภทเบี่ยงนิตการเวลาเดินทาง ให้ได้รับแต่ในคราวเดินทาง
จนกว่าจะมีคำสั่งให้เขาประจำ หรือกตมถึงที่ประจำของตน หรือตั้งประจำ
อยู่ตำบลหนึ่งตำบลใดต่อไป หรือต้องพักอยู่ด้วยประการใด ๆ ที่กรุงเทพฯ
ถ้าเป็นผู้ที่ได้รับเบี่ยงนิตการด้วยประจำตัวอยู่แล้วเต็มแล้วเท่าใด ในระหว่างที่ได้รับ
เบี่ยงนิตการเดินทางนี้ ให้คงเบี่ยงนิตการประจำตัวนั้นเสีย

ข้อ ๖ ผู้ที่จะได้รับเบี่ยงนิตการเวลาเดินทางในคราวเดินทางนั้น ต้อง
เป็นผู้ซึ่งไปจากที่ประจำของตนโดยมีราชการที่ได้รับอนุญาต หรือได้รับ
คำสั่งผู้มีอำนาจบังคับบัญชา จึงให้ ได้รับเบี่ยงนิตการเดินทางตามรายวันที่ไป
แต่ถ้าไปไม่ถึงค้างคืนไม่ต้องได้รับเบี่ยงนิตการเดินทาง

ข้อ ๗ ถ้าเดินทางเพื่อกิจธุระของตนเอง หรือเพื่อกิจธุระของตนเองเป็น
ใหญ่ หรือไปหยุดพักอยู่ในที่แห่งใดซึ่งไม่ใช่เหตุสมควรในราชการ โดย
การเหล่านี้จะ ได้รับอนุญาตก็ไม่ควร ได้รับเบี่ยงนิตการเดินทางตามรายวัน
ดังที่กล่าวไว้

ข้อ ๘ ถ้าผู้ที่ได้รับเบี่ยงนิตการในประเภทเวลาอยู่ประจำที่นั้นอยู่แล้ว
เมื่อถึงคราวที่ควรได้รับเบี่ยงนิตการเดินทางในคราวเดินทางนั้นขณะใด ต้อง
ตัด เบี่ยงนิตการ เวลาอยู่ประจำ ที่ ตามรายวัน ในขณะที่ได้รับเบี่ยงนิตการ เดินทาง

08/10/2556

หนังสือ ๒๕ เบิกนิตราเวตาอยู่ ประจำตามที ตรีบอยู่ แลวงน มีจำนวน
 เท่ากันกับจำนวนเบิกนิตราเดินทาง ก็ไม่ต้องรับเบิกนิตราเดินทางนนเดย
 ข้อ ๘ ผู้ที่ตรีบเบิกนิตราเวตาเดินทางนนั้น ต้องทำรายงาน เดินทาง
 ยื่นต่อผู้บังคับบัญชา การทุกเดือน ถ้าไปไม่ถึงเดือนให้ยื่นทุกคราว เมื่อ
 กลับถึงที่ประจำของตน แต่ ถ้า ที่ไป นน มีผู้ที่ตรีบเบิกนิตรา เดินทาง ดัง
 แต่ ๒ คนขึ้นไป ให้หัวหน้าที่ไปนั้นทำรายงานยื่นแต่ผู้เดียว โดยบอกรายชื่อ
 ผู้ที่ไปนนด้วย และรายงานเดินทางนั้นต้องบอกจำนวนเงิน เบิกนิตรา เดินทาง
 ที่ตรีบแล้วหรือที่จะได้เบิกนิตราไปนนด้วย และต้องส่งรายงานนนี้ไป
 จนถึงกรมยุทธนาธิการ

ข้อ ๓๐ อัตราเบิกนิตราทง ๒ ประเภทนนี้ดังนี้
ประเภทเบิกนิตราเวตาอยู่ประจำที่

	ชั้นเอก	ชั้นโท	ชั้นตรี
ผู้บัญชาการมณฑลเดือนละ	๓๐๐ บาท	๒๕๐ บาท	๒๐๐ บาท
ผู้บังคับการกรม เดือนละ	๑๕๐ บาท	๑๒๐ บาท	๑๐๐ บาท
ผู้บังคับกองพัน เดือนละ	๘๐ บาท	๘๐ บาท	๘๐ บาท
ผู้บังคับกองร้อย เดือนละ	๖๐ บาท	๕๐ บาท	๔๐ บาท
นายร้อยประจำกองร้อย	๓๐ บาท	๒๕ บาท	๒๐ บาท

ประเภทเบิกนิตราเวตาเดินทาง

ผู้บัญชาการมณฑล	วันละ ๓๐ บาท
ผู้บังคับการกรม	วันละ ๕ บาท
ผู้บังคับกองพัน	วันละ ๓ บาท
ผู้บังคับกองร้อย	วันละ ๒ บาท

โอนกรรมสิทธิ์ หรือทำหนังสือสัญญาต่อกันที่หอทะเบียนตั้งแต่วันที่ไปเป็น
กันไปได้ ความแจ้งอยู่แล้ว

บัดนี้ข้าหลวงเกษตรเมืองจากรไชยศรีได้ ออกสำรวจที่ดินส่วนเขตที่ดินใน
ตำบลหนองนางแซ่สำเร็จลงระวางหนึ่งแล้ว สมควรจะให้ผู้ถือสิ่งสำคัญที่ดิน
อย่างอื่น ๆ ในตำบลที่กล่าวมาเปลี่ยนรับตราของชั่วคราวไว้แล้ว เพื่อจะ
ได้เป็นการสะดวกแก่การที่จะ โอนกรรมสิทธิ์ และทำหนังสือขายแก่กันต่อไป
เพราะฉะนั้นให้ บรรดา ผู้ถือสิ่งสำคัญสำหรับที่ดินในตำบล หนองนางแซ่
ซึ่งเจ้าพนักงานเกษตรได้ร่างไว้ได้ส่วน และกันเขตที่ดินของคน ๆ แล้ว
ให้นำสิ่งสำคัญสำหรับที่ดินของคน ๆ มาเปลี่ยนรับตราของชั่วคราวใหม่ตั้งแต่
บัดนี้สืบไป แต่วันที่กำหนดจะเปลี่ยนตราของชั่วคราวให้ เมื่อใดนั้น ให้
ข้าหลวงเกษตรออกประกาศบอกกำหนดวันให้ต่อไป

ประกาศมาณวันที่ ๓๓ กรกฎาคม วันวันโนสจันทร์ ศก ๑๒๓๓

ประ ภาศ กระ ทรวง โย ธา ธิ การ

พแนกกรมไปรษณีย์ โทรเลข

เวลานี้สายโทรเลขทางทวายใช้ การไม่ได้ ระหว่างทุ่งหนองชะโมยแขวง
เมืองกาญจนบุรี เพราะเหตุน้ำหลากท่วมถึงสาย "เพื่อจะให้ ผู้ คุมก็จจะใช้
สายโทรเลขทางนี้เข้าใจเหตุที่เป็นได้ ด้วยพัน อำนาจจะบ้องกันนั้น" จึงประกาศ
ไว้ ให้ทราบ

ประกาศมาณวันที่ ๓๒ กรกฎาคม วันวันโกสจันทร์ ศก ๑๒๓๓

โดยรับตั้งเสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ

(ลงนาม) พระยาเสถียรสุวาปณิกย์

ปลัดทูลฉลอง

ข้อบังคับกฎเกณฑ์ภาษีอากรแก่กำนันผู้ใหญ่บ้าน และตำรวจตระเวนชายแดน ปี ๑๓๓๓

ด้วยตามความในข้อบังคับการแจกตราภุมให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้าน และ
ตำรวจตระเวนชายแดน ๒ บาทนั้น ได้สังเกตเห็นว่ายังไม่สู้เป็นประโยชน์
ในราชการและเป็นภาระต่อกำนันผู้ใหญ่บ้านและตำรวจ ก่อตัวคือ
เมื่อกำนันผู้ใหญ่บ้าน และตำรวจได้ รับตราภุมแล้ว จำเป็นจะต้องเขา
มาขึ้นเงินต่อ เจ้าพนักงานสรรพากรหักชอนทบทอนเป็นการซ้ำเสียเวลา และ
ส่วนกำนันผู้ใหญ่บ้าน และตำรวจที่อยู่บ้านไกล เมื่อได้ รับตราภุมไปแล้ว
บางที่ไม่นำตราภุมมาขึ้นเงิน เพราะหนทางที่จะไปมากันดารทั้งไฉนข้าม
ศึกแล้วจึงได้นำมาขึ้นกระทำให้เป็นการยุ่งยากแก่เจ้าพนักงาน และระเบียบของ
บัญชีแตกค้างอยู่เดิม

ประการหนึ่งในกรณีที่กำนันผู้ใหญ่บ้านและตำรวจได้ รับตราภุมไปแล้ว
มีบางคนไม่ใคร่ จะถือไว้ ให้ สัมกับเกียรติยศ มักเอาตราภุมไปทอด ขายลดราคา
ไม่ส่งแก่พระมหากษัตริย์คุณ ซึ่งไรรดเกล้าฯ พระราชทานให้ และทั้ง
ยอมเป็นศิลาประ โยชน์ของกำนันผู้ใหญ่บ้านและตำรวจที่พึงจะได้ นั้น จึง
เห็นว่าควรที่ แจกตราภุมแก่กำนันผู้ใหญ่ บ้าน และตำรวจนั้นยังไม่เป็นทางดี
เรียบร้อยเห็นได้ว่า ถ้าหนดยกเงินภาษีอากรให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้าน และ
ตำรวจตระเวนชายแดน ๓ บาท ใน หมายถึง กำนันผู้ใหญ่บ้านและตำรวจตระเวน
ชายแดนไม่ได้ เพราะการที่ยกเงินภาษีอากรลงในหมอกดังนั้น กำนันผู้ใหญ่บ้าน
และตำรวจ ไม่ต้องทบทวนไปขอขึ้น เงินต่อเจ้าพนักงานสรรพากรดังแต่ก่อน

และทั้งกำหนดผู้ใหญ่บ้าน และตำรวจตำบลจะขอให้ยกเว้นภาษีอากรประเภทใด
ได้ตามชอบใจด้วย และเมื่อกำหนดผู้ใหญ่บ้านและตำรวจจะเสียภาษีอากร
ก็เอาหมายตั้งนั้นนำไปให้เจ้าพนักงานตรอกภาษีที่จะยกเว้นให้ ไม่เป็นการ
ลำบาก เพราะฉะนั้นจึงได้ตั้งกฎข้อบังคับการยกเว้นภาษีอากรแก่กำหนดผู้ใหญ่
บ้านและตำรวจตำบลตามสมควรไว้ ดังจะกล่าวต่อไปดังนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้ให้เรียกว่าข้อบังคับยกเว้นภาษีอากร แก่กำหนดผู้ใหญ่
บ้านและตำรวจตำบลตรากรมศึก ๑๒๓

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๓ เมษายน ค.ศ. ๑๒๓๓ เป็นต้นไป และ
ตั้งแต่วันที่ใดให้ใช้ข้อบังคับนี้ ส่วนข้อบังคับการแจกตรากรมกำหนดผู้
บ้านและตำรวจ ซึ่งได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ ๑๖ หน้าที่ ๖๗๘
ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๒๓๒ และประกาศให้ผู้ว่าราชการเมือง
บางเมืองมีอำนาจออกตรากรม ได้เหมือนเทศาภิบาลลงวันที่ ๑๖ เมษายน
ค.ศ. ๑๒๓๒ นั้นให้ยกเลิกเสียไม่ให้ใช้ต่อไป

ข้อ ๓ ให้ข้าหลวงเทศาภิบาลเป็น ข้าราชการให้กรมการ เรียก กำหนด
ผู้ใหญ่บ้านและตำรวจ ซึ่งอยู่ในท้องที่ของ คนมาประชุมอธิบายในข้อที่ยกเลิก
การแจกตรากรมให้ยกเว้นภาษีอากร ใช้แทนตามความใน ข้อบังคับให้แบบ การ
เข้าใจ และเมื่อได้อธิบายแล้วก็ให้ถามกำหนดผู้ใหญ่บ้านและตำรวจว่าผู้ใด
จะต้องการให้ยกเว้นภาษีอากรประเภทใดอย่างใด ซึ่งเป็นเงินภาษีอัตราไม่เกิน
กว่า ๖ บาท

ข้อ ๔ เมื่อกำหนดผู้ใหญ่บ้านและตำรวจเห็นได้ชัดให้ยกเว้นภาษีอากร
ประเภทใดแล้ว ให้อำเภอจตรายการประเภทเงินภาษีอากร ซึ่งได้ขอ

ให้ยกเว้นนั้น ๆ ลงไว้ในหมายตั้งของกำนันผู้ใหญ่บ้านและตำรวจตำบล
สำคัญ แล้วให้กรรมการอำเภอเซ็นชื่อประทับตรากำกับเป็นพยานลงไว้ด้วย

ข้อ ๕ และเมื่อกรรมการอำเภอได้ไต่สวนได้ความว่า กำนันผู้ใหญ่
บ้านและตำรวจได้ขอยกเว้นภาษีอากรประเภทใดตามข้อ ๓ แล้ว ก็ให้

กรรมการอำเภอจัดให้มีทะเบียนกำนันผู้ใหญ่บ้าน และตำรวจที่โดยยกเว้น
ขึ้นไว้สำหรับเป็นหลักฐานในที่ว่ากรอำเภอเต็มหนึ่ง แต่ทะเบียนนั้นต้องแยก
ภาษีอากรที่ยกเว้นเป็นประเภท ๆ อย่าให้รวมกัน เพื่อจะได้เป็นการสะดวก

ในการที่เจ้าพนักงาน จะเขียนใบเสร็จยกเว้นให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้าน และตำรวจ
และเมื่อได้จัดมีทะเบียนนั้นแล้วนั้น ให้กรรมการอำเภอคัดสำเนาทำบัญชี

ยื่นไปยังเมือง ๒ ตำบล เพื่อเมืองจะได้ ยื่นมณฑลตำบลหนึ่ง เก็บไว้
ที่เมืองตำบลหนึ่ง เมื่อมณฑลและเมืองได้รับบัญชียกเว้น ภาษีอากรแก่กำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน และตำรวจซึ่งกรรมการอำเภอได้ ยื่นมาแล้วนั้น ก็ให้เจ้าพนักงาน
สรรพากรจัดตรอก รายการลงไว้เป็น หลัก ถานต่อไป

ข้อ ๖ เมื่อเจ้าพนักงานสรรพากร จะเขียนใบเสร็จเก็บเงินภาษีอากร
อย่างไร ๆ แก่กำนันผู้ใหญ่บ้านและตำรวจ ซึ่งจะได้ยกเว้นเงินภาษี
อากรให้ตามที่เข้ามาในของบังคับแล้ว ก็ให้ตรวจดูในทะเบียนที่ยกเว้นเงิน
ภาษีอากรแก่กำนันผู้ใหญ่บ้านและตำรวจนั้น เขียนตรอกลงในใบเสร็จยก
เว้นตามตัวอย่างซึ่งได้คิดไว้ในท้ายข้อบังคับ

ข้อ ๗ และเมื่อเจ้าพนักงานจะเก็บภาษีอย่างไร ๆ แล้ว กำนันผู้ใหญ่
บ้านและตำรวจซึ่งได้ รับอนุญาตยกเว้นภาษีอากร ให้หน้าตราตั้งมา
ให้เจ้าพนักงาน สรรพากรผู้เก็บ เงินภาษีอากรตรวจสอดรับรายการเงินภาษีอากร
ซึ่งได้ยกเว้น เห็นนี้ ทุกเมื่อ

10/2541

ข้อ ๘ เมื่อเจ้าพนักงานสรรพากรได้เก็บเงินภาษีอากร จำนวน ๑๐๐ บาท
ประเภทใด ซึ่งได้ยกเว้นให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้าน และตำรวจตามความใน
ข้อบังคับแล้ว ก็ให้เจ้าพนักงานสรรพากรตรอกรายการจำนวนเงินนั้น ลงไว้ใน
ใบบัญชีแบบสดงให้ชัดเจน คือ ค่าบดเค.อำเภอ.โต.เมือง.โต.ได้มี
การยกเว้นจำนวนกำนันผู้ใหญ่บ้านและตำรวจเท่าใด เงินภาษีอากร เท่าใด
โดยละเอียดแล้วทำบัญชียื่นต่อมณฑล ๒ ฉบับ เพื่อมณฑลจะได้ยื่นเข้า
มายังกระทรวงต่อไป

คำกล่าวการมหาดไทย

วันที่ ๒๐ กรกฎาคม วันทโนสินทร ศก ๑๒.

(ลงนาม) พระยาศรีเทพ

ราชปลัดทูลฉลอง

ประกาศกระทรวงโยธาธิการ

พแนกการไปรษณีย์

ตามวิธีไปรษณีย์กรุงเทพฯรัตนโกสินทร ศก ๑๑๗ หมวด ๒ กล่าวด้วย
ของที่ไม่ยอมให้ส่งทางไปรษณีย์ไม่ว่าอย่างธรรมดา หรืออย่างมีประกันตาม
ความในข้อ ๓ มีว่า “หนังสือหรือของอื่นที่มีเงินอยู่ด้วยในนั้น ไม่ยอมรับ
สำหรับส่งไปในทางไปรษณีย์” มีความดังนี้ แต่หาได้กล่าวระบุชื่อให้ชัด
ถึงฉบับหรือแบ่งกัไนต์และตัวตราไปรษณีย์ว่าเป็นของต้องห้ามเหมือน
เงินด้วยไม่

เพราะฉะนั้นในฉบับกระทรวงโยธาธิการจึงได้ประกาศเพิ่มเติมให้มหาด
ทราบทั่วกันว่า ฉบับตัว หรือแบ่งกัไนต์และตัวตราไปรษณีย์ หรือสิ่งใด

ที่ใช้แทนควเงินได้ ก้อยู่ในประเภทข้อห้ามเช่นกับควเงินที่กดเข้ามาแล้ว
 ในวิธี ไบรด์นีย์เหมือนกัน ถ้าผู้ฝากจะสอดใส่สิ่งสำคัญเหล่านี้ซึ่งนับว่าเป็นคว
 เงินได้เช่นกดเข้ามาแล้วเข้าในซอง หนังสือหรือในสิ่งใด ๆ ก็ดี เป็นอันนับว่าผู้ฝาก
 กระทำผิดวิธีไปรด์นีย์ ในข้อซึ่งกดเข้ามาแล้ว เมื่อบริษัทสูญหายไปด้วย
 บรรณาการใด ๆ ความผิดของนกรมไปรด์นีย์ ไทโรเดจะไม่นับใช้ ให้และจะไม่
 รับพิจารณาด้วย

ประกาศมาณวันที่ ๗ กรกฎาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๓

(ลงพระนาม) นริศรานุกัตติวงษ์

เสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ

แผนกไปรด์นีย์ ไทโรเด

แจ้งความ กระทรวง ขรรวมการ

พระยาอุดมการบดี เสนาบดีกระทรวงขรรวมการ รับพระบรมราชโองการ
 ได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ว่าได้ทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท
 ว่ารัฐบาลอเมริกัน ได้มีวิธีรักษาโรคระบาดที่สัตว์โคกระบือขึ้นใหม่ โดย
 ใช้วิธีฉีดพันธุ์บูพพแห่งโรคนั้น ห้ามกันไม่ให้สัตว์โคกระบือเป็นโรค
 อย่างนั้นได้ รัฐบาลอเมริกันได้ตั้งกรมทำพันธุ์และปลูกแก่ โรคนั้นที่เมือง
 มณีลาได้ผลดี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงขรรวมการ
 จัดให้หมอสื่อฮอกัมเซน แพทย์ใหญ่ผู้ตรวจการในกรมพยาบาล กับหลวง
 วิชนเศร์ ประดิษฐ์วิทย์แพทย์ประกาศนียบัตร ออกไปศึกษา และตรวจการนี้
 ที่เมือง มณีลา แพทย์ทั้ง ๒ ได้ ไปและ กลับ มา ถึง กรุงเทพ ฯ แล้ว ขึ้น
 รายงานการตรวจและที่ได้ ไปศึกษาวิธีปลูกโรคระบาดที่สัตว์พาหนะต่อกระทรวง

08/10/2566

กรรมการ กระทรวงนี้ จึงได้นำ รายงาน นั้น ขึ้น กราบ บังคม ทูลพระกรุณา
ทราบฝ่า ถองของ ชูดี พระบาท แด้ว ตั้งแจ้ง อยู่ใน รายงาน หมอ เขชอาตัมเซน
และ หลวง วิฆเนศน์ ประดิษฐ์ วิทย์ ต่อไป นี้

ข้า พระพุทธเจ้า หมอ เขช อาตัมเซน นาย ตรีวง โหญ่ กอง ตรีวง การ
พยาบาล และ หลวง วิฆเนศน์ ประดิษฐ์ วิทย์ แพทย์ ผู้ ช่วย ขอ ประ
ทาน ทำ รายงาน กราบ ทูล พระเจ้า น้อย ยาเขอ กรมหมื่น วิจิตรวราณปรีชา
อธิบดี กรม พยาบาล ทราบฝ่า พระบาท

ด้วยข้าพระพุทธเจ้าทั้งสองได้ รับบัญชาจากพระยาคุณิการบดี เสนาบดี
กระทรวงกรรมการ โดยกระแสพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ไป
เมืองมะนิลา เกาะฟิลิปปินส์ เพื่อไปตรวจและศึกษาวิชาทำพันธุ์ปลูกแก้โรค
บาทว่าสัตว์พาหนะโคกระบือพร้อมทั้งแบบอย่าง และวิธีกระทำการงานทั้งปวงใน
การนี้ พระเดชพระคุณแผ่นดินเกล้าฯ หาที่สุดมิได้

ข้าพระพุทธเจ้าได้ออกจากกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑๒ เดือนมกราคม ร.ศ. ๑๒๒
เวลาบ่าย ๒ โมง ๓๐ นาที โดยเรือชื่อพิษณุโลก ของกัมปนีฮือตเยอรมัน
ดอยด์ ถึงอ่างศิลาวันที่ ๑๓ เวลาเช้า ๕ โมง พักอยู่จนวันที่ ๑๕ เวลา
เช้า ๕ โมง ออกจากอ่างศิลา ถึงเมืองฮ่องกงเวลาเช้า ๒ โมง วันที่ ๒๔
มกราคม ร.ศ. ๑๒๒ ออกจากเมืองฮ่องกงวันที่ ๓๐ มกราคม ร.ศ. ๑๒๒
เวลาบ่าย ๒ โมง ๑๕ นาที โดยเรือรถไฟชื่อสฟิโร ของกัมปนีฮือตฤช
ถึงเมืองมะนิลาเวลาเช้า ๒ โมง วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๒ พักอยู่จน
วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๒ และได้ออกจากเมืองมะนิลา เมื่อวันที่ ๑๕
กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๒ เวลาบ่าย ๔ โมง ๒๕ นาที โดยเรือชื่อรุบิกัมปนี

เดียวกับเรือ ตูไฟโร ถึงเมืองฮ่องกงเวลาเช้า ๕ โมง ๕๕ นาที วันที่ ๑๘
 กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๒ ต้องพักเรืออยู่จนถึงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๒
 (เพราะเป็นเวลาตรุษจีน เรือหยุดจึงได้ช้าอยู่หลายวัน) เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์
 ร.ศ. ๑๒๒ เวลาเที่ยงจึงได้ออกจากเมืองฮ่องกง โดยเรือชื่อเจ้าไทยถึงกรุงเทพฯ
 เวลาเช้า ๔ โมง ๓๕ นาที วันที่ ๓ มีนาคม ร.ศ. ๑๒๒ ค่าณวนวันที่ได้
 ไปเรียน และตรวจราชการครั้งนั้น รวมประมาณ ๕๒ วัน เมื่อเจ้าพระ
 พุทธเจ้า ได้ถึงเมืองมะนิลาแล้ว วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๒ เวลาบ่าย
 ๓ โมงครึ่งในขณะนั้น เจ้าพระพุทธรเจ้าก็ได้ ไปยังที่ว่าการของท่านมีคดีเคอร์ดูก็โรค
 ชีวิตกอนเนอเนอริ์ ของเกาะฟิลิปปินส์ ได้รับหนังสือของมีคดีเคอร์แตรมีดคันกิ่ง
 อรรถราชทูตอเมริกัน เสนอต่อท่าน ๆ ทราบเรื่องความประสงค์ในหนังสือ
 นั้นแล้ว ท่านว่ารัฐบาลอเมริกันมีความยินดีด้วยเหมือนกัน ที่รัฐบาล
 สยามได้ส่งเจ้าพระพุทธรเจ้าออกมาเรียน และตรวจคดีของท่าน ซึ่งว่าปลุกแก้ โรค
 ระบาดได้ดีในเมืองมะนิลา วิชันเป็นวิชันใหม่ซึ่งแพทย์ในเมืองมะนิลาได้
 คิดขึ้น ๒-๓ ปีมาแล้ว ท่านกอนเนอเนอริ์ว่าทุกอย่างความที่ได้พบแล้ว จน
 ถึงที่สุดแห่งความทตของในเรื่องโรคระบาดนี้ เราจะให้แพทย์ของเราชี้แจง
 ให้เข้าใจตลอด และได้ส่งหมอกับเจ้าพระพุทธรเจ้าพอสมควรแล้ว เจ้าพระ
 พุทธรเจ้ากล่าว ท่านกลับไปยังที่พักนิวอเวดไฮเตด พยเวลาบ่าย ๔ โมงครึ่ง
 ในวันนี้ นั้น ถักการ ก็ได้ นำหนังสือ มาให้ ๕ ฉบับ ๆ หนึ่งในถึงดอกเคอร์คาเคอร์
 นายแพทย์ ใหญ่ผู้บัญชาการกรมศุขาภิบาล อีกฉบับหนึ่งดอกเคอร์เพรีย
 เจ้ากรมกรมราชโอดหิกจุมมิวิทยา (เคมิเก็ดเดบไบเรตโครี) หนังสือ
 นี้ได้มาจากออฟฟิศกอนเนอเนอริ์ ทั้งสองฉบับ

วันที่ ๓ เวลาเช้า ๓ โมง ข้าพระพุทธเจ้าก็ได้นำหนังสือไปยื่นนายแพทย์ใหญ่ทั้งสองนั้น ด็อกเตอร์ ค้าเตอร์ ได้แจ้งต่อข้าพระพุทธเจ้าว่า ให้ไปยังสถานทำชีร่าแด้บโบเว็คโครี ด้วยในสถานนั้นได้ทำพันธุ์ ปุ๋ยกระดูก โรคระบาด และพันธุ์ ปุ๋ยใช้ ทรมิช แพทย์ ท่านเมื่อได้เห็นหนังสือของท่านกอลเวอนเนอร์แล้ว คงจะต้องสอนชี้แจงเปิดเผยให้ท่านเราเข้าใจในเรื่องนี้ทุกอย่าง เมื่อมีความชัดช้อย่างใดแล้วให้มาหา จะช่วยจนตั้ง เร็จจนได้ แค่ด็อกเตอร์เฟรียนั้นเมื่อได้รับหนังสือแล้วก็ได้นำไปให้ พบกับด็อกเตอร์ยอบบติง เจ้ากรมกองทำพันธุ์ ชีร่า และทั้งได้พิจารณาการงานและบริเวณของสถานนั้น ๆ ได้ ไร่ ที่กว้างขวางอยู่ริมทุ่งนา เป็นที่ มีสนามหญ้าสำหรับเลี้ยงสัตว์ และมีลมพัดอากาศสดอาดในสถานนั้น มีตึกสำหรับเป็นที่ออฟฟิศทำการหนังสือแต่หลังเดียว นอกจากนั้นก็มีตึก เป็น โรงเด็ก ๆ พันธชาติซิเมนต์ เป็นที่สำหรับทำพันธุ์ ชีร่า และ เป็นโรง สำหรับ ผ่าตัด ตรวจ ศพที่ ตายด้วย โรคต่าง ๆ แต่ยังมีโรงแถวอีกเป็นอันมาก สำหรับไว้ โครระเบิด สำหรับทำพันธุ์ และทั้งเอาไว้ สัตว์ต่าง ๆ เช่น ถึง กระต่าย หุ้ตะเภาอีกเป็นสัตว์ที่เก็บไว้ สัตตของพันธุ์ ทำชันแล้ว เพื่อให้รู้ ว่าพันธุ์นั้นใช่ ไตหรือไม่ว พวกแพทย์และพนักงานต่าง ๆ ได้แบ่งหน้าที่กระทำการกันดังนี้

(ก) เป็นเจ้าหน้าที่ ทำพันธุ์ ปุ๋ยกระดูก โรคระบาดสัตว์ มีการเจาะเอาโลหิตและน้ำเหลืองออกจากเส้นโลหิต ของ สัตว์ และพินพันธุ์ ชีร่า ให้โรคแก่สัตว์ ให้สัตว์เจ็บตามโรคที่ต้องการจะให้เจ็บ แล้วจะเอาโลหิตและน้ำเหลืองจากสัตว์นั้นออก เมื่อตรวจโรคจะนิยมไม่ใคร่มีแน่แต่กว่าชนิดไร ได้ทำกันอย่างนี้วันหนึ่งไม่ต่ำกว่า ๓๒-๓๕ โคน

(ข) เป็นเจ้าหน้าที่ทำพันธุ์บุพโพปลูกใช้ ทรพิษโพโรงและห้องซึ่งติด
ด้วยซีเมนต์สอาดห้องกว้างประมาณ ๓๐ ฟุต ๔ เหลี่ยม การที่ทำพันธุ์ได้
ปลูกพันธุ์บุพโพ ตรวจพันธุ์เก็บพันธุ์เหล่านี้วันหนึ่งประมาณ ๖-๘ โค

(ค) เป็นเจ้าหน้าที่รักษาพันธุ์ซีไรต์ต่าง ๆ พันธุ์เหล่านี้ได้เก็บและรักษาไว้
ให้เย็น เสมอในตู้ หน้าซึ่งมีการทำ คือ ได้ แบ่งพันธุ์ลงในหลอดเด็กใหญ่
ต่าง ๆ และจ่ายพันธุ์ที่ผู้ มาเบิกไปปลูก ตามในเมืองและหัวเมืองทั่วไป
แล้วดอกเตอร์เฟรียได้ ให้แพทย์นำข้าพระพุทธเจ้าไปปลูกที่ตัมโบเรต
โตรี่อันฮักสองตำบล ตามที่ ข้าพระพุทธเจ้าจะได้ กราบทูลให้ทราบ ว่า พระบาท
ต่อไปนี้ คือ ได้ ไปที่กอเวอนแมนต์ไบโฮโรยเกิดตัมโบเรตโตรี่ ใน
สถานที่ได้ มีแพทย์ใหญ่ปกครองหนึ่งนายคือ ดอกเตอร์ อาพีศรีครองเจ้ากรม
การที่พวกแพทย์ กระทำในสถานที่นี้ มีการทดลองตรวจและการประสม และ
แต่งตำราต่าง ๆ เป็นต้น

(ก) เป็นเจ้าหน้าที่ ประสมเก็บบรรดาสัตว์ ตั้งแต่แมลงวันและแมลงอย่าง
เล็กที่สุด จนกระทั่ง กบ เขียด หนู ถึง กระต่าย ดูเหมือนเก็บไว้
เกือบครบทุก ชนิดแล้ว สองไว้บาง เลี้ยงไว้บาง จัดรักษาไว้ด้วยยาบ้าง มี
การตรวจทดลองเอ็กซะมิเรเมนต์ต่าง ๆ ที่ผู้ที่ได้เรียบเรียงเป็นตำราชั้น
ว่าด้วยบรรดาสัตว์ สัตว์ อย่างใดอยู่ในจำพวกไหนเกิดมาอย่างไร แขน
ประโยชน์หรือให้ โภชอย่างไร ส่วนที่เกี่ยวข้องของพืชพันธุ์ต้นไม้ สัตว์ด้วยกัน
หรือมนุษย์

(ข) เป็นเจ้าหน้าที่ตรวจค้นหาพรรณพันธุ์สัตว์พยอมไม้โคธิบโนโตหิตของ
มนุษย์ และสัตว์ ทศตายด้วยโรคต่าง ๆ เย็น มนุษย์ นั้นมีโรคนี้ในปอด
โรคคหิวาต์ โรคซีเรอนกฏฐ์ และเริ่มในโรคต่าง ๆ ที่เป็นขึ้นกับสัตว์ นั้น

มีเยิมโรคแอนแทรก (คือโรคกาฬ) โรคแบคทีเรีย โรคโมเนียโรค
มอกร้อ และทั้งเยิมในโรคต่างๆ ที่แพทย์ได้ตรวจพบแล้วหลายร้อยอย่าง
ต้องตรวจจนให้ มีเครื่องหมายสังเกตได้ว่าเยิมในโรคอย่างไร มีลักษณะ
อาการผิดกับอย่างอื่นอย่างไร แล้วตรวจหาสัตว์รบกวนที่จะมาเยิมไม่ได้อีก
หรือทั้งเลี้ยงไม่ใคร่ให้ มากขึ้น ในการนี้ต้องใช้ เครื่อง ต้องตรวจเป็นพื้น
เมื่อต้นราชการอย่างไรก็เรียบเรียงเป็นรายงานสั้น ๆ หรือทำเป็นคำรำจวนไว้

(ค) เป็นเจ้าหน้าที่เก็บสัตว์รบกวนของมนุษย์และสัตว์ ที่เกิดโรคมี
อาการวิปลาศวิกลต่าง ๆ มีตัวได้ทั้ง ตัวใหญ่ กระตุมขุมขุมระก่ายพองหน้า
และของวิกลแปลก ๆ เหล่านี้ได้ต้องไว้ ด้ตรึกษาไว้ ด้วยยาเป็นอันมาก
แพทย์ผู้ หูหนวกในกองนี้ต้องออกตรวจผ่าศพ และเทียบค้นอยู่ เสมอ

(ง) เป็นเจ้าหน้าที่เก็บประสมสัตว์รบกวนต่างๆ ในส่วนคำรำจวนด้วย
วิทยาศาสตร์สัตตศาสตร์ พฤกษศาสตร์ ตามที่แพทย์ได้เรียบเรียงแจ้งขึ้นไว้
และทั้งชื่อจากแพทย์ และนักปราชญ์จากเมืองต่างประเทศ สำหรับเป็นคำรำ
ใช้ ในแถบโบเว็ตโครีและโรงเรียนในเมืองมะนีลา

แล้วแพทย์พาข้าพระพุท ขเจ้าไปยังที่แถบ โบเว็ต โครีอีกแห่งหนึ่ง เรียกว่า
กอดเวอนแมนต์เคมมีเกิดแถบ โบเว็ต โครี แพทย์ผู้ ปกครองในสถานนั้นคือ
ดอกเคอร์เฟรียเจ้ากรม กาวที่ใต้ กระทำในสถานนั้นคือ

(ก) เป็นเจ้าหน้าที่เก็บประสมตัวอย่างบรรดาแร่ธาตุทั้งปวง ที่พบในเกาะ
ฟิลิปปิน์และในที่อื่น ๆ ตรวจทดสอบหาแร่ทองคำ ทองแดง ปรัชท และ
ธาตุอื่น

(ข) เป็นเจ้าหน้าที่ตรวจพื้นดินตามเกาะฟิลิปปิน์ทั่วไป เพื่อสำหรับ
ช่วยในการเพาะปลูก และตรวจอาหารทั้งปวงเป็นแน่ นับรับประทาน น้ำ

ที่แพทย์ประสมยาปรุงขายเป็นเครื่องดื่ม และตรวจแยกธาตุยาพิษที่กองตระเวน
และกำลังให้ตรวจเจ้าหน้าที่ของตรวจให้รู้ว่า อาหารและน้ำจะเป็นของ
สะอาดที่ควรรับประทานหรือเจือด้วยของที่ไม่เป็นประโยชน์ หรือที่เป็นพิษ
การตรวจทดสอบทุก ๆ อย่างนี้ ต้องมีรายงานด้วยทั้งสิ้น

บรรดาสถานแถบโบเว็คโตรีทั้งสามตำบล ที่ข้าพระพุทธเจ้าได้ ไปตรวจ
การ ตามที่กราบทูลมาตั้งนั้น มีเจ้าพนักงานที่ทำการตั้งแต่นายแพทย์
ใหญ่ที่เป็นผู้หัวหน้า จนถึงเจ้าพนักงานคนงานทั้งปวงประมาณ ๕๕๐ นาย
มีหญิงทำการ ในที่นี้ ด้วยหลายคน หน้าทีหญิงนั้นเป็นเจ้าพนักงานรักษาสมต
เต็มย่นพิมพ์ จดหมายทำบัญชี ส่วนการเบาโยมเป็นหน้าที่ของหญิงทั้งสิ้น
ในสถานทั้งสามนี้ ใช้แพทย์ ประมาณ ๒๕ คน มีแพทย์ตรวจเยี่ยม แพทย์ผ่าตัด
แพทย์ ทำฟันช้ ชีววิทย์สำหรับแต่งตำรา เป็นต้น และมีพวกอเมริกันคำ
เป็นอันมาก สำหรับเป็นเจ้าพนักงานนำพันธุโรคระบาด และพันธุไข้ทรพิษ
ออกไปปลดกามหัวเมืองทั่วไป ในเกาะฟิลิปปินส์แล้ว ข้าพระพุทธเจ้าได้ ไป
ดูสถานแถบโบเว็คโตรีใหญ่ซึ่งสร้างยังไม่สำเร็จดี สร้างด้วยกระดานที่เป็น
ฝาถวนไปด้วยไม้ฉากกั้นชั้นซีเมนต์ทับข้างนอก ผนังด้วยหินอ่อน หลังคา
ตั้งกะดี เป็นราคา ๓๒๕,๐๐๐ เหรียญทอง ประมาณราว ๕๕๐,๐๐๐ บาทเศษ
เมื่อเดวิดเสวีจรัฐบาตจะได้รวมแถบโบเว็คโตรีทั้งสามนั้น เข้าร่วมทำการ
ณศาลาเดียวกัน

เมื่อเสวีจการตรวจสถานแถบโบเว็คโตรีทั้งสามนั้นแล้ว ข้าพระพุทธเจ้า
ก็ได้ ไปประจำการเรียนวิธีทำพันธุชีวะา ยังที่ถอกเวอนแมนต์ชีวะาแถบโบเว็ค
โตรี ตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๒ จนถึงวันที่กลับจากรกเมืองมะนิลา
๐๘/10/25๕๓
คอกเคอร์ยอบบตง เด เลกเซอรั ถึงพงษาวดารของโรคระบาดที่ตัดดีและถ่อน

วิธีทำพันธุ์วัวโรคระบาด และวิธีทำพันธุ์ปลูกใช้ทวีป และทรงวิชา

และศึกษา ได้ลงมือทำให้ด้วยเป็นครั้งเป็นคราว

โรคระบาดสัตว์ได้เกิดขึ้นหลายอย่าง มีลักษณะอาการต่างกัน

เมื่อเกิดขึ้น ในคราวแรกที่เป็นอย่างสำคัญ เรียกว่าโรครินตะเพสท์ ตาม

ที่เรียกว่า โรคกาฬปรากฏ อยู่ในประเทศสยามนั้น โรคนั้นไม่ใช่เป็นโรค

เกิดขึ้นใหม่ เป็นโรคที่แพทย์ ได้พบ ประมาณครึ่งพันปีแล้ว คือ "คอกเคอร์"

คอกคามิลาได้พบเมื่อคฤชตศักราชได้ ๙๖ หรือตรงกับ ๑๘๓๕ ปี ที่ดวงมา

แล้วนั้น เมื่อคฤชตศักราช ๓๖๐ ปี โรคนั้นได้เกิดถูกถามขึ้นทั่วไปในทวีป

ยุโรป สัตว์พาหนะได้ตายเสียในครั้งนั้นหลายล้านตัว ต้องมาถึง คฤชต

ศักราช ๕๙๓ โรคนั้นได้เกิดขึ้นอีกในประเทศอิตาลี ฝรั่งเศส แลเบดเยี่ยม

สัตว์ได้ตายเสียเกือบจะไม่มีพันธุ์พันธุ์ เมื่อคฤชตศักราช ๖๘๕ โรคนั้นได้

เกิดขึ้นในประเทศอังกฤษสัตว์ตายตั้งแสนตัว ต้องมาถึงคฤชตศักราช ๑๖๖๕

โรคนั้นได้เกิดขึ้นในประเทศรัสเซีย สัตว์ได้ตายเสียเป็นอันมาก พวก

แพทย์ในเมืองรัสเซียได้ประชุมปรึกษากัน เพื่อจะคิดอ่านหาวิธีที่จะรักษา

แต่หาสำเร็จลงไม่ เป็นแต่เข้าใจว่าโรคระบาด นิตตต่อกันได้ เหมือนใช้ทวีป

เมื่อคฤชตศักราช ๑๗๑๓ ในประเทศฮอลแลนด์ ได้เกิดโรคนั้นขึ้นสัตว์ตายถึง

สองแสนตัว (๒๐๐,๐๐๐) ในระหว่างคฤชตศักราช ๑๗๑๓ และ ๑๗๑๕ ที่

ประเทศฝรั่งเศสได้เกิดโรคนั้นขึ้นอีก สัตว์พาหนะตายเสียครึ่งหนึ่งล้านห้าแสนตัว

(๑,๕๐๐,๐๐๐) ระหว่างคฤชตศักราช ๑๗๕๐ และ ๑๗๕๓ ในสามปีนั้น ใน

ประเทศอียิปต์ได้เกิดโรคนั้นขึ้น สัตว์ตายเสียหกแสนหกหมื่นห้าพันตัว

(๖๖๕,๐๐๐) เมื่อคฤชตศักราช ๑๗๕๖ ในประเทศอังกฤษได้เกิดโรคนั้นขึ้นอีก

สัตว์ตายเสียห้าแสนตัว (๕๐๐,๐๐๐)

เมื่อฤดูศักราช ๑๘๘๕ โรคระบาดได้เกิดขึ้นในประเทศรัสเซียเป็นครั้งใหญ่ สัตว์ตายเสียล้านแปดแสนหมื่นห้าพันตัว (๓,๘๓๕,๐๐๐) ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา โรคนี้ได้เกิดตามตงมาในประเทศอินเดีย ประเทศพม่า ประเทศสยาม และจีน ได้เกิดขึ้นเป็นครั้งเป็นคราว บางทีก็มากบางทีน้อย จนถึงช่วยบั้น

เมื่อฤดูศักราช ๑๘๘๒ โรคนี้ได้เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในเกาะฟีลิปโป้นี้ รัฐบาลสเปนได้ประชุมแพทย์ คัดอ่านหาวิธีรักษา แต่การนั้นก็ได้สำเร็จลงได้ สัตว์พาหนะได้ตายเสียในครั้งนั้นถึงร้อยละเก้าสิบตัว ตั้งแต่บัดนั้นโรคก็ได้เกิดขึ้นเสมอ มาจนชาวชาติเกาะฟีลิปโป้นี้ (ฟาตาเบียโน) ได้รับความลำบากแสนเป็นที่สุด และช้านั้น ฤดูศักราช ๑๘๙๑ ได้เกิดขึ้นนอกเป็นครั้งที่สอง สัตว์พาหนะได้ตายเสียแทบไม่มีพชนพชน หรือจะใช้สอยในเกาะนั้นเลย แล้วรัฐบาลอเมริกันได้อนุญาตเงินสองล้านเหรียญทอง (๒,๐๐๐,๐๐๐) ประมาณราวเงินสยาม(๗,๐๐๐,๐๐๐)เจ็ดล้านบาทเศษ ให้เจ้าพนักงานไปจัดซื้อโคกระบือ ตามประเทศจีน ไช้ฮั่น และพม่า สยาม เมื่อได้สัตว์ โคกระบือเหล่านั้นมาแล้ว ยังเข้ามาเป็นโรคตายเสียอีกบ้าง แล้วรัฐบาลอเมริกัน ก็ให้แพทย์หัวหน้า ในเมืองมะนิลา ประชุมคัดอ่านหาวิธีแก้โรคระบาดนี้ให้จงได้

ในที่สุดก็ได้ใช้รักษาด้วยยาที่ได้ประสมจากห้างยาในเมืองอเมริกา โดยใช้ก็มิเป็นประโยชน์อันใด ภายหลังแพทย์เหล่านั้นก็ประกอบยาและรักษาด้วยวิธีต่างๆ ขึ้นอีกหลายอย่าง จนถึงพบวิธีที่แก้ กันโรคระบาดได้ๆ ใช้ ฉีดกันโรคระบาดสัตว์มาสองปีแล้ว สัตว์ที่ฉีดไว้แล้วก็มีได้ กตมเป็นโรคอีกเลย จนแพทย์ ได้ ทดลอง เขาสัตว์ที่ฉีดยาแล้วร้อยละร้อยได้ ใน

สนามหญ้าใหญ่ ริมบริเวณแถบโบสถ์โตรี ในที่นั้นได้ ทั้งศพผ่าศพตัดตัว
ที่ตายด้วยโรคนี้ สัตว์เหล่านั้นก็มีได้เป็นอันตราอย่างหนึ่งอย่างใดเลย

โรคระบาดทั่ว สัตว์ น้ได้แบ่งออกเป็น ๓ ชนิด ตามที่ข้าพระพุทธเจ้าได้
เรียนมา (๑) เรียกว่า โรครินตะเพ็ดท์ (๒) โรคแอนแทรกซ์ (๓) โรค
แบดเด็ก เป็นโรคที่เกิดขึ้นแก่โคกระบือโดยชุกชุม ในสามโรคนี้ โรค
รินตะเพ็ดท์นั้นเป็นโรคที่เกิดขึ้นบ่อยๆ กว่าโรคอื่น ๆ และเบ่งมากอยู่ใน
ประเทศจีน เกาะฟิลิปปินส์ และในประเทศสยาม โรคนี้ติดกันได้ด้วย
อุจจาระบัสส์สภาวะและน้ำตายจากตัวสัตว์ที่เป็นโรคหรือที่ตายแล้ว ถ้าและสัตว์
ฝูงหนึ่งเป็นขึ้นแต่ตัวเดียวในครั้งแรก ถ้าไม่แยกเสียให้พ้นจากฝูงนั้น ไม่เข้า
อาศัยสัตว์ ในฝูงนั้นก็เกิดโรคตายแทบหมดฝูง

โรครินตะเพ็ดท์นี้ เมื่อเกิดขึ้นกับสัตว์ตัวใดแล้ว ในที่แรกให้มีอาการ
ตัวร้อนขึ้นก่อนเพียง ๓๐๒ องศา ตามตัวให้ชันลุกขนพองมีน้ำมูกไหลออก
จากจมูกแฉะมอ หายใจไม่ปกติ ตาแดงขึ้นกว่าธรรมดา มีน้ำตาไหลและ
ตาช้ำจะหดับ ใบหูไม่กระดิก เหงื่อเม็ด ๆ ที่ปลายจมูกแห้งไม่กินหญ้าด้วย
พอได้ดื่งดื่งตามวันไว้ตัวร้อนก็ทวขึ้นถึง ๓๐๕ จนถึง ๓๐๗ องศา ให้มีอาการอุจจาระ
ผูกทงขึ้น บางตัวให้ชืดเบาด้วย พออย่างเขาวนที่ ๓ หรือวันที่ ๕ ให้มี
อาการรทงทงระหายหน้า ถ้าเห็นมือหรือหนอนงหน้าเข้าเดือก็ทงฝูงไปรับประทานหน้า
และเคยอยู่ที่นี่ ถ้าอาการจะถึงตายให้นอนหัวตก และเือกถ้ำตาม
ตัวชกักระตุกเป็นตะคืด อุจจาระที่ตงทงในครั้งแรกเป็นเม็ดแข็งแฉะแฉะแล้วก็
ค่อย ๆ กลาย จนเป็นโถหืดให้ปวดและเบ่ง เหมือนโรคบิดตงไปจนเยื่อ ใน
ถ้าได้ หลุดปนออกมากับอุจจาระที่ตงทง ๐๘/๑๐/๒๕๖๖ ตมหายใจเร็วเข้า เร็วเข้าจนมี

อาการหอบ แล้วสัตว์ ก็ถึงตาย . ตามปากทวารหนักและขึ้น ให้ เบื่อ

เป็นแผลเต็มไปทั่วโลหิต

เมื่อผ่าดูภายในท้องของสัตว์ที่ตาย จะเห็นมีอาหารที่แปลกกว่าธรรมดา คือกระเพาะดีโตกว่าธรรมดา จนถึง ๕ เท่า เต็มไปด้วยน้ำดี ในกระเพาะ

อาหารและถ้าได้ มีแผลตลอดไปเป็นแผลแดง ๆ จุด ๆ บางแห่งก็เบือเป็นแผลใหญ่ โรคนี้แพทย์ ได้สังเกตตายไม่ต่ำกว่าร้อยละเก้าสิบตัว ในโรคนี้กระเพาะที่ แพทย์เขาได้หัดของสัตว์มาตรวจ ยังค้นหาเยื่อไม่ใคร่บ่งชี้ไม่ได้

อีกโรคหนึ่งเรียกว่าโรคแอนแทรกซ์ โรคนี้เป็นอย่างร้ายเหมือนกัน แพทย์ฝรั่งเขาได้เรียกว่า โรซซาบ่อน เมื่อเกิดขึ้นแล้วตามติดต่อกันได้ โดย

รวดเร็ว โรคแอนแทรกซ์เกิดขึ้นด้วยเชื้อเยื่อไม่ใคร่บ่งชี้หนึ่ง เยื่อไม่ใคร่บ่งชี้พวกแพทย์ ได้ ตกลงกันว่าเกิดขึ้นตามหญ้าเน่า และตามค้ำบดที่พบ

ใหม่ ๆ หรือจากผักเน่าต่าง ๆ ตามหนองในทุ่งนาเยื่อไม่ใคร่บ่งชี้หนึ่ง ได้ ซึมเข้าไปในรูร่างกายถึงโลหิตโดยเจือกับอาหารที่รับประทานเข้าไป หรือตาม

บาดแผล ของสัตว์ โดย เม็ดง้วนที่จับเกาะสัตว์ที่ ตายด้วยโรคนี้ โรคนี้ร้ายกว่าโรค

โรครินตะเพลิง มากด้วยว่าถ้าเกิด ขึ้น เป็นหัวใหญ่ครึ่งโต แล้ว อาจจะตามถึงมนุษย์ ได้ด้วย ที่ รับประทาน เนื้อของ สัตว์ ที่ตายด้วยโรคนี้เข้าไป โรค

ได้แบ่งออกเป็นสองชนิด ชนิดหนึ่งเป็นอย่างร้ายมีอาหารรวดเร็ว พอสัตว์ ตงตนตัวร้อนขึ้นแล้วก็ให้ มีอาการหอบอยู่ ราวไม่เกินกว่า ๒๕ ชั่วโมงก็ตาย อีก

ชนิดหนึ่งนั้นเป็นอย่างไม่ดี จะร้ายนัก แรกอาการจะเป็นขึ้นให้ตัวร้อนขึ้นก่อน เหมือนกัน ความร้อนทั่วขึ้นตั้งแต่ ๑๐๒ จนถึง ๑๐๘ องศา มีอาการสะท้านร้อน

สะท้านหนาว มีตะคริวกระตุกชักตามแข้งขา และอาการร้อนระหายหน้าคตตาย กับโรครินตะเพลิง ที่เป็นโรคที่หนึ่งนั้น ให้ มีกาฬเกิดขึ้นมดสีเขียว ๆ ตามที่

ทวารหนัก รุจุมกและที่ปาก ให้ตั้งท้องเป็นโลหิตด้วยเหมือนกัน ถ้า
 อากาศที่ท้องนั้นกำเริบขึ้น ผู้ป่วยมักต้องตายอยู่ในวันที่ ๕ และวันที่ ๖ ตั้ง
 แต่มีอาการตัวร้อนขึ้น เมื่อตายแล้วได้ผ่าออกดูมีน้ำนวมโตกว่าธรรมดา
 ตามท่อนท้องและโคนขาขึ้น ให้บวมพูนทั่วไปเหมือนในโรคมารทงุน
 ในโรคนี้อย่างที่เปนไม่ว่ายนหายได้ ในร้อยละ ๗ หรือ ๘ ตัว
 หายนั้น กว่าที่จะใช้งานได้ต้องเลี้ยงทอดไว้สองปี

อีกอย่างหนึ่งเรียกว่าโรคแบดเด็ก หรือโรคขาดน้ำ เพราะเป็นขึ้น
 ตามขาให้บวมดำไม่ช้าเนื้อก็ตาย จึงได้เรียกว่าโรคขาดน้ำ มีเยิมเป็นพิษ
 พิษนี้เหมือนกับโรคแอนแทรกสนั้น ในที่แรกสัตว์จะเป็นโรคนั้นให้ มีไข้ตัว
 ร้อน พอวันที่ ๒ ให้มีบวมขึ้นๆตามโคนขา ตามคอ ตามบ่า ตามหน้า
 ออก (ลูกมะพร้าว) อากาศบวมขึ้นบวมเป็นดำดำ คัดๆกับฐานฝ่าเท้า
 มีพิษเกิดขึ้นโดยรวดเร็วซีกเป็นสีดำๆ เนื้อเคาะตเหมือนมีไอแข็งอยู่ภายใน
 ที่บวมนั้น ตามที่บวมใหญ่ๆ ได้ผ่าออกดูมีร่านของสีดำแดงกั้นเหมือนเน่าคุดาย
 ใช้น้ำ ในโรคนี้บางตัวสัตว์ได้ตายเสียในเวลาเห็นอาการ แล้ว เพียง ๓๐ จน
 ถึง ๓๒ ชั่วโมง ฉะนั้นไม่ตายในกำหนดนี้ให้ มีอาการกระวนกระวาย จึง หมุน
 เหมือนเป็นดงบาดหมา อยู่ได้จนถึง ๕-๖ วันจึงตายผ่าตรวจศพที่ตายแล้ว
 ได้เห็นตามก้ามเนื้อดำเน่าเป็นเนื้อตาย เหตุนี้จึงได้ ผิดกับโรคอินตะเพ็ด
 และแอนแทรก และทั้งไม่มีอาการดังท้องด้วยในโรคนี้ โรคทั้งสามที่แพทย์
 ได้พบอาการ และได้แยกออกต่าง ๆ กันตามที่แจ้งมาในรายงานนี้ แพทย์
 ได้ใช้รักษาด้วยวิธีฉีดกันด้วยพิษ ซึ่งว่า ตั้งแต่ได้ ใช้มาแต่ก็ยังมีได้ปรากฏ
 ว่า สัตว์ที่ฉีดแล้วได้ตายด้วยโรค ระบาดโดย พิษเหล่านี้แพทย์ ได้จัดทำขึ้น

ในสถานเติบโตโบแรกโครีนี้ ได้มีไข้ช้อพันธ์จากเมืองอเมริกาว่าจะถึงมัก
เดี่ยๆ โดยมาก เพราะต้องรักษาให้เย็นเพียงระหว่าง ๕๐-๖๐ ดีกรีได้มอ
การที่รักษาพันธ์นี้ ต้องใช้รักษาในที่เย็นน้ำแข็ง

วิธีที่จะทำพันธ์ปลูกกันแก่โรคระบาดสัตว์ตามที่แพทย์ได้สอนให้
ข้าพระพุทธเจ้าท่านนี้ ได้สอนให้ทำพันธ์สำหรับโรครินตะเพสท์ อีกสอง
ชนิดคือพันธ์โรคแอนแทรก และแบคทีเรีย นั้น ดอกเคอร์รี่อบบดถึงได้ว่าไม่
สู้ยาก วิธีที่ทำเหมือนโรครินตะเพสท์ที่นั้น ในที่แรกที่จะทำพันธ์โรครินตะเพสท์
ให้เอาสัตว์ตัวหนึ่งจะเป็นไก่หรือกระบือใช้ไข่ดีเหมือนกัน เอาตัวที่เจ็บ
เป็นโรครินตะเพสท์ มีอาการถูกต้องทุกอย่างเป็นต้น มีอาการเป็นไข้
ตัวอ่อนอุจจาระไหลเจือด้วยโลหิต ที่มีไรหนักจนจะตาย ให้เอาเอา
โลหิตของสัตว์นั้นออกจากเส้นโลหิตใหญ่ที่ริมคอเก็บรักษาไว้ มิให้เน่า แล้ว
เอาอย่างหนึ่งประสมเข้าด้วย พอได้๒๕ ชั่วโมง โลหิตนั้นก็แยกเป็นน้ำเหลือง
ประมาณ ถังครึ่งหนึ่งน้ำเหลืองนี้ และให้เก็บรักษาไว้ ใช้เป็นพันธ์สำหรับจะฉีด
เรียกว่าไวรัสเดนบัตต์ หรือพันธ์อย่างที่๑

พันธ์อีกชนิดหนึ่ง ได้เอาออกจากสัตว์ที่หายจากโรครินตะเพสท์ ต้อง
เอาออกจากสัตว์ที่เพิ่งหายใหม่ วิธีที่จะเอาออกก็เหมือนกันกับพันธ์อย่างที่๑ นั้น
เหมือนกัน พันธ์อย่างที่๒ นี้ได้เรียกว่า แอนติคอกซินซีร่า

เมื่อเก็บได้พันธ์ทั้งสองอย่างนี้แล้ว ให้เด็ดเอาโคหรือ
กระบือที่ อ้วนพ มีกำลังแรงทั้งปราศจากโรคด้วย จะเป็นสัตว์หนึ่งหรือมากกว่า
เท่าใดก็ได้ สุดแต่จะต้องการพันธ์มากหรือน้อยให้ โคนขนเสียให้เกิดยง
ดังขนยาวขึ้นให้สะอาดที่บางข้างซ้ายและข้างขวาทั้งสองข้าง เอาสัตว์นั้น

จงเข้าไปในช่องสำหรับทดสอบ ที่แรกให้เอาพินซ์ อย่างชนิดที่ ๓ ติดเข้าไป
 ในใต้ แห่งของสัตว์ ข้างหนึ่ง ติด ๕๐ เซนติเมตร แล้วเอาพินซ์ อย่าง ที่ ๓ ติด
 เข้าไปในหนังส่วนข้างหนึ่งจำนวนเท่ากัน พอได้ประมาณ ๒๕ ชั่วโมง
 พินซ์ อย่างที่ ๓ ก็ทำให้ สัตว์ มีตัวอ่อนขึ้น แต่ไม่ร้อนไปนาน พอได้เวลา
 ติด ๘-๑๐ ชั่วโมง ความร้อนก็ลดลง ตั้งกรรมภา ในที่นั้นเข้าไปดู แต่ดูว่า พินซ์ อย่าง
 ที่ ๓ ไม่อาจ ทำ อ่อน ครายสัตว์ ให้เป็นโรคได้ โดยพินซ์ อย่างที่ ๒ ได้ แกกกันไว้
 ภายหลังให้เอาพินซ์ อย่างที่ ๓ ติดที่เข้าไปอีกครั้งละ ๕๐ เซนติเมตร ทุก ๆ วัน
 จนถึงพินซ์ ถึง ๑๖๐๐ จนถึง ๒๐๐๐ เซนติเมตร สัตว์ นั้นก็ทนได้ ไม่เป็น
 อ่อนคราย (ในคราวแรกแห่งการทดลองติดพินซ์ ชนิดนี้ แพทย์ได้บอกว่า
 สัตว์ ได้ ตาย เสียกว่า ๘๐ ตัว ด้วยเหตุที่เอาเข้าไปมาก ๆ น้อย ๆ) สัตว์ ที่ทน
 พินซ์ ได้ ถึง เช่นนั้นแล้ว นั้นเอาตัวชี้ว่า ของ สัตว์ ตัวนั้น เป็นยาที่จะแกกกันโรคได้ ให้
 เอาเลี้ยงไว้ พอนี้ ก่าถึง ตี แล้ว ประมาณ สักครึ่งอาทิตย์ แล้วเอา
 สัตว์ นั้นไปก็ ตีระหนึ่งหนึ่งจะตักที่คอกระเด็นโลหิตตา เอาโลหิตออกเสีย
 ประมาณ ๓๐๐๐ เซนติเมตร ถ้าเลือด ตัวนั้น มี ก่าถึงมากให้เอาออก
 ถึง ๖๐๐๐ เซนติเมตร รองเก็บไว้ในขวดแก้ว มิให้ดม อากาศ เข้าได้
 แฉกที่เจาะนั้น เช็บด้วยไขใหม่และได้ยา เอาสัตว์นั้น ไปเลี้ยงไว้ตามเดิม
 ส่วนโลหิตที่เอาออกเก็บไว้ในขวดนั้น ต้องเลี้ยงรักษาด้วยน้ำแรง พินซ์
 ชนิดนี้เรียกว่า วินตะเพ็ดที่คนคิดออกซินชื่อว่า พินซ์ นี้เอาออกจากสัตว์ ได้
 เพียง ๒ ครั้ง เท่านั้น ถ้าหา ออกมากเกินไปถึงตัว นั้นจะ เสียก่าถึงหรือตาย ที่
 เดียวแต่เมื่อ เอา ออก ครั้ง หนึ่ง แล้วต้อง ดึงแรงไว้เสีย ๖ อาทิตย์ จนถึง ๒
 เดือน จึงจะเอาออกได้ พินซ์ วินตะเพ็ดที่คนคิดออกซินชื่อว่า นี้ เมื่อได้ทำ

ในที่สุดนี้ ถ้าแม่ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งกองเวชนมนตรี
 ชีวำเต็ม โบรมัต โครี สำหรับทำพันธูปถกแก่ โวคระบาทวส์ตว โวคระเมือ
 และพันธูปพ โปปตูกไซทรวิชขัน ในกรุงเทพฯ ฯ แล้ว ข้าพระพุทธเจ้า เห็นด้วย
 เกด้าว่า ที่ โวคระบาทวส์ตว ประทุมวันและบริเวณของทั้นั้น ซึ่งเป็นที่
 ด่มควรจะจัดสร้างขึ้นได้ ด้วยเป็น ะโกลจากหมื่นคน และมีที่ดนามทุ่งนาสำหรับ
 ที่ จะ เี้ยง สัตว ที่ จะ ทำ พันธุ์ได้ ในเมืองมะนิลาเขาก็ได้ ใช้ ที่ อยู่ริมทุ่งนา
 เหมือนกัน

ขอได้ทรงโปรดนำเสนต่อท่านพระยาอุดมการบดีเสนาบดีกระทรวงธรรมการ
 คกรมักกรมส์แต่จะโปรด

(ตงนาม) ข้าพระพุทธเจ้า

หมอ เอช ชาตัมเชน หลวงวิชนเศร์ประสิทธิ์วิทย์

กระทรวงธรรมการ

วันที่ ๑๗ กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

(ตงนาม) พระยาอุดมการบดีเสนาบดี

กฎเสนาบดี

หน้าที่ข้าราชการพระคลังมหาสมบัติ

ด้วยพระเจ้าอยู่ยาเธอ กรมหมื่นมหิศร์ราชหฤทัย เสนาบดีกระทรวง
 พระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ มีพระราชดำรัสสั่งว่า หน้าที่ราชการพระคลังมหาสมบัติ
 แต่ก่อนมายังไม่เป็นระเบียบโดยอยู่ ะโหว่งเริ่มคั้ง บัดนี้สมควรจะจัดให้
 เป็นระเบียบเรียบร้อย แบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้เป็นระเบียบการสืบไปดังนี้

ข้อ ๑ ในมณฑลพายัพจะมีที่ทำการคลังเก็บและจ่ายเงินแผ่นดินเป็น ๕ แห่ง แบ่งเป็นชั้นดังนี้

(ก) ขอพิศผู้สำรวจการคลังตั้งอยู่ในเมืองนครเชียงใหม่ เป็นหัวหน้าที่จะรวบรวมการบัญชีรับจ่ายและค่าตั้งท้อง และเป็นที่ปลูกษาของข้าหลวงใหญ่ตามตำแหน่งข้าหลวงรอง ซึ่งมีอยู่ในกฎเดิมนายบดีกระทรวงมหาดไทยที่ ๔ พแนกปกครองมณฑลพายัพนั้นด้วย

(ข) คลังยกท้องปวงนั้น แบ่งเป็น ๓ ชั้น

ชั้นที่ ๑ คลังนครเชียงใหม่เป็นคลังมณฑลรวมกัน

ชั้นที่ ๒ คลังเมืองนครลำปางคลังเมืองน่าน

ชั้นที่ ๓ คลังเมืองแพร่และคลังบริเวณเชียงใหม่เหนือ รวม ๕ แห่ง

ข้อ ๒ คลังเมืองนครลำปางคลังเมืองเงินนัยกเด็ก คลังเมืองนครลำพูนยกไปทำการรวมขอพิศเชียงใหม่คลังเมืองเงินยกไปรวมขอพิศนครลำปาง

ข้อ ๓ คลังชั้นที่ ๑ ที่ ๒ ให้มีพนักงานเป็น ๒ พแนกคือ

(ก) พนักงานรักษาเงิน

(ข) พนักงานบัญชีเงิน

ข้อ ๔ พนักงานรักษาเงินมีตำแหน่งดังนี้ เดิมนคลังรองเดิมนและเดิมน

พวก ๑ มีหน้าที่ดังนี้

(ก) เป็นผู้รับตัวเงินเมื่อมีผู้นำมาตั้ง และได้รับค่าแจ้งความของกองบัญชีแล้ว

(ข) เป็นผู้จ่ายเงิน เมื่อได้รับใบสั่งจ่ายของพนักงานบัญชีแล้ว

(ข) เป็นผู้รับผิดชอบในตัวเงินสดทุกอย่างที่จะขาดหาย หรือเงิน

แดงเป็นคน

ข้อ ๕ ตำแหน่งเสนาบดีเงินไหม้ กรองนครศรีธรรมราชชอบในความประพฤติ
ดีของตัวเสนาบดีเงินไหม้ที่มีมือเสนาบดีนั้นด้วย

ข้อ ๖ พนักงานบาญชีให้มีชานดะวรงค์ในคลังชั้นที่ ๓ ผู้ช่วยคลังในคลัง
ชั้นที่ ๒ ที่ ๓ และนายกรวจรองนายกรวจให้มีชานดะมกรตามดิมกรวระแห่งที่ มี
หน้าท่ง

- (ก) เป็นผู้สั่งรับสั่งจ่ายและเก็บบาญชีค่าพงบประมาณ และอนุญาต
- (ข) เป็นผู้ทำบาญชีกรใช้จ่ายในสรรพากรทุกอย่าง
- (ค) เป็นผู้ตรวจตัวเงินไหม้มือเสนาบดีซึ่งจะให้ม้อยู่ถูกต้องกับบาญชี
เงินไหม้

(ค) เป็นผู้เร่งเงินงวดและตั้งเดือนที่จะให้ได้ เงินรับทัน เวลาอันสมควร
และชี้แจงเหตุขัดข้องในเงินทุกอย่างไปยังข้าหลวงสำรวจการ

ข้อ ๗ ข้าราชการที่จะได้ รับตำแหน่งชั้น ข้าหลวงคลัง และข้าหลวงผู้ช่วย
พนักงานบาญชี การจะเลือกสรรตั้งแต่งถอดถอนมดัดเปลี่ยน เป็นหน้า
เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ จะได้รับพระราชทานพระบรม ราช
อนุญาต ตั้งถอดถอนมดัด เปลี่ยน ตามเวลาอันสมควร และข้าราชการให้นาย
กรวจ รอง กรวจจะได้เลือกสรรตั้ง แต่ง โดย ข้าหลวงใหญ่ และข้าหลวงสำรวจ
การคลังเห็นชอบ

ข้อ ๘ คนซึ่งจะรับราชการในพนักงานบาญชี จะเลือกสรรตั้งได้ ทั้งคนใน
กรุงและหัวเมืองหรือคนในพื้นมณฑลนั้นเอง แต่ผู้นั้นต้องเป็นผู้ที่ได้เคยรับ

ราชการมาในชั้นนี้ว่า โฆษณาบัญชีการกระทรวงพระคลังทั่วไปก่อน ซึ่ง
จะเลื่อนชั้นขึ้นไปโดยลำดับตามควรแก่วุฒิ

กฎให้ไว้แต่วันที่ ๕ กรกฎาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๖

(ตงพระนาม) มหิศักราชหฤทัย

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

กฎเสนาบดี

เรื่องอัตราเงินเดือนจะ เบี้ยกันดารมณฑลพายัพ

ด้วยพระเจ้าอยู่หัวฯ ขอ กรมหมื่นมหิศักราชหฤทัย เสนาบดีกระทรวง
พระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าฯ มีพระราชดำรัสสั่งว่า ข้าราชเงินเดือนจะ เบี้ยกันดาร มณฑลพายัพ
ยังไม่ตรงระเบียบเรียบร้อย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งพิคัตชำระ
สำหรับจ่ายเงินเดือนจะ เบี้ย กันดาร สำหรับข้าราชการ มณฑลพายัพไว้ เพื่อ
ให้ ใช้เป็นระเบียบสืบไปดังนี้

ข้อ ๑ ตำแหน่งข้าราชการ ที่รับราชการ มณฑลพายัพ แบ่ง เป็น ๒
ฝ่ายดังนี้ คือ

- (ก) ฝ่ายประจำนคร
- (ข) ฝ่ายประจำการ

ข้อ ๒ ฝ่ายประจำนครนั้น คือ เจ้าผู้ครองนครและเสนาหูกำแพง
หรือตำแหน่งใด ๆ ก็ดี ที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควรว่า เจ้านายท้าวพระยา
คนใดในบ้านเมือง มีวุฒิสมควรจะรับราชการในตำแหน่งนั้น โดยรับพระราช
ทานเงินเดือนเพียงใด ก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรม

ราชานุญาตเป็นส่วนพิเศษเพราะตัวบุคคลไม่เกี่ยวข้องกับข้าราชการประจำการ

ข้อ ๓ ข้าราชการประจำคนนั้น เทียบตำแหน่งดังนี้

- (ก) ข้าราชการใหญ่เทียบชั้นข้าราชการ
- (ข) ข้าราชการประจำนครและข้าราชการบริเวณเทียบชั้นข้าราชการเมือง
- (ค) ข้าราชการผู้ช่วยเทียบปดัดเมือง
- (ค) เลขานุการเทียบชั้นสารเดช
- (ค) รองเสนาและพนักงานช่วยการเทียบชั้นผู้ช่วยสรรพากร

นอกจากนี้ตำแหน่งที่หน้า ๆ ตรงกับมณฑลชั้นใน เทียบเท่ากับตำแหน่งมณฑลชั้นในทั่วไป ถ้าตำแหน่งใดซึ่งมิได้มีเทียบด้วยอัตราข้าราชการหัวเมืองชั้นใน ก็ให้เทียบชั้นข้าราชการในกรุงเทพฯ

ข้อ ๔ ข้าราชการที่รับราชการในมณฑลพายัพ จะได้รับพระราชทานเงินเดือนตามแต่เจ้ากระทรวง หรือข้าราชการประจำ นครเห็นชอบหรือมิก็ ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตตั้งเงินเดือนได้ โดยไม่เกินอัตราดังต่อไปนี้

- (ก) ตำแหน่งข้าราชการประจำในนครเชียงใหม่, นครลำปาง, นครน่าน, ไม่เกินอัตราข้าราชการหัวเมืองชั้นใน ชั้น ๓ อย่างสูงตามคู่เทียบ
- (ข) นครลำพูน, เมืองแพร่, ไม่เกินอัตราข้าราชการมณฑลชั้นในชั้น ๒ อย่างสูงตามคู่เทียบ
- (ค) เมืองเถินและบริเวณต่าง ๆ ไม่เกินอัตราข้าราชการมณฑลชั้นในชั้น ๓ อย่างสูงตามคู่เทียบ

ข้อ ๕ ข้าราชการซึ่งทุกกระทรวงในกรุงเทพฯ ได้ส่งขึ้นไปรับราชการมณฑลพายัพ ยกเว้นแต่(ก) คนที่ถือกำเนิดและมีเคหสถานใน มณฑลนั้น

08/10/2566

จำพวกหนึ่ง (ข) คนที่มีสัญญาบัตรรัฐบาลซึ่งมีกำหนดเงินเดือน ที่ได้
เรียกเฉพาะทำการในมณฑลพายัพพวกหนึ่ง (ค) ผู้ซึ่งขึ้นไปอยู่ในมณฑล
พายัพโดยดำพังกตนพวกหนึ่ง จะได้รับพระราชทานเบี้ยกนดาร์เพิ่มเติมเช่น
อัตรา ๑๐๐ ละ ๒๐ จากอัตราเงินเดือนอย่างสูงประจำตำแหน่งตามข้อ ๕ ด้วยทุก
เดือนตลอด เวลาที่ข้าราชการผู้นั้นอยู่ในตำแหน่งราชการในมณฑลพายัพ

ข้อ ๖ เบี้ยกนดาร์ที่ได้กำหนด ๑๐๐ ละ ๒๐ จากอัตราสูงสุดแห่งตำแหน่ง
นั้น ถ้าเป็นจำนวนเงินเกินกว่า ๒๐๐ บาทขึ้นไป ก็จะได้รับแค่ ๒๐๐ บาท
หรือต่ำกว่า ๒๐ บาทก็ได้รับเต็ม ๒๐บาท

ข้อ ๗ เงินเดือนตามอัตราในมณฑลพายัพกต เบี้ยกนดาร์กต ให้นับ
เวลาดังแต่จนครบหน้าที่ในมณฑลนั้นเป็นต้นไป

ข้อ ๘ ข้าราชการเบญจกนดาร์ตามกฎหมาย ข้าราชการผู้ใดที่ยังมิได้รับพระราช
ทานแต่ก่อนมา ก็ให้ คิดย้อนหลังขึ้นไปถึงวันที่แรกเข้ารับ ราชการใน
มณฑลพายัพด้วย แต่ไม่เกินวันที่๓ตุลาคมรัตนโกสินทร ศก ๑๒๑ ซึ่งเป
นวันที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตเบญจกนดาร์นั้น แต่ถ้าในเวลาที่
ข้าราชการนั้นได้ รับ พระราชทาน เงิน เดือน ตามอัตรา เดิม ที่คิด รับละ ๑ บาท
ซึ่งได้ มีประโยชน์ ในรายาเงินอยู่แล้ว เบญจกนดาร์เบญจกนดาร์เสีย แต่ใน
ระหว่างนั้นบรรดาผู้ที่ได้รับพระราชทานเงินเดือนเป็นเงินบาท เมื่อได้รับ
ราชการ อยู่ในตำแหน่ง ค่ากตจนแล้วจึงเลื่อนขึ้นเป็นตำแหน่งสูง ก็ให้ คิดวันใน
ตำแหน่งค่าส่วนหนึ่ง ตำแหน่งสูงส่วนหนึ่ง ให้ ได้รับ ตามอัตรา แตรายวัน
ข้าราชการนั้นได้รับราชการมา

ข้อ ๘ เมื่อภรรยาเป็นอินทรีใช้แล้ว ข้าราชการผู้ใดได้รับเงินเดือนอยู่
สูงกว่าอัตราใหม่ ก็ตามเบี้ยกนัตราสูงกว่าอัตราใหม่อยู่ ก็ตาม เมื่อรวมเข้า
ทั้งเบี้ยกนัตราและเงินเดือนตามอัตราเก่าซึ่งค่าสูงกว่าเบี้ยกนัตรา และเงินเดือนตาม
อัตราใหม่เมื่อรวมกันเข้าแล้ว หรือเต็มอกนัตรา ก็ให้แก่อัตราเงินเดือนไปบวก
เบี้ยกนัตราหรือ เบี้ยกนัตราไปบวกเงินเดือน สุดแต่ข้าราชการผู้นั้นได้คงรับ
พระราชทานเต็มอยู่อย่างเดิมไม่ลดลง

ข้อ ๑๐ เมื่อข้าราชการผู้ใดได้รับพระราชทานเงินเดือนและเบี้ยกนัตรารวม
กันอยู่ สูงกว่าอัตราเงินเดือนและเบี้ยกนัตรารวมกันตามอัตราใหม่อยู่แล้ว
ก็ให้คงได้รับ พระราชทานตาม เดิมไปกว่าผู้นั้นจะได้ เลื่อนขึ้นไป รับราชการใน
ตำแหน่งสูง หรือกลับไปรับราชการในหน้าที่อื่นนอกจากมณฑลพายัพ

ข้อ ๑๑ บรรดากฎหรืออัตราที่ได้ กำหนดไว้ ด้วยเงินเดือนกนัตรา ด้วยเบี้ย
กนัตราก็ดี สำหรับมณฑลพายัพตั้งก่อนนั้น ให้เป็นอันยกเลิกเสียทั้งสิ้น

กฎให้ ไว้แต่วันที่ ๔ กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

(ลงพระนาม) มหेशราชหฤทัย

เจ้าพระยาพระคลังมหาสมบัติ

ประกาศให้แจกตราภูมิ

กำหนดผู้ใหญ่บ้านและธำรงวัดในมณฑลนครสวรรค์,
มณฑลชุมพร, มณฑลพิษณุโลก, เมืองจันทบุรี,
ในศก ๑๒๓ ไปตามเดิม

ด้วยตาม ความใน ข้อบังคับยกเว้นภาษีอากร ให้แก่ กำหนดผู้ใหญ่บ้าน และ

สํารวจทัศนตรารวม ศก ๑๒๓ ซึ่งได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๒๑
 แผ่นที่ ๓๗ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ร.ศ. ๑/๒๓ หน้า ๔๘ ให้ข้าหลวงเทศาภิบาล
 และผู้ว่าราชการ เมือง ยกลีเก การแจกตรารวมแก่กําหนัผู้ใหญ่บ้าน และสํารวจ
 ให้จัดการ ยกเว้น ภาษีอากรลงในหมายตั้งให้แก่กําหนัผู้ใหญ่บ้าน และ สํารวจ
 ทัศนตรารวมตามข้อ บังคับยกเว้นดังแต่ศก ๑๒๓ เป็นต้นไปนั้น บัดนี้การแจก
 ตรารวมแก่กําหนัผู้ใหญ่บ้านและสํารวจใน มณฑล นครสวรรค์, มณฑลชุมพร,
 มณฑลพิษณุโลก, เมืองจันทบุรี, ได้จัดการแจกตรารวมให้แก่กําหนัผู้ใหญ่
 บ้าน และสํารวจไปก่อน เวลาที่ได้ ประกาศให้ ใช้ ข้อบังคับนั้น ให้แก่กําหนัผู้
 บ้านและสํารวจ ทัศนตรารวมศก ๑๒๓ ไปด้วยแล้วบ้างก็มี ที่ได้แจกไปหมด
 แล้วก็มี และกําหนัผู้ใหญ่บ้านและสํารวจได้นำตราวมมาขอเสียภาษีอากรต่อ
 เจ้าพนักงานบ้างแล้ว เป็นกาที่จจะจัดให้มณฑลนครสวรรค์, มณฑลชุมพร,
 มณฑลพิษณุโลก, และเมืองจันทบุรี, ให้เช่นไปตามความในข้อบังคับไม่ได้
 เพราะฉนั้นการแจกตรารวมให้แก่กําหนัผู้ใหญ่บ้านและสํารวจในศก ๑๒๓ นี้ใน
 มณฑลนครสวรรค์, มณฑลชุมพร, มณฑลพิษณุโลก, เมืองจันทบุรี, ให้
 คงแจกตรารวมกําหนัผู้ใหญ่บ้าน และสํารวจไปตามเดิมไม่ต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลง
 ทัศนตรารวมศก ๑๒๓ ไปอีกสักหนึ่ง แต่เมื่อขึ้นศก ๑๒๔ ให้คงจัดการไปตาม
 ความในข้อบังคับนั้นต่อไป

คำตำรากรมมหาดไทย
 ประกาศมาณวันที่ ๘ สิงหาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓
 (ลงนาม) พระยาศรีสุทเฑ

08/10/2566

ราชปลัดทูลฉลอง

พระราชบัญญัติเพิ่มเติมการเก็บเงิน

คำราชการ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๐

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามความในพระราชบัญญัติลักษณะการเก็บเงินคำราชการ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๐ นั้น ข้อความที่จะให้ตั้งโทษแก่ผู้ที่จะเลยไม่มาเสียเงินคำราชการแก่เจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติห้ามมิให้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติเพิ่มเติมขึ้นไว้ ไซ้ต่อไปดังนี้

มาตรา ๑๑ เมื่อเทศาภิบาลได้กำหนดวันให้ตั้งมือเก็บเงิน คำราชการในตำบลใดเมื่อใด และให้ผู้ซึ่งต้องเสียเงินคำราชการไปเสียเงินแก่เจ้าพนักงานที่ใด ให้ผู้ซึ่งจะต้องเสียเงินคำราชการนำเงินไปเสียตามจำนวนและตามเวลาที่ได้กำหนดนั้น ถ้าไม่นำเงินไปเสียตามกำหนด เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะเกาะกุมมาบังคับให้เสียเงิน และเมื่อถึงต้องเกาะกุมให้เจ้าพนักงาน มีอำนาจที่จะเรียกเงินค่าเกาะอีกได้หนึ่งเป็นครั้งละ ๓ บาท นอกจากเงินคำราชการที่จะต้องเสียตามอัตรา

ประกาศณวันที่ ๑๗ สิงหาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เป็นวันที่ ๑๓๐๖๓ ในรัชกาลปัตยุมันนี้

ประกาศห้ามมิให้เล่นการพนันเบี้ย โบก

หรือคู่ใด ในมณฑลกรุงเทพฯ

พระเจ้าอยู่หัวยาเธอ กรมหลวงนครสวรรค์วรพตย์ เสด็จบตีกระทรวงนครบาลรับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ดำรัสสั่งว่า ตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติอากรการพนันรัตนโกสินทร ศก ๑๒๐

มีว่า ให้เสนาบดีมีอำนาจที่จะห้ามไม่ให้เล่นการพนันอย่างใด ๆ ได้ ในที่ใด ๆ นั้น

บัดนี้พวกดาวโฉมฉ้อโกงต่าง ๆ ผู้ตั้งมารับจ้างทำนาโฉมฉ้อโกงกรุงเทพ ฯ เล่นการพนันชนิดหนึ่งเรียกว่าเบ๊โยก หรือในยหนึ่งเรียกว่าคู้ ซึ่งผู้เล่น ได้เสียเงินกันรวดเร็วมาก เป็นทางที่นำไปพอลดลงเหล่านี้ ทำมาหาได้แต่พอ ทรัพย์กตบอันตราขายไป โดยเร็วพอนั้น และทั้งเป็นเหตุที่มักจะทำก่อการวิวาท ซึ่งกันและกันด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ห้ามไม่ให้เล่นการ พนันเบ๊โยกหรือคู้ในโฉมฉ้อโกงกรุงเทพ ฯ ตั้งแต่วันที่ได้ออกประกาศนี้สืบไป ถ้ายู่ ไชยชื่นผ่านเล่นการพนันเบ๊โยกแล้ว จับได้ต้องปรับและมีโทษตาม ความในพระราช บัญญัติ ๒๐๗๗ วรรค ๓ วรรค ๓ โทษหนัก ศก ๓๓๐ ทุกประการ

ประกาศมาณวันที่ ๓๑ สิงหาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓
(ลงพระนาม) นริศรพรอุทัย
เสนาบดีกระทรวงนครบาล

ประกาศกระทรวงโยธาธิการ

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ฯ สั่งว่า มีสเตอร์เกิตส์ เจ้ากรมรถไฟได้กราบถวายบังคมลาออกจากราชการตำแหน่งเจ้ากรมรถไฟ กตบไปยัง บ้านเมือง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตั้งมีสเตอร์ ไวเตอร์เป็นเจ้ากรมรถไฟ ต่อไป ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๓ นั้นแล้ว

ประกาศมาณวันที่ ๑ สิงหาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓
(ลงพระนาม) นริศรพรอุทัย
เสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ

พระราชบัญญัติลักษณะการเก็บค่านาเกลือ รัตน โกสินทร ศก ๑๒๓

มีพระบรมราชโองการดำรัสเห็นแก่เกล้าฯ ตั้งว่า ตามประเพณีแต่เดิมมา
บรรดาที่ดินซึ่งได้ ไร่ ในการตากทำเกลือด้วยน้ำทะเลนั้น คงได้เรียกเก็บเงิน
ภาษาค่านาเกลือเป็นค่าที่ดินสืบมาจนบัดนี้ แต่ลักษณะการเก็บค่านาเกลือมาแต่
เดิมนั้น รวมอยู่ในอากรค่านาที่ปลูกข้าว บัดนี้เพราะได้ โปรดให้ตราพระราช
บัญญัติสำหรับ เก็บค่านาปลูกข้าว เปนพจนกหนึ่งแล้ว ในเวลานี้สมควรจะให้
มีพระราช บัญญัติ ในการเก็บค่านาเกลือขึ้นไว้ด้วย เพื่อจะได้ ให้เจ้าพนักงาน
จัดการให้ เปนที่เรียบร้อยต่อไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรา
เปนพระราชบัญญัติขึ้นไว้ ใช้สืบไปตงนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้มีนามว่า พระราชบัญญัติลักษณะการ
เก็บค่านาเกลือ รัตน โกสินทร ศก ๑๒๓

มาตรา ๒ คำบางคำในพระราชบัญญัติ นี้ให้มีข้อความประกอบให้
เข้าใจเป็นอย่างอื่น ให้พึงเข้าใจความอธิบายดังนี้

คำว่า (เสนาบดี) ให้พึงเข้าใจว่า เสนาบดีผู้บัญชาการกรมสรรพากร
ในท้องถิ่น

คำว่า (เจ้าพนักงาน) ให้พึงเข้าใจว่า ข้าราชการผู้กระทำการตาม
พระราชบัญญัติ

คำว่า (นาเกลือ) ให้พึง เข้าใจว่าบรรดาที่ดินซึ่งได้ ไร่ ตากทำเกลือ
ด้วยน้ำทะเล

คำว่า (กฎเสนาบดี) ให้พึงเข้าใจว่าข้อบังคับ ซึ่งได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เสนาบดีตั้งขึ้น เพื่อจุดตรวจรักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ และลงในหนังสือพิมพ์ราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญ

มาตรา ๓ ให้เสนาบดีมีอำนาจที่จะออกกฎเสนาบดีแก่ ไรตต หรือ่น หรือเพิ่มอัตราค่าที่นาเกลือ ตามที่เห็นสมควรแก่ภูมิประเทศอย่างใด ๆ ได้ในที่ใด ๆ

มาตรา ๔ บรรดาที่ดินซึ่งได้ ใช้ในการตากทำเกลือน้ำทะเลนั้น ให้เสียอากรเป็นค่าที่ไว้ระ ๒๕ ปีฐานละ ๘ ปีฐ และเสนาบดีให้ คิดเป็นเนื้อที่ คือ (๑) เนื้อที่กว่า ๘๕ ตารางวาขึ้นไปจนถึง ๑๐๐ ตารางวาให้ ไร่ ๑ ส่วนของงาน ๑, (๒) เนื้อที่กว่า ๕๐ ตารางวาขึ้นไปจนถึง ๘๕ ตารางวาให้ ไร่ ๓ ใน ๔ ส่วนของงาน ๑, (๓) เนื้อที่กว่า ๒๕ ตารางวาขึ้นไปจนถึง ๕๐ ตารางวาให้ ไร่ ๑ ส่วนครึ่งงาน (๔) เนื้อที่ ๑ ตารางวาขึ้นไปจนถึง ๒๕ ตารางวาให้ ไร่ ๓ ใน ๔ ส่วนของงาน

มาตรา ๕ ในการที่จะเก็บค่านาเกลือนี้ ให้ ใช้ด้วยวิธีสำรวจรางวัล

มาตรา ๖ เมื่อเจ้าพนักงานผู้หนึ่งผู้ใดได้ มาสำรวจรางวัล นาเกลือ และได้ชี้แจงว่าจะสำรวจรางวัลเวลาใดที่ใดอย่างไร ให้ เจ้าของนาเกลือหรือผู้ทำนาเกลือเป็นผู้ยินยอมที่จะมา ชี้แจงให้เจ้าพนักงานได้สำรวจ รางวัล ไร่ ๑ ส่วนครึ่ง เนื้อที่ ทำเกลือ ตามเวลาที่เจ้าพนักงานได้ กำหนดนั้นทุกเมื่อ

มาตรา ๗ ถ้าเจ้าของนาเกลือหรือผู้ทำนาเกลือขัดข้องคำสั่งเจ้าพนักงานไม่มาชี้แจงให้เจ้าพนักงานได้สำรวจรางวัล ไร่ ๑ ส่วนครึ่ง เนื้อที่นาเกลือของตนได้ทำตามเวลาที่เจ้าพนักงานได้ กำหนดนั้นประการใด ผู้ยินยอมมีโทษปรับเป็นเงินไม่เกิน ๒๐ บาท

มาตรา ๘ ผู้ทำนาเกลือ จะต้องเสียเงินค่านาเกลือ เป็นค่าที่ ตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ ถ้า เจ้าพนักงาน จะ เก็บ อากร ค่า ที่ จาก ผู้ ทำ เกลือ หรือ ไม่ ได้ ประการใด เจ้าของทำนาเกลือจะต้อง ปันส่วนสมบัติรับชอบที่จะต้องเสียค่าอากร ค่าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดซึ่งจะต้องเสียค่าทำเกลือความกำหนดที่เจ้าพนักงาน จะกำหนดให้เสีย แต่ไม่มา เสียตาม เวลาที่ เจ้าพนักงาน ได้ กำหนดไว้ นั้น อย่างใด ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะเรียกค่าเกาะอีกครึ่งละ ๑ บาท นอกจาก ค่าที่ ๆ จะต้องเสียเงินค่านาเกลืออื่น

มาตรา ๑๐ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดซึ่งจะต้องเสียเงินค่านาเกลือตามพระราชบัญญัตินี้ และไม่ยอมเสียด้วยประการใด ๆ ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะกระทำการ อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ ได้ เงิน ผลประโยชน์แผ่นดิน คือ

- ข้อ ๑ ห้ามไม่ให้ทำเกลือใน ซึ่งวงเล็บนาเกลือที่ค้างจนกว่าจะได้เงินค่า ที่ครบ หรือ
- ข้อ ๒ ให้ยึดทรัพย์สินของ ผู้ ที่ เงิน ค้ ที่ ค้าง ขาดทอดตลาดพอคุ้มควร แก่จำนวนเงินที่ค้าง และค่าใช้สอยในการขายทอดตลาดนั้น หรือ
- ข้อ ๓ เอาตัวผู้ ซึ่งเงินค่าที่ค้าง ใช้ค่ากร โยธาเถาแรง ใช้แทนเงินค่าที่ โดย อิศราวันตะ ๑ ต่ถึงจนกว่าจะครบจำนวนเงินที่ค้าง

มาตรา ๑๑ ให้เสนาบดีมีอำนาจที่จะตั้งกฎเสนาบดีเป็นครั้งเป็นคราว เพื่อ จัดและรักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และกฎเสนาบดีนั้น เมื่อได้ รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว และได้ ประกาศในหนังสือพิมพ์ราชกิจจานุเบกษา ให้ นับเป็นเหมือนส่วนหนึ่ง ในพระราชบัญญัตินี้

เดียวกันมากมาย น้อยๆ ไม่มีกำหนด และยังไม่ขอบังคับที่จะให้ผูกมัดไว้แทน
คำบำเหน็จหมายค่าความแก่ผู้ชนะคดีได้ เช่นตั้งค่าชำระธรรมเนียมอย่างอื่น ผู้มี
ดำริคดีที่คงลงทุนเสียบำเหน็จหมายว่าความนั้น ถึงแม้ได้ชนะความก็ยังต้อง
ขาดทุนในส่วนคำบำเหน็จหมายค่าความอยู่ เพราะฉะนั้นจึงทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติอัตราค่าธรรมเนียมหมายค่าความไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ ชื่อว่าพระราชบัญญัติอัตราค่าธรรมเนียม
หมายค่าความรัตนโกสินทร ศก ๓๒๓

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ ใช้ ในคดีทั้งปวงที่ฟ้องร้องกันชนภายหลัง
ตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ ได้ประกาศลงในหนังสือพิมพ์ราชกิจจานุเบกษา
แล้วเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดาคดีที่หมิ่นทนายว่าต่างคู่ความนั้น ให้ศาลพิพากษาให้ผู้
ชนะคดีได้ รับใช้ค่าธรรมเนียมหมายค่าความจากผู้แพ้คดี ตาม อัตราที่ คิดท้าย
พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ การที่ศาลจะคิดเงินค่าธรรมเนียมหมายค่าความให้แก่ผู้ชนะคดีนั้น
ให้พิจารณาคดีที่ง่ายแะยากเทียบกับอัตราค่าธรรมเนียมหมายค่าความ ตาม
อย่างสูง อย่างกลาง อย่างต่ำ ของอัตรานั้นสุดแต่ผู้ศาลจะเห็นสมควร

มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้ให้ ใช้แต่ในศาลมณฑลทุกแห่ง
ส่วนในมณฑลหัวเมืองสมควรจะใช้พระราชบัญญัตินี้ เมื่อไรจะได้ประกาศ
เมื่อภายหลัง

ประกาศมาณวันที่ ๒๐ สิงหาคม รัตนโกสินทร ศก ๓๒๓ เป็นวันที่ ๓๓๐๖๖
ในรัชกาลปัตยุบันนี้

๑๘/10/๒๕๖๖

ประกาศพระราชบัญญัติเรื่องป้องกัน
กาฬโรคที่ให้เกิดถอนประกาศพระราชบัญญัติ
ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

มี พระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์
พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวดำรัสเหนือเกล้าฯ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

ด้วยบัดนี้ใช้กาฬโรคซึ่งเป็นโรคติดต่อกันได้ ในเมืองฮ่องกงและเมืองอื่น ๆ
นั้นถึงบแล้ว แต่ บัดนี้ ไร ยิง มี บางครั้ง บางคราวใน เมือง ฮ่องกง และเมืองท่า
ต่าง ๆ ในประเทศจีน เพราะฉะนั้นจึงสมควรเลิกถอนประกาศพระราชบัญญัติ
ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ นั้นเสีย ควรประกาศพระราช
บัญญัติ เรื่องกันกาฬโรคชนิดใหม่แทนประกาศพระราชบัญญัตินั้นต่อไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติประกาศให้ทราบ
ทั่วกันดังนี้

ข้อ ๑ ที่ด่านตรวจโรคตามข้อบังคับในพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้ใน
แม่น้ำเจ้าพระยาที่ตรงกับ โรงสุสานสถานณเมืองสมุทรปราการ

ข้อ ๒ เรือดำหนึ่งดำไตซึ่งออกจากเมืองฮ่องกงเกาะเมืองท่าใด ๆ ใน
ประเทศจีนมาถึงหน้าท่าสยามในวัน ฤกษ์ภายหลังวันที่ได้ ประกาศพระราชบัญญัติ
นี้ต้องแวะทอดล่นมอยัง ที่ด่านตรวจโรค และต้องรอพักอยู่ ที่นั้น จน ถึง เวลา
เจ้าพนักงาน แพทย์ จะได้ ขึ้นไป ตรวจจนเรือ และออกใบอนุญาตของด่าน
ป้องกันโรคภัยอันตรายแล้วจึงเข้ามาได้

ข้อ ๓ ห้ามมิให้บุคคลผู้ใดนอกจากเจ้าพนักงาน ฤกษ์ผู้ช่วยของ

เจ้าพนักงานแพทยนั้น ทำการไปมาติดต่อจากเรือดำโต ๆ ซึ่งมาจากเมือง
ต้องงกฏจากท่าโต ๆ ในประเทศจีนไปยังฝั่ง ฤจากฝั่งไปยังเรือดำนั้น ฤ
จากเรือดำนั้นไปยังเรือดำอื่น ๆ ฤจากเรือดำอื่น ๆ ไปยังเรือดำนั้น ก่อน
เรือดำนั้นได้ รับ อนุญาตของด่าน บ้องกันโรคภัยอันตราย ให้เลยเข้ามา
ได้นั้นเป็นอันขาด

ข้อ ๔ ผู้เป็นนายเรือฤจากคนใด ๆ ซึ่งเป็นผู้บังคับการในเรือดำหนึ่งดำโต
หรือจะจอดพักอยู่ ตามกำหนดที่ด่าน บ้องกันโรคภัยอันตรายนั้น ต้องแจ้งกิจการ
ด้วยสื่อนเรือและสื่อนเวลาที่ได้ เต้น เรือมา ตามทาง และสื่อนการมีใช้ เจริญ
ไปมาอย่างไรในบรรดาเรือและคนโดยสำน และทั้งเหตุการณ์อื่น ๆ แก่
เจ้าพนักงาน แพทย์ ข้าราชการ เจ้าพนักงานผู้ บังคับจัดการ และต้องตอบคำ ถามต่าง ๆ
แก่เจ้าพนักงานแพทยซึ่งถาม นั้น โดยความจริงและโดยถอณดี และถ้าเจ้าพนักงาน
แพทยจะ ต้องการ ให้คนเรือ และ เครื่องใช้ อันสมควร สำหรับส่งคน โดยสำน
และคนลูกเรือขึ้นบกที่ด่าน บ้องกันโรคภัยอันตรายนั้นก็ควรจัดให้ และทั้งต้อง
ช่วยเจ้าพนักงานแพทยความสมควรในทาง ๆ อื่นที่ไป เพื่อให้เจ้าพนักงาน
ผู้นั้นได้ จักการบอกใบ อนุญาตของด่าน บ้องกันโรคภัยอันตราย สำหรับเรือ
ดำนั้น ด้วย

ข้อ ๕ เจ้าพนักงานแพทยมีอำนาจที่จะขึ้น ไปบนเรือที่มากถึงด่านน้ำดยามได้
ทุกลำ และตรวจบรรดาคนหรือขุ ในเรือนั้นได้ทั่วหน้า และถ้าเห็นสมควรจะ
เรียกตรวจใบได้ คัญ แจ้งด้วยการใช้ เจริญสำหรับเรือหนึ่งลำ แจ้งจำนวนคนอพยพ
ฤาหนึ่งลำอื่น ๆ ซึ่งเจ้าพนักงานแพทยจะต้องการตรวจ เพื่อให้จัดการออกใบ
อนุญาตของ ด่าน บ้อง กันโรคภัยอันตรายนั้น ด้วยก็ได้ เพื่อให้รู้ ได้ ว่าความ
สอด เสรียบเรียบร้อยในเรือและบรรดาคนในเรือนั้น ๆ มีอยู่เป็นอย่างไร

ข้อ ๖ เรือดำหนึ่งดำไตซึ่งได้บรรเทาเพียบ ไม่สามารถผ่านข้ามสันดอน
เข้าแม่น้ำเจ้าพระยาได้ เมื่อองค์การอนุญาตผ่อนให้เรือดำเข้าชน ฤ
บรรเทาภายนอกที่ทอดสมอตำบลเกาะตั้งซึ่งฤาอย่างศิลาแดง

(ก) ผู้จัดการของเรือดำนั้น จะต้องเขียนหนังสือบอกต่อหน้าให้
เจ้าพนักงานแพทย์กระทรวงนครบาลทราบกำหนด วันนั้นหมายว่า เรือ จะมาถึงยัง
ที่ทอดสมอภายนอกนั้น

(ข) ก็จะต้องให้หนังสือปฏิญาณต่อเจ้าพนักงานศุลกากร ที่ทอดสมอ
ภายนอก แสดงความว่าไม่มีคนตายจากไข้กาฬโรค ฤไม่มีกาฬโรคได้
เกิดขึ้นในเรือตั้งแต่จากเมืองท่าที่ออกเรือมานั้น

ข้อ ๗ ให้เจ้าพนักงานแพทย์ประจำอำเภอสืบตามพระราชบัญญัติจัดการตามที่
จะเห็นสมควร ในบรรดาเรือฤาคนทั้งหลายอันมีโรคติดมานั้น เพื่อป้องกัน
ไม่ให้ โรคแพร่หลายได้ต่อไป

ข้อ ๘ ผู้หนึ่งผู้ใดที่กระทำความตะเมิด ฤช่วยกระทำความตะเมิด อย่าง
หนึ่งอย่างใด ต่อพระราชบัญญัติ และทั้งผู้ เป็นนายเรือฤากับคนฤาผู้ใด ๆ ซึ่ง
มีอำนาจบังคับการของเรือใหญ่ ฤเรือเล็กดำไต ๆ ที่ได้ มีความตะเมิดนี้
เกิดแก่ ฤาเป็นเรือที่ได้ ใช้ อย่างหนึ่ง อย่างใด ใน การอัน เป็นความตะ เมิด
นั้นกิต ผู้ นั้น ๆ จะต้องต่างคนมีโทษปรับเป็นเงินไม่เกินสองพันบาทฤโทษ
จะต้องซึ่งไม่เกินกำหนดหกเดือน ฤต้องปรับโทษทั้งสองสถานนั้น

ข้อ ๙ บรรดาเงินค่าใช้จ่ายอันมีฉันทรัฐบาตได้เอ้อออกไปเท่าใด ในการ
รักษาเลี้ยงดูคน ที่ได้เอา ขึ้นจากเรือไปพักอยู่ที่ควน ป้องกันโรคภัยอันตราย นั้น
ผู้ที่เป็นเอเยนต์ของเรือดำนั้น ต้องใช้เงินคืนให้แก่ รัฐบาตทั้งสิ้น

ข้อ ๓๐ พระราชบัญญัตินี้ให้เข้ามาบังคับกระทรวงมหาดไทย เจ้าหน้าที่จะจัดการ พร้อมด้วย ความช่วยเหลือของกรมทหารเรือ ให้เป็นอันใช้ได้ ตลอดทุกประการ

ประกาศมาณวันที่ ๑ กันยายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓๓ . เป็นวันที่ ๒๓๐๗๘ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

กฎเสนาบดีแก้ไขกฎออกอาชญาบัตร
อากรการพนัน

พระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จกรมหลวงดำรงราชานุภาพเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ได้รับพระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ด้วยตามความในกฎสำหรับอากรการพนันแก้ไข เสนอพลชั้นใน ในข้อ ๕ นี้ว่าในการที่ข้าหลวงเทศาภิบาล จะตั้ง เจ้าพนักงานให้ ออก ใบอนุญาต ให้เล่นการพนันตามความในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติอากรการพนัน ให้ข้าหลวงเทศาภิบาลจะกำหนดเขตฯ แวงให้ เจ้าพนักงานนั้น ๆ ออกใบอนุญาตแต่เฉพาะเขตฯ นั้น และในเขตฯ นั้นให้ มีเจ้าพนักงานออกใบอนุญาตได้ ไม่ต่ำกว่า ๒ คน และให้ มี ที่จะเล่นการพนันขอใบอนุญาตจาก เจ้าพนักงาน ซึ่งมีอำนาจออกใบอนุญาต ในท้องที่ซึ่งตนจะเล่นการพนัน ข้อความในข้อ ๕ ตามกฎนี้ เมื่อได้จัดการมาแล้วที่ กำหนดให้ข้าหลวงเทศาภิบาลจะกำหนดเขตฯ แวงให้ มีเจ้าพนักงานออกใบอนุญาตให้ เล่นการพนันได้ ไม่ต่ำกว่า ๒ คนนี้ ตั้งเกิดเหตุเห็นว่าไม่เป็นภาระจำเป็นแก่ท้องที่ ควรจะให้ มีแต่คนเดียวก็พอแก่การ จึงได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว บัดนี้ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ ประกาศแก้ไข

ยกเลิกความในข้อ ๕ แห่งกฎเสนาบดีสำหรับข้าราชการพินัยให้ ใช้ในมณฑล
 ชั้นในซึ่งมีความว่า “กระกำหนดเซตร์ของให้เจ้าพนักงานนั้น ๆ ออกใบ
 อนุญาตแต่เฉพาะเซตร์ แขวง และเซตร์ แขวงหนึ่งให้เจ้าพนักงานออกใบ
 อนุญาตได้ ไม่ต่ำกว่า ๒ คน” นั้นเสีย ให้เปลี่ยนเป็นว่า “ให้กรรมการอำเภอ
 เป็นเจ้าพนักงาน ออกใบอนุญาตแก่ การพินัยให้ ออกเฉพาะที่ว่าการแห่งเดียว”
 และข้อความในกฎเสนาบดีแห่งอภการพินัยมณฑลนั้น ในข้อ ๖ ข้อ ๗ ข้อ ๘
 ซึ่งเป็นกรเกี่ยวข้องแก่ข้อความที่ว่า “กระกำหนดเซตร์ของให้เจ้าพนักงานออก
 ใบอนุญาตแต่ เฉพาะเซตร์ของนั้น ก็ให้ยกเลิกเสียไม่ให้ ใช้ต่อไป

คำว่าว่าการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๓๑ สิงหาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

พระยาศรีสุทโธ

ราชปลัดทูลฉลอง ตงนามแทน

กฎเสนาบดีแก้ไขการออกอาชญาบัตร

เกณฑ์การพินัยกตปลา เตะวิ่งวัวคน

พระเจ้านั่งยาเชอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
 ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ด้วยสาม
 ความใน กฎเสนาบดีสำหรับ อภการพินัย ให้ ใช้ ในมณฑลชั้นในและ
 มณฑลพายัพ ซึ่งใต้วงอัคราให้เรียกอัคราค่าอนุญาตให้เกณฑ์การพินัยหมวด
 ที่ ๑ ในประเภทวิ่งวัวคน ให้ เรียกอัคราค่าอนุญาตของหนึ่งวันละ ๓๐ บาทนั้น
 ตามการที่เปนมามาตจเห็นว้างเป็นอัคราแรงเกินไป และในประเภทกตปลาให้

เรียกขัตตราค่าอนุญาตกตบถวงหนึ่งวันละ ๕ บาท ก็ยังไม่ตรงกับความที่
 เป็นจริงใน ลักษณะของผู้ เถื่อนกตปถา คือ ในลักษณะของผู้ เถื่อนกตปถาในวงหนึ่ง
 ย่อมประสมเขาปถาได้ชวดดวงบนแป้นกตกัน ในคราวหนึ่งตั้ง ๕ แป้นก็มี ๘ แป้นก็มี
 เป็นการไม่มีชัตชน เห็นว่าควรจะแก้ไขพิศัตยัตราใน ประเภทการพนันกต
 ปถาให้เรียกขัตตราเป็นแป้นให้ตรงกับตทชของ ผู้ เถื่อน จึงใ้หน้าความชันกรวบ
 บังคมทูล พระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท บัดนี้ ได้ รับพระราชทานพระ
 บรมราชานุญาตให้ประกาศแก้ไขตดการเรียกค่าอนุญาตประเภทกตวงวันคน ให้
 เรียกค่าอนุญาตเพียงวงหนึ่งวันละ ๒ บาท และให้เด็กวิเชียรเรียกค่าอาชญาบัตร
 กตปถาปนวงหนึ่งวันละ ๕ บาทเสีย คงให้ เรียกค่าอาชญาบัตรกตปถาเป็น
 แป้นละ ๑ บาท และในแป้นหนึ่งต้องเข้าใจว่า เป็นที่ตงชวดกตปถากัน
 หนึ่งชวดเท่านั้น

คำดำง่าการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๓๑ สิงหาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๓

พระยาศรีธรรมาธิบดี

ราชปลัดทูลฉลอง องคมนตรี

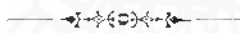
ประกาศ แจก ตรากรม แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้าน

และสารวัตรในเมืองตราดในศก ๑๒๓ อีกสักหนึ่ง

ด้วยตามความในประกาศซึ่งได้ตั้งในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ ๒๓ แผ่นที่ ๒๐
 หน้าที่ ๓๐๔ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ศก ๑๒๓ ให้มณฑลพิษณุโลก, มณฑล
 นครสวรรค์, มณฑลชุมพร, และเมืองจันทบุรี, คงจัดการแจกตรากรม

จำนวน ศก ๑๒๓ ให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้านและสำรวจวัดไปตามเดิมไม่ต้องจัดการตามข้อบังคับยกเว้นภาษีอากรให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้าน และสำรวจวัดแทนตราภุม ศก ๑๒๓ ไว้สักหนึ่ง โดยข้าหลวงและผู้ว่าราชการเมืองได้จัดการแจกตราภุมให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้านและสำรวจวัดในศก ๑๒๓ ไปแล้วนั้น บัดนี้การแจกตราภุมในเมืองตราดผู้ว่าราชการเมืองก็ได้จัดการแจกตราภุมจำนวน ศก ๑๒๓ ให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้านและสำรวจวัดไปแล้วเหมือนกัน เพราะฉะนั้นการแจกตราภุมให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้านและสำรวจวัดใน ศก ๑๒๓ ในเมืองตราดเป็นอันคงเว้นไม่ต้องจัดการ ตามข้อบังคับยกเว้นภาษีอากรให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้านและสำรวจวัดแทนตราภุมศก ๑๒๓ นี้ไว้ อีกสักหนึ่ง เมื่อขึ้นศก ๑๒๔ จึงให้จัดการตามข้อบังคับ

คำว่ากรมมหาดไทย
ประกาศมาณวันที่ ๒๙ สิงหาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

ประกาศยกเลิกเก็บเงินค่าอากรสมปักครัว

และอากร ค่าน้ำ แก้วพวก เกรียม ซึ่ง ตั้ง ทำไว้ อยู่ บน เขาใน
อังกะมแม่สอดแขวงเมืองตาก เปลี่ยนเป็น วิชาเรียกค่า

อนุญาตพันธุ์ไว้

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ตั้งว่า ตามวิชาที่ให้สำรวจ
เก็บเงินค่าอากรสมปักครัว และเงินอากรค่าน้ำในท้องที่อำเภอแม่สอดแขวง

เมืองตากมณฑลนครสวรรค์ กับบรรดาพวกเถียงซึ่งได้ตั้งภูมิดำเนาทำไร่
 อยุ่บนเขาเนิน ยังเป็นการยากลำบากแก่เจ้าพนักงานที่จะสำรวจ ตรวจเก็บเงิน
 ค่าอากรให้เรียบร้อยได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเด็กฉิบเก็บ
 เงินค่าอากรต้มผักสักร และอากรค่านา แก่พวกเถียงซึ่งตั้งทำไร่อยู่ บนเขาใน
 ท้องที่อำเภอแม่สอดแขวงเมืองตากมณฑลนครสวรรค์เสีย ให้เปลี่ยนเป็นวิธี
 เรียกค่าอนุญาตพื้นที่ คือ ถ้าเถียงคนใดคนหนึ่ง จะลงมือทำไร่แล้วให้เสียค่า
 อนุญาตพื้นที่นั้น ต่อเจ้าพนักงานในท้องที่นั้นหนึ่งรายละ ๓๒ อัฐ ตั้งแต่
 ศก ๑๒๓ เป็นต้นไป

ศาลว่ากรมมหาดไทย
 ประกาศมาณวันที่ ๓๐ สิงหาคม วันคนโง่ดินทร ศก ๑๒๓

แจ้งความกระทรวงมหาดไทย

ด้วยพระยาศรีสุทธีหริศบุรีศรีนครสวรรค์ ๑๘/๔๖๘ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน
 ร.ศ. ๑๒๓ ว่า ชื่อแขวงในเขตรัฐนครเชียงใหม่ นครลำปาง บางตำบลไม่
 ตรงกับชื่อที่ราษฎรชาวเมืองได้คุ้นเคยเรียกกันมา พระยาศรีสุทธีหริศบุรีศรีศักดิ์
 ขออนุญาตเปลี่ยนนามแขวงเสียใหม่ให้ตรงกับข้อความเข้าใจของราษฎร เมื่อนคร
 เชียงใหม่ คือ (๑) แขวงแม่ขานเปลี่ยนเป็นแขวงสันป่าคอง (๒) แขวง
 แม่กวางเปลี่ยนเป็นแขวงสันซ้าย (๓) แขวงซุนยีเปลี่ยนเป็นแขวงเมืองเชียงดาว
 (๔) แขวงแม่ตปเปลี่ยนเป็นแขวงเมืองพร้าว (๕) แขวงบึงใต้เปลี่ยนเป็น
 กิ่งแขวงเมืองยะต รวม ๕ แขวง เมืองนครลำปาง คือ (๑) แขวงวังเหนือ
 เปลี่ยนเป็นแขวงง่าม (๒) แขวงวัดใต้เปลี่ยนเป็นแขวงดงปราบ (๓) แขวง
 พระยาเหนือเปลี่ยนเป็นแขวงมโนใจ (๔) แขวงพระยาใต้เปลี่ยนเป็นแขวง
 ดอกคำใต้ รวม ๔ แขวง

08/10/2566

ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท มีพระ
บรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เปลี่ยน
นามแขวงในมณฑลพายัพพร้อม ๘ แขวงนั้นแล้ว

คำดำว่าการมหาดไทย

วันที่ ๒๘ สิงหาคม วันพฤหัสบดี ศก ๑๒๓

(ตงนาม) พระยาศรีสุทโธ

ราชปลัดทูลฉลอง

แจ้งความกระทรวงการต่างประเทศ

ด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศแจ้งความให้ทราบทั่ว นิสเตอร์
แฮมมิลตันกิงฮอรรคราชอาณาจักรอเมริกา มีหนังสือมายังกระทรวงการต่างประเทศ
ลงวันที่ ๘ สิงหาคม วันพฤหัสบดี ศก ๑๒๓ ว่า ฮอรรคราชอาณาจักรอังกฤษที่กรุงวอ
ชิงตัน ได้ส่งหนังสือเวตีไฟล์ัญญาสาธตไปรษณีย์ ซึ่งได้ลงชื่อกันไว้ คักฎา
วอชิงตันเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน วันพฤหัสบดี ศก ๑๒๑ นั้น เมืองโกโธนี
อังกฤษ ชื่อนิคเซาท์เวสต์ ๑ วิกโคเรีย ๑ คิวินด์แลนด์ ๑ เซาท์ฮอส
เตรเดย์ ๑ เวสต์เคินฮอสเตรเดย์ ๑ และคัลมาเนีย ๑ ได้รวมเข้าอยู่ใน
หนังสือสัญญาสมาคมสาธตไปรษณีย์ที่เข้ามาแล้วข้างบนนั้น เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน
วันพฤหัสบดี ศก ๑๒๓ แล้ว

คำดำว่าการต่างประเทศ

วันที่ ๒๗ สิงหาคม วันพฤหัสบดี ศก ๑๒๓

(ตงพระนาม) เทวะวงษ์วิโรประการ

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ

กฎเสนาบดีเพิ่มเติมในการทำหน้าที่ สัญญา โอนทะเบียนที่ดิน

เจ้าพระยาเทเวศร์วงษ์วิวัฒน์ เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ ได้รับ
 พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ออกกฎเสนาบดีเพิ่มเติม เพื่อจะขยาย
 ในความกฎเสนาบดีซึ่งว่าด้วยวิธีแก่ทะเบียนโฉนด และวิธีของที่ดินในท้องที่
 ซึ่งได้ออกโฉนดที่ดินอย่างใหม่ฉบับ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน รัตนโกสินทร
 ศก ๑๒๐ นั้นไว้ เพื่อให้เข้าใจชัดว่า บรรดาคำที่กล่าวไว้ว่าเจ้าพนักงาน
 ทะเบียนในกฎฉบับนั้น ให้พึงเข้าใจว่าเฉพาะแต่ นายทะเบียนและผู้ช่วยนาย
 ทะเบียนซึ่งได้ประกาศตั้งในหนังสือพิมพ์ราชกิจจานุเบกษาแล้วเท่านั้น
 กฎให้ วิจารณ์วันที่ ๓๐ สิงหาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

ประกาศเปิดหอทะเบียน และตั้งเจ้าพนักงาน นายทะเบียนที่ดินสำหรับเมืองชลบุรี

เจ้าพระยาเทเวศร์วงษ์วิวัฒน์ เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ รับพระ
 บรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สั่งว่า ตาม
 ความในพระราชบัญญัติ ออกตราของ ชั่วคราว รัตนโกสินทร ๑๒๓ มาตรา ๘
 มีว่า เมื่อได้ ใช้พระราชบัญญัติในท้องที่ตำบลใดแล้ว ให้เสนาบดีกระทรวง
 เกษตราธิการ จัดตั้งหอทะเบียนและ นายทะเบียนขึ้น สำหรับท้องที่ตำบลนั้น
 และเมื่อได้ออกประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาว่า ผู้ใดเป็นนายทะเบียน
 สำหรับท้องที่ตำบลใดแล้ว ให้ผู้นั้นมีอำนาจในหน้าที่ในตำแหน่งนายทะเบียน
 สำหรับตำบลนั้นคือไป

บัณฑิตที่วิชาหลวงเกษตรได้สำรวจที่ดินในเขตจังหวัดเมืองชลบุรีได้มาก
 ส้มควรวจะออกตรวจของชั่วคราวได้บ้างแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เสนาบดีกระทรวงเกษตรราชการ เปิดหอ
 ทะเบียนตั้งแต่วันที่ ๑ เดือนกันยายนรัตนโกสินทรศก ๑๒๓๑ เป็นต้นไป กับ
 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เสนาบดี
 กระทรวงเกษตรราชการ ตั้งหลวงบุรีรักษ์บดี เป็นนายทะเบียนที่ดิน สำหรับเมือง
 ชลบุรีตั้งแต่วันสืบไป

ถ้าผู้ใดผู้หนึ่งมีธุระเกี่ยวข้องของตรวจของชั่วคราวใน ท้องที่อื่น กล่าว
 มานี้ ก็ให้มาพบกับเจ้าพนักงานหอทะเบียนตามเขตอันสมควร

ประกาศมาณวันที่ ๓๐ สิงหาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓๑

ประกาศตั้งผู้ช่วยนายทะเบียนที่ดิน
 สำหรับมณฑลกรุงเทพฯ และมณฑลกรุงเก่า
 โดยพระบรมราชานุญาต

เจ้าพระยาเทเวศร์วงษ์วิวัฒน์ เสนาบดีกระทรวงเกษตรราชการ ได้ตั้ง
 ให้นายชินเป็นผู้ช่วยนายทะเบียนที่ดินสำหรับมณฑลกรุงเทพฯ และตั้งให้
 นายเด็กเป็นผู้ช่วยนายทะเบียนที่ดินสำหรับ มณฑลกรุงเก่าตั้งแต่วันสืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๑ กันยายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓๑

(ลงนาม) เทเวศร์วงษ์วิวัฒน์

08/10/2566

เสนาบดีกระทรวงเกษตรราชการ

ประกาศงดการเก็บเงินค่าราชการ แก่ราษฎรในตำบลบ้านก่อแขวงเมืองตาก

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ในตำบลบ้าน
ก่อท้องที่อำเภอบ้านตากแขวงเมืองตากมณฑลนครสวรรค์ เป็นท้องที่กษัตริย์
ราษฎรอัคนัดขัดสนยากจนไม่บริบูรณ์เหมือนท้องที่อื่น และเมื่อมีราชการ
เจ้านาย ข้าราชการ ขึ้นต้องในระหว่าง เมืองนครเชียงใหม่และกรุงเทพฯ ฯ ก็ได้
เกณฑ์ราษฎรในตำบลบ้านก่อใช้ ในการเรือขึ้นต้องแก่เจ้านาย และ
ข้าราชการเป็นการหนักอยู่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งวันการ
เก็บเงินค่าราชการแก่ราษฎร ในตำบลบ้านก่อท้องที่อำเภอบ้านตากแขวง
เมืองตากมณฑลนครสวรรค์ เพื่อให้สำหรับใช้ในการเรือรับส่งเจ้านาย
และข้าราชการขึ้นต้องแก่ในระหว่างเมืองนครเชียงใหม่กับกรุงเทพฯ ฯ ตั้งแต่
ศก ๑๒๓ เป็นต้นไป

คำกล่าวการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๓๓ สิงหาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๓

(ลงนาม) พระยาศรีสุทโธ

ราชปลัดทูลฉลอง

ประกาศแจกตรากรมแก่กำนันผู้ใหญ่บ้าน

และตำรวจในมณฑลนครไชยศรีในศก ๑๒๓

อีกสักหนึ่ง

ด้วยตามความในข้อบังคับยกเว้นภาษีอากรแก่กำนันผู้ใหญ่บ้านและตำรวจ
๐๘/๑๐/๒๕๖๖
แทนตราภูมิศก ๑๒๓ ซึ่งได้ลงในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ ๒๓ แผ่นที่ ๑๗

หน้าที่ ๒๔๘ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม, ค.ศ. ๑๙๒๓ ให้ ใช้ โฉ มณฑลต่าง ๆ นั้นคง
 แต่สัก ๑๙๒๓ ต่อไปนั้น บัณฑิตการแจกตราภูมิในมณฑลนครไชยศรีในศึก ๑๙๒๓
 ได้จัดการแจกให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้านและตำรวจวัดไปเสียบ้างแล้ว และหึ่งกำนัน
 ผู้ใหญ่บ้าน ก็ได้นำตราภูมิมาขอเสียเงินแทนภาษีอากรต่อเจ้าพนักงานแล้วก็มี
 ย่อมเป็นการลำบากที่จะจัดตามข้อบังคับยกเว้นภาษีอากรให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้าน
 และตำรวจแทนตราภูมิสัก ๑๙๒๓ ได้ เพราะฉะนั้นการที่จะยกเว้นเงินภาษีอากร
 ให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้านและตำรวจวัดใน มณฑลนครไชยศรีในศึก ๑๙๒๓ ตามข้อ
 บังคับยกเว้นภาษีอากรให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้าน และตำรวจแทนตราภูมิสัก ๑๙๒๓
 ในจังหวัดไม่ต้องจัดการ คงให้จัดการแจกตราภูมิให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้าน
 และตำรวจวัดไปตามเดิมอีกสักหนึ่ง แต่เมื่อขึ้นศึก ๑๙๒๔ จึงให้จัดการตาม
 ข้อบังคับยกเว้นภาษีอากรให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้าน และตำรวจวัด แทนตราภูมิ
 สัก ๑๙๒๓ ต่อไป

ศาสตราจารย์มหาวิทไทย
 ประกาศมาณวันที่ ๑๕ กันยายน วันโกสินทร สัก ๑๙๒๓
 (ลงพระนาม) ดำรงราชานภาพ
 เลขาธิการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงโยธาธิการ
 พนงกรมรถไฟ

ด้วยมีลเตอรืชาตดินตอป ขอพระพระราชทานพระบรมราชานุญาตสร้าง
 รถไฟค้ค่าบตฤฎิมีนเเขตรเื้องมณฑลไทรบุรีถึงเมืองสงขลาในมณฑลนครศรี
 ธรรมราชได้ พระราชทานพระบรม ราชานุญาตให้ทำสัญญาไว้ลงวันที่ ๕ มีนาคม

08/10/2566

รัตนโกสินทรศก ๓๐๘ นั้น มีความในข้อสัญญาว่า การเซอร์เวทิง
 สายใหญ่ (เมนไคฟ์) จะต้องงมมือทำภายในเวลา ๓ ปี กับการก่อสร้าง
 นั้นจะต้องงมมือทำภายใน ๔ ปี และจะต้องให้ตัวเสร็จภายใน ๘ ปี นับแต่วัน
 ที่มีในหนังสือสัญญา ถ้าผู้รับอนุญาตทำการไม่สำเร็จตามสัญญาพระบรม
 ราชานุญาตนั้นตัว ก็จะยกเลิกเสีย มีมติเซอร์เวลาดันดอปผู้รับอนุญาตหาได้
 ทำการก่อสร้างให้เป็นไปตาม ข้อสัญญา อย่างหนึ่งอย่างใดไม่ สัญญาพระ
 บรมราชานุญาตที่กล่าวนี้ จึงเป็นอันขาดแล้วแต่วันที่ ๕ มีนาคม รัตนโกสินทร
 ศก ๓๑๗ มีมติเซอร์เวลาดันดอปไม่มีอำนาจอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปในสัญญา
 พระบรมราชานุญาตอันนี้

ประกาศมาณวันที่ ๓ กันยายน รัตนโกสินทรศก ๓๒๓

(ลงพระนาม) นริศรานุวัดติวงศ์

เสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ

ประกาศบอกยกเลิกตราแดงใบจอง

และใบเหยียบย่ำเดิมสำหรับที่ดินแขวงกรุงเก่า

คือ ในอำเภอรอบกรุง ตำบลบ้านทรงกระเบา บ้านภูเขาทอง บ้านวัดชุม
 บัก ตุมภาดิ บ้านใหม่มะขามห้อง และอำเภอนครใน ตำบลบ้านควนนิม
 บ้านหินตั้ง บ้านเกาะเต็ง บ้านดี บ้านวัดเหนือ บ้านม่วง และอำเภอนคร
 น้อย ตำบลบ้านอรัญญิก และอำเภอเสนาภตาง ตำบลบ้านหมุ่โค่น

เจ้าพระยาเทเวศร์วงษ์วิวัฒน์ เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ ขอประกาศ
 แก่บรรดาผู้ถือที่ดินหรือผู้หนึ่งผู้ใดซึ่งมีกิจธุระเกี่ยวข้องของที่ดินในตำบล ซึ่ง
 จะกล่าวต่อไปนี้ให้ทราบทั่วกันว่า ด้วยตามประกาศกระแสพระบรมราชโองการ

เรื่องออกโฉนดที่ดิน ลงวันที่ ๓๕ กันยายน รัตนโกสินทรศก ๑๒๐ นั้น ใน
 ฎี ๑๒ มีความว่า “ให้เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการมีอำนาจที่จะออก
 ประกาศยกเลิกตราแดงใบจองของเก่าในท้องที่ ซึ่งออกโฉนดใหม่ตั้งแต่วัน
 พ้นกำหนดไป บรรดาที่ดินในเขตท้องที่ซึ่งไม่มีโฉนดอย่างใหม่เป็นสำคัญ
 ให้ถือว่าเป็นที่ซึ่งรัฐบาลปกครอง ปล่อยให้ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ๆ”
 ความแจ้งอยู่ใต้อำนาจประกาศนั้นแล้ว

บัดนี้เจ้ากระทรวงได้จัดการออกโฉนดสำหรับที่ดิน ในอำเภอรอบกรุง
 ตำบลบ้านทางกระเบนบ้านภูเขาทอง บ้านวัดชุม บ้านตุ้มภักดี บ้านใหม่มะขาม
 ห้อย และอำเภอนครไทร ตำบลบ้านตานิม บ้านหันตั้ง บ้านเกาะเต็ง บ้านดี
 บ้านวัดนันทรี บ้านม่วง และอำเภอนครน้อย ตำบลบ้านอรัญญิก และอำเภอ
 เสนากลาง ตำบลบ้านนมโค แขวงกรุงเก่าให้แก่ผู้ถือที่ดิน เพื่อเป็นกรรม
 สิทธิ์ในที่ดินจนถึงหัววัดตำบลที่กล่าวมาแล้วนี้ ตามประกาศออกโฉนด
 อย่างใหม่แล้ว

เพราะฉะนั้นจึงประกาศมาให้ทราบโดยอำนาจประกาศกระแสพระบรมราช
 โองการว่า บรรดาตราแดงใบจองของเก่าสำหรับที่ดิน ในอำเภอรอบกรุง
 ตำบลบ้านทางกระเบน บ้านภูเขาทอง บ้านวัดชุม บ้านตุ้มภักดี บ้านใหม่
 มะขามห้อย และอำเภอนครไทร ตำบลบ้านตานิม บ้านหันตั้ง บ้านเกาะเต็ง
 บ้านดี บ้านวัดนันทรี บ้านม่วง และอำเภอนครน้อย ตำบลบ้านอรัญญิก
 และอำเภอเสนากลาง ตำบลบ้านนมโค แขวงกรุงเก่า บรรดาซึ่งได้ออกโฉนด

ใหม่เดอนั้น ให้ยกเลิกเสียไม่ให้ ใช้ เปนกรรมสิทธิ์สำหรับที่ดินในตำบล
จังหวัดที่กล่าวมาแต่ข้างต้นสืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๓ กันยายน วันวัน โกลีนาทรศก ๑๒๓๓

(ลงนาม) เหวะจรวงษ์วิวัฒน์

เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ

แจ้งความกระทรวงการต่างประเทศ

ด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศแจ้งความให้ทราบทั่วกันว่า
มองซีเออร์คอมเตสประธานาธิบดีกรุงลิวต์เซอร์แอนด์ ผู้จัดการหอฝึกศกต่าง
แห่งลาคดไปรษณีย์ลมาคม ซึ่งตั้งอยู่ที่กรุงเบิน มีหนังสือมายังกระทรวงการ
ต่างประเทศ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม วันวัน โกลีนาทรศก ๑๒๓๓ แจ้งความว่าเมือง
เอรีเทรีย และเบเนดิก ในปกครองรัฐบาลอิตาลีทั้ง ๒ เมืองนั้นเห็นชอบด้วย
หนังสือสัญญาลาคดไปรษณีย์ลมาคม ซึ่งได้ประชุมแล้วที่กรุงวอชิงตันเมื่อ
วันที่ ๑๕ มิถุนายน วันวัน โกลีนาทรศก ๑๒๓๒ และได้เข้าด้วยตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม
วันวัน โกลีนาทรศก ๑๒๓๓ ตามความในข้อ ๒๔ ของหนังสือสัญญานั้น ได้
กำหนดอัตราเงินเท่ากันตั้งต่อไปนี้

- ๒ อานาคริง สำหรับ ๒๕ ซองติม
- ๑ อานา สำหรับ ๓๐ ซองติม
- ๒ เบชาด สำหรับ ๕ ซองติม

คำดำว่าการต่างประเทศ

วันที่ ๑๕ กันยายน วันวัน โกลีนาทรศก ๑๒๓๓

(ลงพระนาม) เหวะจรวงษ์วิพรเพการ

08/10/2566

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ

ประกาศกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ว่าด้วยอัตราเบี่ยงกันดารกรมทหารบก

ด้วยตามข้อบังคับอัตราเบี่ยงกันดารกรมทหารบก รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๓

ในข้อ ๓ ประเภทเบี่ยงกันดารเวตಾಯุประจำที่แบ่งออก ๓ ชั้น เป็นชั้น
 ๑, ชั้นโท, ชั้นตรี, กับในข้อ ๔ กรมยุทธนาธิการจะได้กำหนดตำบล
 ซึ่งสมควรกับเบี่ยงกันดารชั้นใดชั้นหนึ่งในสมัยให้เทียบตำแหน่งดังกล่าวต่อไป คือ

เบี่ยงกันดารเวตಾಯุประจำที่

ชั้นเอก

๑ เมืองเชียงคำ

ชั้นโท

๑ เมืองเชียงราย

๒ บ้านหมากแข้ง

ชั้นตรี

๑ เมืองอุตรดิตถ์

๒ เมืองตาก

๓ เมืองนครเชียงใหม่

๔ เมืองนครลำปาง

๕ เมืองน่าน

๖ เมืองแพร่

๗ เมืองไชยภูมิ

๘ เมืองบุรีรัมย์

๘ เมืองอุบลราชธานี

ก็ตามข้อ ๓๐ ซึ่งมีว่า ส่วนผู้รับราชการในตำแหน่งซึ่งไม่ตรงกับตำแหน่งในอัตรา แล้วแต่กรมยุทธนาธิการจะได้กะเทียบตำแหน่งชั้นใดชั้นใด กะเทียบชั้นใดตั้งน คือ

เทียบอัตราผู้บัญชาการมณฑล

- ๑ ผู้บัญชาการมณฑล
- ๒ รองบัญชาการกรมยุทธนาธิการ
- ๓ ข้าหลวงพิเศษ
- ๔ ปลัดทัพบก
- ๕ ยกระบตรีทัพบก
- ๖ เสนาธิการทหารบก
- ๗ เกรทัพบก
- ๘ ตมุหราชของครักษ์

เทียบอัตราผู้บังคับการกรม

- ๑ เจ้ากรมยุทธศึกษา
- ๒ เจ้ากรมตำรวจ
- ๓ สารวัตร
- ๔ นายแพทย์ใหญ่
- ๕ ชัยการทหารบกกรมยุทธนาธิการ

- ๖ ผู้ช่วยปลัดทพิมพ์
- ๗ ผู้ช่วยยกรมะคิรทพิมพ์
- ๘ ผู้ช่วยเสนาธิการทหารบก
- ๙ ผู้ช่วยจเรทพิมพ์
- ๑๐ ผู้บังคับการกอง โรงเรียนทหารบก
- ๑๑ ผู้บังคับการกรมทหารมหาดเล็ก
- ๑๒ ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๑ “รักษาพระองค์”
- ๑๓ ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๒ “ตมฉะ”
- ๑๔ ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๓ “ฝพาย”
- ๑๕ ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๔ มณฑลราชบุรี
- ๑๖ ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๕ มณฑลนครราชสีมา
- ๑๗ ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๖ มณฑลอุดร
- ๑๘ ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๗ มณฑลอุดร
- ๑๙ ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๑๒ มณฑลราชบุรี
- ๒๐ ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๑๓ มณฑลนครราชสีมา
- ๒๑ ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๑๔ มณฑลพายัพฝายเหนือ (เรียงราย)

เทียบอัตราผู้บังคับกองพัน

- ๑ ผู้บังคับกองพัน
- ๒ ราชองครักษ์
- ๓ สุ่มห่าญี่ใหญ่
- ๔ ครุใหญ่

08/10/2566

- ๕ ปดัตกรมยทชศึกษา
- ๖ ปดัตถองโรงเรียนนายร้อยทหารบก
- ๗ นายอศิวแพทย์ใหญ่
- ๘ ปดัตแพทย์แถะผู้ช่วยนายแพทย์ใหญ่
- ๙ ปดัตกรมบัญญัติชากกรมณฑล
- ๑๐ ยกระบัตร์กรมบัญญัติชากกรมณฑล
- ๑๑ ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๘ มณฑลพายัพฝ่ายตัวหนัก
(เชียงใหม่)
- ๑๒ ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๘ มณฑลพายัพฝ่ายตัวนอก (น่าน)
- ๑๓ ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๑๐ มณฑลนครสวรรค์
- ๑๔ ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๑๑ มณฑลพิษณุโลก
- ๑๕ ผู้บังคับการกองทหารเมืองพิจิตร
- ๑๖ ผู้บังคับการกองทหารเมืองอุตรดิตถ์
- ๑๗ ผู้บังคับการกองทหารเมืองไชยนาท
- ๑๘ ผู้บังคับการกองทหารเมืองตาก
- ๑๙ ผู้บังคับการกองทหารเมืองนครลำปาง
- ๒๐ ผู้บังคับการกองทหารเมืองแพร่
- ๒๑ ผู้บังคับการกองทหารเมืองเชียงคำ
- ๒๒ ผู้บังคับการกรมทหารปืนใหญ่ที่ ๑ มณฑลกรุงเทพฯ
- ๒๓ ผู้บังคับการกรมทหารปืนใหญ่ที่ ๒ มณฑลราชบุรี
- ๒๔ ผู้บังคับการกรมทหารปืนใหญ่ที่ ๓ มณฑลนครราชสีมา

- ๒๕ ผู้บังคับการกรมทหารม้าที่ ๓ มณฑลกรุงเทพฯ
- ๒๖ ผู้บังคับการกรมทหารม้าที่ ๒ มณฑลราชบุรี
- ๒๗ ผู้บังคับการกรมทหารม้าที่ ๓ มณฑลนครราชสีมา
- ๒๘ ผู้บังคับการกรมทหารช่างที่ ๓ มณฑลกรุงเทพฯ
- ๒๙ ผู้บังคับการกองพันพิเศษ มณฑลนครราชสีมา
- ๓๐ นายพันโทหลวง

เทียบชื่อกองร้อยผู้บังคับกองร้อย

- ๑ ผู้บังคับกองร้อย
- ๒ ของศรีเกษ
- ๓ นายร้อยเอก
- ๔ นายแพทย์เอก
- ๕ นายอัครแพทย์เอก
- ๖ ครูเอก

เทียบชื่อกองร้อยประจำกองร้อย

- ๑ นายร้อยประจำกองร้อย
- ๒ นายร้อยโท, ตวี,
- ๓ นายแพทย์โท, ตวี,
- ๔ นายอัครแพทย์โท, ตวี,
- ๕ ครูโท, ตวี,
- ๖ ทำการนายร้อย

หอรัษฎากรพิพัฒน์

วันที่ ๓๔ กันยายน รัตนโกสินทรศก ๒๔๓๓

แจ้งความกระทรวงมหาดไทย

ด้วยมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมสั่งว่า มณฑล
เพชรบูรณ์เป็นมณฑลที่มีหนทางไกลกั้นการ ประกอบด้วยการใช้เงิน แม้ว่า
จะเป็นมณฑลที่มีที่อยู่ที่อุดมด้วยการเพาะปลูกก็ดี แต่การเพาะปลูกมีน้อยยัง
ไม่เจริญ ผลประโยชน์แผ่นดินที่จะพึงได้ ไม่พอกับการใช้จ่ายสำหรับตั้งเป็น
มณฑล ด้วยเหตุนี้จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ออกเลิก
ตำแหน่งข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลเพชรบูรณ์ ให้รวมการบังคับบัญชา
ราชการมณฑลเพชรบูรณ์ อยู่ในความรับผิดชอบ ข้าหลวงเทศาภิบาล มณฑล
พิศณุโลก จนกว่าจะได้ทรงพระราชดำริห์เห็นสมควรให้จัดการ เปลี่ยน
แปลงอย่างใดต่อไป

วันที่ ๒๗ กันยายน วันพฤหัสบดี คศ ๑๒๒

(ลงนาม) พระยาสุโขทัยวิจิตร

ผู้รั้งตำแหน่งราชปลัดผู้ดูแลของกระทรวงมหาดไทย

ด้วยทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรีวิไลเทพ ราชปลัดผู้
ดูแลกระทรวงมหาดไทย ไปเป็นผู้บัญชาการกรมไปรษณีย์ โทรเลขชั่วคราว
และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาสุโขทัยวิจิตร ข้าหลวงเทศาภิบาล
สำเร็จราชการ มณฑล นครศรีธรรมราช มาเป็นผู้รั้งตำแหน่งราชปลัดผู้
ดูแล กระทรวงมหาดไทย รับราชการสนองพระเดชพระคุณต่อไป

คำกล่าวการมหาดไทย

วันที่ ๒๘ กันยายน วันศุกร์ คศ ๑๒๓

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงโยธาธิการ

พนงกรรมไปรษณีย์โทรเลข

ด้วยพระเจ้าอยู่หัวฯ เจ้าฟ้ากรมขุนนริศรานุวัดติวงศ์ เสด็จมาตั้ง
 กระทรวงโยธาธิการ มีรับสั่งให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า เวลามาเปิดออฟ
 ฟิศโทรเลขในกรุงเทพฯ เพื่อรับส่งโทรเลขของมหาชนนั้นกำหนดดังนี้
 ออฟฟิศโทรเลขที่ ๑ อยู่ที่กรมไปรษณีย์โทรเลข เปิดเวลาเช้า ๗ โมงถึง
 บ่าย ๕ โมง ออฟฟิศโทรเลขที่ ๒ อยู่ที่ริมโรงภาษีร้อยชักสาม เปิด
 ทั้งกลางวันกลางคืน ออฟฟิศโทรเลขที่ ๔ ในพระบรมมหาราชวัง เปิดตั้ง
 แต่เช้า ๓ โมงถึงยามหนึ่ง

ด้วยพระเจ้าอยู่หัวฯ เจ้าฟ้ากรมขุนนริศรานุวัดติวงศ์ เสด็จมาตั้ง
 กระทรวงโยธาธิการ มีรับสั่งให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตั้งแต่
 วันที่ ๑ ตุลาคม ร.ศ. ๑๕๓ เป็นต้นไป กรมไปรษณีย์โทรเลขจะได้เปิดออฟฟิศ
 โทรเลขขึ้นอีกคำบถหนึ่ง คือ ที่ออฟฟิศไปรษณีย์ที่ ๓ ให้เรียกว่าออฟฟิศ
 โทรเลขที่ ๓ และให้ทำการรับส่งโทรเลขของมหาชนทั่วไป ตั้งแต่เวลา ๒ โมง
 เข้าจนถึงเวลา ๕ โมงเย็นเสมอทุกวันนี้ไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๙ กันยายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๓

(ลงนาม) พระยาศรีสุริยราช

ผู้บัญชาการกรมไปรษณีย์โทรเลข

ประกาศแก่พระราชบัญญัติเปลี่ยนวิธี
เก็บภาษียา ร,ศ, ๑๑๙

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า
ด้วยตามความในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติเปลี่ยนวิธีเก็บภาษียา ร,ศ, ๑๑๙
ซึ่งมีว่าให้ ใช้พระราชบัญญัติในมณฑลพิษณุโลก และมณฑลนครสวรรค์
มณฑลราชบุรี มณฑลนครศรีธรรมราช มณฑลชุมพร มณฑล
ปราจีนบุรี มณฑลกรุงเก่า มณฑลนครราชสีมา มณฑลนครไชยศรี
มณฑลบูรพา มณฑลเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นหัวเมืองมียาแผ่นดินค้า และ
เมื่อจะขยายใช้ ในหัวเมืองมณฑลอื่นเมื่อใดต่อไป จะโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศในหนังสือพิมพ์ราชกิจจานุเบกษาเป็นลำดับนั้น ต่อมาได้ โปรดเกล้าฯ
ให้ตั้งกฎข้อบังคับควบคุมความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติเปลี่ยนวิธีเก็บ
ภาษียา ร,ศ, ๑๑๙ มีกำหนดพิศให้เก็บภาษียาในมณฑลพิษณุโลก และ
มณฑลนครสวรรค์เป็นเนื้อที่ดิน แต่เมืองฤาษมณฑลอื่นยังหาได้ กำหนดพิศ
ให้เก็บภาษียาเป็นเนื้อที่ดินไม่ เพราะการปลงคั้นยังไม่บริบูรณ์คงได้เก็บ
ไปตามวิธีเดิมนั้น บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า ข้อความในมาตรา ๒
แห่งพระราชบัญญัติที่ให้ ใช้ ในมณฑลราชบุรี มณฑลนครศรีธรรมราช
มณฑลชุมพร มณฑลปราจีนบุรี มณฑลกรุงเก่า มณฑลนคร
ราชสีมา มณฑลนครไชยศรี มณฑลบูรพา มณฑลเพชรบูรณ์
ก็เป็นอันยังไม่ได้ ให้ ใช้ ถ้าจะให้ตราไว้ในพระราชบัญญัติต่อไปข้างหน้า
เกรงว่าจะทำให้เจ้าพนักงานจะเข้าใจผิดไปควรยกเลิก จึงทรงพระกรุณา

โปรดเกล้าฯ ให้ออกประกาศแก้ไขข้อความในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติ
เปลี่ยนวิธีเก็บภาษีอากร, ๑๑๘ นั้นเสีย คงให้ใช้ตามความในมาตรา ๒
ซึ่งได้ประกาศลงไว้ ในประกาศฉบับนั้นแทน มาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติ
เปลี่ยนวิธีเก็บภาษีอากร, ๑๑๘ ขึ้นไว้ต่อไปตงนี้

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในมณฑลพิษณุโลก มณฑลนคร
สวรรค์ ซึ่งเปนหัวเมืองมียาเปนสินค้า และเมื่อจะขยายให้ใช้ ในหัวเมือง
มณฑลอื่นเมื่อใด จะโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศในหนังสือพิมพ์ราชกิจจานุ
เบกษาเปนสำคัญ

ประกาศมาณวันที่ ๑ ตุลาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๓๓ เป็นวันที่ ๑๓๑๑๘
ในรัชกาลปัตยุมันนี้

ประกาศแจกตราภูมิแก่กำนันผู้ใหญ่บ้านและตำรวจ
ในมณฑลภูเก็ต ในศก ๑๒๓๓
อีกคึกหนึ่ง

ด้วยตามความในข้อบังคับยกเว้นภาษีอากรแก่กำนันผู้ใหญ่บ้านและตำรวจ
แทนตราภูมิศก ๑๒๓๓ ซึ่งได้ลงในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ ๒๑ แผ่นที่ ๑๗
หน้าที่ ๒๔๘ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคมศก ๑๒๓๓ ให้ใช้ ในมณฑลต่าง ๆ นั้น ตั้ง
แต่ศก ๑๒๓๓ ต่อไปนั้น บัณฑิตการแจกตราภูมิในมณฑลภูเก็ต ในศก ๑๒๓๓ ได้จัด
การแจก ตราภูมิให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้านและตำรวจไปเสียบ้างแล้ว และทั้ง
กำนันผู้ใหญ่บ้านก็ได้ นำตราภูมิ มาขอเสียเงินแทนภาษีอากรคือ เจ้าพนักงาน
บ้างแล้วก็มี

08/10/2566

ย่อมเปนการลำบากที่จะจัดตามข้อบังคับยกเว้นภาษีอากรให้

แก้กำหนดผู้ใหญ่บ้านและตำรวจตระเวนตรารวมศึก ๑๒๓ ได้ เพราะฉนั้นการที่ยก
เงินเงินภาษีอากรให้แก้กำหนดผู้ใหญ่บ้านและตำรวจตระเวนตรารวมศึก ๑๒๓
ตามข้อบังคับยกเงินภาษีอากรให้แก้กำหนดผู้ใหญ่บ้านและตำรวจตระเวน
ศึก ๑๒๓ ให้คงเดิมไม่ต้องจัดการ คงให้จัดการแจกตราภูมิ ให้แก้กำหนด
ผู้ใหญ่บ้านและตำรวจไปเพิ่มเติมอีกสักหนึ่ง แต่เมื่อวันศึก ๑๒๔ จึงให้จัด
การตามข้อบังคับยกเงินภาษีอากร ให้แก้กำหนดผู้ใหญ่บ้านและตำรวจตระเวน
ตรารวมศึก ๑๒๓ ต่อไป

คำกล่าวการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๑๘ ตุลาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๓๓

(ลงนาม) พระยาสุพรรณนิพนธ์

ผู้รั้งตำแหน่งราชปลัดทูลฉลองของกระทรวงมหาดไทย

ประกาศห้ามไม่ให้เล่นการพนันเบี้ย โบก
ในมณฑลต่าง ๆ

พระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จมาทรงดำรงราชานุภาพเสวยนามตั้งกระทรวงมหาดไทย
รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สั่งว่า ด้วย
ตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติอากรการพนัน รัตนโกสินทรศก ๑๒๐
มีว่าให้เสวยนามตั้งมีอำนาจที่จะห้ามไม่ให้เล่นการพนันอย่างใด ๆ ได้ ในที่ใด ๆ นั้น
บัดนี้การพนันชนิดที่เรียกว่าเบี้ย โบก หรือหนึ่งเรียกว่าคู่เค้เป่นการ
ซึ่งร้ายผู้เงินโต เสียเงินของกันรวดเร็ว ซึ่งได้ โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศลงวัน

ที่ ๑๒ กันยายน ค.ศ. ๑๒๑๓ ห้ามไม่ให้เดินในมณฑลนครราชสีมา และประกาศ
 ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๒๑๓ ห้ามไม่ให้เดินในมณฑลเพชรบูรณ์
 ยังมีราษฎรพากันเดินในบางมณฑลเป็นการชุกชุมอยู่เสมอ ถึงทรงพระ
 กรุณาโปรดเกล้าฯ ห้ามไม่ให้เดินการพนันเบี้ยใบกหรือคู่คือ ๑ ใน
 มณฑลกรุงเก่า ๒ มณฑลพิศณุโลก ๓ มณฑลนครสวรรค์ ๔ มณฑล
 ปราจีนบุรี ๕ มณฑลนครไชยศรี ๖ มณฑลราชบุรี ๗ มณฑลนครศรี
 ธรรมราช รวมบริเวณแรก ๗ หัวเมือง ๘ มณฑลชุมพร ๙ มณฑลภูเก็ต
 ๑๐ เมืองจันทบุรี ๑๑ เมืองระยอง ๑๒ เมืองตราด ๑๓ เมืองประจันตคีรีเขตร
 ตั้งแต่บัดนี้ได้ออกประกาศเป็นต้นไป เพราะฉะนั้นถ้ามีผู้ใดยังชดช้นเดิน
 การพนันเบี้ยใบกหรือคู่ ไม่ฟังห้ามตาม ประกาศนี้แล้ว เจ้าพนักงานจับได้
 ต้องปรับและมีโทษ ตามความในพระราชบัญญัติอากรการพนัน ค.ศ. ๑๒๐
 ทุกประการ

คำอาวาทกรมมหาดไทย

ประกาศมาลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๓

(ลงนาม) พระยาสุโขมนัยวินิต

ผู้รั้งตำแหน่งราชปลัดทูลฉลองกระทรวงมหาดไทย

ประกาศเลิกใช้เงินคตตัวงรัตนโกสินทร

ศก ๑๒๓๓

พระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จขึ้นทรงพระ
 คตงมหาสมัค ๐๘/๑๐/๒๕๖๕
 รมพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรด

เกล้าว่า ^๑สั่งว่า เงินคดด้วงซึ่งได้จำหน่ายออกจากพระคลังมหาสมบัติไซ้แพร่
หลายอยู่ในพระราชอาณาจักรในเวลานี้ มีลักษณะรูปก้นจะแปลง
ปลอมได้ง่าย เปนช่องทางให้ราษฎรในพระราชอาณาจักรเสื่อมเสียผด
ประโยชน์ ^๒คืออยู่ คือไปสมัครให้เด็กไซ้เงินคดด้วง และให้เด็มาบตี
กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ตั้งกฎสำหรับ การเด็กไซ้เงินคดด้วงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ ตุลาคม วันขึ้นโกสินทรศก ๓๒๓ คือวันที่ตั้งในประกาศนี้
เป็นต้นและต่อไป ให้เด็กไซ้เงินคดด้วงทั้งปวง ยกเปนเงินตราที่ไม่ชอบ
ด้วยกฎหมาย ไม่จำเป็นให้ผู้นั่งผู้ใดต้องยอมรับเงินคดด้วงในการใช้หนี้สิน
หรือสั่งเสียกันด้วยประการอื่น ๆ

ข้อ ๒ ภายในหนึ่งนับแต่วันที่ออกในประกาศนี้ไป ถึงวันที่ ๕๐ ตุลาคม
วันโกสินทร ศก ๓๒๔ ให้เจ้าพนักงาน พระคลัง ท้าวพระราช อาณาจักร ยอม
รับเงินคดด้วง จาก ราษฎร ที่นำมาขอ แลกเงิน เหรียญ บาท หรือนำมาสั่งเปน
เงินภาษีอากรหรือเงินไต่ของรัฐบาลอื่น ๆ ทุกประเภทเงินรับ แต่เงินคดด้วง
ที่นำมาขอ แลกหรือนำมาสั่งเช่นนี้ ^๓ [ต้องเป็นเงินที่ได้ออกจากพระคลังไปจริง
และเป็นเงินที่ไม่ได้มีผู้ปลอมแปลง หรือทำให้เสื่อมราคาตั้งไปด้วยวิธีฉ้อโกง
แต่อย่างใดอย่างหนึ่ง

ข้อ ๓ ในระหว่างกำหนดเวลาตามที่กล่าวในข้อ ๒ นั้น ให้เจ้าพนักงาน
กรมศุุดการกรุงเทพ ฯ และเจ้าพนักงานผู้ มีหน้าที่เก็บเงินผดประโยชน์
แผ่นดินท้าวพระราชอาณาเขตรับเงินคดด้วงที่บริสุทธิทั้งปวง ซึ่งมีผู้นำมาสั่ง
เปนเงินผดประโยชน์รัฐบาล และให้เจ้าพนักงานกรมธนบัตรกรุงเทพ ฯ
รับเงินคดด้วงที่มีผู้นำมาแลกธนบัตร ในกำหนดเวลาปี ๓ นั้นด้วย

ข้อ ๔ เงินคดดวงที่ผู้นำมาขึ้นตามข้อ ๒ ข้อ ๓ นั้น ถ้าเจ้าพนักงาน
ตรวจเห็นเป็นเงินปลอม ก็ให้เจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบ แล้วให้คนชั้นเงิน
ปลอมที่คัดแถมมาให้แก่เจ้าของไป

ข้อ ๕ เงินคดดวงที่ผู้นำมาขึ้นตามข้อ ๒ ข้อ ๓ นั้น ถ้าเจ้าพนักงาน
ตรวจเห็นเป็นเงินที่ได้ออกไปจากกระทรวงพระคลังมหาสมบัติจริง แต่ได้มี
ผู้กระทำแล้วโดยวิธีอื่นใดให้เสื่อมราคาลงไป เช่น ตะไบหรือ อรวงเป็นต้น
เช่นนั้น ถ้าเจ้าของจะชดช้ายตามราคานำหนักเนื้อเงินที่ยังเหลืออยู่ ก็ให้
เจ้าพนักงานรับไว้ แล้วให้ส่งกรุงเทพฯ เพื่อได้หตมตรวจเนื้อเงินสำหรับ
จะคืนให้แก่เจ้าของตามราคา เนื้อเงินที่หตมได้ นั้น

ข้อ ๖ ตั้งแต่วันที่ ๒๖ ตุลาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๔ นั้นไป ให้
เจ้าพนักงานที่กล่าวมาแล้วใน ข้อ ๒ ข้อ ๓ หยุดรับเงินคดดวงที่ผู้นำมาแลก
เปลี่ยนหรือตั้งเป็นเงินขึ้นพระคลัง

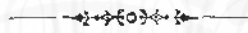
ข้อ ๗ วิธีการรับเงินคดดวงตามข้อ ๕ นั้น เสนาบดีกระทรวงพระ
คลังมหาสมบัติจะได้นำค่าส่งทวงไปแก่เจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบตามกฎนี้

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ ตุลาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

(ตงพระนาม) มหิศรราชหฤทัย

ประกาศให้ มณฑลพายัพพิมพ์ ใบอนุญาต อากรการพนัน

และใช้ตราตำแหน่งข้าหลวงสรรพากรประทับลงในใบอนุญาต
อากรการพนันตั้งแต่วันที่ ๑๒๓ เป็นต้นไป

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเห็นเกล้า ๆ สั่งว่า ความในกฎ
สำหรับอากรการพนันให้ ใช้ ในมณฑลพายัพในข้อ ๗ มีว่า ให้กรมสรรพากร
เป็นเจ้าของที่ ตีตราในใบอนุญาต เล่น การ พนัน ทุก ๆ ฉบับก่อนที่จะส่งไปให้
เจ้าพนักงานหัวเมือง แต่ตราที่จะใช้ ในใบอนุญาตเล่นการพนันนั้นให้ เบียด
ตราทุก ๆ ปี เมื่อสิ้นปีหนึ่งใบอนุญาตซึ่งเหลืออยู่กับเจ้าพนักงานมาน้อย
เท่าใด ให้ส่งคืนยังที่ว่าการมณฑลหรือเจ้าสำนงหลวง และขอใบอนุญาต
ที่ตีตราใหม่ใช้แทน ส่วนที่ที่เหลืออยู่ในที่ว่าการมณฑลหรือเจ้าสำนงหลวง
ให้ ข้าหลวงใหญ่หรือเจ้าสำนงหลวงเผาเสียอย่าให้มีเหลือต่อไปนั้น ทรง
พระราชดำริเห็นว่า การที่จะจัด ส่ง ใบอนุญาต อากร การพนันไปให้มณฑล
พายัพตามที่ได้ จิตมาแต่ด้อย่อมเป็นการลำบาก เพราะระยะทางที่จะไปมาใน
มณฑลพายัพไกลเกินการ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มณฑลพายัพ
จัดการพิมพ์ ใบอนุญาตอากรการพนัน และใช้ตราตำแหน่งข้าหลวงสรรพากร
ประทับลงในใบอนุญาตอากรการพนันเป็นเครื่องหมายตั้งแต่วันที่ ๑๒๓ นี้สืบไป

ข้าหลวงอากรมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๑๓ ตุลาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๕๓

(ลงนาม) พระยาสุพรรณนิเทศ

08/10/2566

ผู้รับตำแหน่งราชปลัดทูลฉลองกระทรวงมหาดไทย

ประกาศให้ ใช้พระราชบัญญัติ ออกรกรพหนี และแก้ อทรา เรียกค่าอนุญาตชน โคนกระบือ ในมณฑลทญูเก็จ

พระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จทรงดำรงราชานุภาพ เสด็จบดักกระทรวงมหาดไทย
รับพระบรมราชโองการใต้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สั่งว่า ด้วย
ความในพระราช บัญญัติ ออกรกรพหนี รัตนโกสินทรศก ๒๕๐ มาตรา ๒ มี
ความว่า ถ้าทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ใช้พระราชบัญญัติออกรกร
พหนีในมณฑลใดเมื่อใด จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใน
หนังสือพิมพ์ราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญนี้

บัดนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ใช้พระราชบัญญัติออกรกรพหนี
และกฎเสนาบดีสำหรับออกรกรพหนีมณฑลขึ้นในฯ มณฑลทญูเก็จคือไป

หนึ่งในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติออกรกรพหนีรัตนโกสินทรศก ๒๕๐
มีความว่า ให้เสนาบดีที่มีอำนาจที่จะออกกฎเสนาบดีที่ออกตราค่าอนุญาตให้
เดินการพหนีอย่างใดโดยกำหนดข้อย่างใดใน บัดนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้แก้ ไขอัตราชน โคนนกระบือซึ่งมีอยู่ ในหมวดที่ ๑ มีอัตราหนึ่งวันละ ๓๐ บาท
ให้คงเรียกค่าอนุญาตชน โคนนกระบือ เป็นอัตรา ๓ วันละ ๓๐ บาทคือไป

ข้าดำการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๑๔ ตุลาคม รัตนโกสินทรศก ๒๕๓

(ลงนาม) พระยาสุพรรณนิพนธ์

เซ็นแทนเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ประกาศให้แจกตราภูมิแก่กำนันผู้ใหญ่บ้าน

และสำรวจใหม่ณฑลปราจีนบุรีในศก ๑๒๓

อีกสักหนึ่ง

ด้วยตามความในข้อบังคับยกเว้นภาษีอากรแก่กำนันผู้ใหญ่บ้านและสำรวจ
 แทนตราภูมิศก ๑๒๓ ซึ่งได้ตั้งในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ ๒๓ แผ่นที่ ๑๗ หน้า
 ๕๔๘ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคมศก ๑๒๓ ให้ใช้ใหม่ณฑลต่าง ๆ ตั้งแต่ศก ๑๒๓
 ต่อไปนี้ บัดนี้การแจกตราภูมิใหม่ณฑลปราจีนบุรีในศก ๑๒๓ ได้จัดการ
 แจกให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้านและสำรวจไปแล้ว และทั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน
 ก็ได้นำตราภูมิมาขอเสียเงินแทนภาษีอากรต่อเจ้าพนักงานบ้างแล้วก็มี ขอม
 เป็นการลำบากที่จะจัด ตามข้อบังคับยกเว้นภาษีอากรให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้าน
 และสำรวจแทนตราภูมิศก ๑๒๓ ได้ เพราะฉะนั้นการที่ยกเงินภาษีอากร
 ให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้านและสำรวจใหม่ณฑลปราจีนบุรีศก ๑๒๓ ตามข้อ
 บังคับยกเว้น ภาษีอากรให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้านและสำรวจแทนตราภูมิศก ๑๒๓
 ให้ระงับไม่ต้องจัดการ คงให้จัดการแจกตราภูมิให้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้าน
 และสำรวจไปตามเดิมอีกสักหนึ่ง คือเมื่อชนศก ๑๒๔ จึงให้จัดการตาม
 ข้อ บังคับ ยก เว้น ภาษี อากร ให้ แก่ กำนัน ผู้ใหญ่ บ้าน และ สรุ ว ด้ แทน ตรา ภูมิ
 ศก ๑๒๓ ต่อไป

ศาลาว่าการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๒๓ ตุลาคม วันขึ้นโกสินทรศก ๑๒๓

(ลงนาม) พระยาสุรมนยวินิต

ผู้รั้งตำแหน่งราชปลัดทูลฉลองกระทรวงมหาดไทย

ประกาศแก้ไขประกาศออกโฉนดที่ดิน

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 ดำรัสเห็นชอบเกล้าฯ สั่งว่า ในประกาศออกโฉนดที่ดิน ซึ่งตั้งวันที่ ๑๕ กันยายน
 รัตนโกสินทรศก ๑๒๐ ข้อ ๗ ซึ่งมีว่า ที่ดินซึ่งได้ออกโฉนดตามประกาศนี้
 ให้เจ้าของมีกรรมสิทธิ์เหมือนอย่างภาคโคก คือ ต้องเสียค่าที่ค่านนแก่รัฐบาล
 ทุก ๆ ปีนี้ ทรงพระราชดำริเห็นว่า ความข้อนี้กล่าวเกี่ยวไปถึงค่าที่ด้วย
 เป็นการกำกวมย่อปะปนกันอยู่หาเป็นระเบียบไม่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้ยกเลิกเสีย และให้ใช้ข้อความใหม่แทนตั้งต่อไปนี้ ข้อ ๗ ที่ดินซึ่งได้
 ออกโฉนดตามประกาศนี้ ให้เจ้าของมีกรรมสิทธิ์ตามพระราชกำหนดกฎหมาย

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ เป็น
 วันที่ ๑๓๑๕๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

กระทรวงโยธาธิการ

กฎที่ ๕

วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมขุนอิศราธิราชเจ้า กรมหมื่นนครสวรรค์ศักดิพินิต เสด็จมาตั้ง

กระทรวงโยธาธิการ ถึง ข้าหลวงเทศาภิบาลทั้งปวง

ด้วยเห็น ว่า ควร มีกฎ เป็น ข้อ บังคับ สำหรับ การ รักษา ทาง เสา

สายโทรเลข แดววง นำที่ พนักงาน โทรเลข ตาม หัว เมือง ให้เป็น ระเบียบ แบบ
 แผน สำหรับ เจ้า พนักงาน ทั้งปวง จะได้ ปฏิบัติ แด ทำ ราชการ ส่วนของ พระเดช
 พระคุณ ตาม นำที่ ดับต่อไปนี้ ดังนี้

ข้อ ๑ ให้จัดการ รักษาเสาะสายโทรเลขเป็นสาย ๆ คือสาย
 มณฑลพายัพ ๑ สาย มณฑลพิษณุโลก ๑ สาย มณฑล นครสวรรค์ ๑
 สาย มณฑล นครราชสีมา ๑ สาย มณฑล อีสาน ๑ สาย มณฑล บุรพา ๑
 สาย มณฑล ปาณินบุรี ๑ สาย มณฑล ราชบุรี ๑ สาย มณฑล ชุมพร ๑
 สาย มณฑล นครศรีธรรมราช ๑ สาย มณฑล ไทรบุรี ๑ สาย มณฑล ภูเก็ต ๑
 สาย เหล่านี้ จะ ควร มีเชลร เพียงใด อย่างใด กรมไปรษณีย์ โทรเลข จะ ได้
 กระแสดัง ตามสมควรแก่ วิชา การ โทรเลข

ข้อ ๒ สายหนึ่ง ให้แบ่ง เป็น ระยะ ๆ ตามระหว่าง ออฟฟิศ โทรเลข
 หรือโทรศัพท์

ข้อ ๓ ระยะหนึ่ง แบ่ง เป็น ตอน ๆ ตามกำหนด ตอน ที่ ตั้ง โทรศัพท์
 รักษา สาย

ข้อ ๔ สายหนึ่ง ให้ มี สारวัด คน ๑ เป็น ข้าราชการ ชั้น สัญญาบัตร
 ระยะหนึ่ง ให้ มี นายตรวจ คน ๑ เป็น ข้าราชการ ชั้น ประทวน และ ตอน
 หนึ่ง ให้ มี นาย สาย คน ๑

ข้อ ๕ สारวัด มี อำนาจ เหมือน พนักงาน โทรเลข ทั้ง ปวง บรรดา
 ซึ่ง มี อยู่ใน สาย นั้น ถ้า พนักงาน คนใด ทำ ผิด สारวัด ลงโทษ ตัด เงิน
 เดือนได้น้อย หรือ มาก ตาม เห็นสมควร แต่ไม่ เกิน กว่า กึ่ง เงิน เดือน ถ้า
 พนักงาน ผู้ใด รับโทษ เห็น ว่า คนไม่ มีความผิด จะอุทธรณ์ มา ยัง เจ้า กรม โทร
 เลขก็ได้

ข้อ ๖ สारวัด มีหน้าที่ ใน การ โทรเลข และ โทรศัพท์ ทุก อย่าง เป็น ต้น ว่า

(๑) เป็นผู้รับผิดชอบที่จะให้โทรเลขในสายนั้นใช้ได้สะดวกเสมอ
ซ่อมแซม รักษา ทางเสาสายโทรเลข และให้การเปลี่ยนไปตาม
พระราชกำหนด กฎหมาย และ ข้อบังคับฯ ทุก ประการ

(๒) เวลา อยู่ใน ออฟฟิศโทรเลข ต้อง มาทำการ อยู่ใน ออฟฟิศ
โทรเลข วัน หนึ่งไม่ต่ำกว่า ๖ ชั่วโมง กำกับ ดูแลตรวจ ครว การโทรเลข
ทั่วไป

(๓) ทำ และรักษา บัญชี พัสดุโทรเลข มี ราย รับ รายจ่าย ราย คง เหลือ
อยู่ตาม แบบ

(๔) ทำ แล รักษา บัญชี รายรับ รายจ่าย การโทรเลข

(๕) ทำ และ รักษา บัญชี เสาสายโทรเลขใน เขต ของ คน ตาม แบบ

(๖) ให้เดิน ทาง ตรวจ เสาสาย โทรเลข ตาม คำสั่ง ของ กรม ไปรษณีย์
โทรเลข แต่ต้องให้ ได้ เห็น เสาสาย ทุกแห่ง ไม่น้อย กว่า ๔ เดือน
ครั้ง หนึ่ง แลในเวลาเดิน ทาง ตรวจ การ นี้ ถ้าไม่จำ เปน ห้ามไม่ให้
อยู่แห่งใด ใน ที่เดียวเกิน กว่า ๓ วัน แลเมื่อ ตรวจไป ถึง ที่ใด ที่มี
ออฟฟิศโทรเลข หรือ โทรศัพท ให้มี โทรเลข หรือ พุด โทรศัพท ให้ส่ง
ต่อมาทางโทรเลข เปน รายงาน ที่ได้ ตรวจได้ ทำ นั้นมาถึง กรมไปรษณีย์โทรเลข
กรุงเทพ ฯ แล มณฑล ซึ่ง บังคับ บัญชาให้ ทราบ จง ทุก แห่ง อย่าให้ ชขาดได้

ข้อ ๗ นาย ตรวจ นั้น มี ข้านาจ ที่จะ บังคับ บัญชา นายส่วย แล นายเครื่อง
โทรเลข บรรดา อยู่ใน เขต ระวัง เหล่า นั้น

ข้อ ๘ นายตรวจ มี หน้าที่ ตรวจ การโทรเลข ใน ระวัง นั้น ๆ ได้ ทั่วไป
เปน ต้น ว่า มี หน้าที่

(๑) เป็นผู้รับผิดชอบ ที่จะให้ โทรเลขใน เขต ระยะเวลา ให้ ได้ คัดลอก
เสมอ

(๒) รักษา ซ่อม ทาง เล่า สาย โทรเลข ตาม คำสั่ง ของ ตำรวจ

(๓) เดินทาง ตรวจสอบ เล่า สาย โทรเลข ตาม กำหนด ที่ กรม ไปรษณีย์ โทรเลข
จะ กำหนด เป็น ครั้ง เป็น คราว แต่ คง ให้ ได้ ตรวจสอบ เล่า สาย โทรเลข ทุก แห่ง
ไม่น้อย กว่า ๒ เดือน ครั้ง หนึ่ง

(๔) ทำ และ ตรวจสอบ โทรเลข ทั้ง ปวง ใน เขต ระยะเวลา ของ อุทก ตาม คำสั่ง
ของ ตำรวจ

ข้อ ๘ นาย สาย มีน้ำ ที่ รักษา ทาง เล่า สาย โทรเลข ใน ระหว่าง ออฟฟิศ
โทรศัพท์ ตาม คำสั่ง ของ นาย ตรวจสอบ ตำรวจ และ มีน้ำ ที่ โดย ย่อ ดังนี้ คือ

(๑) เวลา ย่ำรุ่ง ให้ นาย สาย หรือ ผู้ รักษา การ แทน นาย สาย ของ สาย
โทรศัพท์ ที่ ต่อ เนื่อง กับ เครื่อง โทรศัพท์ นั้น ทุก ทาง ถึง ว่า จะ เรียก ได้
ทุก ทาง แล้ว ก็ ตี นาย สาย จะ ต้อง รอ ฟัง การ อยู่ จน เข้า ๑ โมง ถ้า
สาย เสีย หรือ เรียก ไม่ ได้ นาย สาย จะ ต้อง ออก ไป ตรวจสอบ ภายใน ๑ ชั่วโมง
นับ ตั้งแต่ เวลา เรียก ไม่ ได้ เป็น ต้น ไป แต่ ถ้า พบ เล่า สาย เสีย ใน ที่ใด ต้อง
รีบ ซ่อม ให้ ได้ โดย เร็ว ที่ สุด ที่ จะ ทำ ได้ และ ใน เวลา ที่ ออก ไป ตรวจสอบ นั้น
ต้อง ให้ มี คน อยู่ ประจำ รักษา เครื่อง โทรศัพท์ คน ๑

(๒) เครื่อง โทรศัพท์ ซึ่ง ตั้ง อยู่ ณ ที่ พัก ของ นาย สาย นั้น ให้ นาย สาย
รักษา ไว้ ให้ ดี ให้ สอด เรียบ ร้อย อย่า ให้ ถูก ฝน เปียก แต่ ห้าม ไม่ ให้
ยอม ให้ ผู้ ไต ใช้ โทรศัพท์ นอก จาก ข้าราชการ ผู้ มี อำนาจ จะ ใช้ ได้ แต่
ถึง อย่าง นั้น ก็ ตี ไม่ ควร ยอม ให้ ใช้ เครื่อง โทรศัพท์ ใน เวลา อื่น นอก จาก
เวลา ย่ำรุ่ง ถึง โมง เข้า

(๓) ตาม ปกติ ให้ นาย สาย ออก ตรวจ สาย ให้ เห็น เส่า สาย ใน เขต
 ของ คน ทุก แห่ง ไม่ น้อย กว่า ๗ วัน ครั้ง หนึ่ง เมื่อ ตรวจ ไป ถึง บ้าน ไต
 ที่ โกด ทาง โทเรช มี กำนัน ผู้ใหญ่ บ้าน ต้อง ขอ ให้ กำนัน หรือ ผู้ใหญ่ บ้าน เซ็น
 ชื่อ ไว้ ใน สมุด ตรวจ เป็น สำคัญ จง ทุก แห่ง แต่ ให้ ทำ รายงาน ตาม แบบ
 ขึ้น ต่อ นาย ตรวจ ให้ ทราบ ว่า วัน ไต ไต ไป ตรวจ ใด เห็น อย่างไร แต่ ได้ ทำ
 การ อย่างไร ด้วย การ ที่ นาย สาย ออก ตรวจ นั้น ให้ นาย สาย ตรวจ ไป
 ให้ ถึง ที่ พัก โทเรช ใด หนึ่ง และ ให้ ขอ ให้ นาย สาย ที่ พัก ที่ ไป ถึง
 นั้น เช่น ชื่อ ลง ไว้ ใน สมุด รายงาน ด้วย เป็น สำคัญ

ข้อ ๑๖ ให้ นาย สาย นาย ตรวจ แด่ สารวัต อยู่ ประจำ รักษา ราชการ ใน
 เขต ซึ่ง ได้ กระไว้ ให้ อยู่ ประจำ รักษา การ นั้น

ข้อ ๑๗ ห้าม ไม่ ให้ นาย สาย นาย ตรวจ ออก ไป จาก เขต ของ คน นอก
 จาก ได้รับ อนุญาต ของ สารวัต และ ถ้า สารวัต มี กิจ จะต้อง ออก ไป จาก
 เขต สาย ของ คน จะ ต้อง ได้รับ อนุญาต จาก กรม ไปรษณีย์ โทเรช ก่อน
 จึง จะ ไป ได้

ข้อ ๑๘ สารวัต นายตรวจ นายสาย อยู่ใน เขต มณฑล ไต ให้ พัง บังคับ
 บัญชา ข้าราชการ ท้องถิ่น ใน ฝ่าย ข้าราชการ ทุก อย่าง เว้น แต่
 ฝ่าย วิชา การ ไปรษณีย์ โทเรช ทั้ง ปวง นั้น ให้ พัง คำสั่ง จาก กรม ไปรษณีย์
 โทเรช กรุง เทพ ฯ

ข้อ ๑๙ นายตรวจ แด่ นายสาย อยู่ใน เขต เมือง ไต ให้ พัง บังคับ บัญชา ผู้
 ราชการ เมือง นั้น ใน ฝ่าย ข้าราชการ แต่ นายสาย อยู่ใน เขต อำเภอ ไต ให้ พัง
 บังคับ บัญชา ของ กรมการ อำเภอ เจ้า ของ ที่ นั้น ใน ฝ่าย ข้าราชการ แต่ ถ้า
 เป็น การ ฝ่าย วิชา การ โทเรช นั้น ให้ พัง คำสั่ง สารวัต มณฑล

ข้อ ๓๔ ทางเสา สายโทรเลขที่ เรียกว่าดี และที่ควร เป็น อยู่
เล่มอนัน ก็คือ

(๑) พื้นที่ ของ ข้าง ตาม ทาง สายโทรเลข เคียนโยง ไม่มี เสาวัด ถึง ไม่
ระเสา สาย

(๒) สาย ลวด ชิ่ง ตั้ง และ พาด กับ ลูก ด้วย อินสุเดเตอร์ ติด กับ เสาไม้
แก่น ได้ ขนาด สาย ไม่ ได้ พาด กับ ไม้ ไม้ และ ไม่ ได้ พาด กับ ต้น ไม้
และ ถ้า มี สาย ลวด หลาย สาย สาย เหล่า นั้น ได้ ติด ระบุ ระบุ ห่าง กัน
กว่า ๓ สอก แล้ว

(๓) เสาโทรเลข เป็น เสาไม้แก่น ไม้ผุ ไม้ชำรุด ตลอดจน โคน ที่ บัก ดิน
เสา สูง เท่า กัน ระยะ บัก เสาไม้ เกิน ๓๐ วา บัก ตรง ไม้ โย้ ไม้ เชน
และ บัก ดิน ดัก แน่น เพียง พอ

(๔) ลูก ด้วย อินสุเดเตอร์ ติด กับ เสาไม้ แก่น ที่ ได้ ขนาด โดย เรียบ ร้อย
ลูก ด้วย อินสุเดเตอร์ ไม่ หัก ไม้ แดง และ ก้าน ไม้ คด

(๕) สาย ลวด ได้ พาด ติด กับ ลูก ด้วย อินสุเดเตอร์ และมี ลวด เล็ก
พัน ลวด ใหญ่ กับ ลูก ด้วย อินสุเดเตอร์ แน่น หมา มั่น คง

(๖) หัว เ็อน ที่ สาย ค่อ นั้น เชื่อม กัน สนิท ดี

(๗) ลวด แยก จาก สาย มา ถึง ขอฟฟี่ส์ ซึ่ง อยู่ ที่ แจง นั้น เป็น ลวด
ขนาด เท่า กับ ลวด สาย โทรเลข ตาม สาย ใหญ่

(๘) ลวด แยก จาก สาย โทรเลข ไป เข้า เครื่อง ขอฟฟี่ส์ โทรเลข หรือ
ขอฟฟี่ส์ โทรศัพท กั ดี เป็น ลวด ทองแดง หรือ ลวด ยาง อยู่ แล้ว

เมื่อ ตรวจ เห็น ทาง เสา สาย เป็น อยู่ พร้อม ตาม ที่ ว่า มา ๘ ข้อ แล้ว
จึง จะ เรียก ว่า ทาง เสา สาย โทรเลข ดี

ข้อ ๑๕ บรรดาพนักงาน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการรักษาเสาสายโทรเลข ต้องเข้าใจเสมอว่า จะต้องคอยระวัง ซ่อมแซมรักษาให้ โทรเลข ตั้ง และให้ ใช้ ได้ อยู่เสมอ นี้ เป็น การ สำคัญ ถ้าปล่อยให้ มีความ ชัด ช้อง ใช้ โทรเลขไม่ได้เมื่อใด ชื่อว่า เป็น ความ ผิด ยิ่ง เสีย เวลา ชำ นาน ยิ่ง ผิด มาก เพราะเหตุนี้ ต้อง คอยระวัง ซ่อมแซม อยู่ เสมอ อย่าให้ เสีย ลง ได้ แດการ ที่ ซ่อมแซม นั้น มี ลักษณะ ต่าง กัน เป็น ๔ อย่าง

อย่าง ที่ ๑ ซ่อมแซม เป็น การ ค่วน คือ ดัง เช่น เสาด้ม สายขาด หรือสายตก ดินใช้ โทรเลขไม่ได้ เป็นต้น เช่นนี้ เห็น ว่า จะ ตั้ง เสา หรือ จะ เปลี่ยน เสา ใหม่ จะ ชำ เวลา ต้อง ค่อยย้ายเอาไม้ หรือ อะไร ค้ำ ขึ้นไว้ พอให้ ใช้ โทร เลข ได้ โดย เร็ว ก่อน แล้ว จึง รับผิดชอบ การ ซ่อมแซม สิ่ง ซึ่ง เสีย หาย นั้น ให้ มั่น คง ต่อ ไป

อย่าง ที่ ๒ ซ่อมแซม เป็น ปรกติ คือ เสา เอน จะ ต้อง โย้ ให้ ตรง ก็ ดี สาย หย่อน จะ ต้อง ชั่ง ให้ ตั้ง ก็ ดี ดู ด้วย อินสเตรเตอร์ หลุด หรือ แดก จะ ต้อง คัด หรือ เปลี่ยนใหม่ ก็ ดี สาย หลุด จาก อินสเตรเตอร์ จะ ต้อง เอา ถวด คัด เสีย ให้ แน่น ก็ ดี กิ่งไม้ เอน หรือ ต้น ไม้ ชำ นาน จะ ระวัง หรือ ระวัง โดย โทร เลข ซึ่ง จะ ต้อง คัด กิ่งไม้ เหล่า นี้ เสีย ก็ ดี จะ ต้อง รับผิดชอบ ซ่อมแซม เหล่า นี้ ทุก ๆ คราว ที่ ออก ไป ตรวจ แต่ ต้อง ทำให้ แล้ว จึง กลับ หรือ จะ ทำให้ แล้ว ไม่ได้ ใน คราว เดียว ก็ ต้อง กลับ ออก ไป ทำ อีก ถ่า จะ แล้ว

อย่าง ที่ ๓ การ ซ่อมแซม เป็น การ จร คือ จะ ต้อง จัด หา เสา เปลี่ยนใหม่ เป็น ครั้ง เป็น คราว ก็ ดี หรือ การ อย่าง อื่น ซึ่ง เหลือ ถ้า ถึง พนักงาน จะ ทำ

๒๔๘๕ ๒๕๘๕ ต้องรีบ ร้อง ขอ ต่อ ผู้ว่าราชการ กรมการ อำเภอท่านนี้ ผู้ใหญ่บ้าน เจ้า ของ ท้อง ที่ให้ช่วยโดย เร็ว ใน ระหว่าง นั้นให้ ซ่อมแซมไว้ เพียง แต่ให้ ใช้ โทรถใช้ได้

อย่าง ที่ ๔ การ ทาง เมื่อถูก แฉก ให้ จด กำ ตั้ง ออก ทางพง หรือ คัด ต้นไม้ ตามทาง โทรถครั้งหนึ่ง เมื่อถูก ฝน ให้ ออกตรวจ คัด ต้นไม้ ซึ่ง ขึ้น สูง กระเหว่า จะ ระบาย โทรถ ใน ถูก ฝน นั้น ครั้ง หนึ่ง เสมอไป การ ที่ ทาง มาก เช่น นี้ ถ้า เป็น ที่ ต้นไม้ รั้น ข้าง ว่าง แต่ ปี ละ ครั้ง ก็ได้

ข้อ ๓๖ การ ที่ ย้าย เสา หรือ ย้าย ด้าย กี่ หรือ เปลี่ยน เสา ใหม่ ก็ ดี ตาม ปรกติ ต้อง ให้ ได้ รับ อนุญาต ของ สำนวน ก่อน จึง จะ ทำ ได้ แต่ ถ้า เป็น การ บ้าง ทุน ที่ มี ก้อน ดุง ค้าง พัง หรือ เสา หัก เสีย ไป เช่น นี้ เป็น ต้น นายตรวจ หรือ นายสาย มี อำนาจ จะ ซ่อมแซม หรือ ย้าย หรือ เปลี่ยน เสา ด้าย ให้ คั้น ดี ได้ ในทันที เพื่อให้ โทรถ ใช้ ได้ แต่ ทำ แล้ว ให้ รายงาน ให้ สำนวน ทราบ จง ทุก ครั้ง

ข้อ ๓๗ การ ที่ สำนวน นายตรวจ แด นายสาย ไป ตรวจ ทาง เสา ด้าย โทรถ โดย ปรกติ ตาม กำหนด กี่ หรือ ไป ตรวจ ซ่อม โทรถ ใน เวลา ที่ โทรถ เสีย เป็น การ จร ก็ ดี ต้อง ให้ มี โทรถ มา ให้ ผู้ บัญชาการ ทราบ เสมอ ไป และ ให้ ทำ รายงาน ยื่น ตาม แบบ ที่ กรม ไปรษณีย์ โทรถ จะ ตั้ง เป็น ครั้ง คราว แต่ การ ที่ จะ ยื่น รายงาน นั้น ให้ ยื่น ต่อ เจ้า พนักงาน ผู้ใหญ่ เป็น ลำดับ แต่ ให้ ยื่น

ข้า หลวง เทศาภิบาล หรือ ผู้ว่า ราชการ เมือง หรือ กรมการ อำเภอ เจ้า ของ ท้อง ที่ ผู้ใด ผู้ หนึ่ง ซึ่ง เป็น ข้า ราชการ ผู้ใหญ่ ใน ที่ นั้น ๑ ฉบับ ทำ ส่ง มา ยัง ผู้ บัญชาการ กรม ไปรษณีย์ โทรถ กรุง เทพ ๑ ฉบับ หนึ่ง

ข้อ ๓๘ ถ้าโทรเลขเสียใช้ไม่ได้แห่งใดก็ดี ให้สารวัดหรือนายตรวจหรือพนักงานประจำเครื่องโทรเลขณะออฟฟิศโทรเลขที่รับใช้ ได้นั้นมีโทรเลขมายังผู้บัญชาการกรมไปรษณีย์ โทรเลขใน กรุงเทพฯ แลแจ้งความให้ข้าหลวงเทศาภิบาล ผู้ว่าราชการเมือง แลกรมการอำเภอเจ้าของห้องที่ทราบโดยทันที แลแจ้งเหตุการณ์ที่เสียด้วยเหตุใด แต่ผู้ใดออกไปตรวจ ซ่อมแซมวันเวลาใดมาให้ทราบด้วยจงทุก ครั้ง แต่ให้นายสายนายตรวจนายเคอร์หรือผู้ช่วยนายเคอร์ของผู้ใด ผู้หนึ่งออฟฟิศโทรเลขทั้งสองข้างที่โทรเลขเสียระหว่างกลางนั้น ออกมาตรวจจนทั้งสองฝ่ายมาพบกันแต่ซ่อมให้คืน ดีโดยทันที ถ้าฝ่ายหนึ่งไม่ออกมาให้ ฝ่ายที่มานั้นตรวจมาจน ถึงที่พัก โทรศัพท หรือ ออฟฟิศ โทรเลขแห่งหนึ่งทีเดียวอย่าให้ โทรเลขเสียกว่า ๔๘ ชั่วโมง นับตั้งแต่ หนึ่งที่เสียนั้นเป็นต้นไป ถ้าโทรเลข แห่งใดเสียกว่า ๔๘ ชั่วโมง ขึ้น ไปให้สารวัดมณฑลทั้งสองข้างที่ระหว่างสายเสีย ออกไปตรวจแก้ไขให้คืน เว้นแต่ถ้า กรมไปรษณีย์ โทรเลขจะมีคำสั่ง อย่าวใด จึงให้สารวัด ทำตามคำสั่งนั้น

ข้อ ๓๙ การที่ โทรเลข เสีย นั้น ถ้าเจ้าพนักงาน ผู้เป็นเจ้าของที่ สำหรับ ออกตรวจแก้ตาม ข้อ บังคับนี้ ละเลย ให้เสียไม่ได้ ออกตรวจซ่อมให้ โทรเลขคืนได้ภายในเวลาที่กำหนดไว้ ในข้อ ๓๘ นี้ให้ส่งโทษลดเงินเดือนผู้ละเลยราชการ ๑ ใน ๔ ของเงินเดือนทุกคราว แต่ถ้าสายเสียเกินกว่า ๗ วันขึ้นไป นับเป็นความ ผิดโทษวางโทษ ถึง ต้อง ออก จาก ราชการ

ข้อ ๔๐ ถ้าสายแห่งใด เสีย มากเหลือกำลัง ที่สารวัด นายตรวจนายสายจะซ่อมได้ ด้วยตนเอง ก็ให้ร้องขอคำสั่ง พาหนะ จาก ผู้ว่าราชการเมือง กรมการ อำเภอ กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ให้ ช่วย ตาม ตรา คำ สั่ง ของ ข้าหลวง เทศา

08/10/2566

ภิกษุ ซึ่ง ข้ำหวงเทศาภิบาล ท้ามอบให้ ตำรวจ นายตรวจนายสายถือไว้เป็น
คู่มือ เพื่อให้ กรมการ อำเภอ กำหนด ผู้ใหญ่บ้านช่วยเหลือเก็บ หนุ่ มีการ
เรียกพาหนะเรียกคน ทำ การ แลหาเอาให้ ไ้ทันท้องที่เหล่านี้ เป็นต้น

ข้อ ๒๓ ให้ ตำรวจ นายตรวจ นายเครื่อง นายสาย ทั้ง ปวง เข้าใจ
ว่า การ ระวังรักษา โจรเถก เช่นนี้ ย่อม มี น้ำที่ จะต้อง ช่วย กัน ตรวจตรา ระวัง
รักษา ให้คง ดี เสมอไป ถ้า การ ตั้ง โศดเสียด ใน ที่ โกด ใน ที่ คน อยู่ ถึง ไม่ ใช้ ใน
เขตที่ คน รักษา กั้ ก็ จะ ต้อง ไป จัด การ โดย เคน ก่า ตั้ง เพื่อ ให้ ก่า วั โจรเถก คง ดี
เสมอไป ถ้า ติเตยเสียด ก็ ย่อม มี ความ ผิด ด้วย

ข้อ ๒๔ ออฟฟิศ โจรเถก หนึ่ง ให้ มี พนักงาน โจรเถก เป็น พนักงาน
ใหญ่ เรียก ว่า นาย เครื่อง ผู้ หนึ่ง แด มี ผู้ ช่วย นาย เครื่อง แด บุรุษย์
โจรเถก ตาม ส้มควร แก่ การ นาย เครื่อง มี อำนาจ บังคับ บัญชา ว่า ก่า วั
พนักงาน รอง ทั้ง ปวง ใน ออฟฟิศ แด บังคับ บัญชา นาย สาย คน งาน
สำหรับ รักษา เส้าสาย โจรเถก บรรดา อยู่ ใน ความ รักษา ของ ออฟฟิศ
นี้ ด้วย แด นาย เครื่อง มี น้ำ ที่ ตั้ง นี้ กั้

(๑) เป็น ผู้ ใช้ เครื่อง โจรเถก แด จัด การ รับ ส่ง โจรเถก ตาม ข้อ
บังคับ สำหรับ การ โจรเถก

(๒) เป็น ผู้ รักษา เส้าสาย โจรเถก โจรคัพพ์ ซึ่ง อยู่ใน เขต เมือง
หรือ ตำบล นั้น ๆ

(๓) ออกเดิน ทาง ตรวจ เส้าสาย โจรเถก เมื่อ โจรเถก ใน ระหว่าง
ออฟฟิศ หนึ่ง กับ ออฟฟิศ อื่น เสียด ใช้ ไม่ได้

(๔) เป็น ผู้รักษาความสะอาดเรียบร้อย ใน ออฟฟิศ และ บริเวณ
ออฟฟิศ ที่ ทำ การ แต่ รักษา ของ หวดง ทั้ง ปวง บรรดา มี อยู่ใน ออฟฟิศ
นั้น ด้วย

(๕) เป็น ผู้วาง การ แตะ ตรวจ ตรา ตู แต่ ให้ ผู้ช่วย แตะ พนักงาน ทั้ง ปวง
ใน ออฟฟิศ มี การ ทำ ให้ เต็ม ที่

ข้อ ๒๓ ใน เวลา เบิก ออฟฟิศ ทำ การ ให้ พนักงาน ทุก คน ต่าง คน
ให้ เรียบ ร้อย บุรุษย์ แตะ คนงาน ที่ อยู่ ประจำ การ ใน ออฟฟิศ ก็ ให้ แต่ง กาย
ด้วย เสื้อ กาง เกง ยูนีฟอม

ข้อ ๒๔ ห้าม มิ ให้ พนักงาน ทั้ง ปวง ใน ออฟฟิศ โทรเลข มี การ ตะแฉง
อย่าง ไต ๆ ใน ออฟฟิศ ที่ ทำ การ แต่ ห้าม มิ ให้ อนุญาต ให้ คน
อื่น ซึ่ง ไม่ใช่ เจ้า พนักงาน เข้า ไป ใน ห้อง เครื่อง หรือ อ่าน คำ โทรเลข เปน
อื่น ซาต

ข้อ ๒๕ เวลา เข้า ก่อน จะ ใช้ เครื่อง โทรเลข ให้ นาย เครื่อง ตรวจ
ตรา เครื่อง โทรเลข โทรศัพท์ กับ ทั้ง หม้อ แบตารี ให้ เรียบ ร้อย เสีย ก่อน
จง ทุก วัน

ข้อ ๒๖ ตั้งแต่ เวลา ย่ำรุ่ง ถึง โมง เช้า ให้ นาย เครื่อง เบิก สาย เข้า
เครื่อง โทรศัพท์ เพื่อ ดอง สาย ตั้งแต่ เวลา ๑ โมง เช้า ไป แล้ว ให้
เปิด เข้า เครื่อง โทรเลข ทำ การ รมั ๗ โทรเลข ต่อ ไป

ข้อ ๒๗ ให้ยอมให้ ข้าหลวงเทศาภิบาล ผู้ว่าราชการเมือง กรม
การอำเภอหรือข้าราชการผู้ใหญ่ในที่ว่าการมณฑล แด่เมืองพุทธ
ราชการอื่นทางโทรศัพท์ได้เฉพาะวันละชั่วโมงตั้งแต่ย่ำรุ่งถึง ๑ โมงเช้า
ตามกฎหมายเดิมนั้นที่ ๑ ลงวันที่ ๒๓ ตุลาคม ร.ศ. ๑๒๓ ห้ามไม่ให้
ยอมให้พูดเวลาอื่น เว้นแต่เมื่อมีราชการพิเศษปัจจุบันทันด่วน แด่
มีหนังสือคำสั่งของข้าหลวงเทศาภิบาล หรือผู้ว่าราชการเมือง
หรือนายอำเภอเป็นพิเศษจึงยอมให้ใช้โทรศัพท์ในเวลาอื่นได้ แต่ถึงจะ
ยอมให้ใช้เช่นนั้นก็ควรให้ใช้ในเวลาที่ส่ายว่าง ห้ามไม่ให้ยอมให้
ใช้ในเวลาที่มีการรับส่งโทรเลข

ข้อ ๒๘ ถ้าออฟฟิศโทรเลขใดเป็นออฟฟิศกลางก็ดี หรือเป็น
ออฟฟิศที่มีรีดเครื่องหมุนแรงไฟฟ้าก็ดี ให้นายเครื่องเปน
ระวางตรวจตราแต่งเครื่อง ให้ออฟฟิศโทรเลขที่เนื่องจากออฟฟิศนั้น
ทั้งสองข้างทำการรับส่งโทรเลขกันได้สะดวก

ข้อ ๒๙ นายเครื่องเปนผู้รับผิดชอบ ในการรับส่งโทรเลข
ให้รวดเร็วแດถูกต้องทุกอย่าง

ข้อ ๓๐ ผู้ช่วยนายเครื่องมีหน้าที่ดังนี้ คือ

(๑) ใช้เครื่องแດทำการแทนนายเครื่อง ในเวลานายเครื่องทำ
การไม่ได้

(๒) ช่วยราชการนายเครื่องต่าง ๆ ตามที่นายเครื่องจะสั่งให้ทำ

ข้อ ๓๑ เมื่อผู้ใดมาส่งคำโทรเลขให้มีไปให้พนักงานรับคำโทรเลข
นั้นคิดค่าค่าเรียกเงินค่าค่าลงมาณผู้รับ แด่ให้ใบรับแก่ผู้ทำ

มาส่งตามแบบพิมพ์ แต่ในใบรับนั้น นอกจากสิ่งอื่น ๆ ที่จะต้อง จด พนักงาน จะต้อง เขียน จำนวน คำ คำว่า วันที่ ได้รับ แต่เวลาโมฆะที่ที่ได้รับไว้ ในใบเสร็จ ให้เป็น หลักฐาน แล้วจัดการส่งโทรเลขไปโดยเร็ว แต่การที่จัดลำดับเช่นนี้ เจ้าพนักงาน ผู้ใหญ่ กรม ไปรษณีย์ โทรเลข ผู้มีอำนาจ แต่หน้าที่ อาจ จะ จัด ให้รับและส่ง ตามที่เห็นสมควรได้

ข้อ ๓๒ การรับส่งโทรเลขตามปรกตินั้น ให้ส่งก่อน แต่หลังตามลำดับนี้คือ

- (๑) โทรเลข ในราชการ กรม ไปรษณีย์ โทรเลข
- (๒) โทรเลข ต่อกัน
- (๓) โทรเลข สามัญ

ข้อ ๓๓ เมื่อเวลาส่งโทรเลขฉบับใดค้างอยู่ ให้ส่งโทรเลขนั้น ให้ด้วยเสียก่อน ห้ามไม่ให้ทั้งค้างไว้แต่ขาดส่งโทรเลขอื่น นอกจากเป็นการด่วนพิเศษ แต่การส่งโทรเลขนั้น ให้ส่งตามลำดับที่ได้รับก่อน แต่หลัง แต่ถ้าเป็นโทรเลขที่รับผ่านก็ให้ส่งไปตามลำดับที่ได้รับก่อนแต่หลังเหมือนกัน

ข้อ ๓๔ บรรดาคำโทรเลขที่จะส่งไปทางโทรเลขที่ตี หรือโทรเลขที่ได้รับที่ตีให้รับส่งไปทันที ไม่ให้ค้างช้าอยู่กว่า ๑ ชั่วโมง ถ้าค้างช้ากว่า ๑ ชั่วโมง ด้วยเหตุประการใด ๆ ก็ตีต้องให้จดหมายเหตุลงไว้ทุกฉบับ

ข้อ ๓๕ โทรเลขที่ส่ง กี้ดี หรือ ที่ได้รับ กี้ดี ให้พนักงาน จดลง
ใน ภาณูชีรับ แด่ต้อง ระวัง จด ให้ถูกต้อง เพราะ ภาณูชี นี้ เป็น ภาณูชี
สำหรับ ใช้ คิดค่า ค่า โทรเลข กับ ออฟฟิศ โทรเลข ต่าง ประเทศ แด่สำหรับ
ตรวจ กับ ภาณูชี ออฟฟิศ ทั้ง ปวง ใน พระ ราชอาณา จักร ด้วย

ข้อ ๓๖ การ ที่ พนักงาน ใช้ เครื่อง นั้น ให้ จด การ ทั้ง ปวง ที่ เกี่ยว
ด้วย การ ใช้ เครื่อง เป็น ต้น ว่า การ ส่ง โทรเลข เวลา ส่ง ลง ใจ ใน ภาณูชี
ราย วัน ทำ การ เรียก กัน ว่า ภาณูชี นำ เครื่อง ตาม แบบ แด่ ถ้า มี เหตุ สิ่งใด
เป็น ต้น ว่า ด้วย เสีย ชัด ช้อง อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ก็ ให้ จด ใจ ใน ภาณูชี นี้
ด้วย ทุก อย่าง

ข้อ ๓๗ เมื่อ จะ ส่ง โทรเลข ไป ยัง ผู้รับ ใน เขต ออฟฟิศ นั้น ให้ พนักงาน
งาน จด ลง ใน สมุด ราย ส่ง ตาม แบบ แด่ ให้ ทำ ใบ รับ ตาม แบบ มี วัน
แะเวลาที่ ได้ ส่ง เป็น สำคัญ แะ จะ ต้อง จด เวลา ที่ ส่ง โทร เลข ให้ บุรุษย์
ถือ ไป แะ เวลา บุรุษย์ โทร เลข กลับ มา นั้น ด้วย แะ เมื่อ เวลา บุรุษย์ โทร
เลข ส่ง แล้วย กลับ มา ให้ พนักงาน ตรวจ ใบ ส่ง ให้ เห็น มี ตาย เช่น ของ ผู้รับ
ทุก ฉบับ แะ ผู้ใด เป็น พนักงาน ตรวจ ให้ ลง ชื่อ ใจ ใน หลัง ใบ รับ เป็น
สำคัญ ด้วย ทุก ฉบับ แะ ให้ พนักงาน ตรวจ เวลา ที่ ไป ส่ง เห็น เข้า เกิน
กว่า ที่ ควร หรือ บุรุษย์ ไป เชื้อน แะ ประการ ใด ต้อง ให้ ว่า ถ้าว หรือ ลง
โทษ บุรุษย์ ตาม สมควร

ข้อ ๓๘ เมื่อ ผู้ใด นำ โทร เลข มา ให้ ส่ง ไป นั้น ให้ เจ้า พนักงาน โทรเลข
ผู้รับ อ่าน โทร เลข ฉบับ นั้น ให้ ตัดออก ก่อน เวลา ที่ ผู้มา ส่ง นั้น กลับ ไป เพื่อ จะ

ได้ทราบแล้วว่า ท่านได้ตลอดทุกคำ ถ้ามีคำใดที่ส่งโดยให้ขอ
ให้ผู้ส่งเขียน คำนั้น ลง ใหม่ ให้ชัดเจน ใน ท้าย โทร เลข ฉบับนั้น

ข้อ ๓๘ เมื่อ พนักงานไว้ อ่าม โทร เลข นั้นแล้ว ก็คิดค่าค่าเสร็จ
แล้ว แด่ส่ง ผู้ส่ง ถึง ทาง ที่ จะ ให้ ส่ง โทร เลข นั้น แด่ความอื่น ๆ

ตลอดแล้ว ให้ พนักงาน เจด หมายถึง เหตุ เลข ที่ สมุด ใบ รับ จำนวน คำ
เวลา ที่ รับ คำ คำ แด่ ชื่อ ของ ผู้ รับ เหล่า นั้น ลง ไว้ ใน ใบ โทร เลข เมื่อ

ได้ ลง จำนวน คำ คำ แด่ ถ้า ผู้ ส่ง จะ ต้อง การ โม่เสร็จ ก็ ให้ ออก ใบ
เสร็จ ให้ ตาม ความ ประสงค์ แต่ ให้ เรียกค่า โม่เสร็จ ฉบับ ละ ๒ อัฐ

แแต่ควร ทาม ผู้ มา ส่ง โทร เลข นั้น ขอให้ บอก ที่ อยู่ ให้ ทราบ ไว้ เพราะ
ถ้า มี โทร เลข ตอบมา หรือ ส่ง ไม่ได้ พนักงาน ลอดพีศ จะ ได้ ส่ง แด่ แจง

ความ ไป ให้ ทราบ แด่ ถ้า ผู้ ส่ง บอก ที่ อยู่ ให้ เช่น นี้ ให้ พนักงาน เจด ลง
ไว้ ข้าง ด้าน กระจก พอม ก็ ได้

ข้อ ๔๐ ถ้า มี ผู้ใด มา ขอ ให้ ส่ง โทร เลข ไป ยัง เอฟพีศ โทร เลข ใด
ที่ สาย เสีย ให้ พนักงาน เจด ทามแก่ ผู้ มา ส่ง ให้ ทราบ แแต่ ห้าม ไม่ ให้

พนักงาน รับ โทร เลข นั้น ไว้ เว้น คือ ผู้ใด จะ ขอ ว่า ถ้า สาย เสีย ให้ ส่ง เมื่อ
ใด จึง ให้ ส่ง ไป เช่น นี้ ให้ พนักงาน รับ ไว้ แแต่ ให้ เจด หมายถึง เหตุ ไว้

เป็น สำคัญ แแต่ เมื่อ สาย ตี หรือ โท ให้ รับ ส่ง ไป โดย เร็ว

ข้อ ๔๑ ถ้า พนักงาน ไว้ รับ โทร เลข ของ ผู้ใด แล้ว เฉื่อยช้า เสีย
ลง ใน เวลา ที่ ยัง ไม่ ได้ ส่ง ไป แแต่ เสีย อยู่ ถึง กว่ำ ๓ ชั่วโมง ให้

พนักงาน รับ แจง ความ ให้ ผู้ ส่ง ทราบ ถ้า ผู้ ส่ง จะ ขอ โทร เลข คืน หรือ
ขอ ให้ รอสั่ง ใน เวลา ที่ สาย กั้น ตี ก็ ได้ หรือ จะ ขอ ให้ ส่ง ไป ทาง อื่น ก็

08/10/2566

ได้ แต่เช่น นั้น ถ้าทาง ที่ ขอ ให้ ส่ง ไป เป็น ทาง ที่ จะ ต้อง เสีย ค่า ค่า โทร
เลข สูง กว่า ผู้ส่ง จะ ต้อง เสีย เงิน ค่า ค่า เพิ่มเติม ให้ สง ครบ ก่อน จึง ให้
พนักงาน จัด ส่ง ไป ตาม ประสงค์

ข้อ ๔๒ ตาม ประกติ ห้าม มิ ให้ พนักงาน ผู้ รับ ค่า โทร เลข เขียน ค่า
โทร เลข ให้ แก่ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด เว้น แต่ ผู้ ใด ไม่ รู้ หนึ่ง ผู้ ใด จะ ขอ ให้ ช่วย เขียน
โทร เลข ก็ ให้ พนักงาน เป็น ขอร เขียน ให้ ดำ เร็ว ตาม ความ ประสงค์

ข้อ ๔๓ ใน เวลา กำหนด ออก ฟีลด์ เบ็ด นั้น ห้าม มิ ให้ พนักงาน ประจำ
เครื่อง โทร เลข ละ ทิ้ง นู๋ ที่ ไป ก่อน ที่ พนักงาน ผู้ ผู้ ติด เบ็ด นั้น จะ มา รับ ทำ การ
บรรดา โทร เลข ที่ ได้ รับ ไว้ แล้ว สำหรับ ส่ง ไป ยี่ ยี่ ภาย อยู่ ที่ ใด จะ ต้อง
ส่ง ไป ให้ หมด ก่อน ปิด ออก ฟีลด์ ถ้า มี ผู้ ใด มา ส่ง โทร เลข จน เวลา
ปิด ออก ฟีลด์ พนักงาน เห็น ว่า จะ ส่ง ไป ไม่ ทันทิ ก่อน เวลา ที่ ออก ฟีลด์ ปลาย
ทาง ปิด ก็ ให้ พนักงาน เคาะ โทร เลข ไป ยี่ ออก ฟีลด์ ปลาย ทาง นอก ถ่วง นู๋
ขอ ให้ รับ โทร เลข เสีย ก่อน และ ให้ พนักงาน แจ้ง ความ แก่ ผู้ มา ส่ง โทร
เลข นั้น ว่า โทร เลข ที่ มา ส่ง นั้น จน เวลา ปิด ออก ฟีลด์ แล้ว บาง ที่ โทร
เลข นั้น จะ ไม่ ถึง ออก ฟีลด์ ปลาย ทาง จนถึง เวลา ที่ จะ เปิด ออก ฟีลด์ ใหม่ แต่
จะ พยายาม ส่ง ไป ให้ โดย เร็ว

ข้อ ๔๔ ห้าม ไม่ ให้ พนักงาน โทร เลข แจ้ง ข้อ ความ ใน โทร เลข
ให้ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ทราบ เป็น อัน ฮาต ถ้า พนักงาน ผู้ ใด ทำ ผิด ใน ข้อ นี้ มี โทษ
ถึง ต้อง ออก จาก ราชการ กรม ไป รด หนึ่ง โทร เลข และ ห้าม ไม่ ให้
ยอม ให้ ผู้ ใด คัด คั้น โทร เลข ที่ มี ไป มา นอกจาก ได้ รับ คำ สั่ง ของ ผู้
บัญชาการ กรม ไป รด หนึ่ง โทร เลข

ข้อ ๔๕ ห้ามมิให้พนักงาน โทร. เลขใช้ โทร. เลข ระบุ ใน ส่วน
คนซึ่งไม่ได้เสียค่าค่าตามอัตราไปในที่ใด ๆ

ข้อ ๔๖ ห้ามมิให้ใช้ถ้อยคำขยาบคาย อย่างหนึ่ง อย่างใด ใน โทร
เลข ถ้าทำผิดในข้อนี้ ให้ปรับตัดเงินเดือน ตามความผิด

ข้อ ๔๗ พนักงาน โทร. เลขป่วย ต้องแจ้งความให้ตำรวจัดและ
เจ้า ท้อง เทศาภิบาล หรือ ผู้ว่าราช การ เมือง ผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งเป็น
ผู้ใหญ่ อยู่ใน ที่ซึ่ง ออฟฟิศตั้ง อยู่ นั้น ทราบ และ เวลา หายป่วยแล้ว
เข้ารับราชการได้เมื่อใด ก็ให้แจ้งความแก่ตำรวจัดและ เจ้า ท้อง
เทศาภิบาล หรือ ผู้ว่าราช การ เมือง ทราบ ด้วย

ข้อ ๔๘ ถ้าพนักงาน เรียก ออฟฟิศ ใด ไม่ได้ ให้แจ้งความ ไปยัง เจ้า
ท้อง เทศาภิบาล หรือ ผู้ว่าราช การ เมือง และแจ้งความ ให้ตำรวจัด
ทราบโดยทันทีที่ไม่ให้ช้ากว่า ๑ ชั่วโมง เพื่อที่จะได้ตรวจตราแก้ไข
เครื่อง หรือ สายจะเสีย โดยประการใด ๆ ให้ ได้รู้เหตุผลของ การ
เสียหาย จง ทุกครั้ง คราว และ ให้บอก ออฟฟิศ โทร. เลขที่ ใกล้เคียงให้
ทราบ ด้วย แต่ต้อง ให้ นาย สาย ออกไป ตรวจ โดยเร็ว ถ้า ณ
เวลา ถวาย วัน ต้อง ให้ นาย สาย ออกไป ตรวจ ภายใน กำหนด ๑ ชั่วโมง ตั้ง
แต่พนักงาน โทร. เลขได้บอก ให้ทราบ แต่ถ้าได้ทราบเวลา ถวาย วัน
แล้วยังไม่ทราบแน่ ว่า สายเสีย ที่ใด เช่นนี้ คือ เวลาเช้า ย่ำรุ่ง วัน รุ่งขึ้น
นาย สายต้อง ออกไป ตรวจ

ข้อ ๔๘ ให้นายเครื่อง ออฟฟิศ โทรเลข มี ภาระตาม ขณอน เป็น บ้ายคิด
 ไว้ ณ ที่แจ้ง ความ ใน ออฟฟิศ ถ้าสาย โทรเลข ใด เดี่ยว ให้พนักงาน จด
 ชื่อ สาย เสีย ลง ใน ภาระตาม ขณอน นั้น ไว้ ให้ มหารชน ทราบ แต่ ถ้าสาย
 คั้น ตัดแล้ว ให้ลบ แก่ เสีย แต่ การ ที่สาย เสีย เช่นนี้ ให้พนักงาน โทรเลข
 ส่ง รายงาน ตามแบบ ไป ให้ ข้า หลวง เทศาภิบาล หรือ ผู้ว่า ราชการ
 เมือง หรือนายอำเภอ ซึ่ง เป็น ข้า ราชการ ผู้ใหญ่ อยู่ใน ที่ตั้ง ออฟฟิศ
 นั้น ให้ทราบ ด้วย จึง ทุก ครั้ง

ข้อ ๕๐ ถ้า ออฟฟิศ ใด เรียก มา ลูก เวลา ทำการ กับ ออฟฟิศ อื่นอยู่ ให้
 พนักงาน โทรเลข หยุด เครื่อง ไป คอม ให้ ออฟฟิศ ที่ เรียก มา นั้น ทราบ ทน ที่
 ว่า ยัง ทำ การ อยู่ กับ ออฟฟิศ อื่น

ข้อ ๕๑ การ รับ ผ่าน โทรเลข นั้น ออฟฟิศ ใด ที่ จำ เป็น ต้อง รับ ผ่าน
 กรม ไปรษณีย์ โทรเลข จะ กำหนด ไว้ ให้ รับ ผ่าน กันตาม ปรกติ ถ้า มี การ
 จำ เป็น ที่ ออฟฟิศ ใด จะ เสนอ ให้ ออฟฟิศ ใด รับ ผ่าน เป็น การ จร โดยเหตุจำ
 เป็น ประการ ใด ก็ดี ให้ สำนวน ทั้ง สอง ข้าง พุดจา แดจัด กัน ให้ เป็น
 การ สอดคล้อง ราชการ ถ้า ไม่เป็น การ ตก ลง กัน ได้ ก็ ให้ ขอ คำ สั่ง จาก
 กรมไปรษณีย์ โทรเลข ถ้า เป็น ออฟฟิศ กรุงเทพ ฯ ให้ ปลัด กรม
 ผู้บังคับ การ ออฟฟิศ ที่ ๒ เป็น ผู้ พุด แด ตก ลง กับ สำนวน

ข้อ ๕๒ ให้ สำนวน หรือนายตรวจ ผู้ ซึ่ง เป็น ผู้ใหญ่ อยู่ใน ออฟฟิศ
 โทรเลข เป็น ผู้รับ ผิด ชอบ ใน การ รับ ส่ง โทรเลข ให้ เป็น ไป โดยรวดเร็ว
 แต่ ต้อง ถูก ต้อง ตาม ข้อ บังคับ นี้ จึง ทุก ประการ

ข้อ ๕๓ ให้มีสมุด ราย วัน ทำ การ ตาม แบบ ไว้ที่ ออฟฟิศ โทรเลข
 ทุก ๆ ออฟฟิศ เพื่อ ได้ ลง ชื่อ เวลา มา เวลา กลับ ของ พนักงาน ผู้ที่มา
 ทำการ ใน ออฟฟิศ ตลอด ถึง นาย สาย กับ ทั้ง นำ ที่ ตำแหน่ง ทำการด้วย
 ถ้าที่ใด เป็น ที่มี ตำรวจ หรือ นาย ตรวจ นาย สาย อยู่ ก็ ให้ ตำรวจ นาย ตรวจ
 นายสาย ลง ชื่อ เป็น รายงาน ในสมุด เด่มนี้ ด้วย ถ้า เป็น ที่มี
 ตำรวจ หรือ นายตรวจ อยู่ ก็ ให้ ตำรวจ หรือ นายตรวจ ผู้ ซึ่งเป็นใหญ่ผู้หนึ่ง เป็น ผู้
 รักษา แจกสมุด เด่มนี้ ถ้าไม่มี อยู่ ก็ ให้ นาย เครื่อง เป็น ผู้รักษา แจก
 ให้เข้าใจ ว่าข้าราชการ ผู้ใด เป็น ใหญ่ อยู่ ในที่นั้น ต้อง เป็น ผู้รักษา
 แด รับ ผิด ชอบ ที่จะ ให้ จด ราย การ สมุด ราย วัน ให้ ถูก ต้อง

ข้อ ๕๔ ให้มี สมุด รายงาน ตาม แบบ ไว้ที่ ออฟฟิศ โทรเลข ทุก ออฟฟิศ
 เมื่อ นาย สาย ไป ตรวจ หรือ ไป ช่อม แซม เด่า สาย โทรเลข คราวใดก็ตาม มา
 แด ต้อง เขียน รายงาน ลง ไว้ ใน สมุด นี้ ทุก ๆ คราว เมื่อ เวลา
 ตำรวจ นาย ตรวจ นาย เครื่อง ออก ตรวจ ให้ ตรวจ สอบ รายงาน นี้ ถ้า
 นายสาย เขียน หนังสือ ไม่ เป็น ก็ ให้ นาย เครื่อง จด พนักงาน คนใด
 คนหนึ่ง เขียน ให้ แด ให้ นาย สาย ลง ตาย มี ใ ไว้ เป็น สำคัญ

ข้อ ๕๕ ให้ นาย เครื่อง ทุก ๆ ออฟฟิศ โทรเลข ทำ รายงาน การ
 รับ ส่ง โทรเลข ตาม แบบ ทุก วัน เพื่อให้ ทราบ ว่า ได้ รับ ส่ง หรือ รับ
 ผ่าน โทรเลข จาก ออฟฟิศใด เท่าใด ฉบับ และ ได้ รับ เงิน ค่า ค่าเท่าใด
 รายงาน นี้ ให้ เรียบ เรียง ใ ไว้ ตาม ลำดับ วัน และ ให้ ตำรวจ หรือ นายตรวจ
 เป็น ผู้ตรวจ รายงาน นี้ แด ลง ชื่อ ใ ไว้ ทุก วัน เป็น สำคัญ

ข้อ ๕๘ ให้พนักงานโทรเลขทุก ออฟฟิศ เก็บกระดาษ เต็ม บัญชีรายการรวบรวมส่ง สำนัด ประจำ มณฑล นั้น ๆ เสมอทุกเดือน ขอให้ขาดได้ และให้ส่งใน วันที่ ๓ เดือนใหม่ทุกเดือน บัญชีผลประโยชน์ประจำเดือน กับใบเสร็จของ คลัง เมือง ที่ ได้รับเงินไว้ นั้น ให้พนักงานคลัง ดำเนินใบเสร็จส่ง พร้อมกับ บัญชี โยะ ยี่ สำนัด ด้วย เหมือนกัน ต้นฉบับ ใบเสร็จ ให้เจ้าพนักงานเก็บรักษา ไว้ที่ออฟฟิศ เป็น คู่มือ ของตน เพื่อเวลาที่ จะต้อง ตรวจ สอบ ต่อ ไป

ข้อ ๕๙ ในเวลา ระหว่าง ย่ำรุ่ง ถึง เช้า ๓ โมง นั้น ถ้ามีผู้ใด จะ มาขอ ให้นายสายพล โทรศัพท มา ถึง ออฟฟิศ โทรเลขใด เพื่อ ให้ส่ง ไป ทาง โทรเลข ก็ ให้นายสายพล ส่ง มา ได้ ให้สำเนา ประโยชน์ ของผู้ขอ นั้น

ข้อ ๖๐ การ ที่ รับ คำ โทรศัพท ส่ง ทาง โทรเลข เช่นนี้ ให้พนักงาน ออฟฟิศ โทรเลข ที่ ได้รับ คำนั้น จัดการ ส่ง ต่อ ไป แล้ว บอก คำ คำ ไป ให้นายสายพล โทรศัพททราบ เพื่อ ได้เก็บเงิน คำ คำ และทำ ใบเสร็จ ให้ผู้มาขอส่งนั้น ให้เป็น สำคัญ เงิน ราย ได้ นั้น ให้นายสายพล บัญชี มายัง ออฟฟิศ โทรเลข ๑๕ วัน ครั้ง หนึ่ง ตาม กำหนด ของ การ สรรพากร และตัว เงิน นั้น ให้นำ มา ส่ง เดือน ละ ครั้ง ใน เวลา ที่ มา รับเงิน เดือน หรือ มอบ เงิน ราย ได้ ให้แก่ สำนัด หรือ นาย ตรวจ เก็บเข้า มาใน เวลา ออก ไป ตรวจ โทรเลข

ข้อ ๖๑ 8/10 เงิน คำ โทรเลขที่ ส่ง มา ทาง โทรศัพท เช่นนี้ ให้ คิด เท่า กับการ คำ คำ ที่ มา จาก ออฟฟิศ โทรเลข ตั้ง อยู่ ถัด ไป ใน สาย ทาง นั้น

ข้อ ๖๒ ให้นำย เครื่องโทรเลข ทุก ๆ ออฟฟิศ มี มาณูชี้ รายวัน เงิน ที่ ได้รับ ได้ จ่าย ใน เวลาวัน หนึ่ง ได้รับ เงิน ผลประโยชน์ ถึง ไคเท่าใด และ ได้ ใช้จ่ายเท่าใดใน การโทรเลข หรือ การไปรษณีย์ ต้องให้ลงใน มาณูชี้นี้ ทุกอย่าง เมื่อสิ้นวัน หนึ่ง แล้วให้ รวม ยอดเงิน รายได้ รายจ่าย แด ตรวจ ตัว เงิน ถ้า เป็น การ ถูกต้อง แล้วให้ ลง ชื่อไว้ เป็น สำคัญ เมื่อสิ้น เดือน ให้ บ ยอดทำ มาณูชี้ นำ มาณูชี้ แดตรวจ ตัว เงิน ส่ง คดง เป็น กำนันค เดือนละ ครั้ง แต่ ถ้า เงิน ผล ประโยชน์ ที่ ได้รับ นั้น ถึง ๑๐๐ บาท เมื่อ ไคให้ นายเครื่อง นำ ตัว เงิน ไป ส่ง ผ่าก ใจ ที่ คดง เมือง หรือ คดง มณฑล ห้าม ไม่ ให้ นายเครื่อง รักษาเงิน ใจ ใน ออฟฟิศ เกิน กว่า ๑๐๐ บาท เป็น อัน ขาด

ข้อ ๖๓ ให้ ตำรวจ และ นาย ตรวจ เป็น ผู้ตรวจ ตรวจ เงิน ผล ประโยชน์ เหล่านี้ ทุกเดือน คือ ตรวจ โย เสรีจ ตรวจ มาณูชี้ รายวัน โย นำ เงิน ส่ง คดง แด ตัว เงิน สด ที่ มี อยู่ ให้ ถูก ต้อง เสมอ ไป เมื่อ ตรวจ แล้ว ให้ จด การ ที่ ตรวจ ใจ ใน สมุด รายวัน ทำการ ซึ่ง ได้ ว่าง แบบให้ ใจ แล้วนั้น

ข้อ ๖๔ เครื่องโทรเลข เครื่องโทรศัพท หรือ สิ่ง ของ อย่างใด ที่ ข้าราชการ ถ้า ตำรวจ จะ จัด การ แก่ ใจ ได้ ใน พื้นที่เอง ก็ ให้ จัด ทำ ใจ ให้ ดี ถ้า จะ แก่ ใจ ไม่ ได้ ก็ ให้ ส่ง มา กรุง เทพ ฯ เพื่อ จะ ได้ ซ่อมแซม แก่ ใจ ใจ ใช้ ใน ราชการ สืบไป

ข้อ ๖๕ ให้ ตำรวจ ทำ รายงาน ตามแบบ ยื่น ต่อ ราหอง เทศาภิบาล ครั้ง ๒ ครั้ง หนึ่ง คือ ให้ ไค ยื่น ใน วันที่ ๑๕ ตุลาคม ครั้ง หนึ่ง วันที่ ๑๕ เมษายน ครั้ง หนึ่ง เสมอไป เพื่อให้ มี โย บออกส่ง มา ยิง กรุง เทพ ฯ

แห่งไม่ตรงกับแบ่งเขตแขวงของการปกครองท้องถิ่น เพราะฉะนั้นถ้าวัดหรือ
นายตรวจเข้าไปใน เขตมณฑลใดให้ พึง บังคับ บัญชา ข้าหลวงเทศาภิบาล
มณฑล เจ้า ของ ที่นั้น ใน การ ฝ่าย ชุระ การ ทุก อย่าง

ข้อ ๖๘ ให้ ปลัด กรมใน กรมไปรษณีย์ โทรเลข ผู้มีหน้าที่ ตรวจ การ
ตาม หัว เมือง นั้น ออก ตรวจ การไปรษณีย์ โทรเลข ตาม หัว เมือง มี
กำหนดให้ ได้ เห็น ทาง สาย สายโทรเลข ตั้งแต่ กรุง เทพ ๖ ไป ทาง สาย
โค สาย หนึ่ง ทุก สาย จน สิ้น สาย ชาย พระ ราช ตาณา เขต ๖ ี่ ละ ครั้ง เป็น อย่าง
น้อย ปลัด กรม เหล่า นี้ มี หน้าที่

(๑) ตรวจ การ โทรเลข ให้ เป็น ไป ตาม ข้อ บังคับ ของ กรมไปรษณีย์
โทรเลข ทุก อย่าง

(๒) มี อำนาจ ที่จะ บังคับ เจ้า พนักงาน โทรเลข ทั้ง ปวง ตาม หัว เมือง
ใน สาย ๖ ไป ตรวจ นั้น ทั้ง ไป

ข้อ ๖๙ การ ที่ ปลัด กรม ตรวจ การ เหล่า นี้ ไป ถึง เขต แขวง เมือง หรือ
มณฑลใด ก็ ได้ เห็น การ หรือ สิ่ง การ ประการ ใด ก็ ได้ ต้อง แจ้ง ความ
ให้ ข้าหลวง เทศาภิบาล หรือ ผู้ว่า ราชการ เมือง เจ้า ของ ที่ ทราบ
ด้วย ทุก แห่ง

ข้อ ๗๐ เพราะ เหตุ ว่า ข้าหลวง เทศาภิบาล เป็น ผู้ แทน ตัว และ ต่าง หู
ต่าง ตา ของ เสนาบดี กระทรวง โยธา ชีการ อยู่ ตาม หัว เมือง เพราะ ฉะนั้น
ข้าหลวง เทศาภิบาล มี อำนาจ จะ บังคับ บัญชา การไปรษณีย์ โทรเลข ใน ส่วน
ที่ เกี่ยว ด้วย ชุระ การ ทั้ง ปวง ทั้ง ไป มี หน้าที่ รับ ผิด ชอบ ที่ จะ ให้ การ
ไปรษณีย์ โทรเลข ตาม หัว เมือง ใน เขตมณฑล แต่ เมือง ของ คน ซึ่ง ได้
บังคับ บัญชา ให้ ดำเนิน คง ที่ เรียบ ง่าย อยู่ เสมอ เป็น ชุระ ตรวจ ครา พนักงาน

ทั้งปวงให้ ได้ออกตรวจและทำ การให้เป็นไปคามกฎฉบับนี้จึงทุกประการไปและ ให้ข้าหลวงเทศาภิบาล มีอำนาจ จะลง โทษ พนักงาน ไปรษณีย์ โทเรเดช ผู้มีหน้าที่ประจำตาม หัวเมืองได้ ตาม ควร แก่ ความ ผิดทุก อย่าง มี การ ตัดเงิน เดือน เปน ต้น แต่ ถ้า ทำ ความ ผิด เปน ความ อาญา ถึง จะ ต้อง ร้องฟ้องให้ศาล ลงโทษ ให้ข้าหลวงเทศาภิบาล ขอ อนุญาต คือ เสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ ก่อน แล้ว จึง ให้ ร้อง ฟ้อง ให้ ศาล ลงโทษได้

ข้อ ๗๒ ถ้าข้าหลวงเทศาภิบาลเห็น มี เหตุ จำ เ็น ที่ จะ ต้อง ตั้ง แต่ง หรือ ย้าย ดอนหรือเปลี่ยนตำแหน่งพนักงานไปรษณีย์ โทเรเดช ในมณฑล ให้ขอ อนุญาตคือ เสนาบดี กระทรวงโยธา ธิการก่อนจก ทุก ครั้ง เว้นแต่ถ้า เปน การ บังคับ ณ ที่นั้น ที่ จะ ต้อง ตั้ง แต่ง หรือ เปลี่ยน หน้าที่ หรือ ย้าย ดอนพนักงาน เพื่อประโยชน์ใน ราชการ จึงให้ทำ ได้ แต่ ต้อง ให้ รายงาน มายัง กระทรวงโยธา ธิการ ให้ทราบ โดยทันที

ข้อ ๗๓ การ ที่ ข้าหลวงเทศาภิบาล จะ มี หนังสือ หรือ โทเรเดช ใน ราชการ ไป มา กับ กรุงเทพ ฯ นั้น จะมี ไป มา กับ กระทรวงโยธา ธิการ หรือ มี ไป มา ตรง กับผู้บัญชาการ กรมไปรษณีย์โทรเลขก็ได้ แล้วแต่ที่ จะเห็นสมควร แก่ทาง ราชการ

๒ ใน การ ที่ จะ จำ นั ก โทษ ซึ่ง ยัง จะ ต้อง คຸມขัง อยู่ เกิน ๓ ปี ขึ้น ไป
ออก ทำ การ นอก เรือ นจำ นั น ต้อง ให้ รับ อนุญา ตผู้ บัญชา การ เรือ นจำ
ก่อก น ห้าม มิ ให้ พจ ามรง ค์ แด พน กงาน เรือ นจำ จำ นั ก โทษ ชนิด นี้ แต่ โดย
พด การ เป น อื่น ซึ่ ก

(เช่น พระ นาม) ดำรง ราช านุภาพ
ประ ทับ ตรา พระ ราช สั ต์ น้อย มา เป น สำ คัญ

พระ ราช บัญ ญัต ต์ เห็ รือ บัญ จั กร มา ตา
ร ัต น โท ส น ท ร ศ ก ๑๒๓๓

พระ บาท ส้ม เต็ ง พระ ปรมิ น ทรม หา จุ พ าดง กร ณั พระ จุ ล จ อ ม เก ต ้า เจ้า อยู่ หัว
มี พระ บรม ราช โอง การ ดำรง เหนือ เก ต ้า ฯ ตั้ง ว่า เมื่อ ๒๒ ภา ค เบ็ญจ ศ ก
ศั ก ราช ๑๒๓๕ ได้ ทรง พระ กรุ ณ า โป ร ต เก ต ้า ฯ ให้ ส ราง เห็ รือ บัญ จั กร มา ตา
สำหรั บ พระ ราช ทาน ทหาร ที่ ได้ รับ ราช การ นาน ถึง ๑๕ ปี และได้ ทรง พระ
กรุ ณ า โป ร ต เก ต ้า ฯ ให้ ประกาศ พระ ราช บัญ ญัต ต์ ลง วัน ศู ก ร ี เดือน ๑๐
แรม ๑๓ ค่ำ ปี ภา ค เบ็ญจ ศ ก ศั ก ราช ๑๒๓๕ รวมทั้ง เกรื่ อ ง ราช อี ศ ี ริ ย า ภ ร ณั
และ เห็ รือ บัญ ย อ ย ่าง อื่น ๆ เป น พระ ราช บัญ ญัต ต์ ฉบับ เด็ ย อก นั ครั้น ค ่อ มา ได้ ทรง
พระ กรุ ณ า โป ร ต เก ต ้า ฯ ให้ ต ราช พระ ราช บัญ ญัต ต์ เกรื่ อ ง ราช อี ศ ี ริ ย า ภ ร ณั แยก
ฉบับ ออก เป น ส่วน เป น พน ก ๑ ยก เด็ ก พระ ราช บัญ ญัต ต์ เด็ ม ซึ่ง มี พระ ราช บัญ ญัต ต์
เห็ รือ บัญ จั กร มา ตา รว ม อยู่ ด้วย นั น เสีย แล ้ว บั ต นั จั ง ทรง พระ กรุ ณ า โป ร ต เก ต ้า ฯ
ให้ ต ราช พระ ราช บัญ ญัต ต์ นั ซึ่ น ั ใ ไว้ สำหรั บ เห็ รือ บัญ จั กร มา ตา สั บ ไป ทั้ง มี
ข้อ ค วาม ค ่อ ไป นั

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเหรียญจักร
มาตราชัณ โกลีนาทรศก ๒๒๓” ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร
ศก ๒๒๓ เป็นต้นไป

มาตรา ๒ เหรียญจักรมาตาเป็นเหรียญเงินรูปกลม ด้านหน้ามีรูป
จักร กวางวงจักรเป็นรูปจุดมงกุฎพานรองตองชั้น มีเครื่องตั้งตองข้าง
ด้านหลังมีรูปจักร กวางวงจักรเป็นรูปข้างกับมีอักษร ต, พ, ป, ม, จ, &
ข้างบนมีห่วงห้อยกับแพรแถบสีแดงขอบเขียวริ้วเหลืองริ้วน้ำเงิน มีเส้นเงิน
สำหรับติดที่อกเสื้อข้างซ้าย

มาตรา ๓ ผู้ที่ได้รับพระราชทานเหรียญจักรมาตานั้น มีประกาศนียบัตร
พระราชหัตถเลขาประทับพระราชัญจักรสำหรับเหรียญนี้ด้วยเป็นสำคัญ

มาตรา ๔ เหรียญจักรมาตานั้น เมื่อผู้ที่ได้รับพระราชทานนั้นสิ้นชนม์
ซึ่งพอถึงวัยไปแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานไว้ให้เป็นที่ย
ระภาคแก่บุตรหลานสืบต่อไปไม่ต้องสงคั้น แต่ผู้ซึ่งได้รับต่อ ๆ กันไปตงนี้
จะใช้ติดเหรียญนี้ประดับกายไม่ได้ เป็นแต่พระราชทานไว้เก็บไว้เป็นที่
ระภาคเท่านั้น

มาตรา ๕ ถ้าผู้ที่ได้รับพระราชทานเหรียญจักรมาตา มีความผิดต้อง
ถอดจากยศบรรดาศักดิ์เมื่อใด ให้เจ้าพนักงานเรียกเหรียญและประกาศ
นียบัตรคืนโดยทันที

มาตรา ๖ เหรียญจักรมาตาตามที่ได้อกล่าวมาแต่นี้ สำหรับพระราช
ทานแก่บรรดานายทหารทุกชั้น ทั้งนายทหารสัญญาบัตรและนายทหารไม่

มีสัญญาบัตรติดอกจนนายทหารที่รับประทวน ซึ่งเป็นผู้ได้รับราชการทหาร
ประจำการไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปี

มาตรา ๘ กำหนดผู้ที่จะมีตามที่ได้กล่าวมาในมาตรา ๖ นั้น ไม่ให้นับ
เป็นผู้เป็นพลทหารหรือเป็นนักเรือนทหารประเภทใด ๆ ให้นับคงตนคงแต่ผู้ที่
ได้รับราชการว่าที่หรือทำการในตำแหน่ง นายทหารชั้นประทวน หรือนายทหาร
ชั้นใดซึ่งเป็นตำรวจแรก ส่วนนับกำหนดประจำการทหารนั้น ให้นับแต่
เฉพาะที่ได้ประจำการทหาร หรือมีเงินเดือนอยู่ในอัตราประจำการทหาร
และไม่นับชั้นเบี่ยหวัดเงินนี้ แต่นายทหารชั้นประทวนนั้น ต้องเป็นผู้ที่ได้รับ
ประทวนแล้วจึงเป็นผู้สมควรได้รับพระราชทาน

มาตรา ๘ นายทหารตามพระราชบัญญัตินี้ คือในกรมทหารบก ๑
กรมทหารเรือ ๑ กรมพระตำรวจ ๑ กรมตำรวจภูธร ๑

มาตรา ๘ ผู้ใดซึ่งเป็นผู้สมควรจะได้รับพระราชทานตามพระราชบัญญัตินี้
แล้ว แต่ผู้ผู้นั้นเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างใด ๆ ที่ทรงพระราชดำริเห็นจำ ยัง
ไม่สมควรพระราชทาน ก็จะไปตเกิดว่าให้งดไว้ยังไม่พระราชทาน หรือถ้า
ได้รับพระราชทานไปแล้ว ภายหลังปรากฏว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วตามที่กล่าว
มาเดื่อนั้น จะไปตเกิดว่า ให้เรียกเหรียญและประกาศนียบัตรคืนตาม
พระราชดำริที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๐ นอกจากที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ ผู้ใดที่ทรงพระราชดำริเห็น
สมควรจะได้รับพระราชทานจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน
เป็นพิเศษ

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้บุคคลใด รับพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา
ดุษฎีที่ได้รับพระราชทาน

มาตรา ๓๒ ให้กระทรวงการมหาดไทยและกรมพระอาชญากรรม เป็นเจ้า
หน้าที่รักษาพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินไปโดยที่ตรงตามพระราชบัญญัติ
จงทุกประการ

พระราชบัญญัติให้ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน รัตนโกสินทรศก ๑๒๓
เป็นปีที่ ๑๗ ฤาษี ๑๓๑๖๕ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

แจ้งความกระทรวงการต่างประเทศ

ด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศแจ้งความให้ทราบว่า
มองซิเออร์คอมเต้ ประธานาธิบดีกรุงลวิตเซอร์แลนด์ผู้จัดการออฟฟิศกลาง
แห่งสกอตโปร่งนีส์มาคมที่กรุงปารีส มีหนังสือมายังกระทรวงการต่างประเทศ
ตั้งวันที่ ๒๘ กันยายน รัตนโกสินทรศก ๑๒๓ แจ้งความว่าประเทศริบับติกปามา
มาเห็นชอบด้วยหนังสือสัญญาสกอตโปร่งนีส์มาคม ซึ่งได้ประชุมแล้วที่
กรุงวอชิงตันเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน รัตนโกสินทรศก ๑๒๑ และได้เข้าด้วย
ตั้งแต่วันที่ ๓๑ มิถุนายน รัตนโกสินทรศก ๑๒๓ ตามความในข้อ ๒๔ ของ
หนังสือสัญญาสกอตโปร่งนีส์มาคม ซึ่งมีความแจ้งอยู่ในหนังสือ ของ
รัฐบาลริบับติกปามาว่า จะใช้ได้จำเพาะแต่หนังสือสัญญาใหญ่ได้
จัดไว้เป็นชั้นที่ ๖ มีอัตราราคาเงินที่ประเทศริบับติกปามาจะเก็บนั้นได้
กำหนดไว้ดังนี้

08/10/2566

๓๐ เซนเตออด เท่ากับ ๒๕ เซนติม

๕ เซนเตอวอดส์ เท่ากับ ๓๐ เซนติเมตร

๒ เซนเตอวอดส์ เท่ากับ ๕ เซนติเมตร

แต่การสั่งห่อสิ่งของทางไปรษณีย์จะขึ้น ๆ นั้นยังไม่เป็นกรณีกัน ถ้าได้
รับทราบความประการใด จึงจะประกาศเพิ่มเติมมาให้ทราบต่อภายหลัง

ศาลาว่าการต่างประเทศ

วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๓

(ลงพระนาม) เหวะวงษ์วิโรประการ

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ

ประกาศจำกัดการเดินการพนัน

ในมณฑลนครศรีธรรมราชบริเวณ ๗ หัวเมือง

และมณฑลชุมพร

พระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
มหาชาติไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
สั่งว่า ด้วยตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการการพนัน
รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๐ มีว่า ให้เสนาบดีมีอำนาจที่จะออกกฎเสนาบดีตั้งอัตรา
ค่าอนุญาตให้เดินการพนันอย่างใดโดยกำหนดอย่างใด ๆ และให้มีอำนาจที่
จะห้ามไม่ให้เดินการพนันอย่างใดได้ ในที่ใด ๆ นั้น

บัดนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศแก้ไขจำกัดการเดินการพนัน
แห่งกฎเสนาบดีสำหรับวิชาการพนันให้ใช้ ในมณฑลชั้นนี้ ซึ่งได้

08/10/2566

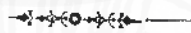
โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้มาในมณฑลนครศรีธรรมราช บริเวณ
๗ หัวเมืองแถมณฑลชุมพรคงให้ ใช้แต่ในหมวดที่ ๓ และหมวดที่ ๒ ส่วน
หมวดที่ ๓ ให้ยกไปรวมไว้ ในประเภทการพนันหมวดที่ ๒ เรียก อัตราค่า
อนุญาตวงหนึ่งวันละ ๒ บาท และการพนันประเภทขโมยกระบือซึ่งมีอยู่ใน
หมวดที่ ๓ ให้เรียกค่าอนุญาตวงหนึ่งวันละ ๓๐ บาทนั้น ให้แก่เป็นคู่หนึ่ง
วันละ ๓๐ บาทตั้งแต่วันที่ได้ออกประกาศนี้เป็นต้นไป

ศาลาว่า การ มหาดไทย

วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน รัตนโกสินทรศก ๑๒๓

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย

ประกาศกระทรวงเกษตรธิการ

ว่าด้วยตั้งผู้ว่าการแทนเจ้ากรมกรมทะเบียนที่ดิน

ด้วยพระยาอาหารบริรักษ์ เจ้ากรมกรมทะเบียนที่ดิน ได้ถึงแก่

กรรมลงแล้ว ตำแหน่งเจ้ากรมทะเบียนที่ดินว่างอยู่ บัดนี้ได้ทรงพระ

กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งวงประมวญภูมิเทศ เป็นผู้ว่าการแทนเจ้ากรม
กรมทะเบียนที่ดินตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาวันที่ ๒ ธันวาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๓

(ลงนาม) เทเวศร์วงษ์วิวัฒน์

ประกาศเรื่องห้ามมิให้จับจองที่ดิน

ในท้องทุ่งฝั่งตะวันตกท่งแม่น้ำเจ้าพระยา

เจ้าพระยาเทเวศร์วงษ์วิวัฒน์

เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ

รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ดำรัสสั่งว่าที่ดิน
 ในท้องทุ่งฝั่งตะวันตกท่งแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งมีอาณาเขตดังนี้ คือ ทิศใต้ถึง
 แต่คลองบางใหญ่ของเมืองนนทบุรีขึ้นไปจนถึงบ้านสี่กุก และคลองบางปลาหมอ
 เป็นที่สุดแห่งทิศเหนือ ทิศตะวันออกถึงฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตกและฝั่ง
 ตะวันตกถึงฝั่งแม่น้ำนครไชยศรี ฝั่งตะวันออก ที่ในบริเวณนี้ห้ามมิให้เจ้าพนักงาน
 ผู้มีหน้าที่ในราชการอนุญาตให้ผู้ใดผู้หนึ่งจับจองได้ ด้วยรัฐบาลจะ
 ลงมือขุดคลองในท้องทุ่งนี้โดยเร็วแล้ว เมื่อรัฐบาลได้ขุดคลองในท้องทุ่งนี้
 แล้ว จึงจะอนุญาตให้ผู้จับจองได้ โดยสมควร

ประกาศมาณวันที่ ๕ ธันวาคม วันทโกสินทรศก ๑๒๓๓

(ลงนาม) เทเวศร์วงษ์วิวัฒน์

เสนาบดี

ประกาศเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ

เรื่องบ้องกัณฑาไฟโรค ฉบับลงวันที่ ๑ กันยายน

รัตนโกสินทรศก ๑๒๓๓

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์
 พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

08/10/2556

ด้วยบุคคลนั้นใช้ กาลไฟโรคซึ่งเป็น โรคติดต่อกันได้ เกิดขึ้นในเมืองสิงคโปร์
จึงเป็นความสมควรที่จะจัดการป้องกัน ไม่ให้ โรคเช่นนั้นแพร่หลายตามมาถึง
พระราชอาณาจักกรณีนี้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราช
บัญญัติประกาศให้ทราบทั่วกันดังนี้

ข้อ ๓ เรือสำเภาซึ่งออกจากเมืองสิงคโปร์มาถึงท่าหน้าสำเภา ในวัน
หรือภายหลังวันที่ได้ประกาศพระราชบัญญัตินี้ ต้องแวะทอดศูณ้อย่างที่ด่าน
ตรวจโรคเมื่อถึงสมุทรปราการ และต้องรอพักอยู่ที่นั่นจนถึงเวลาเจ้าพนักงาน
แพทย์จะได้ ขึ้นไปตรวจจนเรือ และออกใบอนุญาต ของด่านป้องกันโรค
ภยันตรายแล้วจึงเข้ามาได้

ข้อ ๒ ในข้อความอื่นๆ นั้น ให้คงเป็นไปตามประกาศพระราชบัญญัติ
ลงวันที่ ๓ กันยายน รศ. ๖๕ โทศกัณฐ์ ศก. ๑๒๓๓

ประกาศมาณวันที่ ๓๕ ธันวาคม รศ. ๖๕ โทศกัณฐ์ ศก. ๑๒๓๓ เป็นวันที่
๓๓๓๘๓๓ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ประกาศบอกยกเลิกตราแดง ใบจ้อง

ใบเหยียบย่ำเดิมสำหรับที่ดินในตำบลบ้านต่าง ๆ

แขวงเมืองกรุงเก่า

เจ้าพระยาเทเวศร์วงษ์วิวัฒน์ เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ ขอประกาศ
แก่บรรดาผู้ถือที่ดินหรือผู้หนึ่งผู้ใด ซึ่งมีกิจธุระเกี่ยวข้องกับที่ดินในตำบลซึ่ง
จะกล่าวต่อไปนี้ให้ทราบทั่วกันว่า

ด้วยตามประกาศกระแสพระบรมราชโองการ เรื่องออกโฉนดที่ดินลงวันที่ ๑๕ กันยายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๐ นั้น ในข้อ ๑๒ มีความว่า “ให้เสนาบดีกระทรวง เกษตราธิการ มีอำนาจ ที่จะออก ประกาศ บอกยก เด็กควาแดง ไบจของไบเหยียบย่ำของเก่าในท้องที่ ซึ่ง ออกโฉนดใหม่ ตั้งแต่วัน พ้นกำหนด ไป บรรดาที่ดินในเขตท้องที่ซึ่งไม่มีโฉนด อย่างใหม่ เป็นสำคัญให้ถือว่าเป็นที่ซึ่งรัฐบาลปกปักรักษาผู้อื่นไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่นั้น ๆ ” ความแจ้งอยู่ในประกาศนั้นแล้ว

บัดนี้ข้าหลวงเทศาภิบาล ได้จัดการออกโฉนดสำหรับที่ดินตำบลบ้านบางบาด บ้านขอม บ้านคดง บ้านฝั่มต อำเภอเสนาใน บ้านม้า บ้านแมน บ้านชยาย อำเภอนครใน บ้านราชคราม บ้านโพแดงอำเภอเสนาใน้อย บ้านช่างเหล็ก อำเภอเสนาทางแขวงเมืองกรุงเก่าให้แก่ผู้ถือที่ดินเพื่อเป็นกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นจึงหวัดคัดค้านแต่บัดนี้ตามประกาศออกโฉนดอย่างใหม่แล้ว

เพราะฉะนั้นจึงประกาศมาให้ทราบโดย อำนาจประกาศกระแส พระบรม ราชโองการว่า บรรดา ตราแดงไบจของไบเหยียบย่ำของเก่า สำหรับที่ดินตำบล บ้านบางบาด บ้านขอม บ้านคดง บ้านฝั่มต อำเภอเสนาใน บ้านม้า บ้านแมน บ้านชยาย อำเภอนครใน บ้านราชคราม บ้านโพแดง อำเภอเสนาใน้อย บ้านช่างเหล็ก อำเภอเสนาทาง แขวงเมืองกรุงเก่า บรรดาซึ่งได้ออกโฉนดใหม่แล้วนั้น ให้ยกเลิกเสียไม่ให้ ไซ้เป็นกรรมสิทธิ์สำหรับที่ดินในตำบลจังหวัดที่กล่าวมาแล้วข้างคั้นสืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๒ ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

(ลงนาม) เสด็จทรงษ์วิวัฒน์

08/10/2566

เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ

ประกาศให้เก็บค่าอนุญาตทำ โพงพาง

ในมณฑลนครศรีธรรมราชคก ๑๒๒

พระเจ้าอนงยาเชอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จมาตั้งกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สั่งว่า ตามความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ คก ๑๒๐ มีว่า ให้เสนาบดี มีอำนาจที่จะออกกฎ ตั้งพิสดาร และวิธีเก็บค่าอนุญาตตามเห็นสมควร ไม่เกิน ๑๐๐ ๓๐ บาทในประเภทผลประโยชน์นั้น

บัดนี้ได้สังเกตเห็นการเก็บค่าน้ำในมณฑลนครศรีธรรมราช ตามกฎเสนาบดีตั้งอัตราในการ เก็บอากรค่าน้ำ ตามวิธีในพระราชบัญญัติ อากรค่าน้ำ คก ๑๒๐ ขั้วคราว ในส่วนอัตราค่าอนุญาตทำโพงพางให้เก็บเป็น ๓ ชนิด คือ โพงพางปากน้ำช่องละ ๕ บาท โพงพางที่ ๒ ช่องละ ๓ บาท โพงพางที่ ๓ ช่องละ ๒ บาทนั้น ยังไม่เหมาะแก่ภูมิประเทศ เพราะภูมิประเทศในมณฑลนครศรีธรรมราช มีดีกว่ามณฑลอื่น ๆ สมควรจะได้ ไขการเก็บค่าอนุญาต ทำโพงพางในมณฑลนครศรีธรรมราชให้เหมาะแก่ภูมิประเทศคือไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ประกาศแก่ ไขการเก็บค่าอนุญาต ทำโพงพางใน มณฑล นคร ศรีธรรมราช ในคก ๑๒๒ ขึ้นไว้ดังนี้

- ๑ ในเมืองสงขลาให้เก็บค่าอนุญาตทำ โพงพาง ซึ่งทำในที่ปากน้ำ หรือในท่าแม่น้ำเมืองสงขลาช่องละ ๒๐ บาท ในตำบลปากพรอาน้ำข้างเหนือเมืองสงขลาช่องละ ๑๐ บาท ในแขวงอำเภอจะนะและอำเภอเทพาช่องละ ๒ บาท
- ๒ ในเมืองนครศรีธรรมราชในแม่น้ำหรือปากน้ำช่องละ ๑๐ บาท
- ๓ ในเขตร์แขวงเมืองพัทลุงช่องละ ๕ บาท และตั้งแต่วันที่ได้ออกประกาศฉบับนี้ ให้ ยกเลิกอัตราเก็บ ค่า โพงพางตาม ความในกฎเสนาบดี ตั้งอัตราในการ

๑๑/10/2566

๑๕๑

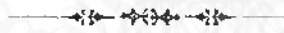
เก็บอากรค่าน้ำตามวิธีในพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ศก ๑๒๐ ซึ่งตราไว้ในส่วน
มณฑลนครศรีธรรมราชในศก ๑๒๒ เสียไม่ต้องใช้

คำว่ากรมมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน วันโกธินทร ศก ๑๒๓

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย

ประกาศการแลกเปลี่ยนบาทคดคัง

ด้วยการแลกเปลี่ยนบาทคดคัง ตั้งแต่ตั้งมีจัดการรับแลกเปลี่ยนกับ
กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ แต่ภายหลัง วันที่ ๒๖ ได้ ออก ประกาศ แล้ว มา
ปรากฏว่า มีเหตุขัดข้อง ในระหว่างผู้มีเงินบาทคดคังอยู่เป็นอันมาก เพราะ
เหตุที่เจ้าพนักงานกรมเก็บในกรุงเทพฯ ไม่สามารถจะตรวจรับแลกเปลี่ยนเป็น
อันมาก ซึ่งนำมาวันจะหลาย ๆ รายให้ตนแก่ความข้องการแลกเปลี่ยนได้

จึงขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า บรรดาเงินของบริษัทหรือบุคคล อัน
มีชื่อตั้งอยู่ปรากฏเป็นที่เชื่อถือแล้ว เจ้าพนักงานกรมเก็บจะยอมรับบรรดา
เงินบาทคดคังของบุคคล หรือ บริษัทนั้นที่นำมาตั้ง ไม่จำเป็นต้องตรวจดูเงิน
โดยละเอียดก่อน แต่บริษัท หรือ บุคคลผู้นำมาตั้งนั้นจะต้องทำหนังสือ
สัญญาไว้ รายหนึ่งต้องมีเงินคดคังไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท ว่าถ้าเงินที่รับ
ไว้ในปรากฏในภายหลังว่าเป็นเงินจริง หรือ เงินแดง เงินเนื้อดำ หรือ

08/10/2566

เงินชำระ ผู้นำมาแลกเปลี่ยน รับผิดชอบจะใช้ เงินที่แทนตัวเงินซึ่งเป็นเงินรวง หรือ เงินแดง เงินเนื้อดำหรือ เงินชำระนั้นจนเต็ม

บรรดาเงินซึ่งรับไว้ โดยวิธีดังกล่าวแล้วนั้น จะต้องนับพร้อมกันต่อหน้า เจ้าพนักงาน เป็นจำนวนเท่าใด ผู้นำมาแลกเปลี่ยนจะต้องประจำตราของคนที่ปากถุง ก่อนแล้วจึงมอบแก่เจ้าพนักงาน เมื่อเจ้าพนักงานมีโอกาสดังกล่าวจะตรวจดู เงินนั้นโดยละเอียดเมื่อใด จะมีจดหมายแจ้งความกำหนดวันและเวลาไปยัง ผู้แลกเปลี่ยนทราบ เมื่อผู้นำมาแลกเปลี่ยนมาแล้วจะได้ทำถวายตราและตรวจ เงินต่อหน้าผู้เจ้าของ เมื่อถึงกำหนดวันและเวลาดังได้จดหมายแจ้งความไป ยังผู้เจ้าของเงินแล้ว ถ้าผู้เจ้าของเงินไม่ได้มาเองหรือไม่ มอบหมายให้ ผู้หนึ่งผู้ใดมาแทนตามกำหนดนั้น เจ้าพนักงานจะเปิดออกตรวจแต่ฝ่ายเดียว เมื่อพบเงินแดง หรือ เงินรวงเงินเนื้อดำ หรือ เงินชำระมากนักน้อยเท่าใดใน จำนวนนั้น ผู้นำมาแลกเปลี่ยนจะต้องรับใช้ตามคำสัญญาของตนเหมือนกัน ผู้ซึ่งนำเงินบาทคดดวง มาแลกเปลี่ยนไม่ได้ เป็นผู้ มีหลักฐานเชื่อถือของเจ้าพนักงาน พระคลัง เมื่อจะต้องการแลกเปลี่ยนโดยวิธีดังกล่าวแล้วนั้น ก็จะต้องหาบุคคลที่มี หลักฐานสมควรที่อธิบดีกรมเก็บเห็นชอบแล้ว มาเป็นประกันไว้ต่อพระคลัง ที่จะรับผิดชอบใช้ เงินรวงเงินแดงเงินเนื้อดำ หรือ เงินชำระซึ่งเจ้าพนักงาน ยังไม่ได้พิจารณาโดยละเอียดนั้น ในการรับรองเช่นนี้ ก็จะต้องลงชื่อใน สัญญาด้วยกันทั้งผู้เจ้าของเงินและผู้รับรอง

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ ธันวาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๓๓

(ลงพระนาม) มหิศรราชหฤทัย

หมวดที่ ๑
อัตราค่าอนุญาตใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำประจำที่

เลขที่	ชื่อ เครื่องมือ	เมืองสงขลา														หน่วย		
		เมืองนคร		เมืองพัทลุง		แขวงภคาง		แขวงเหนือ		แขวงเทพา		แขวงจะนะ		แขวงปละท่า				
		ป,	อ,	ป,	อ,	ป,	อ,	ป,	อ,	ป,	อ,	ป,	อ,	ป,	อ,			
๑	ฝือกใช้จับสัตว์น้ำหนัก หอน้ำหนัก ๒ ศอกหรือ ต่ำกว่า ๒ ศอก		๑๕		๑๕		๑๕		๑๕		๑๕		๑๕		๑๕		๑๕	
๒	ฝือกใช้จับสัตว์น้ำหนัก หอน้ำหนักกว่า ๒ ศอก		๒๕		๒๕		๒๕		๒๕		๒๕		๒๕		๒๕		๒๕	
๓	โพงพางปากน้ำของหนึ่ง	๖		๖		๒๐		๖		๒		๒		๒		๖		
๔	โพงพางดำแม่น้ำของหนึ่ง	๕		๖		๒๐		๕		๒		๒		๒		๖		
๕	รั้วโพงพางตากปลา ในคลอง		๓๒		๓๒		๓๒		๓๒		๓๒		๓๒		๓๒		๓๒	
๖	รั้วไซมาถนซึ่งต้องใช้ถ่าน ขนาด ๘วาหรือต่ำกว่า ๘วา	๓๐		๓๐		๓๐		๓๐		๓๐		๓๐		๓๐		๓๐		
๗	รั้วกั้นรั้วไซมาถนบางหนึ่ง	๕๐		๕๐		๕๐		๕๐		๕๐		๕๐		๕๐		๕๐		
๘	รั้วปักคอกเก็บคอกตะ	๑		๑		๑		๑		๑		๑		๑		๑		
๙	รั้วกางกั้นทางเขย	๓		๓		๓		๓		๓		๓		๓		๓		
๑๐	โป๊ะหนักจากทิวาประมุต แห่งหนึ่ง	๕๐		๕๐		๕๐		๕๐		๕๐		๕๐		๕๐		๕๐		
๑๑	อวนหนึ่งแห่งหนึ่ง	๓๐		๓๐		๓๐		๓๐		๓๐		๓๐		๓๐		๓๐		

หมวดที่ ๓
อัตราค่าอนุญาตใช้เครื่องมือเด็กน้อยนอกพิกัด

เลขที่	ชื่อเครื่องมือ	เมืองนคร		เมืองพัตลุง		เมืองสงขลา		หมายเหตุ
		ป,	อ,	ป,	อ,	ป,	อ,	
๓	เครื่องมือเด็กน้อยนอกพิกัดครัวดะ		๑๖		๑๖		๑๖	

คำกล่าวการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร คศ ๑๒๓

(ตงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ข

กฎเสนาบดีพึงยึดตรา

เก็บอากรค่าน้ำนมณฑลนครศรีธรรมราช

พระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จมาประทับที่กรุงเทพมหานคร
 กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำศก ๓๒๐ มีว่า ให้เสนาบดีมีอำนาจที่จะออกกฎตั้งพักยึดตราเก็บค่าอาชญาบัตร คัมเครื่องมือต่าง ๆ กัน ตามประโยชน์ที่พึงจะได้ จากเครื่อง มือไม่ เกินกว่า ๓๐๐ ละ ๓๐ นั้น

บัดนี้ ได้สมควรเทียบเคียงวิธียึดตราเก็บอากรค่าน้ำนมณฑลนครศรีธรรมราชซึ่งได้จัดเก็บมา แต่ก่อน และเก็บอยู่ทุกวันนี้ ดุจยังเป็นการบกพร่องไม่เหมาะแก่ภูมิประเทศ จำเป็นจะต้องแก้ไขยึดตราเก็บอากรค่าน้ำซึ่งได้เก็บเป็นค่าอนุญาตที่และได้เก็บค่าอาชญาบัตร คัมเครื่อง มือ และคัมตัวคนจับ สัตว์น้ำทุกสิ่งทุกอย่างในมณฑลนครศรีธรรมราชให้เหมาะแก่ภูมิประเทศสืบไป จึงได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกยึดตราเก็บค่าน้ำ ในกฎเสนาบดีตั้งยึดตราเก็บอากรค่าน้ำตามวิธีใน พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ศก ๓๒๐ ซึ่งตรา และประกาศแก้ไขเก็บค่าโง่พวงใน มณฑลนคร ศรีธรรม ราชใน ศก ๓๒๐ นั้นเสีย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งยึดตราเก็บอากรค่าน้ำนมณฑลนครศรีธรรมราชวิธีใหม่ใช้ตั้งมรยข้อเครื่องมือและยึดตราข้อไปดังนี้ คือ

ประกาศตั้งศาลเมืองศรีโสภณ

ด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ดำรัสเหนือเกล้าฯ ตั้งว่า เมืองศรีโสภณยังไม่มีศาลประจำสำหรับชำระคดี ถ้าราษฎรมาคัดต้องไปยื่นฟ้องยังศาลมณฑลบรรพกาลเมืองพระตะบอง และต้องเรียกตัวจำเลยมาตั้งพยาบาลจากเมืองศรีโสภณไปพิจารณาที่เมืองพระตะบอง ทรงพระราชดำริเห็นว่า ระยะทางที่จะไปมาจากเมืองศรีโสภณถึงเมืองพระตะบองห่างไกล ย่อมเกิดความลำบากเดือดร้อนแก่ผู้มีคดีพยาบาลอยู่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ โหนั่งศาลประจำสำหรับเมืองศรีโสภณขึ้นศาลหนึ่ง ให้มีอำนาจอย่างศาลแขวงชั้นที่ ๓ ชำระคดีที่มีทุนทรัพย์ไม่เกิน ๑๐๐๐ บาท กำหนดโทษอาญาจำไม่เกิน ๓ ปี ตามประกาศแก่พระธรรมนูญศาลหัวเมือง ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ร.ศ. ๑๓๖ ถ้าความมีทุนทรัพย์เกินกว่า ๑๐๐๐ บาท หรือกำหนดโทษอาญาเกินกว่า ๓ ปี จึงให้ราษฎรไปฟ้องร้องกันยังศาลมณฑลบรรพกาล

ประกาศมาณวันที่ ๒๐ ธันวาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๓ เป็นวันที่ ๑๓๑๑๘ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศยกเงินการเก็บเงิน

ความค่าไวยาสุบค่าไว้ช้อยและค่าอากรสมพักศร

ในอำเภอหน้าป่าดมณฑลพิษณุโลก

พระเจ้าน้อยยาเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งว่า ได้ทรงทราบผู้ตลอดของสุพระบาทว่า ในท้องที่อำเภอหน้าป่าดมณฑล

พิศณุโลกเป็นท้องที่กันดาร ราษฎรประกอบกรเพาะปลูกไม่ค่อยได้ผล
เป็นการอดคอดัดขี้ดองอยู่ เพราะณ^๕หน^๕ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเว้น
การเก็บเงินอากรค่าที่ คือ ๑ ค่านา ๒ ค่าไร่ยาสูบ ๓ ค่าไร่ข้าว ๔ อากร
ต้มผักคร^๕ในท้องที่ อำเภอหน้าป่าด^๕ไว้เพื่อเป็นการบำรุงแก่ราษฎรในท้องที่นั้น
คำสั่งว่าการมหาดไทย

วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน รัตนโกสินทรศก ๑๒๓๓

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ประกาศขยายเขตไร่ออก ในน^๕ด^๕ที่^๕ดิน

มณฑลกรุงเท^๕พ^๕ฯ ร^๕ัตน^๕โก^๕สิ^๕น^๕ทร^๕ศ^๕ก^๕ ๑๒๓๓

เจ้าพระยาเทเวศร์วงษ์วิวัฒน์^๕ เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ มีพระ
บรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้
ทราบทั่วกันว่า การขอ^๕ออก^๕โฉนด^๕ที่^๕ดิน^๕ใน^๕มณฑล^๕กรุง^๕เท^๕พ^๕ฯ นั้น กองข้า^๕ห^๕ด^๕วง
เกษตรได้ทำการสำเร็จแล้วไปตามประกาศไว้ก่อนโดยมาก ตกค้างอยู่
บ้างเล็กน้อยบ้างตำบล ในระ^๕ต^๕แ^๕ง^๕หน^๕า^๕นี้^๕สมควร^๕จะ^๕ขยาย^๕เขต^๕ไร่^๕จังหวัด
ซึ่งกองข้า^๕ห^๕ด^๕วง^๕เกษตร^๕จัก^๕ได้^๕ทำ^๕การ^๕นั้น^๕ให้^๕ใหญ่^๕ออก^๕ไป^๕ได้^๕อีก

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาพระราชพิบัติ^๕วิ^๕มา^๕ต^๕ ข้า^๕ห^๕ด^๕วง
เกษตรจัดการที่ดินแก่เจ้าพนักงานเป็นผู้ช่วยออกไปทำการสำรวจเขตไร่^๕ที่^๕เพื่อ
ออก^๕โฉนด^๕ที่^๕ดิน^๕ใน^๕ตำบล^๕ ซึ่ง^๕ค้าง^๕อยู่^๕ใน^๕แขวง^๕มณฑล^๕กรุง^๕เท^๕พ^๕ฯ และตำบลที่จะ
ได้ขยายเขตไร่ทำการออกไปดังนี้ คือ

๑๘/10/2566

เมืองประทุมธานี ๑ จังหวัด

ตั้งแต่เขตรเมืองธัญบุรีตลอดมาจดด้านหน้าเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก ข้างใต้ค้
พรหมแดนเมืองนนทบุรีตลอดขึ้นไปจดพรหมแดนเมืองกรุงเก่าเป็นที่สุดข้างเหนือ

เมืองมีนบุรี ๒ อำเภอ

- (๑) อำเภอเมือง
- (๒) อำเภอหนองจอก

เมืองกรุงเทพฯ ๓ อำเภอ

- (๑) อำเภอบางเขน

เมืองสมุทรปราการ ๓ อำเภอ

(๑) อำเภอบางเหี้ยใหญ่ (เหนือคตของลำโรง) ให้ข้าหลวงเจ้าพนักงาน
และราษฎรผู้ถือที่ดินประพฤติก่อและจัดการตามประกาศเรื่องที่ดินซึ่งตั้งวันที่ ๓
พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๐ ประกาศออกโฉนดที่ดินตั้งวันที่ ๑๕ กันยายน
รัตนโกสินทรศก ๑๒๐ กฎเสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการตั้งวันที่ ๑๗ กันยายน
รัตนโกสินทรศก ๑๒๐ กับประกาศออกโฉนดที่ดินมณฑลกรุงเทพฯ ตั้ง
วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๐ นั้นจึงทุกประการ
ประกาศมาณวันที่ ๑๖ ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

(ลงนาม) เทเวศร์วงษ์วิวัฒน์

เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ

แจ้งความกระทรวงการต่างประเทศ

ด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศแจ้งความให้ทราบว่
มองซิเออร์ ด็องโคโซน อุปทูตเบดเยี่ยมมีหนังสือมายังกระทรวงการต่าง
ประเทศตั้งวันที่ ๒๑๓๓ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๓ โดยคำสั่งของรัฐบาลเบดเยี่ยม

แจ้งความมาว่า ประเทศธิปไตยปักปันอาณาเขตเห็นชอบด้วยหนังสือสัญญาจำกัด
ตามกมัตตราภาษีแห่งนานาประเทศ ซึ่งได้ประชุมลงชื่อกันไว้ ที่กรุงบรัสเซล
เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม รัตนโกสินทรศก ๑๐๘ แล้ว

คำกล่าวว่าการต่างประเทศ

วันที่ ๓๐ ธันวาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๓

(ตงพระนาม) เสด็จวงษ์วิโรประการ

เสด็จมาตั้งว่าการต่างประเทศ

ประกาศลดค่าตัวทาสในมณฑลบูรพา

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ ประกาศทราบทั่วกันว่า
พระยาศุภราชธรรมนิเทศ ข้าหลวงเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลบูรพา
นำความ กราบบังคมทูล พระกรุณาทราบ ว่า ต่อของข้าพระพุทธเจ้า ในมณฑล
บูรพาทุกวันนี้ ผู้คนพดเมืองที่ยังเป็นทาสยังมีมากอยู่ ขอเรียนพระราชปฏิบััติ
ว่าฉันใด จะให้ทาสในมณฑลนั้น ตดน้อยหมดไปได้ โดยเร็วขึ้นกว่าแต่ก่อน
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ครั้นพระราชบัญญัติคนขึ้นสำหรับใช้ใน
มณฑลบูรพา มีข้อความต่อไปดังนี้ ว่า

มาตรา ๓ บรรดาทาสที่ยังอยู่ในเรือนเบี้ยในมณฑลบูรพานั้น ให้
เจ้าเงินลดค่าตัวทาสเดือนละ ๔ บาทเศษขึ้นไปจนกว่าจะหมดค่าตัว

ให้นับกำหนดที่จะลดค่าตัวทาสตามความที่ไว้ในมาตรานี้ ตั้งแต่เดือน
พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๓ นี้เป็นต้นไป

มาตรา ๒ บรรดา ลูกทาส ให้นับว่าเป็นไทย

มาตรา ๑๘/๑ บรรดาทาสที่เป็นไทยแล้วเกิด หรือ ผู้หญิงมีได้เป็นทาสก็ด

ห้ามมิให้ขายตัวเป็นทาสต่อไป เว้นไว้แต่ผู้ซึ่งยังเป็นทาสอยู่ ถ้าจะเปลี่ยน
เจ้าเงินเปลี่ยนได้

มาตรา ๕ ถ้าคำสัญญาเป็นลูกจ้างรับใช้การงานต่อกันโดยลูกจ้างรับเงิน
ล่วงหน้าไปก่อนนั้น ห้ามมิให้กำหนดค่าจ้างต่ำกว่าเดือนละ ๕ บาท

ประกาศมาณวันที่ ๘ เดือนมกราคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๓ เป็นวันที่
ที่ ๑๓๒๐๘ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ข้อบังคับว่าด้วยอำนาจและกำหนด

สำหรับตั้งโทษพดตระเวนในมณฑลภูเก็ต

พระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จทรงดำรงราชานุภาพเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
รับพระบรมราชโองการให้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศ
ให้ทราบทั่วกันว่า การตั้งโทษพดตระเวนในมณฑลภูเก็ตซึ่งใช้ อยู่ในเวลานี้
ยังไม่เป็นกำหนดแน่นอน สมควรจะมีข้อบังคับสำหรับตั้งโทษพดตระเวนใน
มณฑลภูเก็ตให้เป็นระเบียบต่อไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้
ข้อบังคับสำหรับตั้งโทษพดตระเวน ตั้งแจ้งอยู่ใน ราชกิจจานุเบกษา
แผ่นที่ ๕๐ หน้า ๘๔๑ -ถึงวันที่ ๑๓ เดือนมีนาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๒ นั้น
เป็นข้อบังคับสำหรับใช้ในกาตั้งโทษพดตระเวนในมณฑลภูเก็ตสืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๘ มกราคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๓ เป็นวันที่ ๑๓๒๐๖
ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

ประกาศจัดการป้องกันกาฬโรค

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์
พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

ด้วยบัดนี้ในกาฬโรคได้เกิดขึ้นแต่ในเมืองสิงคโปร์ และเป็นโรคที่มี
ชุกชุมในเมืองชองกะและเมืองอื่น ๆ จึงมีพระราชประสงค์จะจัดการป้องกันไม่ให้
โรคเช่นนี้แพร่ขยายตามมาถึงพระราชอาณาจักรนี้ได้

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติประกาศให้ทราบ
ทั่วกันดังนี้

ข้อ ๑ ให้จัดเกาะพระเป็นที่สำหรับทำการด้านป้องกันโรคภัยอันตรายและ
เป็นที่ทำการตรวจโรคตามข้อบังคับในพระราชบัญญัตินี้

ข้อ ๒ เรือดำหนึ่งดำใดซึ่งออกจากเมืองสิงคโปร์ถูกเมืองชองกะเกาะ
ท่าใด ๆ ในประเทศจีนมาถึงน่านน้ำสยามในวันฤกษ์ในภายหลังวันที่ได้ประกาศ
พระราชบัญญัตินี้ ต้องแวะจอดที่ท่าบนบกก่อนที่จะได้รับใบอนุญาตของด้าน
ป้องกันโรคภัยอันตรายให้ เขยเข้ามาได้นั้น ต้องรอหรืออยู่ก่อนจะครบกำหนด
เวลา ๗ วันเต็ม นับตั้งแต่วันที่เรือออกมาจากท่าฤกษ์จนกว่าเจ้าพนักงานแพทย์
จะอนุญาตให้เข้ามา

ข้อ ๓ เรือดำหนึ่งดำใดมาจากสิงคโปร์ ถูกเมืองชองกะเกาะมาจากเมือง
ท่าใด ๆ ในประเทศจีน เมื่อถึงน่านน้ำสยามตั้งแต่เวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนพระ
อาทิตย์ตก ต้องซักล้างตามธรรมเนียมเรือที่ต้องตรวจโรคฤกษ์เห็นต้องที่เส้า
หน้า และตั้งแต่เวลาพระอาทิตย์ตกจนพระอาทิตย์ขึ้นต้องซักโคลนแดงที่เส้าหน้า

แต่ต้องแต่งสิ่งสำคัญอื่น นิตถอตไป จนกว่า จะได้รับใบอนุญาตของท่าน บ็องกันภาพโรคมัยนัตราย

แต่ที่ท่านทำการตรวจโรคก็จะได้ ชักธงและโคมแต่งสิ่งสำคัญเช่นเดียวกัน ถลตตในเวลาที่จะใช้ พระราชบัญญัตินี้

ข้อ ๔ ห้ามไม่ให้บุคคลผู้ใดนอกจากพนักงานแพทย์ ญาติ ผู้ช่วยของเจ้าพนักงานแพทย์นั้น ทำการไปมาติดต่อจากเรือดำไต ๆ ซึ่งมาจากเมืองสิงคโปร์ ฤาเมืองย่องกงฤาจากเมืองท่าไต ๆ ใน ประเทศจีนไปยังฝั่ง ฤาจากฝั่งไป ยังเรือดำนั้น ฤาจากเรือดำนั้นไปยังเรือดำอื่น ๆ ฤาจากเรือดำอื่น ๆ ไปยัง เรือดำนั้น ก่อนเรือดำนั้นได้รับใบอนุญาต ของท่านบ็องกันโรคมัยนัตรายให้ เหยงเข้ามาได้นั้น เว้นอันตราย

ข้อ ๕ ผู้เป็นนายเรือฤาคนผู้ใด ซึ่งเป็นผู้บังคับการในเรือดำหนึ่ง ถ้าได้ต้องจอดพักอยู่ ตามกำหนดกัที่ท่านบ็องกันโรคมัยนัตรายนั้น ต้องแจ้ง กิจการด้วยส่วนเรือและส่วนเวลาที่ได้ เติมน้ำเข้ามาตามทาง และส่วนการมีไข้เจ็บ ฤาไม่มีอย่างใดในบรรดาคนเรือและคนโดยสารและทั้งเหตุการณ์อื่น ๆ แก่ เจ้าพนักงานแพทย์ตามที่พนักงานผู้นั้นจะต้องการ และต้องตอบคำถามต่าง ๆ ที่เจ้าพนักงานแพทย์จะถามนั้น โดยความจริงและโดยถ้อยคำดี และถ้าเจ้าพนักงาน แพทย์จะ ต้องการให้ ตรวจเรือและเครื่องใช้ อันสมควร สำหรับสิ่งคนโดยสาร และคนลูกเรือบนบกที่ท่านบ็องกันโรคมัยนัตรายนั้น ก็ต้องจัดให้และทั้งต้อง ช่วยเจ้าพนักงานแพทย์ตามสมควรในทางอื่น ๆ ทั่วไป เพื่อให้เจ้าพนักงาน ผู้นั้นได้ตรวจออกใบอนุญาตของท่าน บ็องกันโรคมัยนัตราย สำหรับเรือ ดำนั้น ด้วย

ข้อ ๖ เจ้าพนักงานแพทย มีอำนาจที่จะขึ้นไปบนเรือที่มาถึงหน้าท่า ยาม
ได้ทุกลำ และตรวจบรรดาคนที่อยู่ในเรือนั้นได้ท่วงหน้า และถ้าเห็นสมควร
จะเรียกตรวจโดยสำคัญแจ้งด้วยการไขแจบลำสำหรับเรือ หนังสือแจ้งจำนวน
คนอพยบจากหนังสืออื่น ๆ ซึ่งเจ้าพนักงานแพทยจะต้องการตรวจ เพื่อให้
จัดการออกใบอนุญาตของท่านบ่อกัน โรคภยันตรายนั้นด้วย ก็ได้ และ
เจ้าพนักงานแพทยจะต้องทำการ โดยทางที่ถูกต้องด้วยกฎหมายตามที่เห็นสมควร
ต้องทำ เพื่อให้รู้ว่าความสะอาดเรียบร้อยใน เรือและในบรรดาคนใน
เรือนั้น ๆ มีอยู่เป็นอย่างไร

ข้อ ๗ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานศุลกากร ซึ่งทำการในหน้าที่ อยู่เกาะ
ตั้ง ซึ่ง ฤาอ่าง สีดาฤาเมืองสมุทรปราการอนุญาตให้เรือลำ หนึ่งลำใดที่มาจากเมือง
สิงคโปร์ ฤา เมืองช่องทางจาก เมือง ท่าไต่ ๆ ในประเทศจีนที่ไม่ได้แสดง
ใบอนุญาตบอกความบริสุทธิ์จาก โรคอันที่ควรจะได้รับจากเกาะพระนั้น ถ้าเพียง
ถ่าย ดินค้าที่ เกาะตั้ง ฤาอ่าง สีดา ฤาแผ่นดิน เคยเข้ามากรุงเทพ ฯ เป็นอันขาด
แต่บรรดาเรือที่จะได้แสดง ใบอนุญาตเช่นนั้นให้ตรวจดูแล้ว จึงจะยอมให้ค้า
ถ่ายถ่ายสินค้าที่เกาะตั้ง ฤาอ่าง สีดา และเคยเข้ามายังกรุงเทพ ฯ ฤาคำบดอื่น ๆ
ได้ ไม่ต้องมีการตรวจอีก

ข้อ ๘ ให้เจ้าพนักงานแพทยมีอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ จัดการตาม
ที่จะเห็นสมควรในบรรดาเรือฤากันทั้งหลายอันมีโรคติดมานั้น เพื่อบ่อกัน
ไม่ให้ โรคแพร่หลายได้ต่อไป

ข้อ ๙ ผู้ใดที่กระทำความละเมิดฤาช่วย กระทำ ความ ละเมิด อย่างหนึ่ง

08/10/25๓6

อย่างไรต่อพระราชบัญญัติ และทั้งผู้เป็นนายเรือถูกกับคนถูกลูก โจรซึ่งมีอำนาจ
บังคับการของเรือใหญ่ๆเรือเล็กถ้าใด ๆ ที่ได้ความระแวงนั้นเกิดขึ้นก็ ฎ
เป็นเรือที่ได้ ใช้อย่างหนึ่งอย่างใดในการอันเป็นความระแวงนั้นนักก็ ผู้
จะต้องต่างคนมีโทษปรับเป็นเงินไม่เกิน ๕๐๐๐ บาท ฎโทษจำขังไม่เกิน
กำหนดเวลา ๒ เดือนถ้าต้องรับโทษทั้งสองสถานนั้น

ข้อ ๓๐ บรรดาเงินค่าใช้ จ่ายอันมี ชั้นที่ รัฐบาลได้ ออกไปเพื่อใดในการ
รักษาเตียงคนที่ได้ เอาขึ้นจากเรือใบพักอยู่ที่บ้าน เมืองกันโรค ภัยอันตรายที่ เกาะ
พระนั้น ผู้ที่เป็นเชยนต์ของเรือเหล่านั้นต้อง ใช้จ่ายเงินให้ แก่รัฐบาลทั้งสิ้น

ข้อ ๓๑ พระราชบัญญัตินี้ ให้ให้นาบตีกระทรวงนครบาล เป็นเจ้าหน้าที่
จัดการพร้อมด้วยความช่วยเหลือหนุนของกรมทหารเรือ ให้เป็นอันใช้ได้ตลอด
ทุกประการ

ข้อ ๓๒ ประกาศพระราชบัญญัติลงที่ ๓ กันยายน และประกาศที่แก้ไข
ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๓ นั้น ให้ยกเลิกเสีย

ประกาศมาณวันอาทิตย์ที่ ๒๒ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๓
เป็นวันที่ ๑๓๒๒๓ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศห้ามไม่ให้ ศึกษาศาสตร์เฉพาะ

จึงหือตามถนนหรือบนสะพานและบริเวณตอเกี่ยว

จึงบนสะพานในเมืองนครเชียงใหม่

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
รับพระบรมราชโองการใส่เกล้า ๆ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศ
ทราบทั่วกันว่า

๑ ด้วยความความในประกาศลงวันที่ ๗ สิงหาคม รัตนโกสินทรศก ๓๓๘
ความว่า เมื่อ ข้าหลวงใหญ่ กับข้าหลวง ยุติธรรม มณฑลพายัพ พร้อมกัน
เห็นว่า จะมีกฎหมายอย่างใดสำหรับใช้ ในมณฑลพายัพทั่วไปแล้ว ให้ร่าง
ประกาศนั้นส่งตงมาขอรับพระราชทานพระบรม ราชานุญาตแล้ว จึงให้ ออก
เป็นกฎหมายได้นั้น

๒ บัดนี้ พระยาศรีสุทธีวิเศษศรีศักดิ์ข้าหลวงใหญ่พร้อมด้วย พระยาเจริญ
ราชไมตรี ข้าหลวงยุติธรรมมณฑลพายัพ มีบอกมากกราบบังคมทูลพระกรุณา
ว่า ได้สังเกตเห็นว่า ตามถนนในเวียงนอกเวียงเมืองนครเชียงใหม่และบน
สะพานแม่น้ำปิง มีผู้คอยรับรถวิ่งมาหื้อทำให้เกิดอันตรายแก่คนเดินทาง และ
เปนเหตุให้ สะพานและ ถนนหนทาง ชำรุดทรุดโทรมเสียหาย เห็นพร้อมกันว่า
ควรออกข้อบังคับห้าม มีความระข้อ ขอรับพระราชทานพระบรมราชานุญาต
ใช้เป็นกฎหมายสืบไป

๓ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้
ข้อบังคับ ซึ่งข้าหลวงใหญ่และข้าหลวงยุติธรรม มณฑลพายัพ ส่งมาขอรับพระ
ราชทานพระบรม ราชานุญาต ต่อท้ายประกาศนี้เป็นกฎหมายสืบไป

(ตงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๑๘ มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๓

เป็นวันที่ ๐๘/๑๐/๒๕๖๖ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ข้อบังคับห้ามไม่ให้ขุดบดตัวพาหะ
วิ่งห้อยตามถนนหรือบนสะพานและข้ามรถด้วยวงเวียน
วิ่งบนสะพานในเมืองนครเชียงใหม่

พระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์ข้าหลวงใหญ่ พระยาเจริญ ราชไมตรีข้าหลวง
ยุติธรรม มณฑลพายัพพร้อมกัน ได้สังเกตเห็นว่า ตามถนนในเวียงนอกเวียง
และบนสะพาน แม่น้ำปิงเมืองนครเชียงใหม่ มีผู้ขุดบดตัวพาหะวิ่งมาห้อย ทำให้
เกิดอันตรายแก่คนเดินทางและเป็นเหตุให้สะพานระกอนหนทางชำรุดทรุดโทรม
เสียหาย เห็นพร้อมกันว่า ควรออกข้อบังคับห้าม จึงได้นำความขึ้นกราบ
บบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว มีพระบรมราชโองการ
โปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ออกข้อบังคับฉบับนี้ห้าม
และให้ใช้ เป็นกฎหมายสำหรับใช้ ในเมืองนครเชียงใหม่สืบไป มีข้อความ
ต่อไปนี้

- ข้อ ๑ คงแคว้นออกข้อบังคับนี้คนหนึ่งเป็นต้นไป ห้ามมิให้ผู้ใด
ขุดบดตัวพาหะ ม้า, โด, กระบือ, วิ่งห้อยตามถนนหรือบนสะพาน
- ข้อ ๒ ห้ามมิให้ผู้ใดขุดบดล้อเกวียนวิ่งบนสะพาน
- ข้อ ๓ ถ้าผู้ใดฝ่าฝืนทำผิดข้อบังคับนี้ จะต้องปรับใหม่เป็นเงินพินัยไม่
เกิน ๒๐ บาท หรือจำขังไม่เกิน ๓ เดือน
- ข้อ ๔ ที่ซึ่งห้ามตามข้อบังคับนี้ คือ ถนนในเวียงทุกสาย ถนนเจริญ
ประเทศ, ถนนท่าแพ, ถนนราชวงศ์, ถนนวิศิษฐานนท์, ถนนริม
น้ำฝางตะวันออก ตั้งแต่วัดสี่โมง ไปถึงสนามแข่งม้าขึ้นท่าตัดขอบ กับสะพาน
ข้ามแม่น้ำปิง

ข้อ ๕ ให้แขวง, แคว้น, แก่บ้าน, และพดคำวจภูธร เป็นผู้ดูแลตรวจ
ตราจับกุมผู้กระทำความผิดของฉบับนี้

วันที่ ๑๘ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๓๓

ประกาศกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ว่าด้วยการออกใช้ธนบัตรอย่างใหม่

ด้วยตามมาตรา ๑๗ ของพระราชบัญญัติธนบัตร ๕ ยามรัตนโกสินทรศก ๑๒๑๑
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ มีอำนาจ
ออกประกาศแก่ฎฎได้ โดยดงพิมพ์แจ้งความในหนังสือราชกิจจานุเบกษา

ฉบับนี้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติประกาศให้ทราบทั่วกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กรมธนบัตรจะได้ตั้งมีเจ้าหน้าที่รับธนบัตรรุ่นใหม่ออกใช้ในเร็ว ๆ
วันนี้ คือ ธนบัตรราคาใบละ ๑๐ บาท ใบละ ๒๐ บาท ใบละ ๑๐๐ บาท

ข้อ ๒ ธนบัตรรุ่นใหม่ มีรูปพรรณต้นฐานคล้ายคลึง กับธนบัตรที่
ออกใช้แล้ว ทั้งลักษณะและสี แปรต่างกันแต่ที่พิมพ์แล้วจะออกใช้
จะเย็บแต่ตั้งราคาของธนบัตรนั้นด้วย ส่วนพื้นที่เป็นสีจางอย่างธนบัตรแต่ก่อน
ได้เปลี่ยนเป็นลายกถึงอย่างละเอียดขึ้น

ข้อ ๓ ธนบัตรใหม่จะตั้งต้นแต่หน้าเบอร์ดังต่อไปนี้

ราคา ๑๐ บาท หน้าเบอร์ ๑ - ๑๐๐๐๓

ราคา ๒๐ บาท หน้าเบอร์ ๑ - ๑๐๐๐๓

ราคา ๑๐๐ บาท หน้าเบอร์ ๑ - ๑๕๐๐๓

ข้อ ๕ จำนวนชนบัตริ์ทั้งหลายที่ได้ออกไปแล้ว ก็ให้เป็นอันใช้ได้อยู่
ด้วยกันกับชนบัตริ์ใหม่

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ มกราคม วันนโกสินทรศก ๑๒๓๓

(ตงพระนาม) มหิศรราชหฤทัย

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ประกาศให้ ใช้พระราชบัญญัติเก็บเงิน
ค่าราชการวันนโกสินทรศก ๑๒๑๐ และมีอัตราให้เก็บ
เส่มอหน้ากั้นคนละ ๕ บาทในมณฑลนครราชสีมา

พระเจ้าอนัองยาเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
รับพระบรมราชโองการได้เกล้า ๆ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ สั่งว่า
ด้วยตามความในมาตรา ๑ แห่งพระราชบัญญัติเก็บเงินค่าราชการวันนโกสินทร
ศก ๑๒๑๐ มีว่าจะให้ ใช้พระราชบัญญัติในหัวเมืองมณฑลโคเมือโค เมื่อได้
ประกาศในหนังสือพิมพ์ราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญแล้ว จึงให้ ใช้พระราช
บัญญัติในหัวเมืองมณฑลนั้น และตามความในมาตรา ๔ มีว่าอัตราเงินค่า
ราชการให้ กำหนดอย่างสูงเก็บคนหนึ่งเพียงปีละ ๒ บาทมิให้เกินอัตรานั้น แต่
ที่ใดถ้าเสนาบดีจะเห็นสมควรเก็บตดงเท่าใดก็ได้ หรือที่ใดยังเก็บโดยอัตรา
ต่ำอยู่ เห็นสมควรจะขึ้นเงินค่าราชการก็ได้ เมื่อได้ รับพระราชทาน พระบรม
ราชานุญาตให้ ประกาศในหนังสือพิมพ์ราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้มีอำนาจ
ที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงอัตราเงินค่าราชการในที่นั้น ๆ ได้เช่น

บัดนี้ทรงพระราชดำริ เห็นว่าการเก็บเงินค่าราชการในมณฑลนครราชสีมา
ซึ่งได้ จัก เก็บอยู่ ทุกวันนี้ยัง หาได้ เก็บให้เป็นระเบียบตามพระราช บัญ ญัติการ

เก็บเงินค่าราชการไม่ ยังกงเก็บตามอัตราและวิธีที่เจ้าหมื่นนาย ของเลขแต่ชั้น
 ก่อนได้เคยเรียก เก็บ เป็นเลขส่งร้อยแต่ชั้น เดิมมี อัตราไม่ เด่มอหน้า กันเป็น การ
 ด่าปากแก่ไพร่ผู้ จะเสียเงินและด่าปากแก่ เจ้าพนักงานผู้ จัดการเก็บด้วย ทรง
 พระราชดำริเห็นว่า ด่มควรจะจัด เก็บเงินค่า ราชการใน มณฑลนคร ราช สู้มา
 ให้ เป็นระเบียบตามพระราชบัญญัติการเก็บเงินค่าราชการรัตน โกสินทรศก ๑๒๐
 ต่อไป เพราะฉะนั้นทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ใช้พระราชบัญญัติการเก็บ
 เงินค่าราชการรัตน โกสินทรศก ๑๒๐ ในมณฑลนครราช สู้มา ให้ยกเลิกวิธีและ
 อัตราที่เคยเก็บเป็นเงินส่งร้อยมานั้นเสีย ให้คงเก็บเงินค่าราชการแก่ชายฉกรรจ์
 ใน มณฑล นคร ราช สู้มา ตาม พระราช บัญญัติ การ เก็บเงิน ค่า ราช การ
 รัตน โกสินทร ศก ๑๒๐ ให้ได้มอ หน้า กัน มีอัตราคน หนึ่ง บัตะ ๕ บาทตั้งแต่
 ศก ๑๒๕ เป็นต้นไป

ศาลาว่าการมหาดไทย
 ประกาศมาณวันที่ ๓๑ ธันวาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๓๓
 (ลงนาม) พระยาศรีวิฑูรเทพ
 ราชปลัดทูลฉลอง

ประกาศเพิ่มอัตราเก็บเงินค่าราชการ

ในมณฑลนครศรีธรรมราช, มณฑลชุมพร, มณฑลภูเก็ต

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
 รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สั่งว่า ด้วย
 ตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการเก็บเงินค่าราชการรัตนโกสินทร
 ศก ๑๒๐ มีว่า ^{๐๑/10/2566} อัตราเงินค่าราชการที่จะเก็บให้ มีกำหนดเก็บอย่างสูงเพียงคนหนึ่ง
 บัตะ ๕ บาท แต่ที่ใดถ้าเสนาบดีเห็นสมควรจะเก็บลดลงเท่าใดก็ได้ หรือที่ใด

ยังเก็บอัตราค่าอยู่เห็นสมควรจะขึ้นอัตราอีก เมื่อได้รับพระราชทานพระบรม
ราชานุญาตให้ประกาศในหนังสือพิมพ์ราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้มีอำนาจที่จะ
เปลี่ยนแปลงแก้ไขอัตราเงินค่าราชการในที่นั้น ๆ ได้เช่น

บัดนี้ ทรงพระราชดำริเห็นว่าอัตราเก็บเงินค่าราชการในมณฑลนครศรี
ธรรมราช, มณฑลชุมพร, มณฑลภูเก็ต, ที่ได้เก็บอยู่ทุกวันนี้คงได้เก็บเพียง
๒ บาท เป็นอัตรากาหรือน้อยกว่าในมณฑลอื่นอยู่ และในโอกาสการทำ
มาหากินและการค้าขายใน มณฑลนครศรีธรรมราช, มณฑลชุมพร, มณฑล
ภูเก็ต, เป็นการเจริญสมควรที่จะเพิ่ม อัตราเก็บเงินค่าราชการขึ้น เพราะ
ฉะนั้นในศก ๑๒๔ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เพิ่ม อัตรา เก็บเงินค่า
ราชการในมณฑล นครศรีธรรมราช, มณฑลชุมพร, ขึ้นอีก ๒ บาทเป็น ๔ บาท
ในมณฑลภูเก็ตเพิ่มอีก ๑ บาทเป็น ๓ บาทต่อไป

ศาลาว่าการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ ธันวาคมรัตนโกสินทร ศก ๑๒๓

(ลงนาม) พระยาศรีวิฑูเทพ

ราชปลัดทูลฉลอง

ประกาศยกเว้นการเก็บค่าอาชญาบัตร
คุ้มครองมือหน้าจัดในมณฑลนครศรีธรรมราช
มณฑลชุมพร, มณฑลภูเก็ต, ในการที่ได้เพิ่มอัตรา
เก็บเงินค่าราชการ

ค. น.

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

08/10/2566

รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สั่งว่า ด้วย

ตามความในประกาศลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ร.ศ. ๓๒๓ ให้เพิ่มอัตราเงินค่า
ราชการในมณฑลนครศรีธรรมราชชั้นอีก ๒ บาทแปน ๔ บาท มณฑลชุมพร
ชั้นอีก ๒ บาทแปน ๔ บาท มณฑลภูเก็ตชั้นอีก ๓ บาทแปน ๓ บาทนั้น ทรง
พระราชดำริเห็นว่าสมควรจะยกเว้นการเก็บภาษีอากรบาง ประเภทในมณฑล
นครศรีธรรมราช, มณฑลชุมพร, มณฑลภูเก็ต, ไว้เพื่อเป็นการบำรุง,
แก่ราษฎรเหล่านั้น เพราะฉะนั้นตั้งแต่ศก ๓๒๔ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
ยกเว้นการเก็บอากร ค่าน้ำในประเภท ค่าอาชญาบัตร คุ่มเคียวมีหน้าจัต และ
ค่าอาชญาบัตรคุ่มตัวใช้เคียวมีหน้าจัตและน้ำเค็มในมณฑลนครศรีธรรมราช,
มณฑลชุมพร, มณฑลภูเก็ต, ไม่เก็บต่อไป

คำกล่าวการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ ธันวาคม รัตนโกสินทรศก ๓๒๓

(ลงนาม) พระยาศรีธรรมา

ราชปลัดทูลฉลอง

ประกาศยกเว้นการเก็บค่าสัมพัทธ์

ในมณฑลนครราชสีมาในกรณีที่ได้อำนาจเงินค่าราชการ
ให้เต็มหน้ากัน

พระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จทรงดำรงราชานุภาพดนาบคักกระทรวงมหาดไทย
รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งว่า ด้วย
ตามความในประกาศลงวันที่ ๓๓ ธันวาคมศก ๓๒๓ ให้ ใช้พระราชบัญญัติเก็บเงิน
ค่าราชการ รัตนโกสินทร ศก ๓๒๐ ในมณฑลนครราชสีมา และให้คงเก็บเงิน

08/10/2566

คำราชการในมณฑลตามระเบียบพระราชบัญญัติ ให้ได้มอหนากหม้อตรา
คนหนึ่งบดะ ๔ บาทนั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่าสมควรจะยกเว้นการเก็บ
ภาษีอากรในมณฑลนครราชสีมา เพื่อเป็นการบำรุงแก่ราษฎรเหล่านั้น
เพราะฉะนั้นตั้งแต่ศก ๑๒๔ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเว้นการเก็บ
เงินอากรสัมพัทธ์ในมณฑลนครราชสีมาไว้ประเภทหนึ่งไม่ต้องเก็บต่อไป

สำเนาการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๓ มกราคม วันโกสินทรศก ๑๒๓

(ลงนาม) พระยาศรีสังเทพ

ราชปลัดทูลฉลอง

ประกาศว่าด้วยอำนาจ

ข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลภูเก็ตและอธิบดีผู้พิพาก
ษาศาลมณฑลภูเก็ตในการออกกฎหมายสำหรับ
ท้องที่มณฑลนั้น

พระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จทรงดำรงราชานุภาพเสด็จมาตั้งกระทรวงมหาดไทย
รับพระบรมราชโองการได้เกล้าได้กระหม่อม ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า
โปรดกระหม่อมให้ประกาศทราบทั่วกันว่า

ด้วยทรงพระราชดำริเห็นว่า มณฑลภูเก็ตเป็นมณฑลไกลจากกรุงเทพ
มหานคร บางทีมีการบางอย่าง เป็นการบังคับบัญชาอันด่วน ซึ่ง ข้าหลวงจำจะ
ต้องออกข้อบังคับให้ ใช้ เป็นกฎหมายสำหรับมณฑลนั้นให้ ทันท่วงทีแก่ราชการ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ข้าหลวงเทศาภิบาล
มณฑลภูเก็ตพร้อมด้วยอธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลภูเก็ต มีอำนาจออก
กฎหมายอนุโตมตามประกาศมณฑลพายัพ ฉบับตั้งวันที่ ๗ สิงหาคม
รัตนโกสินทรศก ๑๑๘ มีข้อความดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อข้าหลวงเทศาภิบาลกับอธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลพร้อมกัน
เห็นว่า ควรจะมีกฎหมายอย่างใดสำหรับใช้ในมณฑลภูเก็ตทั่วไปแล้ว ให้
พร้อมกันร่างกฎหมายนี้ส่งเข้าไปกรุงเทพมหานคร ขอรับพระราชทานพระ
บรมราชานุญาต เมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว จึงให้ใช้
เป็นกฎหมายได้

(๒) ถ้าเป็นการขัดแย้งกันระหว่าง ข้าหลวงเทศาภิบาลและอธิบดีผู้
พิพากษาศาลมณฑลเห็นพร้อมกันว่า เป็นการจำเป็นจะต้องออกกฎหมาย
นั้นโดยทันทีแล้ว ให้ประกาศเป็นกฎหมายใช้ได้ โดยทันที แต่กฎหมาย
เช่นนี้ต้องส่งเข้าไปกรุงเทพมหานคร เพื่อขอรับพระราชทานพระบรมราช
านุญาตภายในกำหนด ๖ เดือนอย่างหนึ่ง มีกำหนดโทษปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท
หรือจำขังไม่เกิน ๖ เดือน อย่างหนึ่ง ต้องไม่ฝ่าฝืนพระราชกำหนดกฎหมาย
อย่างหนึ่ง และต้องไม่ขัดกับหนังสือสัญญาทางพระราชไมตรีอย่างหนึ่ง

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๓ เป็น

วันที่ ๑๓๓๘๘ ๑๘/10/2566
ในรัชกาลปัจจุบัน

แจ้งความกระทรวงต่างประเทศ

ด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศแจ้งความให้ทราบทั่ว
 มอง ซีเออร์ คอมเตสประธานาธิบดีกรุงสต็อกโฮล์ม ผู้จัดการออฟฟิศ
 กตาง แห่งสภาตไปรณีย์ สยาม ซึ่งตั้งอยู่ที่กรุงเบินมิงห์เมืองมัยังกระทรวง
 การต่างประเทศ ตั้งวันที่ ๒๕ ธันวาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๓ ซึ่งแจ้งความตาม
 หนังสือที่เขาได้มีมาเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๓ ว่า ด้วย
 เรื่องเมืองเฮร์เตรียและเฮนาตี ในปกครองของรัฐบาลอิตาลี ๒ เมืองนี้
 เห็นชอบด้วยหนังสือสัญญาตไปรณีย์ สยาม ซึ่งได้ประชุมแล้วที่กรุง
 วอชิงตันเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน คศ ๑๓๖ ตามที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
 แล้วนั้น มาบัดนี้ได้รับคำขแจ้งต่อไปว่า เมืองเฮร์เตรียและเฮนาตีทั้ง ๒ เมืองนี้
 ได้จัดไว้ในจำพวกชั้นที่ ๗ ที่ได้กำหนดไว้ในข้อ ๓๕ แห่งหนังสือสัญญา
 ตไปรณีย์ สยาม สำหรับจำหน่าย ส่วน การใช้ ด้รย ของออฟฟิศนา ๆ
 ประเทศด้วยแล้ว

คำกล่าวการต่างประเทศ

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๓

(ตงพระนาม) เทวะวงษ์วโรประการ

เสนาบดีกระทรวงต่างประเทศ

ประกาศยกเว้นอากรต่าง ๆ

ในตำบลบ้านถาน, ตำบลคลองพุด, ตำบลเมือง ๆ ก่า

แพ่งเพ็ชร ให้เก็บแต่เงินค่าราชการบ่หนึ่งคนละ ๕ บาท

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ราษฎรในตำบล

บ้านถาน, ตำบลคลองพุด, ที่ตั้งที่ตำบลเมือง ๆ ก่าแพ่งเพ็ชร วัฒนทนต์นครสวรรค์

นี่ เป็นคนชาติเกรียงไกรโดยมาก มาปลงเรือนพอพักอ่าไ้รยอยู่ตามไ้ด้เขา
ปี ๑ ก็มักย้ายบ้านเรือนไปไม่ใคร่จะคิดตั้งอยู่ให้ เป็นหลัถกถานหม่นคงเหมือน
กับคนชาติอื่น ทั้งการท่ามาหาเลี้ยงชีพก็ยังไม่เป็นการอดคดัดขัดสนไม่บริบูรณ์
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ใ้ยกเว้นการเก็บภาษีอากรต่าง ๆ ในตำบล
บ้านด่าน, ตำบลคลองพลู, ทั้งที่อำเภอเมือง ๆ กำแพงเพชรไว้ให้คงเก็บแต่
เงินค่าราชการปี ๑ คนละ ๔ บาท ต่อไป

คำดำว่าการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓๓

(ลงนาม) พระยาศรีสุทโธ

ราชปลัดทูลฉลองกระทรวงมหาดไทย

ประกาศจัดการ ป้องกัน กาฬโรค

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงนครสวรรค์ฯ เสด็จตั้งกระทรวงนครบาล
รับพระบรมราชโองการไ้้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศ
แก่มหาชนให้ทราบทั่วกันว่า

ด้วยไข้กาฬโรค ซึ่งเป็นโรคอันพึงกลัว โดยเป็นโรคอย่างร้ายแรง ถ้า
มนุษย์หรือสัตว์เป็นขึ้นแล้วถึงตายรวดเร็วมากกว่ารักษาหาย และทั้งเป็นโรค
ที่ติดกันโดยง่าย โรคนี้เป็นอยู่ในเมืองต่างประเทศ คือ— เมืองจีนและอินเดีย
มาหลายปีแล้ว จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แพทย์สุขาภิบาลจัด
การตั้งด่านตรวจเรือกลไฟที่ค้าขาย มาจากเมืองที่เกิดโรค ป้องกันไม่
ให้ โรคแพร่หลายเข้ามาในพระราชอาณาเขตรไ้้เป็นหลายปี แต่โรคนี้ตาม
ตำราแพทย์ชาวยุโรปสันนิษฐานว่า เป็นโรคที่มีตัวสัตว์เกิดจากของโสโครก

08/10/2566

และหมแปนสี่ตัวตั้นเหตุที่นำตัวโรคไปจากตำบลหนึ่ง ถึงยังตำบลหนึ่งยังกว่า
 สัตว์อย่างอื่น ครั้นเมื่อเดือนธันวาคมเกิดมีฝนหลายมากชนที่ตำบลดังกล่าว
 และในกลางเดือนนั้นเองก็เกิดมีกาฬโรคขึ้นในตำบลนั้น วิชากรพยาบาล
 รักษาใช้ ถ้าไม่ได้จัดการป้องกันให้ถูกต้องรักษาพยาบาลตามใช้ธรรมด่า
 ใช้ ไม้ก็อาจเกิดกันต่อ ๆ เบนอันตรายทั้งครัวเรือน เป็นโรคนี้ตายอันพึง
 กัดอันเพราะคิดต่อกันได้ง่ายเช่นนั้น โดยทรงพระมหากรุณาแก่อาณาประชา
 ราชรัฐ เพื่อจะให้พ้นภคตมรณภัย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้
 แพทย์ศึกษาภิบาล พร้อมด้วยเจ้าพนักงานของตระเวนจัดการป้องกันโรคแพร่
 หลายโดยประการดังนี้ คือ

๑. ให้ตั้ง โรง พยาบาล สำหรับ พยาบาล โรคที่ติดกันได้ ชัน ที่ตำบล
 คตองसान เพื่อจะได้แยก คนที่ บ่อย เป็นกาฬโรครักษาพยาบาล ค้างหาก
 ไม่ให้ โรคแพร่หลายมากออกไปในโรงพยาบาลนั้น ให้มีแพทย์ไทยและ
 พนักงาน สำหรับพยาบาลใช้อยู่ ประจำพร้อม

๒. ในบริเวณที่โรงพยาบาล ให้แยกจัดที่คนอยู่ อาศัยไว้เป็นตงพแนก ๆ
 หนึ่งเป็นส่วนโรงสำหรับพยาบาลคนที่ป่วยไข้กาฬโรค อีกพแนกหนึ่งเป็นส่วน
 สำหรับคนที่ไต่ เกี่ยวข้อง เนื่องจากคนที่ป่วยเป็นกาฬโรคอาศรัย คือ ผู้
 ที่พยาบาลคนเป็นไข้กาฬโรคโดยไม่ได้ป่วย แต่เป็นที่ตั้งเสียอยู่ว่า ยังไม่
 สิ้นเขตรอายุไข้ ที่อาจคิดต่อกันได้ กล่าว คือ กำหนดภายใน ๓๐ วัน เพื่อให้
 อาศรัยอยู่ ค้างหาก จนสิ้นเขตรอายุไข้ อันจะคิดกันได้นั้นแล้ว จึงควรกลับไป
 ยงบ้านเรือนปะปนกับมหาชนที่ไม่ได้ เกี่ยวข้องแก่ผู้ ที่ป่วยไข้

๓. ในโรงพยาบาลคนป่วยเป็นไข้กาฬโรค แม่ ถาญาติ พี่น้องคนป่วย

จะไม่ร้องเกยใจเต็มใจสมัครเขาไปพยาบาลคนไข้เอง แพทย์ก็จะยอมให้ ไปอยู่
รักษาพยาบาล แต่ผู้พยาบาลนั้นจะไปจากโรงพยาบาลไม่ได้ จนกว่าแพทย์
จะตรวจเห็นว่า สันเขตรอายุไซ้ คัดตอกันนั้นก่อน

๕. ให้ มีแพทย์ที่ทราบอาการไข้กาฬโรคเป็นเจ้าหน้าที่ประจำห้องแถว
เมื่อเกิดมีไข้ ทั้งตั้งได้ว่าจะเป็นกาฬโรคขึ้นในตำบลใด ให้ ผู้ปกครองคนไข้
รีบนำข่าวแจ้งยังโรงพักของตระเวณที่ตั้ง อยู่ใกล้ เพื่อถ่วงตระเวณจะได้ รับ
แจ้งความให้แพทย์ประจำห้องแถวไปตรวจ ถ้าอาการเป็นกาฬโรคแน่แล้ว
ก็จะได้รับคนไข้ ไปรักษาพยาบาลในทันที เพื่อไม่ให้ โรคนี้ คัดตอกัน
อันตรายตลอดครอบครัว หรือว่าญาติผู้ใดจะสมัครไปพยาบาลใช้ตามความ
ข้อ ๓ ก็จะได้พาไปควมกับคนไข้ จัดให้ รักษาพยาบาลใหญ่ถ่วงตระเวณ
บาดไข้ ถ้าหากความผู้พยาบาลคนไข้ อยู่ก่อนเจ้าพนักงานตรวจโฉนบ
เรือน เจ้าพนักงานก็จะไปตรวจรักษา แม มีไซ้ คัดตอกันนั้น
ก็จะได้รับรักษาพยาบาลในทันทีไม่ให้ โรคกำเริบร้ายแรงมากไป ถ้าไม่มีอาการ
ป่วยไซ้ ก็จะโต ให้กลับจนมาขังบ้านเรือน ในกำหนด ๓๐ วัน ซึ่งเป็นเขตร
สันอายุไซ้ ที่คัดตอกัน ได้ นั้น

๕. ให้ มกของเจ้าพนักงานสำหรับชำระต่างบ้านเรือนตำบลที่เกิดไข้กาฬโรค
เพื่อให้ สันตัวสัตว์ ที่เกิดโรคในตำบลนั้น

๖. ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ แพทย์ผู้ชำนาญ เรียบเรียง
แจ้งอาการของไข้กาฬโรคโดยสังเขป และแนะนำใหม่หาชนปฏิบัติ เพื่อได้
08/10/2566
ป้องกันโรคนี้ครายแห่งตนตั้งมีข้อความต่อไปนี้ คือ

(๑) อาการของไข้กาฬโรค.

เมื่อตั้งตนจับ มักเป็นไข้ใหญ่เกิดขึ้นในทันทีที่พบจรดเดินเร็ว. ปวดศีรษะ. วัชณผิวงหนึ่ง. และ กระจายหน้า. ตามแดงจืด. หน้าในชั้นต้นดูเหมือนคนตื่นตกใจ แต่ในไม่ช้า นานนักก็กลับซัดแถมมีผื่น, ถ้าเย็บพูดไม่ชัด เดินไม่ตรงเหมือนดังคนเมาสุราที่ ดนในชั้นต้นเป็นผื่นขาว แต่ในไม่ช้า นานนักกลับแห้งและ เป็นสีดำแดง

และอาการที่ชัดที่สุดโดยฉับพลัน คือ บวมขึ้นที่เขตน. ที่รักแร้. หรือที่คอ. อาการเช่นหมกจะมีขึ้นใน ๒ หรือวันที่ ๓ นับตั้งแต่วันที่ไข้เกิดขึ้น และ ถัดออกไปบวมไม่โตมีความปวดเป็นกำลัง ขนาดที่บวมหน้าต่าง ๆ กัน ทั้งแต่เมื่อดัดดูจนเท่าผลตุ้มก็มี บางที่จะมีจุดตุ่มขึ้นที่ตามคอเป็นตุ้มวง หรือ บางที่เป็นสีแดง บางไข่มากรายที่ตายแต่ยังไม่บวมก็มี แต่อาการที่เป็นเช่นนั้น บางทีคนเจ็บมีอาการหอบมากแตะไอด้วย ในบางไข่คนเจ็บอาเจียรแตะท้องร่วงก็มี เมื่ออาการไข่ที่เป็นม้อยเช่นนั้น จึงยากที่จะรู้ได้ ด้วยเป็นตุ้มที่มี ไข้กาฬโรคเกิดขึ้นเนื่อง ๆ ดังนี้ แม้มีอาการเจ็บโดยทันทีอย่างไร ๆ หรือ อย่างร้ายแรง หรืออาการหนักจะถึงอันตราย ผิดกับโรคธรรมดาอื่นแล้ว ก็ควรต้องเข้าใจว่าเป็นไข้ชนิดนี้โดยเร็วว่าไข้กาฬโรค ดังควรจะต้องแจ้งความ ต่อของกระทรวงให้ทราบในทันที ด้วยไข้กาฬโรคนี้ บางทีก็เกิดขึ้นอย่างไม่รู้ร้ายแรงแก่ผู้ที่ เป็น โดยมีอาการบวมแต่ยังไม่สามารถเดินไปมาได้ ก็นม้อย

(๒) การที่จะ ป้องกันไข้กาฬโรค

ไข้กาฬโรคนี้เป็นโรคชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นจำเพาะในตำบลที่ได้โคจรก. ตำบล
 ๐๘/10/2566
 ที่อยู่เมียดเดียวคณ. และตำบลที่ไม่มีช่องอากาศโปร่ง วัชณที่ควรพึง

กระทำ คือ ให้กวาดล้างบ้านเรือนและบริเวณที่อยู่ให้สะอาด. บรรดาชายฉกรรจ์ จะ กวาด รวม กันแล้วเผาเสีย. พื้นเรือนและบันไดควรจะล้างให้สะอาด. และฝาเรือนควรทาสีขาว. ควรจะระวังที่หน้าอย่าให้คน ให้นำไม้โครก ไม้ทิ่มไปจากบ้านเรือนได้เด็ดขาด

อาหารที่รับประทาน อย่าให้ มีตัวแมลงต่าง ๆ ตอมได้ และทิ้งหนูด้วย อย่าให้ ไม้ถูกคองใต้ เพราะสัตว์เหตุน้ำสามารถจะนำตัวโรค (เย็บร์) จากคนเจ็บมาที่อาหารทำให้ ต่อเนื่องกันได้ และเมื่อรับประทานเข้าไปก็เกิด เป็นโรคขึ้นแก่คนดี

หนึ่งเป็นอันใดทราบกันอยู่ด้วยกันแล้วว่า หนูเป็นสัตว์คนเหตุที่นำตัวโรค (เย็บร์) ไปจากค้ำบตหนึ่งยังตำบลอื่น เพราะฉะนั้นคนทั้งปวงควรจะอดสำหระ จนเต็มความสามารถที่จะจับหนูหรือฆ่าเสีย หรือจะไปขอยาเบื่อหนูที่ โรงพัก กองตระเวน ซึ่งใกล้ เคียงบ้านก็ได้ เจ้าพนักงานจะเอาเข้าไปเบื่อให้ละระ เขาซากหนูที่ตายนั้นไปเผาให้ ด้วย

(๓) มีไข้กาฬ โรคขึ้นแดง ให้กระทำอย่างนี้

เมื่อ มี คน บ่อย ที่มี อาการ ดังได้ยว่า จะเป็นไข้กาฬ โรคเกิดขึ้น ในบ้านหนึ่ง บ้านใด ควรจะไปแจ้งต่อโรงพักกองตระเวนที่ใกล้ เคียงในทันที และใน ระหว่างที่แจ้งความนี้ ผู้ใดที่ ได้ ใกล้ เคียงคนเจ็บ ควรจะคั่งอยู่ในบ้าน ทุกคน เมื่อกองตระเวนได้ทราบความแล้ว จะไป ระวัง ให้เจ้าพนักงาน แพทย์ ข้าราชการ อุตสาหกรรม เจ้าพนักงานพลยศได้ตั้งมือจัดการที่จำเป็นทั้ง ดิน ใน

ทันที ซึ่งจะต้องกันไม่ให้ ไข้กาฬโรคชนิดคอตันในหมู่ครอบครัวในบ้าน
เรือน และแพร่หลายไปในบ้านเรือนใกล้เคียงและตำบลอื่น ๆ

๘. ให้ราษฎรทั้งหลาย ปฏิบัติตามข้อความแนะนำในประกาศนี้ เพื่อ
จะได้พ้นโรคอันตรายอันน่ากลัวดังได้แสดงมาข้างต้นประกาศนี้แล้ว อย่าพากัน
ตื่นตกใจเชื่อถ้อยคำบอกเล่าที่ผิด ๆ ซึ่งปนกันว่า หมอฝรั่งตรวจจับ
ตัวคนอ่อนหรือคนผอมเกินไปโดยไม่ป่วยไข้เลย ว่า เขคนป่วยหรือจับเอา
ตัวคนป่วยไปโรงพยาบาลควายให้ตายเสีย หรือตีมันไต่ขึ้น ๆ อันไม่เข้าทาง
รักษาพยาบาลนั้นเลยหากว่าจะมีฝรั่งใด ไปชักชวนให้ตรวจและจับตัวจะตง
เอาเงินทอง ไม่ได้กระทำการป้องกันโรคอย่างข้อความในประกาศนี้แล้ว
ก็ให้รับน้ำหนักมาแจ้งยังกระทรวงนครบาล หรือกองตระเวนในตำบลที่ใกล้
บ้านในทันที เจ้าพนักงานจะได้สอบสวนเอาตัวผู้ผิดฟ้องร้องเอาโทษให้เป็น
เยี่ยงอย่างสืบไป

ประกาศมา ณ วันพุธที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ศักราช ๒๓๓๓

ประกาศห้ามคนตื่นเรื่องแพย์ตำรวจบ้อง ก้นกาฬโรค

พระเจ้าอยู่หัวฯ ขอ กรณียกทรงนครบาลตรวจดู เห็นมาคักกระทรวงนครบาล
ขอประกาศให้มหาชนทราบทั่วกันว่า

ในการที่เกิดมีไข้กาฬโรคขึ้นที่ตำบลตึกแดง ทรงพระราชดำริเห็นว่า
ไข้ชนิดนี้เป็นโรคอย่างร้ายแรง ตายรวดเร็วมาก กว่ารักษาหาย และทั้งเป็น
โรคที่ติดต่อกันง่ายด้วย เมื่อบ้านเรือนใดมีคนเป็นไข้กาฬโรคขึ้นแล้ว ครอบครัว
ครัวคนในบ้านเรือนนั้น ก็ย่อมจะเป็นติดต่อกันไปมีอันตราย ถึงแก่ชีวิต มาก ขึ้น

ประกาศเลิกบ่อนเบี้ยรัตน โกสินทร

ศก ๑๒๔

พระเจ้าอนงยาเชช กรมหมื่นมหิศรราชหฤทัย เสด็จมาปักกระโถงพระคลัง
มหาสมบัติ รั้งพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สั่งว่า
ข้าพเจ้ามาแล้วทรงพระราชดำริเห็นว่า การตั้งเดินบ่อนเบี้ยในกรุงสยาม แม้
ถึงว่าจะได้ผลประโยชน์มาใช้จ่ายในราชการแผ่นดิน เป็นเงินรายได้ อันสำคัญ
ของรัฐบาลประเภทหนึ่งก็จริง แต่ย่อมกระทำให้น้ำใจอาณาประชาราษฎร
ฝนเผือดดำเนินไปในทางค้าขายเลวทราม ใช้แต่เงินที่เสื่อมเสียทรัพย์สินสมบัติ
ของนักเลงผู้เดินตัวคนเดียว ย่อมเป็นทางอันทรามแก่ทรัพย์สินสมบัติของผู้นั้นด้วย
และ ความ มี เมื่อนำ การ เล่น พนัน ย่อม ชัด หัก เกือบ เวลา ที่ จะ พึ่ง คำ การ ให้ เกิด
ประโยชน์ต่าง ๆ ด้วย อีกประการหนึ่งการพนัน บ่อนเบี้ย ใน เวลานี้ เงินที่
ตกไป ใน มือ นายอากร ผู้ รับ ผล จาก การ บ่อน เบี้ย นั้น นายอากร จึง ตี ส่ง ออก ไป
เลี้ยงนอกระราชอาณาเขตรับอันมาก และการบ่อนเบี้ยยังเป็นกรรมที่ นำ มา
ซึ่งการโจร กรรม และ การ ซาญา อื่น ๆ อีก เล่า

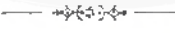
ทรงพระราชดำริเห็นว่า ถ้าทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลิกการ
ตั้งเดินบ่อนเบี้ยเสีย ก็จะทำให้อาณาประชาราษฎรมีสันดาน และความประพฤติ
ดีขึ้นอย่างหนึ่ง ทำให้การทำมาหากินเจริญขึ้นอย่างหนึ่ง ใช้แต่ทำน
ทรัพย์สินสมบัติซึ่งในเวลานี้ใช้ ในการ เล่น เบี้ย อยู่ นั้น ก็จะเป็นทรัพย์สินสมบัติ
คงใช้แพร่หลายอยู่ภายในพระราชอาณาเขตรับ เป็นทางให้เกิดความร่มเย็น
ในบ้านเมืองยิ่งขึ้นอีกอย่างหนึ่ง

แต่การที่จะเลิกการตั้งเงินบ่อนเบี้ยนั้น ย่อมจะทำให้รัฐบาลเสื่อมผล ประโยชน์เงินรายได้ลงไป จำเป็นให้ต้องชดเชยตราภาษีอากรบางอย่าง และ การเก็บภาษีอากรชนิดใหม่บ้างบางอย่าง และการที่จะชดเชยตราภาษีอากร บางอย่างนั้น จะต้องหารือกับรัฐบาลต่างประเทศให้เป็นที่ยตกลงกันเสียก่อน เพราะฉะนั้นการเลิกบ่อนเบี้ย จะทำให้เป็นไปคร่าวเดียวไม่ได้ จำจะต้องให้ เป็นไปคร่าวระน้อยๆ

เพราะฉะนั้นจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้เลิกการตั้งบ่อนเบี้ย ภายในกำหนดสามปีดังนี้ คือ

ในวสันตโกศลศก ๒๓๕ การบ่อนเบี้ยในมณฑลพิษณุโลก, มณฑลภูเก็ต, มณฑลอุดร, มณฑลบูรพา, และมณฑลจันทบุรี, เหล่านี้ให้เลิกขาดทีเดียว ตั้งที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลิกการบ่อนเบี้ยในมณฑลชุมพร, และ มณฑลนครศรีธรรมราช, แต่รัตนโกสินทรศก ๒๓๖ นั้นแล้ว ในปีเดียวกันนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกบ่อนเบี้ยในมณฑลอื่น ๆ ทุก ตำบลที่มีจำนวนเงินผูกขาดต่ำกว่า ๕๐,๐๐๐ บาทจนถึง เป็นจำนวนหนึ่งใน มณฑลต่าง ๆ ๘๕ ตำบล คือ

มณฑลกรุงเก่า

๑	บางนางร้า	๑
๒	บ้านสระแก	๑
๓	บ้านพระแก้ว	๑
๔	บ้านปากไห้	๑

๒๐๘/๑๐/๒๕๖๕

๕	บ้านอรุณนิกร	๔
๖	ท่าเรือ	๓
๗	บ้านโพ	๓
๘	บ้านมณฑุ	๓
๙	บ้านมหาราช	๓
๑๐	บางปลาดากด	๓
๑๑	ศาลเจ้าโรงทอง	๓
๑๒	บ้านมะขาม	๓
๑๓	บ้านหมื่นหาญ	๓
๑๔	บ้านพุทธทรา	๓
๑๕	หนองเข่งน้อย	๓
๑๖	แก่งคอย	๓
๑๗	บ้านสาวไห้	๓
๑๘	ปากเพรียว	๓
๑๙	หนองแค	๓
๒๐	ห้วยแก้ว	๓
๒๑	บ้านตลุง	๓
๒๒	บ้านหม้อ	๓

มณฑลนครไชยศรี

๑	คดีของพล	๑
๒	ดีแยกกระท่อมแบน	๑
๓	บางปลากี่	๑
๔	คดีของพี่น้อง	๑
๕	บ้านท่ารวก	๑

มณฑลราชบุรี

๑	บางนกแขวก	๑
๒	วัดประดู่	๑
๓	บางใหญ่	๑
๔	แม่ตอง	๑
๕	บ้านแหลม	๑
๖	เกษียณ	๑
๗	หน้าเมือง	๑

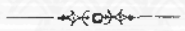
มณฑลปราจีน

๑	ท่านขเมร	๑
๒	บางซ้อ	๑
๓	บ้านวังกระโจม	๑
๔	บ้านโรงตุ๋น	๑
๕	ดีแยกคดีของนครเนื่องเขต	๑
๖	คดีคตหน้าเมือง	๑

- ๗ ทำตะกุด
- ๘ ตดตาดในเมือง
- ๙ หัวไทร
- ๑๐ บ้านหมี่

๓
๓
๓
๓

มณฑลฉันทบุรี

- ๑ ตดตาดในเมือง
- ๒ ตดตาดทำใหม่
- ๓ บางกระจะ
- ๔ ในเมือง
- ๕ ตดตาดในเมืองขลุ่ย
- ๖ ทำประตู

๓
๓
๓
๓
๓
๓

มณฑลนครสวรรค์

- ๑ ทำแร้วพุกเห่เต็น
- ๒ หนองตอ
- ๓ บางกระบือ
- ๔ เมืองสวรรค์
- ๕ วัดตั้งหี
- ๖ ภาษี
- ๗ คุ้มตำบาศ

๓
๓
๓
๓
๓
๓
๓

๘	หนังสือขุนชาติ	๑
๙	ทัพทัน	๑
๑๐	โนเมืองตาก	๑
มณฑลพิษณุโลก		

๑	โนเมืองพิษณุโลก	๑
๒	โนเมืองพิจิตร	๑
๓	บางมดนาค	๑
๔	โนเมืองกำแพงไชย	๑
๕	อุตรดิฐ	๑
๖	โนเมืองสุโขทัย	๑
๗	คลองตาก	๑
๘	โนเมืองสวรรคโลก	๑

มณฑลบูรพา

๑	โนเมืองศรีโสภณ	๑
๒	โนเมืองเสียมราชบุรี	๑

มณฑลอุดร

๑	โนเมืองหมากแข้ง	๑
---	-----------------	---

08/10/2566

มณฑลภาคเกี๋ย

๑	ตำบลในเมืองภูเก็จ	๑
๒	ในเมืองตรัง	๑
๓	เขาขาว	๑
๔	ทับเที่ยง	๑
๕	ปะเหลียน	๑
๖	ในเมืองพังงา	๑
๗	ตะกั่วทุ่ง	๑
๘	ทุ่งมะพร้าว	๑
๙	กะปง	๑
๑๐	เมืองใหม่	๑
๑๑	ตลาดใหญ่	๑
๑๒	ในเมืองระนอง	๑
๑๓	ในเมืองกระบี่	๑

มณฑลตรังเทพ ฯ

๑	บางระมาด	๑
๒	ตลาดขวัญ	๑
๓	คลองเกร็ด	๑
๔	ปากดัต	๑

ในวันโกสินทร์ศก ๓๒๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิก

08/10/2566

บ่อนเบี้ยในหัวเมือง ซึ่งมีจำนวนคงเหลืออยู่ อีก ๒๒ บ่อนนั้นคงหมด

เมื่อได้ยกเด็กกำพร้าบ่อนเบี้ยในหัวเมืองทั้งหมดแล้วดังนี้ ในวสันตโกศลนท
 ศก ๑๒๐ บ่อนเบี้ยซึ่งคงตั้งเด่นอยู่ ก็จะมีแต่ภายในจังหวัดกรุงเทพฯ ๑ ส่วนเงิน
 ผลประโยชน์แผ่นดินซึ่งจะเก็บแทนเงินที่ขาดไปโดยการยกเด็กกำพร้าบ่อนเบี้ย ในวสันต
 โกศลนทศก ๑๒๔ และ ๑๒๕ ตามที่กล่าวมานั้น โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนวิธีการ
 เก็บภาษีภายในบางอย่าง และย้ายเด็กกำพร้าบ่อนเบี้ยในบริเวณกรุงเทพฯ ๑ ด้วย
 ก็จะต้อง หูเรือ กบฏ รัฐบาลต่างประเทศที่มี หนังสือสัญญา ทาง พระราชไมตรีกับ
 ประเทศสยาม ในข้อซึ่งจะเก็บเงินมาใช้จ่ายในราชการแทนเงินที่จะเสียไปนั้น
 การหารือกับรัฐบาลต่างประเทศนั้นจะ ได้รับลงมือ โดยด่วน และถ้าข้อความ
 ที่หารือนั้นเป็นการตกลงได้ดังประสงค์ ก็จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้เด็กกำพร้าทั่วจังหวัดกรุงเทพฯ ๑ เป็นการยกเด็กกำพร้าการพนันทั่วพระราช
 อาณาเขตร ข้อความที่จะหารือกับรัฐบาลต่างประเทศนั้นเป็นที่หวังว่าจะตก
 ลงกันได้ การเด็กกำพร้าทั่วพระราชอาณาเขตร จึงจะเป็นการสำเร็จได้ตั้ง
 แต่วันที่วสันตโกศลนทศก ๑๒๐ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ รัตนโกศลนท ศก ๑๒๓

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ประกาศกรมสรรพากรใน

พระรัชฎากรโกศล เจ้ากรมสรรพากรใน ขอประกาศให้บรรดาผู้ที่
 ตั้งโรงฆ่าสุกร และ ผู้รับซื้อสุกรไปจำหน่าย ตาม ร้านหรือ เรือเร ใน แขวง
 กรุงเทพฯ ๑ ทราบทั่วกันว่า ผู้ขายสุกรหรือผู้รับซื้อสุกรไปจำหน่าย บาง
 คนนำสุกรออกจำหน่าย เจ้าพนักงาน ตรวจ พบ แต่ ซาสุกร ซึ่งสัตว์ราไม่มีใบ
 08/10/2566

อาชญาบัตรครบตามจำนวนชาดุกกร เจ้าพนักงานต้องจับส่งศาลภายหลังจึง
นำใบอาชญาบัตรมาสู้บแปลพยาน ทำให้เกิด เป็น ข้อ ถุ้มเถียง กันเป็นความ
ลำบากอยู่เนื่อง ๆ กรมตำรวจในจึงได้นำความขึ้นกราบทูลพระเจ้า
ยาเธอ กรมหลวงนครสวรรค์ฯ เสด็จมาตั้งกระทวงนครบาลทราบฝ่าพระ
บาทแล้ว มีรับสั่งโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศเป็นข้อบังคับสำหรับผู้ตั้ง โรงฆ่าสัตว์
และผู้รับซื้อสัตว์ไปจำหน่ายในเขตจังหวัดกรุงเทพฯ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้ฆ่าสัตว์จะขายสัตว์ให้ผู้รับซื้อไปจำหน่าย ต้องขายสัตว์ที่
มีตราของ เจ้าพนักงานที่ประจำฯ และมอบใบอาชญาบัตรให้ครบตาม
จำนวนชาดุกกรไปด้วย ผู้รับซื้อสัตว์ไปจำหน่ายจะขนสัตว์ไปยังร้านต้องมอบ
ใบอาชญาบัตร ให้กับผู้นับไปให้ครบถูกต้องตามจำนวนชาดุกกร ห้ามไม่ให้
ผู้หนึ่งผู้ใดถือใบอาชญาบัตรไปต่าง หาก และ เมื่อ สัตว์ไปถึง ร้านไม่มีใบ
อาชญาบัตร หรือในระหว่างผู้ที่รับซื้อมายังไม่ถึงร้าน เจ้าพนักงานตรวจ
ไม่พบใบอาชญาบัตร และ ความที่ ประจำชาดุกกร ครบถ้วนตามจำนวนชาดุกกร
ในเวลาชนหรือในเวลาที่ยังจำหน่ายอยู่ในวันอย่างหนึ่งอย่างใดก็ตาม กรม
ตำรวจในจะต้องถือว่าเป็นผู้ที่ได้ฆ่าหรือขายผิดด้วยพระราชบัญญัติ และ
ข้อบังคับของกรมตำรวจในจะแต่คว่ำค่าสู้บให้เจ้าพนักงานที่ตราชาดุกกร หรือ
ใบอาชญาบัตรมี แต่ไม่ได้นำมา พ. อ. กับชา สัตว์ ยังอยู่ที่ผู้นับผู้ใดไม่ได้เป็น
อันขาด

ข้อ ๒ ให้ผู้ตั้งโรงฆ่าสัตว์รับประกาศข้อบังคับนี้ แจกให้บรรดาตุกราน
ซึ่งจะรับซื้อไปจำหน่ายให้ทราบทั่วตุกราน ถ้าผู้ตั้งโรงฆ่าสัตว์ขายสัตว์ให้

08/10/2506

กับผู้อื่น โดยซึ่งไม่ได้ทราบประกาศหรือบังคับนี้ กรมสรรพากรในจะปรับ
เงินประกันหรือไม่อนุญาตให้ตั้งค่าต่อไป

ประกาศมาแต่กรมสรรพากรใน

ณวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๓

(ตงนาม) พระรัชฎาภกรโศสด

เจ้ากรมสรรพากรใน

ข้อบังคับเงินรองจ่ายประจำออฟฟิศ ราชการ
รัตนโกสินทรศก ๑๒๓

๑ เจ้าพนักงานในกระทรวงหรือกรมใด ๆ ที่มีหน้าที่จ่ายเงินในราชการ
เมื่อ มีความ ต้อง การจะมีเงินไว้ สำหรับรองจ่ายการ เล็กน้อยใน ออฟฟิศ เปน
จำนวนมาเล็กน้อยเท่าใด ก็ให้เสนขอตั้งเป็นใหญ่ในกรมหรือกระทรวง ถ้า
หัวเมืองเสนขอตั้งขาดวงเทศาภิบาล ให้ขอมายังกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
เสนขาดกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ จะได กำหนดและ อนุญาตให้ ตามที่เห็น
สมควรจะมีไว้ เพียงใด.

๒ เงินรองจ่ายประจำออฟฟิศราชการนี้ ให้ ใช้จ่ายทดรองได้แก่

(ก) ในค่าใช้จ่ายรายต่าง ๆ ที่ต้องจ่ายคราวละเล็กน้อย

(ข) ค่าเบี้ยเลี้ยงที่ต้องใช้ทุกวัน หรือ ค่าของจ่ายล่วงหน้าให้ ไปก่อนเงิน
รองจ่ายที่ อนุญาตไว้ นี้ เพื่อไม่ให้ มีความลำบากที่จะต้องทำฎีกาเบิกเงิน
ย่อยบ่อย ๆ . ทุกคราวจ่าย เพราะฉะนั้นจะเอาเงินส่วนนี้ไปใช้ที่ตรงในเงิน
เดือนไม่ได้.

๓ ค่าใช้สอยต่าง ๆ กัดค่าเบี้ยเลี้ยงกิต เมื่อได้ใช้เงินรองจ่ายไปใน
รายการอย่างใด ก็ให้ตั้งในบัญชีเงินรองจ่ายประจำออฟฟิศราชการ และ
ให้มีใบสำคัญรักษาพัสดุไว้พแนกหนึ่งก่อน ยังไม่ต้องลงบัญชีค่าใช้สอย
จนกว่าจะได้เบิกตัวเงินแล้วตามข้อ ๕.

๔ เมื่อสิ้นเวลาทำการแล้ว ให้รวมยอดเงินหักจ่ายแล้วคงเหลือเท่าใด
ต้องมีตัวเงินที่เหลืออยู่จริงตรงกับบัญชีด้วยทุกวัน และบรรดาใบสำคัญ
ที่ใด มีอยู่ เมื่อรวมจำนวนเงินในใบสำคัญ กับตัวเงินคงเหลือเข้าด้วยกัน
ต้องให้จำนวนเงินครบตามจำนวนเงินที่รองที่ได้ เบิกมาได้แต่เดิมด้วย

๕ เมื่อเงินรองจ่ายประจำออฟฟิศได้จ่ายไปเหลือ อยู่น้อยหรือถึงเวลาสิ้น
เดือนทุกเดือน ก็ให้รวบรวมรายการและจำนวนเงินที่ได้รับรองจ่ายมาแล้ว
ลงในฎีกาเบิกเงินค่าใช้สอยตามธรรมเนียมเบิกเงินมาเพิ่มเงินรองจ่าย ไว้ให้
ครบจำนวนหนึ่งเดิม เป็นการหักต่างบัญชี เงินรองจ่ายเดือนละครั้งหนึ่ง
หรือหลายครั้งตามที่จ่ายมากและน้อย ต่อเมื่อได้รับเงินค่าใช้สอย หรือ
เบี้ยเลี้ยงมาบอกเงินรองจ่ายครบแล้ว จึงให้ลงบัญชีค่าใช้สอย (ตาม
จำนวนเงิน และ รายการในฎีกาที่ได้ เบิกเงินไปใช้เงินรองจ่ายนั้น ตาม
ธรรมเนียม)

๖ ถึงวันที่ ๑๕ เมษายน ซึ่งเป็นเวดากำหนดหรือในเวดาหนึ่งเวดาใด
ที่กรมตรวจและกรมตำรวจเห็นสมควรจะส่งไปสอบถามตามบัญชีพิมพ์มที่
ติดอยู่ในซองบริษัท ไปยังเจ้าหน้าที่ ๆ มีเงินรองจ่ายประจำออฟฟิศราชการ
ให้เจ้าพนักงานผู้เก็บรักษาเงินในกระทรวงและกรมหนึ่ง ๆ ลงจำนวนเงินในซอง
และลงนามในท้ายบัญชีพิมพ์มนี้ เพื่อแสดงว่าคุณเป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบถึงจ่าย

๐๙10/๕๕๖๖

เงินรองประจำออฟฟิศราชการพแนกนั้น ๆ ตั้ง คั้นมายังกรมตรวจ และ กรม
ตำรวจที่ทุกคราวไป.

๗ ถ้าเจ้าหน้าทีผู้ถือเงินรองจ่ายประจำออฟฟิศราชการ จะเปลี่ยนมอบ
หน้าที่แก่คนใหม่ ก็ให้ ยื่นรายงานต่ออธิบดีกรมตรวจ และกรม ตำรวจ
โดยแบบ ๘ ตามข้อบังคับของกระทรวงพระคลังมหาสมบัติที่ว่าด้วยกรมมอบ
หน้าที่ราชการ.

หอรัษฎากรพิพัฒน์

วันที่ ๓๐ มกราคม วันพฤหัสบดี คศ ๑๙๓๓

(ลงพระนาม) มหิศุภราชฤทธิ

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ข้อบังคับว่าด้วยฝากและถอนคั้นเงินการกุศลต่อพระคลัง
รัตน โกสินทร ศก ๑๙๓๓

ข้อ ๑ บรรดาเงินที่เป็นทุนกลางเช่นกับเงินรายได้ (ก) ค่าหน้าชั้นวัด
(ข) เงินค่าเช่าทรัพย์สิน (ง) เงินเรียรายสำหรับการปฏิสังขรณ์พระ
อารามและอื่น ๆ บรรดาที่เกี่ยวข้องด้วยศาสนา ให้เรียกว่าเงินการกุศล
ข้าหลวงคลังหรือพนักงานคลังเมืองเป็นผู้ มีหน้าที่ ๆ จะรับฝากหรือจ่ายถอน
คั้นเงินการกุศล ให้แก่ผู้ ที่นำมาฝาก หรือถอนคั้นตามความต้งการในเวลา
ที่เปิดออฟฟิศทำการไว้.

08/10/2566

ข้อ ๒ เมื่อผู้ใดจะนำเงินการกุศลมาฝากต่อคลังก็ให้เจ้าพนักงาน คลัง

เขียนใบนำตามแบบที่ ๕๓ ที่ติดท้ายซองบังคับ และให้ เซ็นชื่อ ผ่าก กับ
 ทัง นาม ขาหลวง เทศาภิบาล หรือผู้ วาราชการ เมือง ผู้ ตั้งตั้งในใบนำดังต่อคตง
 ส่วนเวลาดำ ผ่ากจะชอตอนคั้น ก็ให้ เจ้าพนักงานคตงเขียน ใบเบิกถอนคั้นตาม
 แบบที่ ๕๔ คัดอย กับซองบังคับ และเซ็นชื่อ ถอนและนามขาหลวงเทศาภิบาล
 หรือผู้ วาราชการเมืองผู้ อนุญาตให้ถอน ดง ใบใบ ชอตอน ยื่นต่อ พระคตง ส่วน
 ใบนำดังหรือใบถอน เงินที่ไต่รับเงิน แดว และได้จ่ายเงินแล้ว ให้เจ้าพนักงาน
 เก็บไว้เป็นใบสำคัญ สำหรับการรับเงินหรือที่ได้จ่ายเงินไป หนึ่งใบนำ
 และใบเบิกถอนเงินนั้นได้เขียนเป็นเล่มมรยฉก ให้ ขาหลวงคตงหรือพนักงาน
 คตงเมืองเก็บรักษาไว้ในที่ว่าการ.

ข้อ ๓ เมื่อเจ้าพนักงานคตงได้ รับเงินผ่าก และจ่ายเงินถอนคั้นไปครั้งใด
 เท่าไรให้ ลงบัญชี เงินส่งทุกคราว ส่วนที่รับผ่ากให้ตั้งประเภทเงินว่าผ่าก
 การกุศต ส่วนเงินจ่ายให้ตั้งประเภทว่าถอนคั้นเงินการกุศต เมื่อดังคั้น
 เดือนให้ เก็บเงินผ่ากเหล่านี้ ทังรับทังจ่ายจากบัญชีที่เจ้าพนักงานคตงจะตั้ง
 มีอีกเล่มหนึ่ง (ดูข้อ ๖) ดง ใบใบปลิวตามแบบที่ ๕๖ ที่ติดกับซองบังคับ
 รวมยอดใบใบปลิวทังรับทังจ่ายเท่าไร ให้เก็บเอาแต่ยอดเงินไปตง ในงบเดือน
 ตาม ขรรรคตา ตาม ประเภทที่ ไต่ รับ และ ที่ ไต่ จ่าย ส่ง กรมตรวจ และกรม
 ตำรวาบัญชีตามเคย.

ข้อ ๔ ผู้ ทังมหานาที่นาเงินการกุศตมาผ่ากต่อคตงหรือถอนคั้นจากคตงนั้น
 ให้เจ้าพนักงานคตงจ่ายมาคัมภ์ให้ ๓ เดือนตามแบบที่ ๕๕ ที่ติดกับซองบังคับ
 เมื่อเวลาดำนำเงินมาผ่าก หรือชอถอนคั้นเงินที่ผ่าก ผ่ากจะตองนำมาคัมภ์ กยณ
 ต่อเจ้าพนักงานคตง เมื่อเจ้าพนักงานคตงได้ รับเงินนำดังแล้ว ให้ตง

08/10/2566

จำนวนเงินรับในบัญชี ก แล้วเช่นชื่อ กำกับในบัญชี ก ด้วย เมื่อขาดวง
คลังหรือพนักงานคลังเมืองได้จ่ายถอนคืนไปเท่าไร ก็ให้ตั้งในบัญชี ก และหัก
เงินคงเหลือในบัญชี ก ด้วย แล้วเช่นชื่อเจ้าพนักงานคลังกำกับไว้ทุกคราว
แล้วส่งคืนบัญชี ก ให้แก่เจ้าของไป นอกจากเจ้าพนักงานคลังแดงห้ามไม่ให้
ผู้ใดเขียนรายการอื่นใดลงใน บัญชี ก เป็นอันขาด.

ข้อ ๕ เมื่อผู้ใดเป็นหน้าที่นำเงินการกุศลมาฝากหรือถอนคืน ถ้ามา
ไม่ได้จะให้ผู้ใดถือบัญชี ก มาแทนตัว ก็ต้องให้มีเป็นจดหมายใบมอบหมายยื่น
ต่อคลังให้เป็นหลักฐาน หรือถ้าบัญชี ก หายให้ รบมจดหมาย บอกมายัง
เจ้าพนักงานคลัง มณฑล หรือ คลังเมือง โดยทันที ให้ ขาดวง คลัง หรือ
พนักงานคลังเมือง ได้ช่วยคนเห็นว่ามหลักฐานพอ ก็ให้จ่ายบัญชี ก เดิมที่ ๒
ให้ไป และให้ตั้งหมายเหตุไว้ ในบัญชีเป็นสำคัญ และในบัญชี ก ก็
จ่ายให้ ใหม่ก็ให้เขียนด้วยตัวแดงว่าเป็นบัญชี ก เดิมที่ ๒ ถ้าเดิมที่ ๓ ที่หายหา
ไม่ได้แล้วให้ นำส่งคืน ให้แก่เจ้าพนักงานคลัง เจ้าพนักงานคลังจะต้องรับเข้าใน
บัญชี ก เสียว่าไม่ใช่ แล้วเก็บรักษาไว้ ในที่ว่าการคลัง ห้ามไม่ให้ขาดวงคลัง
หรือพนักงานคลังรับเงินฝากหรือจ่ายถอนคืน โดยไม่มีบัญชี ก มายื่นพร้อมกัน
เป็นอันขาด.

ข้อ ๖ ให้พนักงานคลังมีบัญชี ก ๓ เดิมต่างหากเป็นสำเนา เหมือน
กับบัญชี ก เก็บรักษาไว้ ที่ว่าการคลัง เมื่อใดรับฝากหรือถอนคืนไปครั้งใด
เท่าไร จะได้อ้างจำนวนเงินไว้ตรงจุดสอบให้ตรงกัน กับบัญชี ก ของผู้ฝากและ
ถอนคืน และให้ระวางจำนวนเงินการกุศลที่เก็บไว้ ในคลัง จะต้องให้
ตัวเงินเท่ากับที่ได้อรับฝากไว้ เพื่อจะไม่ให้ขาดมือเมื่อเวลามีผู้ มาถอนคืน.

ข้อ ๗ เงินการกุศลนี้ ข้าหลวงคลังหรือพนักงานคลัง มีหน้าที่แต่
จะรับฝากหรือจ่ายถอนคืนเท่านั้น เงินที่ฝากจะไต่มาแต่ที่ใดเท่าใดหรือถอนไป
จ่ายทำอันใดเท่าใด ส่วนผู้ที่เป็นถอนนั้นข้าหลวงคลัง หรือพนักงานคลังไม่มี
หน้าที่ เกี่ยวข้องด้วยรายละเอียดเป็นอันขาด และเงินที่มาฝากไว้นั้นจะถอนคืน
คราวใดเท่าไรก็ได้ แต่เงินฝากยังมีหน้าที่จะจ่ายถอนคืนได้ และห้ามมิให้
เอาเงินในรายการอื่นไปจ่ายลงในเงินการกุศลนี้

หอรัษฎากรพิพัฒน์

วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร์ศก ๓๒๓

(ลงพระนาม) มหิศรราชหฤทัย

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ประกาศห้ามไม่ให้พาช้างเดินข้าม

สะพานในถนนวิสุทธิดุมิ

พระยามหิบาลบริรักษ์ ข้าหลวงใหญ่บริเวณ ๗ เมืองพร้อมด้วยกอง
บัญชาการเมือง เห็นว่าสะพานในถนนวิสุทธิดุมิระหว่างเมืองยะลา กับราหมีน
นั้น ได้สร้างขึ้นไว้เพื่อให้ ปนควมอดดวกดี แก่มหาชนผู้สัญจรไปมาในถนน
สายนี้ สะพานที่สร้างขึ้น ไม่ควรให้ช้างเดินข้ามไปมา ซึ่งจะเปนเหตุให้
สะพานทรุดโทรมไป และยังมีทางที่พอจะหลีกเลี่ยงได้ จึงได้พร้อมกันออก
ประกาศห้ามไว้ดังมีความค่อใน

ข้อ ๓ ห้ามมิให้ผูหนึ่งผู้ใดพาช้างเดินไปมาข้ามสะพานในถนนวิสุทธิดุมิ
ระหว่างเมืองยะลา กับราหมีนเป็นอันขาด

ข้อ ๒ ถ้าผู้ใดทำผิดประกาศนี้ จะปรับรายตัวสัตว์ ครั้งหนึ่งตัว
 ๓๐ บาท ตั้งคดีเป็นพินัย ถ้าไม่มีเงินเสียให้จำคุกไม่เกิน ๑๕ วัน
 ประกาศมาณวันที่ ๑ มีนาคม วันน โกลีนาทศก ๑๒๓

พระราชหัตถเลขาพระราชทาน

พระบรมราชานุญาตให้พระยาสุรียานุวัตร
 จัดการยืมเงินต่างประเทศ

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์
 พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริเห็นว่าในเวลานี้สมควรที่ประเทศ
 สยามจะยืมเงินค่านานาประเทศมาจำหน่าย เพื่อการสะดวกในการสร้างทาง
 รถไฟและการสาธารณูปโภคประโยชน์ต่าง ๆ ในพระราชอาณาจักร

จึงมีพระบรมราชโองการ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้พระยา
 สุรียานุวัตรอรรคราชทูตสยามกรุงปารีส เป็นข้าราชการที่ไว้วางพระราช
 หฤทัยจัดการยืมเงินต่างประเทศ เป็นจำนวนเงินตามข้อนี้ โดยไม่ต้องมี
 อินโดเปนประกัน และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ มอบให้พระยาสุรียานุวัตร
 เป็นผู้ลงนามในหนังสือสัญญา หนังสือยืม และหนังสือสำคัญต่าง ๆ ซึ่งจะ
 ต้องกระทำในการยืมเงินครั้งนี้

พระราชหัตถเลขามาณวันที่ ๑๕ มีนาคม วันน โกลีนาทศก ๑๒๓
 เป็นวันที่ ๑๓๒๗๓ ในรัชกาลปัตยุบันนี้